

S. 9

A. P. S.
Üldkoosolekute protokollid.

Isem 1927 - Isem 1934

A-S. „Varrak“, Tartus.

F. 56 Akadeemiline Põllumajanduslik Selts.
S.-ü. 9

Akadeemilise Põllumajandusliku Seltsi
üldkoosolekute protokollid.

2. märts 1927 — 6. mai 1931.

154 l.

Protokoll # 44.

Akadeemilise Põllumajandusliku Seltsi 1927 aasta
Kutsutud üldkoosolek 2 märtsil kell 8 õhtul.
A.P.S'i ruumis.

Seltsi liigete arv on 327, nendest koos üle
kolmekümmene, seega koosolek põhiv. 3 21
põhjal otsustusvõimeline.

Päevakord:

- 1) koosoleku avamine
- 2) koosoleku juhataja ja protokollija valimine
- 3) 1926 a. tegevuse aruanne.
- 4) Taimkondade aruanded.
- 5) Kassa aruanne.
- 6) Seltsi ja tegevuskava
- 7) Valimised.
- 8) Jooksvaid asjad.

Avab esimes prof. P. Köpp. koosoleku
juhatajaks valitakse ühelhäälsel ksv. J. Tahver.
ja protokollijaks ksv. ksv. R. Lehen ja E. Viirao.
Päevakord võetakse muutmata vastu. 1926 aasta
tegevuse aruande kauda ette sekretär ksv. J. Pullerit.
peetud üldkogul A.P.S'i peetud kõne, liigete
arvu, kirjanduse juures, ja annab luteri kauda
ülevaate. Aruande kauda sõna ei võeta ja võetakse
ühelhäälsel vastu. ksv. Pullerit kandis ette ka
muinsus teinud aruande, mis ka vastu võeti.
Taimkondade aruannete all kauda esimesena ksv.
Rubel suvipäeva aruande ette, tänades ksv. ksv. kes
aitasid kaasa suvipäeva korraldusel. Aruanne
võetakse ühelhäälsel vastu. Järgmisena kauda ette
ksv. Hirsch raamatukogu ^{teinud} aruande, toonitades

raamatukogu tähtsust A.P.S.; elus; karmas ette ka A.P.S'ile raamatuid annetanute nimed. Annab lähemaid selgitusi raamatukogu korralduse kohta, tähendab ka et raamatukogu on märksa täienend ja on liigete hulgas suurt huvi äratand tema tegevusele vastu. Ks. Rubel küsib, kas hra G. las, kes raamatuid annetand on seltsi liige või ei ole. Vastatakse, et ei. Ks. Tael küsib raamatu koostiste summade kohta, millele ks. Hirsch vastab. Ks. Muuga küsib, kas tellitud raamatute eest on kõik arved tasutud. Ks. Hirsch vastab et vähe on veel tasuda. Ks. Käsebier leiab et ei olevat äige ütelus, A.P.S' on raamatukogale kindel raamatuid, eest iseendale ei saavat kindida. Aruame väetasse ühelhääle vastu. Järgmisena karmas ette ks. Jaama foto toimkonna aruande, mis töötas dots. Luseppa juhatusel. Aruande kohta sõna ei väeta. Väetasse ühelhääle vastu. Oskuseõnade toimkonna aruande karmas ette ks. Alfred Lihakooder. Aruande kohta sõna ei väeta. Aruame väetasse vastu. Ks. Tael karmas ette kõnede ja aruastute toimkonna aruande, mis ka ühelhääle vastu väetasse. Ks. Trerberg karmas ette kodumajandus toimkonna aruande. Ks. Toniste soovib teada lähemalt selle toimkonna kohta, sest muul ajal ei saavat midagi kuulda sellest toimkonnast. Ks. Trerberg vastab et pole kugi kunagi kuulund teaterd andmast. Ks. Rubel tähendab et koosolekud kodumajandus toimkonnas on kinnised mille tõttu ks. Toniste eamase küsimuse esitas. Aruame väetasse vastu ühelhääle. Ks. Käsebier karmas ette käsi raamatu toimkonna aruande. Selle kohta sõna ei väeta ja väetasse ühelhääle vastu. Sellejärele karmas ks. Pullerit matkanis toimkonna aruande ette. Peatab lähemalt Lise ekskursiooni juures. Rohkem ekskursioone toimkond teenud ei ole. Praegu

kogutakse ks. ku. adreue ja kavatsedakse ks. ks. eluraha kaardi valmistada. Aruame väetasse ühelhääle vastu. Ühisere aruande karmas ette ks. Velbaum. Tähendab et see toimkond olewat vahelduse eest hoolitseja. Karmas ette ka tuleviku kavatsusi; mille eest koosoleku juhataja talle vastava märkuse teeb. Ks. Klomuir küsib kas ühisere A.P.S'ile taktust saanud on, mille peale ks. Velbaum eitavalt vastab. Aruame väetasse ühelhääle vastu. Aruamete kohta üldiselt tähendab prof. Köpp, et mõned aruanded olewat liig lihidalt ettekantud, mille tõttu toimkonna töö sisse varju kipub jääma. Nute liigete liig tõmbamisest alar aga larvis selget ülevaadet. Paneb tulevusele juhatarele siudeme peale, selle eest hoolitseja et toimkonnad juhatusel mitte liig kaugel ei jääs ega aina oma pead ei talitass, sest A.P.S. on ikka üks tein ja sellepärast pears juhatusel teada olema kuis midagi suuremat kavatsedakse ettevõtta. See ei ole mitte teguse piiramine, vaid meie praeguse hää nime alal hoidmise mõttes täielik. A.P.S. peab olema ikka kontsentiline. Ks. Käsebier küsib, kas revisjoni komisjoni on toimkondade tööd reviderind ja kas esitab aruande. Ks. Velbaum vastab et see tuleb hiljem. Küsitasse, kas on aeglas veel kodumajandus toimkonda. Ks. Pullerit vastab, pole aeglas. Ks. Käsebier tähendab et tema arvates pears revisjoni komisjoni kohe oma aruande toimkondade kohta avaldama. Ks. Rubel täiendab veel suvipäeva aruamet ja selgitab üldiselt suvipäeva et nooremad ka sellest teadlikud oleks. Ks. Toniste soovib enne kassa aruandest revisjoni ja siis revisjoni komisjoni aruande ettekandmist. Koosolek aga otsustab 20 hääle poalt-olevusel, 8 hääle vastuvõtmisel revisjoni aruamet enne ära kuulata. Aruande karmas ette ks. Velbaum, ja tähendab esitaks et „Päikemehe käsi raamatu esjaajamisel üks raamat on kaduma läind.

ksr. Rubel teatab aga et see raamat on itema käes, mida asjaajaja nähtavasti unustanud. Revisjon komisjon liiab et raamatukogu asjaajamisest järele ei ole. Soovitat aga uut revidimise süsteemi sisse seada, mis võimaldab kiiremat ja täpsemat raamatukogu revidimist. Soovitat veel ühtlustada raamatukogu reppide lüüsi, ja peale selle teha igale raamatukogu toimikoma liikmele laua eakthi vti, sest praeguse korra juures ei ole toimikond mitte üksi raamatute permes. Soovitat ka lugemislauas rohkem kordaprodada, et mitte niipalju aeg kinni kaduma ei läheks. Peale selle avaldab veel soovi et raamatuid sisse kanta igal isel inventaari numbril all. ksr. Käebier tähendab inventaari numbrid ja kataloogi numbrid ei saa ühendada, mille peale kev. Velbaum täiendavalt seletab. ksr. Velbaum tõi ette veel revisjoni komisjoni soovida et A.P.S.'ile tuleks pimekust saetada, mis foto toimikoma tööd hõlbustaks ja odavamaks teeks. Revisjoni komisjon ei tea kuhu jäi kodukaunistus toimikoma raha mis sisenise korjanduse teel saadi. Aruame väetasse ühelhäälel vastu. Järgneb kassa aruanne. dots.

Rootsi aruamet ette ei kama, sest on trükitult igalehale kättesaadatud. ksr. Lohakooder soovib teada kuhu on läinud kodumaa põllumajanduse uurimise määratud summad. Laekahoidja dots. Rootsi laeb ette kuhu summad läinud. Sõna sellekohalt enam ei väeta. ksr. Velbaum karmab ette revisjoni komisjoni aruande kassa kohta, ja soovitat kassa raamatupidamist muuta ameerika süsteemi peale. ksr. Kaal soovib teada kas aruanne läheb ulmise aasta eelarvega kokku. ksr. Velbaum vastab, suuremaid lahkiminekuid pole. Kassa aruanne väetasse ühelhäälel vastu. Järgneb tegevuskava ja eelarve. Prof Käpp tähendab et tegevus on juba kindla kipi omandand ja midagi määratist seal täiendada ei ole. Tuleb teha tööd endises sihis. Suurendada tuleks kõnede arvu. Lugemis-

lauda tuleb täiendada niipalju, kui jõud seda lubab. Suurem tegevus on praegu Põllumehe kättesaadatuga. Esimise ande trükk on juba lõpul, tuleb mõelda teise trüki peale. Teine aame on juba trükit ja kolmas läheb ka varsti. Kassa viimast amet jätkas aga järgmises aastaks. Uues asjas on perenaiste ajakirja väljaandmine, mida ~~ulmine~~ atustas juba ulmine üldkoosolek. See ajakiri on tingimata taviliku sest sarnast veel ei ole mis perenaiste ala laiemalt käsitaks. Täiendab veel kard et A.P.S.'i tegevus on juba üldjontes väjajunand, kuid iga aasta tuleb midagi uut juurde, mis nagu majandusline jõud seda karmab. Eelarve on juba äige suure kasvand, on isegi Põllumeeste seltsi omast kass kard suurem. Kas ta just nii läbiläheb ei või teada, aga liialt ei peaks seal midagi olema. Loodetavasti läheb ka loterii hästi, sest piletitte müük edend hästi. Eelarve järele oleks veel ülejääki umbes üks miljon märke. Tuleb aga siiski arvestada et eelarve ja tegeliku elu vahel on suur vahe. ksr. Muuga võtab sõna raamatukogu eelarve kohta. ksr. Käebier aga soovitat enne üldiselt sõna võtta ja siis üksikute punktide kohta. Üldiselt sõna ei soovita. ksr. Muuga teeb ettepaneku mitmesuguste väjaminekute arvelt ülekanda raamatukogule 60.000 mkr. ksr. Käebier soovitat alata sissetulukuga, mida ka tahase. Esimise punkti kohta küsitakse, kas on see kindel arv. ksr. Mägiat aastab, ei ole. Väetasse ühelhäälel vastu. Samuti väetasse ka teine punkt vastu. Kolmanda punkti juures tehab ksr. Käebier lähemat selgust anda, mida aga ei soovita, ja ühelhäälel vastuväetasse. Neljas punkt väetasse vastu. Viienda punkti juures küsib ksr. Tael, kui suur on liikmemaks. ksr. Käebier vastab 250 mkr kui summa vastuvõtame, mida ka tahase. Kuues punkt väetasse ka vastu. ksr. Hirsch võtab sõna üldiselt sissetulukute kohta, kuid larnab rääkima neljanda punkti kohta ja sõna väetasse ära. Sissetulukute

osa võetakse ühelhäälel vastu. Välgaminekut juures võetakse esimene punkt vastu, teine samuti. Kolmanda punkti juures küsib ksr. Jaama, miks majaperenaine ei remonteeri. Prof. Köpp vastab, see on vanast. Võetakse vastu. Neljanda punkti juures teeb ksr. Käebier märkuse et telefoni tarvitamise korral tuleb inna vastav maks ka tasuda. Punkt neljas võetakse vastu, samuti ka viies ja kuues. Seitsemenda punkti juures palub ksr. Munga oma endist ettepanekut tähtsaks võtta. Ksr. Käebier leiab et ei maksa mitte ettenägemata kuludest võtta, vaid ülejäägist ja suurendada raamatukogu ularet 200.000 margani. Ksr. Munga leiab et siiski vist ettenägemata asju ei tule, sest on ju kõik täpselt arvestatud; jääb oma ettepaneku juurde. Ksr. Hirsch avab et vanarõlg ja lugemisaud ise võtavad suure summa ära ja uute raamatute muretseniseks jääb liig vähe. Tuleb ettepaneku suurendada kuni 250.000 margani. Ksr. Rubel soovib operaamatuid mitmes eksemplaaris muretseda, ja taotleb ksr. Hirschi ettepanekut. Ksr. Munga võtab oma ettepaneku tagasi. Ksr. Käebier avab et ei maksa mitte ülejääre jollata, sest need ei ole mitte iga aasta. Leiab et 150.000 raamatukogule küllalt on, et aga endiseid võlgu ~~maksta~~ maksta on siis tuleks ainult selle osaga täiendada. Tuleb ettepaneku suurendada 50.000 marga võrra. Ksr. Rubel kaitleb oma arvamist, ja täiendab et üldine eelarve on suurend aga raamatukogu oma mitte. Ksr. Käebier täiendab faktiliselt et eelarve pole mitte üldiselt kehtiv, vaid suurenenud on loterii avel. Ksr. Rubel leiab et siiski on suurend tised arvad aga raamatukogu oma mitte. Ksr. Toniste tuleb ettepaneku asemele hääletusele, mida ka koosolek otsustab teha. Ksr. Käebieri ettepanek, suurendada raamatukogu ularet 200.000 margani saab siitse häält poolt kuna ksr. Hirschi ettepanek, suurendada 250.000 margani

35 häält poolt saab, sellega ka vastuvõetaks loetakse. Ksr. Rubel tuleb ettepaneku võtta raamatukogu eelarve täienduseks 60.000 mrg. mitmesugustest välgaminekutest ja 40.000 mrg. ülejäägist. Ksr. Velbaum soovib teada mis on mõeldud mitmesuguste välgaminekute all. Prof. Köpp vastab, ei tea ju kindlasti ette äelda, kuhu, ja sellepärast ta ka ettenägemata kulu on. Arwab et see on tegelikult ükskõik misugusest summast võtta, sest RPS; kassast tuleb ta ikkagi. Ksr. Käebier täiendab et 100.000 mrg. mitmesuguste välgaminekute kohta ei ole sugugi suur, sest kehtinult on lubatud 5% ulatust mitmesuguseid välgaminekuid. Ksr. Velbaum tuleb ettepaneku võtta see 100.000 mrg. ülejäägist. Ksr. Tail avab et ei maksa üldse pead murda kust võtta. Tuleb ettepaneku selleks ette läbi rääkimised lõpetada. Ksr. Käebier avab et peab siiski teada olema kust võtta seda summat, kui ta ettenähtud. Ksr. Tail võtab oma ettepaneku tagasi. Ksr. Kesrüla, ei tea miks on väetud ettenägemata summad eelarvele. Ksr. Käebier vastab et kõik summad ja arvad nõuavad ettenägemata kuluseid, enti veel uued. Ksr. Rubel kaitleb veel kard oma ettepanekut. Hääletusel saab ksr. Rubeli ettepanek 10 häält poolt ja 19 häält vastu, sellega tagasilüües. Ksr. Velbaum ettepanek saab 23 häält poolt ja 12 häält vastu, sellega loetakse vastuvõetaks. Kaksenda punkt võetakse ühelhäälel vastu. Üheksanda punkti kohta täiendab ksr. Tealane et need summad on liig suured ja teeb ettepaneku vähendada 20.000 margani. Ksr. Käebier selgitab mis trükitööde all mõeldud, mille peale ksr. Pullerit ettepaneku teeb jääda endise summa juurde. Ksr. Tealane võtab oma ettepaneku tagasi, ja punkt võetakse endisel kujul vastu. Kümnenda punkti kohta räägib ksr. Alfred Lubanooder et ulmised aastal on need summad kõik tarvendid muinsus hoiukond. muinsuse uurimiseks, kuid

tulene aga need summe täpselt määratada alavaru põllumajanduse uurimiseks. Muinsuse jäägu muuseumi asjaks, ja pealegi ei tundu A.P.S.'i liikmed põrmugi huvi muinsuse vastu, mida tähendab see et vastavalt koostolekuil alati äige vähe rahvast on. Teeb ettepaneku muinsuse osa äramäärata 5000 marga suuruses. Ks. Hirsch rõõgib vastu ks. Lohakooderile ja pooldab endist summat. Ks. Käsbür vaidleb ka ks. Lohakooderile vastu, et läinud aasta summad pole mitte kõik läind muinsuse uurimiseks vaid ka oleva põllumajanduse uurimiseks. Käesoleva aasta summa usmäär on aga teostada aga Pärnumaa põllumajanduse uurimist. Ks. Velbaum tähendab et pole tarvis muinsuse osa kindlasi määrata sest A.P.S.'is pole enam sarnast toimkonda. Ks. Tõniste tab ettepaneku piirata kõnelajate aega 1 minutiga. Ks. Lohakooder võtab endise ettepaneku tagasi ja teeb uue ettepaneku käesoleval aastal mitte stipendiaate muinsuse uurimiseks väljasaata. Punnit väetarse aga endisel kujul vastu. Punnit üksteist ja karistust väeti muutmatult vastu. Punnit kolmeteistkümmne juures teeb ks. Känd ettepaneku vähendada 20000 mrx. väärt. Ks. Velbaum liab aga et see summa suur ei ole, sest toimkondi on palju ja juurde ka veel. Teeb ettepaneku jätta endisena. Hääletusel saab ks. Velbaumi ettepanek poolt häält enamuse, kuna ks. Kändi ettepanek saab poolt 3 häält. Punnit neljast ja viiest väetarse ühelhäälel vastu. Punnit kuuest kümnendist juures küsib ks. Velbaum, kuhu läheb nii suur vahetase mis ettenähtud. Ks. Käsbür vastab et seal hulgas on ka ettenähtud käsiraamat mis antakse loterii miinigi tasuna. Väetarse ühelhäälel vastu. Punnit seitsetest väeti ühelhäälel vastu. Punnit kahesteist väeti vähendatult 100.000 marga väärt. raamatukogu kasuks, vastu. Väganimekate osa ja kogu alarve väeti ühelhäälel vastu. Sellejärele palub

ks. Velbaum luba ettekanada revisjoni komisjoni astust senise juhatusse kohta, mida ka koostoleku lubab. Ks. Velbaum avaldab aruandes järgmist: Kõigide raamat on korralikult peetud. Juhatusel on aga mõned varem tehtud otsused täideviimata, nagu protokollidest näha on kunagi otsustatud ajakirja A.P.S.'ist kirjutada, mida aga veel tehtud pole. Soovib veel juhatusse koostoleku protokollida selgelt, kus alus ka päevakord ettenähtud. Senine juhatus pole pidanud inventaari raamatut mida aga revisjoni komisjon palub sisendada ja hiljemalt 15 daas märtsiks omale esitada. Puudub ka vareraamat kuhu alus märgitud värssemad ajad. Ei ole ka liigeteraamatut. Neid soove palub tulevasel juhatusel arvesse võtta. Puudub ka veel A.P.S.'i kadukord. Kramsfoni asjaajamist pole revisjoni komisjonile revidorile antud. A.P.S.'i liikmed ei tärda oma kohustusi, ei tasuta korralikult liikmemakse ja telefoni tarvitakse ka palju ilma tasuta. A.P.S.'is liigub palju nõuaid mis akadeemilises seltsis lubatud ei ole, seda tuleb majajal arvesse võtta. Kuid üldiselt on tööd äige palju ja korralikult tehtud mille eest juhatusch tänu avaldab. Prof. Köpp vastab et kadukord tegelikult kuigi tähtis pole, kuid tema kokkuvõtteamine on äige suure vaevaga seotud. Valimiste juurde asudes tuleb ks. Tõniste ettepaneku hääletada ainult rääk üles tähts, mitte per-aklamatio. Ks. Käsbür vaidleb sellega vastu. Hääletusel saab ks. Tõniste ettepanek 20 häält poolt ja 20 häält vastu, seega loetakse tagasihoidaks. Asutakse äige enne juhatusse valimisele. Esimeheks valitakse ühelhäälel prof. P. Köpp. Esimene abimehe ^{esimehe} kandidaatiks sihtakse üles ks. ks. Reinart, Tõhver, Kesküla, Rubel, Jürjov, Hirsch ja Leben. Kõndist kuulduvad ks. ks. Reinart, Kesküla, Tõhver. Ks. Hirsch kuulduv raamatukogu kasuks. Ka ks. Leben kuulduv aga ei väeta arvesse. Ülejäänud kandidaadid saavad

Hääletamisel järgmiselt hääli: ksh. Rubel ühel-
 häälel, ksh. Jürjer 30 häält ja ksh. Leben 17 häält.
 Sellega lastakse valitakse ksh. ksh. Rubel esimeheks ja
 ksh. Jürjer teiseks abiesimeheks. Kirjatoimetajaks valitakse
 ühelhäälel ksh. Ainson. Abide kandidaatideks säetakse
 üles ksh. ksh. Jaanson, Jaama, Viirsoo ja Saasaar.
 Hääletusel saavad hääli ksh. Jaanson 48 ksh. Jaama 10
 ksh. Viirsoo 9 ja ksh. Saasaar 30. Lastakse valitakse
 ksh. Jaanson ja ksh. Saasaar. Laekahoidjaks valitakse
 ühelhäälel dokt. Rootsi, kuid viimane kuulub
 kategooriaselt, ja laekahoidjaks valitakse dokt. Rime
 ühelhäälel. Abiks valitakse ühelhäälel ksh. Rudolf
 Noor. Majajaks valitakse ksh. Roger ühelhäälel.
 Ametite liikmeks valitakse ksh. Käsibär ja prb.
 Martinson ühelhäälel. Asenikkudeks valitakse ühel-
 häälel ksh. Jaama, ksh. Känd ja vil. Adolf Martin.
 Revisjon komisjoni valitakse ühelhäälel ksh. ksh.
 Jürgenson, Tael ja Ein. Asenikkudeks valitakse
 ühelhäälel ksh. ksh. Tarjas ja Tamm. Raamatukogu
 juhatajaks valitakse ühelhäälel ksh. Muuga.
 Raamatukogu toimkonna liigeteks valitakse
 ühelhäälel ksh. ksh. Hirsch, Leben, Linn, Rummo
 Viirsoo ja Guin. Kandidaatideks valitakse ühel-
 häälel ksh. ksh. Juhanson, Matson ja Känd.
 Suurpäeva toimkonda valitakse ühelhäälel ksh. ksh.
 Ainson, Linn, Bergmann, J. Pullerits ja Kruusenberg.
 Jooksvate asjade all soovitas ksh. Käsibär igal ksh.
 „Agronomia“ tellida ja tub ettepaneku, et A.P.S.
 telliks igale oma liikmelt 150 marka vst „Agronomia“
 A.P.S. maksaks omalt poolt 100 marka ja „Agronomia“
 jätkaks 100 mkr maha. See summa 150 mkr. võetakse
 kassa kaudu sisse. Täiendab veel ettepanekut et
 tellitakse ainult neile liigetele kelle liikmemaks talatud.
 ksh. Tillo ei ole sellise rahul ja leiab et see on
 pigistatus kui summitame tellima. Tub ettepaneku
 tellida ainult neile kes seda soovivad. ksh. Käsibär

ja prof Köpp selgitavad et see pole põrmugi pigistatus
 vaid just vastumees, soovustas 200 marka odavamalt
 aastaksin „Agronomiat“ saada. Hääletusel saab
 ksh. Käsibär ettepanek 34 häält poolt kuna ksh.
 Tillo ettepanek 1 hääle saab. ksh. Käsibär teatab
 et Keemda rahvaühionul vajab agronoomi õpetajast ja
 palub ksh. ksh. kes soovivad sinna sõita enesele seda
 teatada. ksh. Rubel ja ksh. Mägiste teatavad et
 dokt. Rime saab doktori promootiooni ja soovivad
 A.P.S. il mitte külmaks jääda sel puhul. ksh. Hirsch
 teatab et lugemiselaualt ajakirje ära viia ja palub
 seda tulevikus mitte teha. ksh. Tael annab et aja-
 kirjad lugemiselaualt ära ^{kaasad} ~~viia~~. ksh. Pullerits vastab
 sellele vastse. Koosolek lõpetab 31. 27 kell 9,30.

Protokollija

Käthe

Parandus! ära kaavad pro ära võtma äige
 1) Suurpäeva toimkonna kassakutsujaks on ksh.
 Ainson valitud.

August Jürjer. *[Signature]*

Päeva

ilmsanne ja, mõel alla, kui tähtsam, kui ulmised. Nende iluandena näin inimesi
oma kogu tuma, et need tähtsaks rakendada — toimkondades. Siin meil on aga
nõrk koht — toimkondade tegemine on loid. — Allu kiiguti: si inimest laste
ide tähta toimkonna juhatajaks ja tein kiigete, kuid kedagi ei leidunud — olivat
aega vähe

Mõni iluandis ta juhtida ksh! ksh! tähtsarn nende võimalust peal,
mida APS pakub. — Ta seda, mis ^{APS} trüki, a post tule, si te ta mitte ainult põllumehe
pärast, vaid suuresti ka inese pärast. — Mulla päntes, si Põllumehe kooramata. I
na toimutamise väga õpetat ja huvitat, teistest enam seda ei looda kama asi
munitat shabloonis. Näeks heameelega, kui mõni teine ksh! sellest tähts
oma peal võtaks — õppimises ja harutamises. — Terve on on, Tala-
peukaine. Ka min on head võimalused inese arendamiseks, kui tahet, jätet.
Vast üldan, et võimalusi on tegutseda ikka ainult üksikuid. Kuid ei,
APS'i ulmas on vastavad summad olemas ja kedumaa põllumajan-
dust jätaks uurimiseks kõrgre. Siin on võimalused! — Juhin valkorel
ksh! ksh! tähtsarn selle, et igaks peab min asjast kinni häärama
ja APS'i tein lähemalt astuma kui sin. Selline edu ja jõudu!

Juhataja tänab kõnelejat koostöö eest nimel ja annab kõne
kohta läbiarvamised:

ksh! Roger: ksh! Käsiber osustas minna vast liig kaugel. Praegune ajal liib
ikka enam ja enam spetsialiseerumine läbi, nõutakse, et kingisegge
jäägu ikka oma liistide juurde ja tundke neid põhjalikult. —
Olen korrald kaitunud APS'i snapperit teha, kuid ei tulnud midagi
gi vähe, kuigi min tehniline külg on higenomaist! — Mm. elugi, kui
seda aeg piltlikult, mis on ja käsiberi teine õige!

Loth. L. Pirmu: kõne teine osa — teine osa — on väga tähtis alla kriiputada.
APS pole veel tegelik elu, on vaid ettevalmistus sellele lihtvalmin-
tama aga peab end, et paremini elus läbi liin. — Kõned on sa-
geli rakendades järgnevat tegudele, kõne on liht teo seome,
nagu üldan. ja selle asab ka praeguse kõne tähtsus.

ksh! Rannik: Olen kõnega päri, kuid vaatame asja ka teisest küljest — üldpö-
lasele osukohalt. — Üldpölel on palju tööd: ta peab olema
kursis elundumiga, seltskondlike eluga, avarisjandusega, poliiti-
kaga j. n. e. Kui end aegal post rakendades, mis peab kama
üldkooli vähemalt 10 aastat. Kuid seda ei luba mere majaan-
dustik seonkord, nagu referent vast ingi teab.

ksh! Käsiber: On ja tõi, mis ette loodi. Kuid ma ei tahtnud kedagi süüdistada,
vaid tähtsarn juhtida õige ja otstarbekohase aeg ära
kasutamise peal. — Näiteks võtame jummaagude ja Herbeasini-
miste tnx. — ühes ksh! ksh! seal tähtsrel oma iluandis, teised
mitte. Kevan, et esimeses oskand oma aega paremini kasu-
tada ja see võimaldas neile omi kohustus tnx. vastu tähte.

ksh! Rannik: Lisan, et ksh! Käsiber süüdistas liig raskest. Kui tulid üldkoo-
li, leelom, et oleks huri ja kohane tähtsada 12me seltsis, kane
nende sõnad olid kõik väga head ja sobivad. Tegelikult onat
sin riiki tegutseda ainult ühes seltsis ja arvan, et ma sellega
ei kaotanud. — Liig kasutamise pole hea — jätas inimese
pealiskandises, kes põhjalikult pole tuttav ühegi asjaga.

ksh! Rannik: ksh! Käsiber taonit käigusti isetegevuse tähtsust ja lisa,
et meil see pundub. Ta soovitas praktikaat tegutseda mi-
ja naa, kuid seda ta ei tein, kes sel praktikaandil on ka
vajaline teaduslik pagas olema, mille alusel tegutseda. — Iga
teine pole ja selle pundumist ei saa me ka sellega ette-
hista. On ja arusaadan, et nore üldpölele inimesel aartat
võib teinid vahemalt elada ja mingi vaadate, ikka et hak-
kaks koke teadust ammutama. — ja kui pole tõrjelist alust
millele rakendada, mis jätta parem juba rakendamata. On
mõistlikum. — Mure üldkool pole vahetult korraldatusel ja sellegi
ei saa ka jätta ei te min nõnde. — Tuleb end vähem-
kal, mis kundes on suudetud omade teaduslik pagasi, haru-
tada isetegevuses, kõnelemises j. n. e. ja nore, et see ongi ka
kõige parem ja otstarbekohasem.

ksh! Käsiber: Rannik jondis lõpuks ksh! tein samal seisundis, mis minagi äth-
im. Kuid alguses ta väärin midagi muud, äth, et üldpölel on
tegutseda liig vara. No kunas on mis paras aeg, kas hana äs-
al? Mm. arvatu on üldpölel just paras aeg tegutseda ja
ennast arendada: lõpetada üldkooli tuleb astuda koke tegeliku
ellu ja mis pole enam aega ennast arendada, vaid peab vähe
panema mis olemas on.

ksh! Timpa: ksh! Käsiber taonit, et APS' lihtmed võiks minna maal kõnelema,
et ennast alles suhte arendada. Ma arvan, see võiks lõppeda hea-
põllumeest ei tohiks ikka kahejäresele teha. — Kuid mõeldis aeg

hõlde järele peame andma ksh! Keskbreitile õiguse, kuna me ikkagi põllumehega rääkime. Operatsioon ja vägamaa andmetega, mis pole meil sageli maksimas. Meie autoritaarsema mehele on oma nõuannetega ja tähelepanemisega määratlenud, ja sellega põllumehe kahejänesu teinud. Mõis ei võiks nii seda teha meie, kuna siit on meil ikkagi teine, mitte põllumeest kahejänesu tegemine.

ksh! Tohter: Lühikesed on rahingused: euralalised ja olmarateline. Mõnede aeg on üldpõltses palju kaotamas kui põllumehe ja selle aeg võiks nad väga hästi end kasutada, ilma et põllumehe karjaks kahejänesu teeks fela.

ksh! Abil: Ei ole mit sellise mõda: integreeritud rasta. Et tona täist on seni me lovalt osa võetud on rasta rindaga: selitatan. Tõnan, et tõrmasnad on liig vähe APS'i liikmeid omaist täist informeeritud. Sagedi teatagi, mis ilu ehk teine toimkonnas sünnis. See pole aga mitte üksikate APS'i liiget, vaid toimkondade meest süü.

ksh! Ruud: Abil tõstis aegsasti küsimuse. Toimkonnad peaksid teada, et APS'i liikmeid informeerida omaist täist. - Kuid sageli lasuvad inimesed end ka hirmutada suures täist, mis toimkondades arvatakse olevat. Inga seadus allus, et osate osjast kinni haarata ja muud midagi. - Näiteks ei saanud ma vanasti aru, mis kirjitarad inimesed tõrmasnad; ma ei osanud siin muud kirjutada kui oma nime - ohtust lõpusi. Nüüd aga ei oska ma ilma temata rindaga: laseada. Parmiti lugu kõnelemisega - kui pole millest kõnelda, ei saa ka midagi kõnelda. Peab ikka olema taganara. Ja sellegipoolest peame jätma esikohale ikka liikluse. Loo, arendades end kõrvalt muude aladele, mis kuuldas aega jatkus.

dob. L. Rime: Tähelepanemine on täna hirmutav. Kõikid ei hää arvustas. Enesearvustas on ikka tarvilik. Kui mõnna väga liig iseteaduslik, võik rääkida Loo. Sagedi tuleb end tagasi hoida. - Kõrge on oreluda liiklusele fõid APS'i. Siin on tähtis aeg, aotus: õige, aotus, ruunus, järele kahtlemata liiklusele täist val aega üle ka APS'i, aotus. - ja nii on see ka olnud: fõid APS'i on, juba tagajärge annud, ja loodan, et see nõnda ka edasi kestab!

ksh! Ratt: Referendi väide, et kõnes ei ole suurt parussu, on täiesti õige. Meie rasta hirmutavam ja kohasem, kui kõneleks enam APS'i liikmeid. Siis võtame enam inimesi läbivõimimistest osa, nagu näitab täna.

korroks. Suunitan juhatajale kutuda kõnelema enam APS'i liikmeid - see tõmbaks enam kaasa ja seaks ühiselt liikmed närdato oma aktiivset.

ksh! Melbaum: Referent ei näidanud kuidas jabet üldiselt korraldada. - Kuidas me li. Ümarikult, kuidas on korraldada Amerikka liiklused. Seal baalasti liiklusele kaasa ei antu. Meie aga liiklusele õigeme palju samat, mis õpitakse keiklusele ja rääkime aegata energiat. - Kõrge alla võiks tarvikka muurem distipliini. Meie peame kõrge algama oma initsiatiivil. In ühikõrge kes laengut väime või mitte. Meie professorid sageli ei tumeqi üldpõltsast, ei saagi selleg. kargut kohta parandada. Referent võiks joudamist integreerida poudumini põhjaseel põhjalikult käsitlema, kuna peapõhjus seisab neis.

ksh! Käbber: ksh! Melbaumile ütlen, et kindralis mõnda ei saa, kui pole olnud sõldat! Põemant asjust peab algama. Ma ei leitud inimese reformimiselega väga, vaid juhtisin tähelepanu just enese reformimise peale. Men rõõmus, et läbivõimimistest llavalt osa võet. Oma esmärgi olen sellega saavutanud.

3. Elumiste korroksute protokollide kinnitamine.

I. Protokoll N. 43. Selle loeb ette kirjatoimetaja ksh! Hiron. Protokoll kohta võtas sõna ksh! Tohter, rõhutada, et kirjatoimetaja peab olema erapoolitu ja leab et seda prot. N... mitte pole olnud. Teie ettepaneku rasta-
rad võivad kustutada - ettepanek rääkime rasta. Protokoll otsustatakse parandusega kinnitada. Kinnitajaks valitakse ksh! ksh! L. Trompe, J. Känd ja R. Müllerhof.

II. Protokoll N. 44. Kutsutud üldkoosolekut. Protokoll loeb ette kirjat. ksh! Hiron. Tehase rask parandust: 1/protokoll lõpus sõnad „arvõlma“ asemel kirjutada „lähemad kaduma“ 2/luurelõpude, et „sagipäev tona. kokkukutajaks on valitud ksh! J. Hiron!“ Protokoll kinnitajateks valitakse ksh! ksh! Melbaum, Paula ja Jünger.

4. Jooksvad asjad.

Ingenieuride juhataja ksh! Juhanson teatas, et meil korraldame järele meenad aegkirjast APS'i Ingenieuridest kogu riis i fõid. Vanemad nutuvad, elurimasega alates võis riis, kuid rasta raste saomatuks tuleb tehase sellekohane märkus ja anda oma allkiri.

Korroks lõpus r. 22 1/2.

August Jünger

Protokollija: Juhanson

S. Linn. Känd.

Protokoll № 46.

Akademiise Põllumajandusliku Seltsi üldkoosolek 23 märtsil 1924. kell 8 õhtul Seltsi ruumis Suurturg # 8.

1. Aramine.

Koosoleku avab J. abiesmuse August Jürge, protokollist abisevateks. ksk. A. Jaanson juhataja poolt esitatud päevakord võetakse vastu järgmisena:

1. Aramine

2. Prof. A. Nõmmiku kõne: „Jooni Ameerikast“

3. Jooksuareel asju

2. Prof. A. Nõmmiku kõne.

Kõnelya käsitles arret valguspihude - diagrammide ja üldistuste esitamistega käsitles. Annab kujuka ülevaate Ameerika põllumajanduse masinatest, kliimast, maapõue kasandusest, rahvastikust, lähikäimistest ja lühemistest. Lubas järgmisel koosolekul arret käsitleda jatkata.

Juhataja tänas lugupeetud kõneajat koosolekate muul ja avas ettekanne kohta läbivaatamiseks.

pr. ag. Martinson: Missis toimub Ameerika tehnikas lemmikust? See pole ju meetodiline?

Prof. Nõmmik: Ega need ameeriklased pole? mi väga rühkes, nad saavad konservatiivses kui inglasedki. ja tehnikas lemmikust on nad väga harjunud. Teaduses onidugi toimub lemmikust ka seal elus.

ksk. Tael: Missis onidugi õigused on Ameerikas reeglite?

Prof. Nõmmik: Järgnevalt samas, mi testide, kuid tegelevad hooja vähemad. ka. õigused õigusega on rohkemad: kes elavad testidega segi omavara kõik üldiselt õigused, kes aga valdavad elavas, omavara hooja vähem õigusi.

3. Jooksuareel asju.

pr. ag. Martinson, kui aegrija „Talupevenaine“ toimetaja tutvustas APS'i liikmeid lähemalt muudetud aegrija vägaandmaga, tema karakteraaridega, ja lemmiksega. Rõhutas alla, kui tähtis on praegusel ajal talupevenaine üldises põllumajanduses ja kultuuri arengus ja avaldas lootust, et aja tähtsust, just testide ringes - agrikoosmises nõuand ja näi. kubekoolides ja kontroll-assistentide juures - aru saadakse ja seegalt „Talupevenaine“ levitamisele kaasa aitatakse. Loodab täit hui ka kõigelt APS'i liikmetelt, mi näi - kui meeskoostöölga, ja soovitas puhkuse igale ksk. ksk. ööletäin „Talupevenaine“ raadios võtta, et need

maal tegelevad peamiselt seas laiali lasta.

ksk. Tael tus teatavasti kõnede ja arutuste toomisele koosoleku 25 III 24. k. 16 APS'i ruumis. koosoleku päevakorras Põllumehe Kõrvaamati I ra. arutust. Samuti teatas tmx. järgmisest koosolekust 5 IV 24, kus päevakorras aegrija „Muu Tuli“ arutust.

ksk. Pullerit teatas, et tema, kui majava abitaime, käest võis saada APS'i snapper-kõlmel a 75 mx. Palus ksk. ksk. seenuval arret lemmikude ja herbavimide tmx. koosolekul jääda, milline rohi üldkoosolekule järgnevat. Teatas, et kodukandistamine tmx. musti algas tegevust ja soovitas kaasa võtta seegalt selleni kaasa aidata. Koosolek lõpetas k. 22 45.

Protokoll: August Jürge

S. Surk.

J. Nõmmik
J. Nõmmik

Protokoll # 47.

Akademiise Põllumajandusliku Seltsi üldkoosolek 30 märtsil 1924. k. 8 õhtul J. ruumis, Suurturg 8.

1.

Aras ja juhataja J. abiesmuse P. Rubel, protokollist abisevateks. ksk. A. Jaanson juhataja poolt esitatud päevakord võetakse muudetult järgmisena vastu:

1. Aramine

2. Prof. A. Nõmmiku kõne: „Jooni Ameerikast“

3. Liikmete koosolekute protokollide kinnitamine

4. Jooksuareel asju.

2.

Prof. A. Nõmmiku kõne. Kõnelya jatkas liikmetel koosolekul proble jäänud arret koos piltide demonstreerimisega. Paudutas esikätt Ameerika põllumajanduse farmistest, suurimad linn ja tähtsamad elatise. Kõnitses Ameerika

põllumajanduse kaatlust, annab kujutähtsamat tähtsamat Amerikas kultiveeritavast kultuuritaimedest ja nende kasvatamisest; puudub selle juures ka kaatuste ilmnemise igapäevast elu, töötamise ja kasvatamise lõpuni lühas järgmisel koosolekul kõnet jatkata.

Jahataga tänas kõnelejat koosolejat nimel ja palus esitada koosolejatel küsimusi ilmnemise kohta, kui soovivad.

ksn! Anson: Lühisemini kirjuti Engelbrecht: kaarti taimakasvatuse loomise kohta ja leides, et Amerikas kasvatatakse roosid, mis tavaliselt tavaliselt. Engelbrecht: andis on mureduki vanaaegne ja oleks huvitav teada, kas kasvatatakse tavaliselt Amerikas praegu.

Prof. A. Nõmmik vastas, et tavaliselt kasvatatakse Amerikas roosid ajal on vähesemad ja tema tavaliselt kasvatatakse pea suug: märganud pole maale mingi siset.

3.

Relevisko koosolekute protokollide kinnitamine: I Prot. #45 näetase muudmatult vastu ja talitakse kinnitajateks ksn! ksn! Salme Suik, Anson ja juuri käänd. II Prot. #46 näetase samuti muudmatult vastu ja talitakse kinnitajateks ksn! ksn! Suik, Tael ja Helbaum.

4.

Jooksraide asja. ksn! Tael teatas, et alolaval suures kavatseb APSi matkamisloomingu korraldada õperem loome. õperem korraldajad olavad tähti, et inimesed kes kaasa kavatsevad sõita, end võimalikult varemalt registreeriks. Palus aga registreerida end ainult need, kes kindlasti sõidavad, mitte aga ainult ei lüha.

ksn! Mungo: kindel aegadel anti APSi liikmetele 10% Agronoomia poolt 10% hinnaalandust. Praegu seda ei tehta. ja sellepärast, et APSi juhatas pole seda aga korraldanud. juhatas juhatus tähelepanu sellele, kuna hinnaalanduse saamine APSi liikmetele okkag: ka on tähti on.

Koosolek lõpetas kell 12⁴⁵.

Mungo

A. Fuels

Protokoll: Anson

Protokoll: Anson

Parandus: 1. protokoll #48 p. 3 juhtumärks. - Anson.

Protokoll #48.

Akadeemilise Põllumajandusliku Seltsi üldkoosolek 6. aprillil 1927. e. kell 8 öösel APSi ruumes.

1. Aruanne.

Koosolek arvas 51 abiesimees kor! A. Jürjer, protokollis abiesimeetaja L. Soosaer. Juhatuse poolt esitatud päevakord võetakse muudmatult vastu järgmisena:

1. Aruanne.

2. Prof. A. Nõmmiku kõne (järg): „Jooni Amerikast“.

3. Belauze koosoleku protokoll kinnitamine.

4. Jooksraide asja.

2. Prof. A. Nõmmiku kõne.

Kõneleja teab vastused eelmisel koosolekul esitatud küsimustele, teha kasvatamise ja masala joetuse kohta.

Eelasi jätub kõne. Kirjeldusse Amerikas elamist, majapidamist ja karjapidamist. Selgitakse mehaanilist tööjoetust, näidatakse tines tepemaja ja üksikuid vabrikuid. Valgustamata ei jää ka siset peremaa elu ja kasvatuse põhimõtted. Kõnet elustab piltide demonstreerimine.

Juhatas tänas kõnelejat koosolejate nimel ja arvas läbiarvamised. Soosaer võttis ei ole.

3.

Belauze protokoll #47 võetakse kor! Taeli poolt tehtud parandustega, — „Loome siset soorijaid tuleb end ülesande kor! kor! Arvanne, Taelile ja Palleritsile, sõidu kulud on umbes 5000-6000 mure“ vastu. Protokoll kinnitajateks võetakse kor! kor! Tael, Fuels ja Jams.

4.

Jooksraide asjade all võtab sõna pr. agr. Martinson ja soovib kõigil laua juure astada ja „Tahpereaist“ tellida.

Koosolek lõpetas kell 21⁴⁵ Mungo.

C. Matson

Protokoll: L. Soosaer.

5. Suur.

Protokoll #49.

Akademiline Põllumajandusteaduste Seltsi üldkoos-
olek kolmapäeval, 4 mail k. 8 õhtul S-i ruumis.

1.

Koosolekut juhatab S-i abiesimees A. Jürjer, protokol-
li abikirjatoimetaja A. Jaanson.

Juhatuselt esitatud päevakord väetamise muutmise-
tult, järgmisena vastu:

1. Aramine

2. Ksh! P. Rubel'i kõne: "Käikepõllumaja-
pidamise organiseerimisest Eesti."

3. Jätkuvaid asju.

2.

Ksh! P. Rubel kõneleb kokkuvõtvalt järgmist: - Meie ta-
lundid võib jagada kolme lüki: I väiketallud, II keskmise
suurusega talud (normaaltalud), ja III suurtalud. - Kui, ja-
tada talundid talundustüübi järgi, siis: I liigis viiakse
tööd läbi oma perekonna tööjõuga ja harrastatakse
isegi kõrvalteenistust; II liigis perekonna tööjõud kasu-
tatatakse kõrre ja väetatakse lisaks ka väärast tööjõudu,
III liigis aga võrask tööjõud moodustab suurema osa ko-
gu talundis kasutatatud tööjõust.

Maatluse mõtan siin ainult I liigi - väiketallun-
did. Viimased on meil mitmesugused: ostatallundid,
renditallundid, asundustallundid, hingemaa talundid
jne. Arvult esimesel kohal on asundustallundid, mis
niigi renditallundid jne. Väiketallud eramaid on tekki-
nud enamasti talude jaotamisega põranduse puhul.
Siis on veel poorkohad, enamikus suurusega 0,5-1 ha.
Liigi renditalludena esinevad hene ajal asutatud kohad
kroonumõisatelt. Hingemaa talundid esinevad peamiselt Peterimaal.

Maakondades on väiketallundid järgmiselt: Virumaal - 35%,
Järvamaal - 23%, Pärnumaal - 30%, Hingemaa - 34%;
keskmiselt 32% kõike talude hulgas. Peterimaal on neid
kõige enam - 62% ja Hingemaa kõige vähem.

Sügava on väiketallude olukord halvenenud: suur-

tööstus linnades suureneb ja sellep. kõrvaltööd kaske-
luda ka väetisi ei anna enam häid tulemusi, kuna
tarnitakse enam fabrikast. Nii lugu väetis Arinurme
kesitööstusega. Kalandusega on palju suure väiketallundid
seotud, kuid ka see pole praegu kurgi tulus ala.

Kuidas parandada olukorda? - Sellele peavad lahenda-
ma agronoomilised nõuanded.

Kui vaadeldakse viimaste aastate loomakasvatuse saa-
duste relatiivseid hindu, siis peab ütleva: nad on kõi-
kumud tõrjemisi vähe: mõni 8 punkti ja pekon vere-
rohkem, kuid mõlemad positiivselt. Loomakasvatuse
saaduste hinnad on hoopis rohkem mõrkumise, re-
arimis lõna ja rukki, ja mõlemad negatiivselt. Kõi-
ge kondlamad on praegu munad ja pekon.

Väiketallundites ei, patku, jõudu moodustamata mõ-
teti tarmetornis, palju, jääb tegevmata ka oskamatuse
tõttu.

On püütud asja parandada seadusandluse
tul, väetis hingemaaale kruntimisega, niigi rendi-
kohtade hennamaade suurendamisega ja eramaade
korraldamise seadusega. Antud hennamaad on aga sa-
geli maaajalustest kangel ja nende kasutamise ras-
ke, eramaade korraldamine ei tööle esote mnelagi
häid, kuna kõrre vahetavad põnele: peremehel
ei anna enam poorside tööd ja otavad tööjõudu
mujalt, se aga on poorside kahjuks. - Agronoomilist
abi on antud pääsajalult kursustel, kuid neist ei
patku palju ja kõige mahajäänud murgad on koka-
pääsute korraldamise jõudude puudusel, jäänud neist
olma. - Abi on piiratud ande ka ühistegemise, kesel
vastavate jõudude puudusel on selle suure sageli esinevad
väärtähitused ja se on ühistegemise surmaks. Sama-
selt on mõjunud ka politika viimane ühistegemise. Kui
kangel siin asi mõis henna, näitab hennatavalt Tark
eksport-tapamisi lugu. Siin keskvalitsus peaks astuma vahet
ja saanud hõlled keelama.

Käiketalud aga vajavad abi; on vaja need kõrgemal. See on täiesti võimatu, kuna paljud majapidamised on praegu väga eksponentsed.

Kui aga lähemalt vaadata peame talundeid lähemalt tundma. Oksa tarvilik ankeedi meetod, kuid see on raske läbi viia väiketalumajade asjatundmise puudusel. Ka on majapidamised liig muutunud. Paremini oleks okei neid asjast rohkem harrata. Võnandega peame ole kõige meel-
jäänud poole. — Peab kohal tutvumise abivõtte ühinguks ja selgitama nende kiratamine põhjused. Kui ühinguks puuduvad, peab neid teadma need asutused, ja nii, et nad ei jääks kiratama.

Ka puudub meie väiketaludes vajalik talutuskorraldus; tihed on röövel röövel. Näitena peetakse Piterimaal val laraat umbrohu kera — see on aia tõstas maapinnadest ja vähendab talundi tootangut. Siin võiks väga hästi kasutada loomade loomade, millest on suur puudus. Keskelt peaks hennamaadega peale hakkama, vool peaks kõige võtma. See kõik on aga rahaliste kuludega seotud, kuigi siin on tulnud appi magistraalkraaside oma kulud kaotamisega ja maaparanduselaenu võimaldamisega. Hinnast, jääb aga Piterimaal ilma, kuna kohad seal alles krepoteerimata.

Summarid võivad ka väetis ja seemned — see näib tus raskesti. Dr. L. Rinne jätkab lähis ühe tiinu soo kultuurimise 30.000 mk. maksmine ja kuigi see on ta-
sun, siiski ei saa seda ilma kapitalite teostada. Igal pool pole ka sord, on vaid liitrarõõmmed. Fosfor-kaal. väetis võiks vast sin paremaid tingimusi luua kartule ja rukkide. Kuid puuduvad vastavad katted, need peaks korraldama keskasutised. — Peaks ka selgema jõudma lona kasvatamise küsimusega väiketaludes. Mõgan-
domas andmete järgi mõned üks tiin lona kultuuri 110 inimesti päeva, võrdluseks olgu arstikem — see mõned 15 inimesti päeva. Vast sin lereb väiketalumise ala, mis aitab ta tööpuudust kõrvaldada.

Naiste- ja suurtalude iseloom lähis lahku: suurtalus töö-
lise tööt peab peab ta enese palga jatkuma teatar % ka peremehele, väiketaludele aga võib sin aga okei töölise osuosal, ja see teatar % pole tingimata tarvilik. Sellegi võiks kultuur, mis suurtalus pole tasuta, veel tasuta olla väiketalus. Ja sellase kultuurina tuleb arvestada just lona, ei võiks teada seal jätta kasvatamata, kus tarvilikud osu-
sed ei puudus. — Teistest kultuuridest peaks esimeses kasvatama seisuksel, mis annavad ühesuse suurtal-
saagi. Ka diatarmed peaks sin enam tähelepanu väärma, nagu Piteri kogemused mere reijuvast näitavad, kus ar-
viga on saadud samapalgi, kui Piterist vähe vähe-
hulud töölisel kogusummas teeninud.

Ka peaks enam tarvitama kunsttraite, et kätte saada enamsaaki. — Taimakasvatuse edinemise mõi-
maldus ka parem loomade tõstmise ja ühes sellega loomasaaduste tõus. Loomakasvatuse edendamiseks aitaks vast suuresti kaasa rändar karjandusega, kuna kontroll-organisent lähis liig rakkide ega pole vast nii otstarbekohane. — Tähelepanu väärivad ka põu-
kühirused, et saada paremat tõumaterjaali. Hollandi väiketaludes on arenenud jõrsakasvatust — vast on see ka meele kohane. Töötar ala on veel ranakasvatust — see aga mõnes hard teadmisel, miselt ta kindlasti äpardus.

Määd eskuja võiks anda kohal peetakse eskujalomus majapidamised. Need võiks saada teatar lepingu alusel. Sää-
rasid on Tartumaal loodud ja mõned neist on juba positiivsed tagajärji annud.

Lõpuks veel laenu küsimus. Peab ütlemas: laenu-
tekar aga on raskesti ja keerulisem. Kuid ilma ei saa ka läbi. Liig laenudega koormamine pole aga kum-
gi lubatud, kuna laenudega opereerimine mõnel teatar-
tulomust, mida igalt talupidajalt kaugeltki ei saa nõuda. Võiks soovitada maaparanduse, traktori jne. laenuksel, riigiga
mille reakti- ja pangalaenu.

Kõnelya rõõts kõne tulemusel tal kord lihtselt
kõrka ja lera, et väiketalude arv ja tähtsus on niilalt
mõnusest, et maksab väiketalude olukorda tõsiselt võtta
ja seda parandada püüda.

Juhataja tänas kõnelyat, avaldades rah, et ast
vähese osavõtu üle koosolekust ja aras kõne kohta
lähemakirjused:

ksr! Tael: Kõnelya näitis, et Saare- ja Läänemaal on väike-
talundite % vähe - see ei taha olla tõsi Läänemaal
on väikekultuuri palju, kuid suurem tühj nad hõltsate
hennamaade suurus, kuna põldu on vähe. - Sojalts
soovitas kõnelya loomajamurkade, kuid on ju tea-
da, et neis tuleb tõstikuss kõige raskem. - ja mis
on kõnelya kanapõlamine vastu mi ambastlik, see
oleks ju väiketalude kohasem ala.

ksr! P. Rubel: Läänemaal talundid ei kuulu väiketalundite
hulka - nad on sellised rohkem liig suured. - Juuri-
soja kohta ütlen, et see annab ussunult igatehes suu-
rome arvu tõstikuss ja see ongi tähtis. - Kanapõl-
misega pole asi sugugi mi lahne nagu arvatakse, kui
vastavad oskused puuduvad, ei tule ajast midagi
kõlga.

ksr! A. Käbin: Väiketalude kinnisus on juha aastaid pööra-
korus ja on rõõmustav, et asi riiu kõne alla vae-
tud; puudutati mõndagi tähtsat, kuid jai paiguti ka
tumedaks. - Kii mul näitaks selle lisatöösarve % - i ja, mi-
da referent käsitles.

ksr! P. Rubel: Selle % - i all mõtlen pehmasaagi vahet. Suurta-
lundis on ta paratamata vajalik, väiketalundis saab
aga ka olma selliste läbi.

ksr! A. Käbin: Asi on nüüd selge, kuid misu oskuse seisukohalt
on hoopis vastupideline: mere majapidamiste on talitus-
kapitali puudus ja ei saa nemad suure areneeda, kui
see kapital puudub. See on fundament, millel võib
areneeda kõne se, nende referent soovitas. Ja väiketalude
vajavad mul suuremat lisatöö, kui suuremad, kus kapi-

tali ikkagi rohkem.

ksr! P. Rubel: Kõnitus kerkis lina juures. Tähtis näidata, et
selle kultuuri kasvatamine on väiketalundile siis mul
hõimalik, kui ta seda suurtalundile mitte ei ole. ja mi
see on. Et suurem lisatöö väiketalule sama vajalik, kui
suurtalule - sellega olen hi. kärmuga täiesti nõus.

ksr! Jünger: Kuidas rõõtsas poperel kursastest osa?

ksr! P. Rubel: Rahuldavalt. Kärestast on mul andmed - seal
näeti hästi.

ksr! Abel: Referent vast leas põlvoni, kuidas on lugu väike-
talude maakehmisega. Khe hobusega on ju raske läbi saa-
da. Kuidas on Daanis sellega?

ksr! P. Rubel: Hobusekinnisus on tõesti raske. Daani väikekoha
mehed peavad rohkem hobust - väikest hobust. ja maad
harivad nad üsna hästi; õhikemistamist Daanis ei mää-
ganud küll age meel.

ksr! Käbin: On viisiks arast. referaadile ka kulus mõnda täp-
sust; käesolevas referaadis polnud seda

ksr! P. Rubel: Täna ks. Käbinist kulesti paranduste eest!

Kõne kohta sõna enam ei näeta ja juhataja asus
järgmise päevakorra punktide juure:

13.

Jätkorata arast all rõtsas sõna kirjatoimetaja

ksr! J. Ansoni Osereisunde arast. Teatas, et on tulnud
S-i-le kaks külla kutumist: üks Soomest, teine Lätist. Juh-
tus on leitud Soome kutse vastuvõetavama olevat ja otse-
tanud sõrdu läti tulema jäänud edasi liikata. - Lue ette
mõlemad kirjad ja palus ks. ks. esja kohta mõtteid avalda.

Et soomlaste poolt soovitatud ag S-i suvipäevaga konna
laugel, siis tekitab asi elavat mõttevahetust. Kõed soomitavad
suvipäeva, teised opereisi edasi liikata. Kõrrooni puudusel
jääski asi otsustamata ja lahiks.

Koosolek lõpeb k. 11.5.

Anast.

Logos!

Koosoleku juhataja:

Protokoll: J. Anson

Jätkus

Protokoll № 50

Academuiline Põllumajandusteaduste Seltsi Suurpäeva üldkoosolek pühapäeval, 3 juulil k. 10 homm. Raadi kaasa-
jaamade ruumides.

1.

Koosolekut juhatab S-i esimees prof. dr. P. Köpp, protokollis abikirjatoimetaja mr. A. Jaanson.

Juhatus poolt esitatud päevakorda võetakse muudetult järjekorras vastu:

1. Aramine.

2. Juhatus aruanne ja tegevuskavad.

3. Toimkondade aruanded ja tegevuskavad.

4. Jooksvaid asju.

2.

Aravõtteks ja aruandeks räägib esimes prof. dr. P. Köpp. Tema teinud tuleb aegajalt oma teekonna järjekorras kokkuvõtteid oma tööde ja tegevusest. Seda tuleb praegu ka Acad. Põllumaj. Seltsi. — Seltsi tegevus on järjekindlalt kasvanud. Seda näitab juba tänaseni ulatav, mis külmub 6/8 mõõnini, kuid tegelikult on see summa veel suurem — Tegeliseks peetakse peamiselt toimkondade tööd, kui ka üldiselt ettevõtet. Viimastest on meil tähtsamat:

1) Põllumehe Käsiarv, millest I osa juba ilmunud, II ja III osa aga sel aastal ilmunud; 2) Talupidajate, millele on meie mees ettevõtte. — Kogusin läinud talvel mõned hanelmas S-i tegelased enese juure ja tutvustasin neile "Talupidajate" väljaandmise mõttega. See leidis poolehoidu. Saadeti ka S-i juhatusse, ja senini on see ettevõtte meil hästi võrdselt läinud.

Kaan sellega käesoleva koosoleku ja saanin tänase päeva korraldamiseks head edu.

Seltsi üldisest ja juhatus tegevusest annab aru kirja-
toimetaja J. Anson. — Lühemad on Seltsil 329. On peetud 17 üldkoosolekut ja 21 juhatus koosolekut, viimastel on hantatud 123 ühikut punast.

3

Toimkondade aruanded:

a) Osakondade toimikond, mr. E. Tael: Toimikonna ülesandeks on eestpärased osakonnad luua. Seda on ka tehtud. On nähtavalt eestpärased alfabeti, mis jagundatud masinal. On algatatud ka osakonnade ühiskondade aladelt ja kõi ära jaotatud ühiskondade kaardidele, mis on kaasa-
toimimatus ka meie paremad koolimehed ja entusiastid, et
kondlustatus oleks täis hää korraldamine. Osa tehtud tööd on ka tüüpi ilmutud — „Agronomias“ ja selle äratõimete. Töö toimikonnas jätkub.

b) Ühispeere toimikond, mr. A. Jaanson: Teatab, et some toimikonna ametliku aruandena, tutvustas kard koosolekud toimikonna tööd iseloomuga ja ühiskond momentidega, kuna toimikonna aruandega juba ilmunud. — Toimikonna töö on seotud peamiselt välisvõrgude, õhtute ja omavaheliste koostöö-
miste korraldamise.

c) Kõne- ja arvestuste toimikond, mr. E. Tael: Nagu teame, ei kaja agronom oma tööd hästi edasi üksi tehnilisi teadmisi, kard ta peab oskama end hästi ka väljendada sõnas ja kirjas. Selles vihis on toimikond töötanud ja mõnda-
gi saavutatud. Koosolekud on peetud keskmiselt kuude-
kes. Igale koosolekule on olnud kaas kuni kolm ettekannet ühes läbiräärmistega. Suurematest aruannetest olgu mainitud „Uus Tolu“ ja „Põllumehe Käsiarv“ aruannetud.

d) Herbaariumide ja seemnekogude toimikond; mr. J. Anson: Toimikond on veel noor ja algab alles tegevust, on tehtud senini peamiselt üldiselt: jaotatud tööd ühiskondade kaardidele ja soetatud tarvikke abinõusid kogude korraldamiseks ja alahardamiseks.

e) Kodumajanduse toimikond, mr. S. Saik: Lühete arv toimikonnas praegu 16. Käesoleva aasta I semestri jooksul on juure tulnud 7, lahkunud 2. Lühemaks on arvelt naiskaasvõrgud, kuna paljud lühemad arvad vägaspool Tarkit, mis võib 60-ne protend. liit keskmiselt koosolekutest osavõtmist küllaldaseni pida. Tegevus on peamiselt refraaktis osimisel

g) Matkariiside toimkond, ksk! E. Täll.

See toimkond on üsna nooremaid. Ta ei ole veel kodumaa tundmaõppimise matkade abil. - Tüüpsiks korraldab toimkond A.P.S-i lüümet kaarti - see on tarkus, kuna talukate kaardistajate lendumise kohtadel on suureks soovustuseks matkade hääks korraldamine. - Toimkond korraldab lüümet suurel õppelõpetusel - see on jäänud seni aruandeks.

h) Põllumehe Käsiarvade toimkond, ksk! A. Käsiarv:

Käsiarvade toimkond on ilmunud II ja III osa. II osa on ilmunud suured aruanded, kui poleks talud tehnikas. Nii muud on juba ka Mäelt hõlmasid aruande osa käsiarv ja siia saad seda viia ruttu. Et II osa trükit, on kutsutud III osa trükitamiseks. Suur osa käsiarv on juba selline käsi: käsiarv Mäelt ja Krameri, jne. Otsustati enne käsiarvade aasta lõppu selle osa ilmnemist loota pole, kuna hõlmas Mäelt on praegu väga vähe aruande käsiarv lõpetamiseks. - II osa on mõeldud väga laste 7000 eks, III os - 5000 eks. I osa on juba jäänud, nagu trükit selgub, enam trükitama, kuna trükit on lõpetatud ja see trükit teostamisest pole enne 1928a. loota. - Käsiarvade osa järele pole küllat vajadust, kuna sellel alal raamatud meil leidub.

Prof. dr. P. Köpp: Andume "Põllumehe Käsiarvade" I osa otsustamiseks ka näitusel, tagajärg oli: Tallinn - kõrgem alhond; Tartu - I alhond ja Võlgandis - kõrgem alhond. Nii oleme ka näitusel küllaltalt hindamist leidnud.

Teiste - Raamatukogu-, Foto- ja Kodukaunistuse toimkondade aruanded pole ilmunud. Juhataja palus aruannete kohta sõna rüü - seda ei soorita. Aruanded kiidetakse hästi.

4

juuresaidid asju.

Sõna rüüab hr. agr. A. Martin, ta küsis küsides on lugu kanematekogu küsimusega.

Prof. dr. P. Köpp: See asi oli meil juba paar aastat tagasi hamitusel. Põhimõte kiideti siis hästi ja moodustati inssi

toimkond asja korraldamiseks, kuigi seni on see trükiti surnud punktis seismud. - Poleks selle küsimuse kohta sõna rüüta.

Agr. P. Rubel: Nagu mäletan oli see küsimus teravast päevakorral, kui Selt oli registreeritud aruandeks Mäelt ja lõpetaja järele S-iist lahutama. Praegu aga, kus Selt registreeritud Siseministeeriumi juures, pole trükiti kogu vajalik.

ksr! J. Oja: Kanematekogu tarkus oleks just registreerimise trükit, enne kui trükit pole selgunud, siia saad kanematekogust jätta alla.

Prof. dr. P. Köpp: Kanematekogu oleks meil tarkus suuremate trükitite pärast. Mäelt, lüümet - trükit on väga lihtne element ja sellep. trükit on trükitud trükitud trükitud trükitud. Trükitusest asja trükit asja kanematekogu, kuna S-i, kui trükituse tegevus oleks toimkondade töö jne.

ksr! A. Ratt: Mõni aruandes pole kanematekogu trükitatud, olgu Selt registreeritud kus tahes. - Ei trükit kanematekogust loota suurt kasu: kui trükit oleks kaugel ja siia saad A.P.S-i trükitada, siis siia saad ka kanematekogust trükitada. - Seltide ja korraldajate organisatsioon on trükit ja sealt trükit trükit trükit siia saad.

Agr. A. Martin: Kanemad trükitused ei leia trükit praeguses A.P.S-i tegevust, seda trükit trükitada aruandeks kanematekogu.

ksr! A. Käsiarv: Ei näe põhjuseid, trükit kanemad trükitused ei saad praeguses S-i tegevust. Kanematekogu aruandeks oleks trükit järele trükitamine. - On küll tõsi, et praeguse seadusega juures trükit trükit trükit trükit trükit trükit trükit S-i tegevust. Kuigi seda saad parandada põhivõtte muutmisega. Näiteks trükit juhatus igal aastal aruandeks oalt trükitatud alla. Ka see oleks üsna trükit, et I a. lüümet siia trükit trükit. Sellega oleks saad trükit, et oga lüümet oleks S-i põhivõttega trükit ja trükit enam juhatus trükit trükit trükit trükit.

Kõik ell, leidis ka veel muud mooduseid. Muudatus on igatahes toimunud A.P.S-i suurte ja ülesmaalse lähturiga ettevõtete pärast.

ksv. J. Oja: Kui algul rääkisim, mis kujitasin vanematkogu teisele, kui nüüd seda väetaks. Põlde vanematkogu just selles. Et vanemad huvad ei lange kokku noorte omade-
ga, ja see tõngus eemalejäämise. - Mõndagi ma ei salga ka põhimõteteliste otuste juhuslikkusest. - Ei saa lü-
puda väetega, et vanematkogu vajalik pole. On am-
mugi selge, et ta vajalik on, on hard tarvis leida
proovide, kuidas teda luua. - Kõik, et kõige otstaru-
kohasem on, kui Selt on registreeritud ülikooli, van-
ematkogu Sotsialistlikel noortel. - Mõnu, et poli-
itika on juba küllalt selge ja peaks osuma tehni-
lise harutamise. - Kõik tegevus samas - kaitse
politistlaste kooride kokku, kus on selgus lõplikkust.

72v! H. Kõrber: Ei saa aru, miks vanemad inimesed sell
organisatsioon: nende paarmini kokku tulevad. Tean,
et vilistlaskogud organisatsioonides ei te midagi: käi-
vad kord aastas korr ja see on kõik. Kui aga
siiski uus moodus inimesi enam kokku peam to-
ma, siis pooldan teda täiel määral.

Hgr. J. Wotrba: Väem, et tranemateroogn sontarnone oja jotti:-
mötterel on mösmata. Oustar sõna on sin äelde A.P.S.:
pääkoosolekul; tranemate moodustatus uus organisati:
oon tööb päide holpoast. emrak.

Kor. A. Ratt: Minu arvates on kõrgsõbralik sinu teisi organi-
satsioone oma trükitaskudega võtte eeskujus. seal
on terve elu. Ei saa kindagi öelda, et trükitas-
ked oma kogu juure paremini koondus, kui praeg-
use S-i juure. - A.P.S-i töö on tegelik täis ja teh-
tar ainult Tartus. Ja see võtab iga päevast tegevust-
seda ei saa aga loote trükitaskudest. Minu, et täpse-
lest saab esja paremini lahendada teistest aastast muu-
dulega.

Prof. dr. P. Kõpp: Muna pole kunagi asja läbi murde

piindnud. Kõttis kõrge arvesse, tundus mulle vanemat-
 kogu niiki vajalikuks. Pole mul selle juures muud mõ-
 tet, kui et A.P.S-i tegemist enam konditsioneerida. — Ka on
 selge, et kui inimene on kaua aega sinu Seltsis tähta-
 nud, siis tal paratamatult tekivad tundmused, mis seo-
 avad kaasaegsetega. — Nagu nägime, on Seltsil kaks
 tegemisham: tormikamad ja agrotehnoloogiline abirak-
 ke. Ja viimast peaks teostatagi riistlasloogu. Ta oleks
 tagasihoidlik, mis toetaks üldpõlvi ja ühtlasi seaks kaasa-
 aegsetel ja noori. — Kui ütame, et vanematloogu pole,
 siis paratamatult inimesed aegajalt jäävad Seltsist e-
 emale. See aga oleks kahju ja sellegi mulle tundus vanema-
 tloogu olemasoleva küll vajalikuks.

Ag. P. Rubel: Teen ettepaneku komisjoni valida, kelle ülesan-
dus jääs parematereogu põhimõtete, ülesannete ja
proomi küsimuse lahendus lähema aasta jooksul.

Ag. A. Martin: Teen ettepaneku, et juhatus astuks samane samm
inimeste Seltist eemale, äärmise kõrvaldamisega.

Sõna häältsuse pool mitmelt poolt: ühed soovita-
vad ära võtta ülikooli talituse seaduse registre-
erimise kohta, teised aga otsekohe küsimuse lahendamise
asumist. - Juhataja panis need seadused häältsuse:
lõpmine seisukoht: „Ülikooli talituse otsest ära võtta“ - saab
poolt 15 häält; teine: „Otseselt küsimuse
lahendamise asuda“ - saab poolt 16 häält, seega enamuse.

Turks paneb juhataja hääletusele agr. P. Rabeli ettepaneku: trühtlaskega küsimuse lahendamiseks komisjoni valida ja agr. A. Martini ettepaneku: trühtlaskega küsimuse lahendamise juhatuse koostis jätta. Agr. P. Rabeli ettepaneku saad poolt - 9 häälet; agr. A. Martini ettepaneku rõhutada enamuse, seega vastuvõetud.

Ag. J. Koitka: Meil puuduvad koolides õperaamatud, mis oleks käsitatud põllumajanduslohus taime. APS-i on see taimest keegi lahendada, ja see nõuab ka raamatuid taime kohta.

Kor! A. Käsbroer! Tegelikult on asjakas, et ka kõik antudki, kuid

maegne ta soovis selleski lõpu tähta. Nõnda mõnab
se APS-ilt mit suurt tööd ja seda võiks ka lõpetada,
kuna sin tehnilist tööd on eriti palju.

Agr. J. Wotke: Men kuulmis, et APS-i on mõeldud raamatuid
välja anda põllutöö koolidele - see peaks aga kogu rahva-
kooli platvormi sündima. See kasvataks last maast ma-
dalast peale arvutega ja asjadega, millega põllumaj-
anduses tegemist.

Kor! A. Käsik: Ei ole kindel kuidas see rahtakoolides
mõjub, kuid kindel on, et põllumajanduslikud koolid
otsekohel vajavad sel suguseid raamatuid.

Agr. J. Wotke: Peas on ka algama rahtakoolidest. I anne
raamatust anda rahtakoolile, II aga põllutööko-
olidele.

Kor! M. Bahmann: See asi on häa - kindel raske ja pien
ülesanne. Raamatuid võiks kirjutada ainult tubli
ja mõlunud pedagoog.

Agr. J. Wotke: On kindel, et raameti peab kirjutama pedagoog,
kuid tahaks näha, et APS annaks sin pedagoogile
tooresmaterjali.

Koosolek küsib agr. Wotke soovirahulduse hääs.
Et sõna soovijad enam pole, lõpetas juhataja
koosoleku k. 1, 10 min. p. l.

Koosoleku juhataja:

Protokollija: Jaanson

J. Saarsoy.

Fuks, Pullerits

A. Fuks.

Jol. Pullerits.

Protokoll #51.

Akademiin Põllumajandusliku Seltsi üldkoosolek
kolmapäeval, 26 oktoobril 1927a. k. 8 õhtul S-i ruumis.

Juhatab S-i abiesimees A. Jürjer, protokolli abisek-
retariaat A. Jaanson.

Päevakord:

I Prof. dr. P. Köppi kõne: "See, mida tuleb kaia
noortel põllutööadlastel."

II Kute liikmete vastuvõtmine.

Koosolekut avades tervitas juhataja kõiki koosolejaid,
mit nooremaid liikmeid ja soovis hääd edu ulreivaks tööks;
teatas, et koosolekud on viibinud S-i ruumides remondi tõttu, sel-
lega on kaotatud aega, mida võis tagasi võtta ainult energilise
tööga.

I

Järgnes prof. dr. P. Köppi kõne; ta ütles kokkuvõtlikult
järgmist:

Esial kehtel lõpetas meie hulka noori kehtkooli.
Kõigile neile teave küsimus: mis teha edaspidi? - Kas astuda te-
gelikku ellu või "liikooli"? Paljud valivad viimase. - Kuid
ka "liikool" on lai - 7 teaduskonda, mõned niist kahe osakonda-
ga. Millist valida? - Sagedasti annavad mõn vanemad, nad
soovitavad ala, millest loodavad, et see tundeid pakkuda nende
laptele kergemat elu ja hääd teenistust. - Kuid see pole alati
hää mõn. Iga peab valima selle, mille vastu tuntakse huvi. -
- ja vanemate mõn pole ka alati põhjendatud: meie advokaadid
ja arstid pole hülgeavas seaduskonnas, nagu olid vanasti, kus rga "liikoo-
li" lõpetaja sai hääd lerra otse ja võis rahuga rasva kasvata. -
Mõn pole enam nii. Tuleb tööd teha ja tugevat tööd teha -
- rga haritlane.

"Liikooli" astudes algas kibe töö. Esite loengud, siis eksamid.
Kõik see on ettekirjutatud ja see selge. Kuid sellest kul praeguse
aga haritlane ei aita. "Liikool" ei anna tegelikku elu, jaoks kõi-
ke. Tuleb enes arendamiseks otsida teid kul mujalt, et saada tub-
likes jõuks omal alal. - ka agronoomile ei anna "liikool"

kõike. Tuleb end täiendada kõvalt. - Siin püüas abiks olla Akadeemiline Põllumajanduslik Selts - tubli agronoomi ettevalmistusel.

Agronoomi kutse on palju ühist õpetaja omaga. - Kõik õpetajad ei saa ühesugiselt valmis oma ametiga: üks tunneb rõõmu omaast tööst, teine täiel määral oma kutse kaasa, teine närvitseb ja hädaldab, ta tööle pole ka edu. - Palju oleneb siin inimese selloomusest, kaldumusest ja andest ja üldse ei munda kangeltsi anda siin kõike. - Agronoom peab õpetama vanu, kellel taated juba kujunenud ja harjunud ja muredund - ne on hoopis raskem ülesanne, kui õpetaja oma - õpetatavale lapsi, kelle hing vastuvõtlik ja närsed veel nõrgad. - Õpetaja alustab kõige ehitamisega, agronoom peab esitama lõhkuma ja alles siis võt ta ehitada. See on hoopis raskem. - Sellegi peab agronoom pinda, millel ta töötab hästi tundma. - Tunnub ta hästi põllumehe hingele ja on tal küllalt pedagoogilist andi, siis on ta töö hästi kordaminek kindlustatud.

Näitena võiks siin tuua kadunud dr. Aleks. Eriksenohmadi. Ta tundis hästi põllumehe hingele - talle võimaldas see ta töö kõige suuremat viljakust.

Agronoomi töös on tähtis hingeline moment, siin on ta võimeline teatav mõtlemisviis, mis peab agronoomi viisakavama juba üliõpilaspõlvale.

Akadeemiline Põllumajanduslik Selts on võtnud ka selle mõtlemisviisi arendamise üheks oma ülesandeks. -

Et täna siin palju noori ja võivaid, siis leiame tarviliku olevat, verele S-i tegevuse pinnus peatuda. - S-i töö toimub peaaugalikult toimkondade, nende arv kõigub 10-15 ümber. Võiks siin nimetada kõude ja arvustuste, Muinsuse, Herbaariumi ja memnekoegade jne. toimkondi. - Toimkondade omtamine on lõhne: astub kokku oale S-i liikmetel mingi ühise huvipunkti, loob kodukorra, esitab selle S-i juhatusle ja kui viimane aspeiga päri - võt tegevus algada. - Siis on S-i-le val raamatukogu, mis Eestis suurim omasarnasist. Lugevialanal leduvad kõik kodumaa ajalised ja ajakirjad. - Selts peab igal nädalal, kolmapäeviti üldkoosoleku, üks suurem üldkoosolek peetakse suvel - S-i suvipäeval.

Päale selle on S-i-le mitmeid ettevõtteid: ta annab välja "Põllumehe Käsiraamatut" ja ajk "Taluperenaist".

Lükkemeks astumine on lõhne: täita vastav sooviaralduse leht ja anda S-i juhatusle, kes otsustab vastuvõtu. - S-i tegevliikmed peavad olema akadeemilised kodanikud, teised võivad olla S-i taatajateks lükketeks. Viimaste õigused on muredu need samad, mis tegevliikmetelgi, kuid nad ei pääse S-i juhatusse ega verisponikornisponi.

II

Juhataja paneb üldkoosoleku S-i juhatusle poolt vastuvõetud järgmised nmed liikmed kinnitamiseks ette:

1. Käär Alma, stud. agr.	12. Adamson Voldemar, stud. agr.
2. Paju Alma - - -	13. Klement Julre - - -
3. Olevin Ivan - - -	14. Pachel Johannes, - - -
4. Veski Salme - - -	15. Finselberg Johannes - - -
5. Villamoff Eugen - - -	16. Neumann Endel - - -
6. Kokke Margot - - -	17. Faks Jaan - - -
7. Sack Schaja - - -	18. Anissimova Engene - - -
8. Põllusaar Andrus - - -	19. Steinhans Heinrich - - -
9. Errest Karl - - -	20. Adamson Mihail - - -
10. Luht Härm - - -	21. Nillo Meeta - - -
11. Limberg Hugo - - -	22. Boruhov Mihail - - -

Koosolek kinnitas ühel häälel kõik juhatusle poolt vastuvõetud isikud S-i liikmeteks.

Koosolek lõpet k. 9.15 min. õhtul.

Koosoleku juhataja: A. Gijjer

A. Soovik

L. Berg

J. Mägi

Protokollerja: A. Adamson

Protokoll A52.

Academiilise Põllumajandusliku Seltsi üld-
koosolek 2. novembril 1927 kl. 8 õht. H. P. Siimmes.

Päevakorras:

- I. Ma assistent E. Rogori kõne: 10 päeva
ringreisul kõrgemkultuurilises Rootsis
- II. Elumiste koosolekute protokollide kin-
nitamine
- III. Mute liikmete vastuvõtmine
- IV. Jooksvaid asju.

I. Kõneleja taonitab alguses meie hääd
mõtumist Rootsisse, milline pärit juba
Rootsi ajast. Muuseas on meie Alma Mater
Tartuensis'ki Rootsi saavutus.

Selgitab, kuidas hästi võib reisukava
väljatöötatud olla ja kui täpselt selle järel
käiakse.

Kõige esiteks peatuti Stockholmis. Vaada-
ti kuningalossi, töölise linnaosa, kirikuid
püramüütraali, käidi ka Skanseni Vabatahtl.
Muuseumis ja lõpuks Tivolis!

Järgmisel koosolekul lubab kõneleja jat-
kata reisi kirjeldamist, püüdnudades pää-
asjalikult selle põllumajandusliku külge.

II. Teise päevakorra punktide all loetakse
protokollid A48, 49, 50 ja 51 ette ning võetakse
mühtmatul kujul vastu.

Kinnitajateks määratakse:

A48: ksv. ksv. Suik, Matsen ja Jams

A49: ksv. ksv. Narits, Timusk ja Rogor

A50: ksv. ksv. Funks, Pullerits ja Saarson

A51: ksv. ksv. Soorik, Muur ja Berg

III. Mute liikmeteks võetakse vastu juhatusel
poolt esitatud järgmised 25 ksv. ksv.:

1. Krums, Anton, stud. agr.

2. Pundist, Artur, stud. agr.

3. Randsepp, Evald " "

4. Tomson, Jaan " "

5. Kaasik, Ernst " "

6. Päär, Villibald " "

7. Juss, Johannes " "

8. Tiks, Alfred " "

20. Loko, Leonhard " "

9. Karm, Karl " "

10. Munkaus, Boris " "

11. Kärson, Albert " "

12. Paja, Johannes " "

13. Mui, Voldemar stud. for.

14. Rosenwald, Edgar stud. agr.

15. Toomkurg, Valter " "

16. Maasik, Artur " "

17. Kask, Ralf " "

18. Raave, August " "

19. Kõll, Elmar " "

20. Leusmann, Paul " "

21. Kass, Julius " "

22. Tilk, Oskar " "

23. Gurevitch, Uria " "

24. Vatsel, Alma stud. phil.

25. Kelp Hilda stud. agr.

IV. Jooksvate asjade all võtab sõna ksv. majarisa
ja tekitab aastapäeva puhul „Lindas“ korral-
datud pidulist olengut meelde. Ksv. Kase-
biiri poolt tõstetakse küsimus, kas aasta-
päeval ka mitte aktust korraldada. Seda
ei pooldata.

Ksv. Pullerits paneb ksv. ksv. südametule, et
nad oma süvipäeva arved õiendaks.

Ksu. Noor tuleb kev. kev. mullu, et selle nädala veele on kõnde-avustuste toimkonna koosolek, kus päevakorras käesoleva semistri tegevuskava.

Ksu. Käsebiir soovitatav toimikondadele oma tegevusega kiire korras alata, sest käesolev semister on lühike.

Koosolek lõppis kl 1/2 11 õhtul.

Juhatas abijuhataja Järvi, protokollis kirjatöötaja Finson.

Finson,
protokollaja

L. Berg.

E. Sieter

J. Noor.

Protokoll N 53.

Academilise Põllumajandusliku Seltsi üldkoosolek
9. novembril 1927 kl. 8 õhtul seltsi ruumides.

Juhatab abijuhataja J. Järvi, protokollis Finson.
Päevakord:

1. Ksu. E. Rogeri kõnejärg: "10 päeva riigisil kõrgekultuuris Rootsis"
2. Mnt. liikmete vastuvõtmine.
3. Tälapuenaiste 1927. a. ellarve.
4. Jooksvaid asju.

* * * * *

1.

Rootsi tööstus on viimseil aastakümneil teinud suuri edusamme. Nü näitaks on võitnud oma leilmatuna rootsi trasskanad jne. - Kuid majanduslike kaalu suhtes asub esikohal siiski põllumajandus.

Rootsis on metsa all kogu pindalast umb. 60%

Põllumajanduslikult kasutatakse vastavalt 10%, kuna ülejäänud pindala moodustavad kõlbmatu maa, nagu mägistiku kaljud, tundraid Põhja-Rootsis jne. Rootsi on väikemajapidamiste riik, kus umbes 3 1/2 korda rohkem talukaitsi, kui Rootsis. Saagid Eesti omadest umbes 2 1/2 korda suuremad. Nü näitaks annab Pruki statistika keskandmeid keskmiselt 20 topelsentimtri hektarilt (müügi 10-11 t.s.). Kõige viljakas kultuur näis kartul olevat. Järelpärimiste pääl sõgas, et ta jõiski keskmiselt 150 t.s. hektarilt aastas (müü 100 t.s.).

Rootsi karjakasvatuse on meil omast suure sammas. Kõigil rootsi 5el karjataval on suuremad saagid, kui meil omadel. Nü näitaks on Hirsch-karjal kontrollandmete järel keskmiselt 3500 kg prima keskm. 38% võirasvaga lihma kohta aastas. Punnase kirjju Rootsi tõul on lihma kohta keskmiselt aastas 4000 kg prima, keskmise rasvaprotsenti 3,85-e juures.

Muud kirjju madalmaa tõug annab keskmiselt 4500 kg prima aastas, kusjuures keskm. rasva% 3,3. Loomade lihuskaal selle tõu juures on umb. 575-600 kg.

Keskmine kontrollühingute piimatoodang lihma kohta aastas on 3200 kg, kuna ta müü 2000 kg. Vaatamata kõrgetoodanguga karjapidamiseks võetakse võid väga ainsult Lõuna-Rootsist, kuna Põhja-Rootsi (eriti Stockholmist) linn jona produktiivne ise äratavita. Meiereide sisseseade on enamasti vananenud ja jäta-
rad halvema mulgi, kui meil omad.

Kui väikida kõrgstiarenenud loomakasvatusest, siis ei saa mainimata jätta selle alust, nimelt Rootsi heina- ja karjamaid. Rootsi põllumees peab enesest mõistatavaks, et hää heina ja karjamaa eest ka korralikult hoolitsema peab, hästi väetades jne.

Põllumajanduslikest tööstustest on hästi arenenud siisoonis metsatööstus, kuna me eespool nägime, et

kultuuripindala suhtu tõttu Rootsi ongi rohke-
metsakasvatuse, kui põllumajanduse maa.
Huvi on oli vaadelda ka muul tähtsa mudurat
aluspõhja turba valmistamise tööstust.

Põllutööriistade tööstus on hästi arenenud, kuna
selliseks ulatimuseks ~~kolm~~ kumaa rana- ja terase
tööstuse kujul loodud. Häisime mureks kummas
, Thermachiniuse' rabiinus, mille saadusi ka mille
imporditakse.

Rootsi tapamajad jätkavad keskparase mullge.
oma külaskäigul tutvunesime ka haridus-
küsimusega, käis põllutöökoalides, rahvaõueko-
lides jne.

Mõlde võis 10 päevalise ekskursiooni puhul nii palja
mut ja õpetlikku näha, et peaaegu üli ~~imelik~~
jõu käis, võiks seda ka meeskpidada ja ära-
sedida. Supärasest tahaks veel kunagi kord reisisid
sellele simpastele maaale.

Läbirääkimiste all võtab sõna esimesena
Prl. Lüs Martinson: „Mis põhjustel on Rootsis tarvitu-
sel iseköitjad, kuna see vajab vähemalt 3-e hobust
ja ka suuremat kapitalikulu.“

Ksv. Roger: Ei tea täpselt selle näha majanduslike
alusteid, kuid tõsiasi on see, et harilikke loikus
masinaid sagugi näha ei ole. Mõiks mõjuna
põhjuseks on küll tööjõu kallidus.

Ksv. H. Kaal: Huviliselt on suurmajapidamisi vähe;
huvi on oleks võrrelda neid maaalaliselt väike
majapidamistega.

Ksv. referent: Kõhjuks pole mul täpsed andmed selle
kohta käepärasest. Võin siiski üsna palja öelda, et
ka maaala poolist väikest talundit domineerivad.

Ksv. R. Noor: Referent näitas, et lüpsimasinatega
lüks on odav ja praktiline. Täanis on nimetatud
masinaid aga just nende kate teguri pinda-
mise tõttu kõrvaljätud. Nimelt tuleb sisseleada

nii umbes mille kuskumise talu summas majapidamise
kohta ligi 200-300.000 marka maksma, mis küllalt
suur summa. Samuti on masinate korrashoiv
(pühastamine) raske, kui mitta aurussisseadist
käepärasest pole.

Referent: Masinatega lüks on Rootsis siiski võrdlemisi
üldine. Et pühastamisega eriti raskesti oleks
seda si kaunulnud. Kuluisid nimetatades, võtsin arve-
le ^{ainult} tööjõu kulumiseks kulutatud elektritööd.

Ksv. Soorix: Mind huvitab too piduülikonnas rehekus.

Referent: See oli nii poolmõistlik sõltus ja niimelt
seepärast, et pärast tööd rootslane küüsti puhtalt
võetud.

Prl. d. Martinson: Kuidas on rootsi majapidamiste
tasuvusega luga?

Referent: Majapidamiste sisemise organisatsiooni kui
ka tasuvuse küsimustega meid ei tutvustatud.
Paistis koguni, et see suurem saladus hõliti.

H. Jürjir: „Päevaleht“ kirjutas omal ajal, et rootslaste vastu-
võttu lüü tõusid ja kallidalt korraldatud olla, niimud näe-
me aga, et rootslased astlasi veel mitukorda tõruda-
mini vasturõõnud on.

Referent: „Päevaleht“ on ka tõsi. Rootsi vastuvõtta ei
saa küll meil omaga võrrelda, aga kas võime
nii ^{ka} juure ja Rootsi rikkusi võrrelda?!

Ksv. R. Noor tähendab veel kord lüpsimasinade kohta, et ka
Taanis uuemat tüüpi masinaid ei pinda, aga ka
need vajavad pühastamiseks aurutussisseadist.

H. Jürjir: Kuidas on rootsi majade sisseseadistega?

Ksv. Roger: Sisemus on majades võrdlemisi lihtne, kuid
korralik ja väga pühast. Parvitud väga palja raigja,
pühast määslik vähem. Silma paistab meiega võr-
reldes tuntuks rikkus, nagu hõbeajade rohkus jne.

Ksv. Salme Suik: Vaibad nõuavad suurt hoolt puhtuse
oshter. Sellepärast meil neid ei proovida.

Ksv. referent: Puhtusele pannakse suurt rõhku. Nii näitaks

jätakse vähesed jalamõõd uksu taha, nagu Jaeniski.
Et elektrifitseerida pea kõigjal kättesaadav ja päälepi-
sadar, mis ei muuda enamikus majades ka, "Elektro-
lux", mis värgade puhtuse suhtes palju kaasa-
aitab.

Pr. L. Martinson: Referent tähendas munnas, et
ta puhtust näinud ei ole. Aga tema aparaat on
siiski kaht näinud.

Ksv. Loorix: Missugusist materjalist on majad?

Referent: Rootsis kui metsakasvatuse maal on
valdav enamik maju puust.

Rud. Noor: Kuidas on Rootsi ühistegevusega?

Referent: Mul puuduvad praegu selle kohta andmed.
Tean ainult, et müüreidest kõigest $\frac{1}{3}$ ühismüüreid
on. Üldiselt on ühistegevus siiski võrdlemisi
kõrgel järjel.

Kõsimusele, kuidas on arenenud Rootsi linnukas-
vatus vastab referent, et ta sellist vähe teab, kuna
seda majapidamisharu neile eriti demonstreeri-
tud ei ole. Teatakse, siiski, et ta majapidamises
kõrvalharuna ja võrdlemisi väikese tähtsusega on,
nagu meilgi.

Ksv. Linnu Soosaar: Kas aiandus on Rootsis arenenud?

Referent: Viljapuid näib väga vähe olevat. Sest
on ka puuvili pööraselt kallis.

2.

Muud hirmuks võetakse vastu juhatuselt poolt
esitatud: Joiler, Tamara, stud. agr.

3.

'Talapüüvise' ularve kannab ette pr. L. L. Martinson, kes munnas tähendab, et aasta juba
lopule jõuab ja seega vieti aruandega esialgu
ularve (500.000 marga summas) täitmise kohta esinema
oleks pidanud. Aga et summad umbes kolmekordseks

pariunud on, siis lüüdis juhatus tarviliku olevat
nne ularvega üldkoosolekul esinema. - Ularve
võetakse vastu ühel häälel juhatuselt poolt
esitatud kujul tasakaalus 1.885.000 (miljon kaheksa-
sada kaheksakümme viis ^{tuhat} marka) summas (Vaata
juhatus. protokoll ... nov. A)

4.

Jooksvate asjade all annab ksv. Kaal ksv. ksv.-le
teada, et järgmisel esmaspäeval oskussõnade
toimikuna koosolek on, millest palub osavõtta.
Abikaasa Rud. Noor tuleb seltsilikkemile meile
nende rahalisi nõustusi seltsi vastu, sest
lähematel päevadel tuleb juhatuse koos-
olekul arutusele seltsist eemaljäätavate
liikmete mahakustutamise küsimus.

Et ssaasoorijad puuduvad, lõpetab ju-
hataja koosoleku kl 11.0 õht.

A. Yiejer-Yaapiste.
koosoleku juhataja

Finson,
protokollaja

L. Bey.
J. Sieter
J. Noor.

Protokoll A54.

Akadeemilise Põllumajandusliku Seltsi üld-koosolek 23. novembril 1927 kl. 20. A. P. Siinimus juhatab abijuhataja A. Järvi. Protokolli kirjutab kirjatramitaja J. Jinson.

Päevakord:

1. Häma mag. agr. Aug. Mijani kõne:
"Lutsurni kasvatamine Eestis"
2. Elumiste koosolekute protokollide kirjutamine
3. Jooksvaid asju.

1. Esimesena hakkas Eestis Lutsurni kasvatama Oskar Sivers, kes selline Aasiast seedit toõi. Vahetähtlasi soikus asi. Lutsurni kasvatamisest ei kuulnud midagi. Jastat 30 tagasi hakatakse asja uuesti õhutama. Põhjuseks on nihetiguse töus ja pümasaaduste produktiivsus ni küne kasv.

Lutsurni levimisala on kaunis laialdane, sest et ta võrdlemisi suure akklimatiseerimisvõimega varustatud on. Temperatuuri madalus ei mõju niivõrd halvasti, kui lumeta talved. Kõige selle tähta võime Lutsurni isegi Põhja-Rootsis leida.

Mullastiku suhtes pole Lutsurni sugugi nii nõudlik, kui varemalt arvati. Põhja-Ameerikas tehtud katsed põhjelditi, et teda kõikjal kasvatada võib, kus põhjavesi lüü lähedal pole ja happesus ning arseeni ja väetisühendid mürgitavalt ei mõju. Kõiklammis peetakse parimaks mullaks. Lutsurni ning voooririkkad mullad on eelistatud. Kui need pünnuvad, siis antagu

neid paar aastat enne Lutsurni külv. Isegi sool võib Lutsurni kasvatada (Jõgeva) Heaarduskes on täieline mügarbakterite täieline puudumine pääl. Nähtavasti võib Lutsurni ka ilma nendeta lämmastikku garnastada. Põhjaree suhtes on ta eriti tundlik. Vene autoid nõuavad 2 m. Meie kasvatajate jumes on põhjaree kõikumine 1-2 m. vahel. Kivadein väljakuhtumine ei ole niivõrd hädasoohtlik, kui alaliselt mõjuv vesi; seda näitab munnas ja Raadi katsejaamas tehtud katse.

Lutsurni kestvus on mitmesugune. Ameerikas on üle 20 aasta vanaid kamaraid võrdlemisi harilikud. Eestis on kõige vanem Lutsurnipõld vist küll Chr. Arro jumes, kus kamaraast hoolitsusele vaatamata siiski vaid üksikud taimed säilunud. 5-6 aastane kestvus pole siiski haruldane.

Lutsurni võib iga kultuuri järel kasvada, kui aga põld umbrohupuhas ja haritud seisukorras on. Eriti hädasoohtlikad võivad olla juurumbrohud. Soovitavamaid selvilju on siiski juurvili, hernes, pelnek. Külvikorda võtta pole meie oludes mitmel põhjusel võimalik. Kõigesuurem kasvataja on praegu Vinni mõis Rakvere lähedal, kus teda umbes 10 ha.

Väetise andmisega ei maksa kitsi olla. Eriti tännulik on ta P. raatu. Schneideerini soovitatav ha. le (3-4a. kultuur) 8-10 top. to. toomasjalm (et maad ühtlasi ka lubjata) ja 2-5 topel-tsentneri kaalisoola aastas.

Raadi katsete järel tuleb reaskülvil eelistada. Kõrvasdoon kulud ja hool on laialtkülvil jumes palju suuremad.

Meil on külvit katteriljaga kui ka ilma sellita tarvitusel. Katteriljaga külv on meil sooritatud mitu vihmastel suvedel, kus ristikvähk katteriljata lutsernile lüga kipub tegema. Katterilja on sooritatud haljalt ühta. Parimaks osutus kaer.

Külvit on palju lahkarramisi tekitanud. Vanemas agronoomilises kirjanduses on sooritatud juuni kuus, mis aga idanemiseks lüga kuur on. Hilisemad külvit (juuni) kannatarad talve all rohkem, kuna varasemad (mai II pool) paremini talvituvad. Mõnelt poolt on sooritatud seemneid otada vanalt lutsernipõllalt võetud mullaga, mis aga mitte sooritar ei ole mullaga vastantavati taimhaiguste levitamise mõttes.

Puhtkülvit annavad suurema saagi kui segud. Segusse võiks võtta vast ainult tuisi rist liblikõielasi (ristik, nõiahammas) kuna kõrrelised oma tiheda juuristikuga takistavad mungabakterite kasvulist öha juurevoolu.

Külvitmaks võiks võtta umb. 35 kg/ha.

Lübiäärmiste all võtab esimesena sõna ksv. Tomiste: „Kuidas on lutserni toiteväärtusega lüga? Kas pakub ta mingisõ paremusi?”

Referent: Ameerikas arvatakse 10 kg lutserni vastarat 11 kg nisukliidale. Raadil tehtud assistent Pääsmese analüüside järele sisaldab ta 2,5% N, 15,7% toorest proteiini ja 7,6% mineraalaineid, kuna ristikul toore proteiini % 4-7 on. Ka on lutserni saagid suuremad kui ristikul. Proteiini % on eriti suurel lehtedes, mille tõttu lutserni kunagi kuival ajal ei koristata.

Ka mõjurat lutserni silo hästi lehma primaarimeetile.

Ksv. Abel: Mis oleks referendi arvatus põhjusteks, et lutsern meil pikaajaliste katsete päält vaatamata levimud pole, kuna näiteks juurvil lühikese ajaga lügapidamise võimud on.

Referent: Ei saa meil oludes oletada, et lutsern nii-ja saaks konkurendiks ristikule. Põhjustid on mitu. — Meie põldudel on sageli põhjavesi lüga kõrgel lutserni jaoks. Maa lapjamine ja mineraalväetiste tarvitamine ei ole ka läbilöönud. Esiteks oleks sooritar lutserni kasvatust alustada valitud maal. Üks tema häädustest seisab selles, et ta kuival varakult haljassaaki annab, kus seda hädasti tarvis on. Kolmas põhjus on see, et seeme osta tuleb. Meie põllumes ei ole naisuguse asjaga harjunud.

Ksv. Martin Ant: Kuidas on segudega lüga? Missugused taimi võiks valida? Olen näinud tegelikult põllumehe katses näinud, et ristik lutserni aralämmatab. — Kas võib Medicago lupulina heinamaa taimeks?

Referent: Kui ristikut lutserniga alupärgu segusse võtta, siis lämmatab kiiresti arenev ristik hästi lutserni. Esimesel aastal kasvatab lutsern maapäralsid osi tagasihoidlikult ja arendab oma juurt sügavasse (esimesel kuul kuni 3 m pärras).

Medicago lupulina on meil küll võetud umbrohtude nimistiks, kuid kui võrrelda tema väärtust näiteks villmehi-heinaga (Holcus lanatus), mis meil segudes võetud, siis on väga kahtlane, kumb neist ditti rohkem umbrohi on. Saksamaal on ta juba segudesse võetud.

Ksv. Tõmiste: Mul soovitakse külda karjakooplid suure kudel. Kuidas vaatab referent sellele?

Hra Mihk: Soomlased külvavad kõik segud kevadel. Kni võnebda hinaruhtumide siinukorda meil ja Soomes, siis peame imetama, et meie mita korda looduslikult paremates tingimustes kasvavad nü vähe kasvavad. Võib olla peitub üks põhjustest ka segude külvajaas.

Ksv. Känd: Kuidas oleks soovitar lotamist lühiväia?

Kuidas kannatab lutsu karjatamist?

Referent: Mulla lotamist ei ole soovitar teostada (lamisest j.t. haigused!). Kni üldse lotada, siis võiks selleks tarvitada nitra-geeni.

Karjatamine, eriti lammaste karjatamine, on lutsuile äärmiselt kahjulik. Lõhede junnusel võib taim kergesti kahjasurma häabuda. Sama on ka sõtkumise kardetav.

Ksv. Soorik: Kas lutsu pika junnekara junnus pole võimalik, et ta nühbrohkes muutub?

Referent: Seda korta pole. Vastupidavamad on *Medicago falcata* ja *M. medica*.

Grumm: Kuidas on lutsu saagiga soomane lugu?

Referent: Lutsu võib tarvituse korral küll oma junnekara ka kurematile soomlasedele kohandada, saak on aga väike. Ei saa seega soovitada.

Ksv. Soorik: Palub selitust seemnekasvatuses.

Referent: Lutsu seeme võib ka muld valvida, aga mitte igal aastal. Igatahes ei tasu seemnekasvatust meil mitte, vähe mait lõuna-estis. Katsete tunnustamise korral võiks

mul seemnekasvatuse koondada Saaremaale ja Põhja-Eestisse, kus selleks olud soodsamad. Sordivõrdluskatsed on meil käimas. Missugune meil paremares osutub, ei ole võimalik etteada.

Ksv. Hinson: Kumbat tuleks elistada saagi mõttes, kas *M. sat.* või *M. falcata*?

Olen kuulnud, et lutsu hobustele suuremal määral söötes mürgistusi etunud on.

Samuti on kuulda, et lutsu kurematina ülitaval hoides kergesti kopitama kipub.

Referent: Mõnedes Venemaa katsetes on *Medicago falcata* isegi suurema saagi annud. *M. sativa* on aga toitväärtuse mõttes parem ja ei paku nii kergesti. Siin avaneb sordiarandusele lai teguriväli. Mõned hästi omaduste poole vaatamata ei anna *Med. falcata* praegusel kujul *M. sativaga* võistelda.

Hobuste mürgistusi ei ole kuulnud. Araabias on lutsu koguni üheks peatoiduks hobustele.

Kopitama läheb ka ristikkeid, eriti küntide alalhoida tõmbuse käes. Võib olla, et lutsu süski suurema proteiinisalduse tõttu natuke kergemini kopitub.

2. Protokollid AK 52 ja 53 võetakse ksv. Hinsoni poolt ette loetud kujul vastu ja valitakse nende kiinnitajaks ksv. ksv.: Sõster, Berg, R. Noor.

3. Jooksevate ajade all võtab ksv. Soorik käsima- se üles, kas ei tuleks mustalt tahvlilt kõrvalepääda matkamistoiukonna üleskatsel, mis ajajooksul oleks esileilisi tunnuseid ka aravars muutunud on.

Soorik
Känd
Suor

Protokolliga: Hinson
Alsoberik
J. Känd
S. Suur

Protokoll #55.

Akademia Põllumajandusliku Seltsi üldkoosolek 30. novembril 1927. a. k. 3 öhtal Seltsi ruumis, Saartung 8.

Juhatai abimees A. Jürge, protokolli abikirjajärgi H. Jansson.

Päevakord:

1. Dr. W. Lumbergi kõne: "Õnnetusjuhud põllumajanduses ja nendest hordumise."

2. Jooksraide arju.

1. - Õnnetusjuhu tekitatud kahju on suur nii materjaalselt kui ka moraalselt. Materjaalne kahju kohta annavad need ülevaadet andmed kinnitustühionustelt summade kohta, mis välja makstud õnnetusjuhu puhul. - Üksikult aastast olus need meil järgmised: 1924. a. - 21 miljon marka, 1925. a. - 28 miljon marka ja 1926. a. - 37 miljon marka. Nende andmete hulka s. kuulu veel väiketoöstused alla väike tööstusega ja rogu mere põllumajandus. - Viimastelt aladelt püüdnud meil andmed, kuid kahtlusega tinnis ka veel aladelt pagu ja pagu õnnetusjuhusid, mis toovad enesega kaasa suuri kahjusid. Summad mis õnnetusjuhu peale kulutatud, on mahavõetud raha.

On katsetud õnnetusjuhusid hoiduda, korraldada piirides põhjustel mis nende tekkinist soodustavad. - Aga on kaotanud lähedada riiki andis välja hõlpsad sundmäärused ja uski. Kuid on samas aga ainult suurtööstuses taristust ja tähtsust leidnud ja osalt ka väiketoöstuses. - Põllumajanduses püüdnud aga sõraseda vii - mis kõik val on korraldamata.

Õnnetusjuhu põhjused põllumajanduses on sagedamini masinad, lõikamised, tuli, viistad, hobused millel püüdnud hääd viistad, hääd, ilma pidurita rasked, marutõbelised loomad. - Kõigist neist püüdnud täpsed andmed, on paratamatult ümiskand aqahitide tead. Analüüsides aqahitide teadest paistab silma suur hulk õnnetusjuhusid, mis tingitud lõikamisest - kaadist. Tähtsused juhused on loomasti kõik rasked. - Hulga poolist järgmistel kohtadel seisavad õnnetusjuhusid, millede põhjustajaks reherakennamised, mis muidumood, keski ju.

Kuidas sõrased õnnetusi ära hoida? - Eeskätt tuleb põhjustel korraldada niipalju kui see võimalik. Peas taristema masinate juures reherakennad, reherakennamised peaks olema reherakennade kontrolli all ja lõikamisega võrre ümberkäia ainult reherakennade tunnistusega varustatud inimesed. - Tegutseda võrre statistika põhjal, kinnist tuleb aga võimalikult kiirelt korraldada. Samas on meil statistika ainult surmasaamut kohta olema, peaks olema aga ka kergemate juhuiste kohta, nagu seda on Saksamaal. - Seal on reherakennade selts Berliinis, kes uurib õnnetusjuhusid põllumajanduses ja annab reherakennadele diagramme ja johti välja.

Kolmandal rahvusvahelisel Tervishoiu Kongressil Amsterdamis kõnelesid käesolevate Teemal Falbe Mausel Kopenhaagenist ja Eger Berliinist, mõlemad tuntud suurused. Nad nõudsid, et maal oleks kilomeetri postide märgistatud istme lähem esimese abiandmise koht ja et käelakemate kohtade tuleks avada apteek - kapid. Samuti soovitas Eger sundustada arstid reherakennade esimese abiandmise õpetus kikkadele õppijatele agronomidele, metameistritele, mis meherakennadele, rongkonna talitajatele jne.

Meil tuleb eeskätt korraldada ümberkäimise lõikamisega ja reherakennamistega. Teisena tuleb korraldada reherakennade statistika. - Et see kõik end tead, reherakennade andmed Ameerikast ja mujalt.

Edasi võiks kaaluda tule, et kas s. peaks me enam osutama abiandmise punktide, kas s. võiks kooliõpetajad, meherakennade ja teised ka esimese abiandmist fundera, kas s. võiks aga reherakennade garnituuriga apteek - kapid kaasas käia ju. - Kõigi nende küsimuste lahendamiseks püüab Tervishoiu Mauseloni Tegeer olla, kuid tema püüdnud mis ümberkäimise pagu ei gassa. - Kas s. leidsid Akad. Põllumaj. Seltsi viit kena ja taristust Tööala oma munde alade seas. Tähtsust ta teenis lähemate hulkade fõrise tänu.

Juhataja tänuvõõr ja anal kõne kohta läbivaatamised:
 arv. E. Ragu: Kõnelya s. rääkinud mundaq alkoholist - kas pole ka see üks tähtis moment õnnetusjuhuiste tekkinisel.
 arv. J. Kullbaum: Agronoomia üliõpilased on küll mikiini pika õpetajad, kuid

kuid võime abirandini õpetuse peaks küll val lisaks võtma.

Dr. M. Jumberg: Alkoholi mõju üle pole ja vaheldu - ei puudutunud seda
aga meeldi.

2. - Jaosvõrd arju.

ksv' Kaal: Põhikõnede toimikoniad on praegu ainult juhatus, liik-
med aga ühtegi. Kuid jõe lõel enam tarris ja A.S. liik-
med vast sellest ka i keldu. - Reed õhtul n. 8 on formaal-
na koosolek; paneu sündumise ksv' ksv' sellest osa võtta.

ksv' E. Rogu: A.S. on maal tuntud organisatsioon. Seda peaks
S-i liikmed kasutama ja tänuvõttes luteri hää loetamise
est maal koosolekutel kõnedega esinema.

Koosolek lõpet n. 21.50.

Juhataja: A. Günger-Yaakuste. Protokoll: Jaakuste

Velhamm

Donniste

Kes kula

J. J. Velhamm.
K. K. K. K.
A. P. P.

Protokoll #56.

Akademiin Põllumajandusliku Seltsi üldkoosolek kolmapäi-
val, 8 veebruaril 1928a. n. 8 õhtul Seltsi ruumes, Suurtung 8.

Juhatas abirandus A. Günger, protokolli abirandus
taja A. Jaakuste.

Päevakord:

1. Agr. N. Roosa kõne: "Tõlga (Bumax orientalis) ajalugu, sisse-
ändamine, nimetused, luteriõnise pürid ning
selle põhjused Eestis."
2. Ühte liikmete vastuvõtmise.
3. Revisjoni komisjoni täiendavad valimised.
4. Jaosvõrd arju.

1.

Agr. N. Roosa kõne kokkuvõte: - Üks küsimus on mure-
tud 1928a. pääl. - Kas on säärase muringu mõtet? - Teame, et
maenlastega hääl, eduraks võitlusena peame seda hästi tundma.
- Selles mõttes ongi umbrohtude muringu tähtis. On tarris luteri
de õnnemad kohad, et seda eduramalt nendega vaheldu.

Bumax orientalis i esine mitte ainult meel, vaid pea
kõigis Euroopa maades peale Inglise ja Šotismaa. - Rootsi
rõeldam tõlgaase kohta. "tal juured maakerast läbi kasvavad
ja ohtad seal pool peil sõlmes" - see muringu peal näitama
selle umbrohu suurt vastupidavust ja elujõudu.

- Muringu on mure suuresti abirandus olud eest. Akad.
Põllumajandusliku Selts, kes arstas korraldada vastava anneid
ja Statistika Keskbüro, kes kandis trüki kulud. - Ankeet-
leht tuli tagasi üle 700. - Vastajaten olid enamasti Statis-
tika Keskbüro korrespondendid. - Ankeet võib küllalt kor-
dalõnnuks lügeda ja säärase meetodiga võiks vast tulevikus
gi teiste umbrohtude kohta hääl andmeid saada. - Ankeet on
kul hääl selle poolst, et saab tulla vast võitlusvõimega, mis
pea tegelikult põllumurde poolst leitud ja tarrimise võetud.
Pääl anneid on tõlgaasega korraldatud hävitamise katsed; vii-
manil annel 200 taimega. Töö tagajärjed näitavad, et seda hävi-
tada saab täiesti.

Halugu: Jätkata viimased uurimused näitavad, et *Bumia orientalis* pole meie kodumaa põlvne taim, vaid ta on hiljem meile sisse-
rännanud. Kõnetatakse Venemaalt, kuid päris selge see küsimus
siiski ei ole, kuna ta ka Venemaal sisse rännanud on. — Esime-
sed teated teatavad tema kohta on dr. Otto Dahlbergi poolt. Viimane
arvas, et *Bumia orientalis* sattu Venemaale New-Persia sõja ajal
Persiast. — Teised arvamised aga nihuvad Siberi kuni *Bumia orientalis*
kodumaa peale. Hiljemad uurimused aga ei saa seda arvamist
kandagi kinnitada. — Venemaal on *Bumia orientalis* tungi-
mõis ja isegi põhjapool; praegu ta ulatus kuni sel 65 laine-
graadini nagu Soomeski. — Esimene teade *Bumia* esinemis-
est kohta Eestis on 1810 a. pärit. Siis ta on enimend tähts ümber-
se. Kuramaal on ta aga esinenud juba 1792 a. — Aru-
dus andmest võib aga järeldada, et ta Eestis on tulnud Narva kaudu ja siis roost
juba ka kareem, kui teda teadlaste poolt märgati.

Praegu on veel veel osale kohti, kus ta veel ei esine, mis
Lõuna-Eestis. — Rootsi sattu *Bumia orientalis* 18600. ümber, mil-
le sinna Venest palgi viija sisse trüti. — Saksamaal on ta
sattut rännanud Venemaalt ja Tallinn kaudu. Saksamaal
on ta suuresti levinud ajapool tõlts, et teda alguses püütud kas-
vatada kultuur-taimena. — Soome on ta ka Venemaalt sisse
rännanud, ja nimelt 1840-1850 a. ümber. — Europa meist pua-
dub ta ainult Inglismaal ja Šotismaal.

Missugust nime on õigem anda *Bumia orientalis*?

Nimi on ta määral "tõlts", millele võrs on omaa mäetud
Botaanika Instituudi vastava toimkonna poolt ja ta määral
meie taime määratus. — Aru-
dus siiski näitab, et "tõlts" pole
siiski kõige õnnestatum, kuna rahvas sees on mõneti mis laemalt
tähtsitud. — Tuleb ette ka 100 nime teinud, kõige enam on ta mää-
tusel "kõnekapas", "kõne rait", "kõne kura" jne.

Bioloogia.

Bumia orientalis kuulub ristikliste perekonda ^{ta omal} *Urtica* lehed,
kalland puid, kõrgs kuni 2 m. — Juur asub tal õieti sügavale, et
atarmitada kivist tõsta ja põhjast. — See roost näitab ka kus
asub ta kodumaa: Araabia, L. Aafrika. — Miti on mitu mungas mõde.
Õitseb juunis ja juulis. Tuhande lisa roost on tal mitme

kultuuritaimede sarnane. 1 kg. sisaldab keskmiselt 33.000 tere.
Tõltsa arengumise esimene aastal on aeglane ja sel aastal jääb
ta sageli märkamata. Ta juur sisaldab õige palju tärklisi ja
sellep. võib ta kasutada õige varakult kasutama hakata. — Teisel
aastal areneb ta õige jõudsasti. Ta juured on peeti tugevad
ja varjavad palgi. — Läktoimimine tema hävitamises ei ole:
ta võrsus uuesti. — On huvitar näha, et liira sees tõltsa
seemned ei idane — millest see tingitud pole kindel. — Mullas
on idanemise protsent 46. — Seemned kantakse lase viija-
ga ja loomadega.

Lõpuks kõnelega teatas, et kõnele tõltsast täien-
davalts edaspidi, nimelt tema hävitamisest, katsitist sel alal jne.

Juhataja tänas kõnelejat ja aras lækraäkimisest:

Hr. agr. Mägi: Kui kangele uletus *Bumia orientalis* lõnasse

Hr. agr. Roosa: Ei tea kindlasti. Araabrest lõnaspool punda-
rad andmed.

Hr. mag. Urgan: Narvas leidis tõltsast kõrgete tõrmede otas ja
pragudis — kas pole seemned siinse linnud kan-
nud ja kas üldse ei mänge linnud tõltsa leri-
tamise juures suurt osa?

Hr. agr. Roosa: Ei ole märganud, et linnud tõltsa seemned
prütnud. Seemned seavad sageli talve læk: pöö-
sasti küljes ilma et linnud need prütnud.

2.

Juhataja panes üldkoosolekul komiteetiks ette
järgmised juhataja poolt vastu võetud ained liikmed:

1. Kene Mägi, stud. agr.
2. Jaakel Gottfred. Johannes, stud. agr.
3. Pool Mart, stud. agr.
4. Vint Endel, stud. agr.
5. Evert Nikolai, stud. agr.
6. Kõn Joosep, stud. agr.

kes kõik ühel hääl kinnitatakse

Loovik
Sõster
Känd

Juhataja teatas, et aastakoosolekul valitud uus reetorijoni komitee liige ja samuti mõlemad komitee kandidaadid on Tartust uemale jäänud ja tuleb komitee täiendamiseks valida üks liige. Pärast kandidaatide ette arv! A. Saariksa. Viimane valitakse ühel hääl reetorijoni komitee liikmeks.

4.

Jooksvate asjade all teatas majari E. Ragu, et ASi liikmed annaks teada aadressid, millel nad soovivad saada 1928. "Agoraariumi".

Kv! Kesknä küsis, misugusel talgatastid on juhataja nõuete suhtes. - Juhataja vastas, et nõugetel on tagavaraks küllalt - esote nõuete ja mag. A. Martini.

H. ag. Mägiste soovitas S. üldkoosolekust ikka ka "Postimehes" teatada. - Juhataja vastas, et seda on ka ikka tehtud, kuid soovitud koosolek on mõnel põhjusel jäänud teatamata. Koosolek lõpetas k. 9.7 ö.

Juhataja: A. Jünger-Yaavist.

Protokollaja: Jaanar

A. Saariksa
E. Söster

L. Känd.

Protokoll #57.

Akadeemiline Põllumajanduslik Seltsi järgemõeldine üldkoosolek tolmapäeval 15 vab. 1928. k. 8 õhtul Seltsi ruumes, Summu 8.

Juhataja abimees A. Jünger, protokollaja abimees A. Jaanson. - Päevakord võetakse minutilise rasti järgmisena:

1. Pr. mag. A. Martini kõne:

"Ungeid Ameerika reisilt".

2. belmist koosoleku protokollide kinnitamist.

3. jooksvate asj.

1. Pr. mag. A. Martini kõne kokkuvõte: - "Hilguti sai mulle õnn osaks näha ja tutvuda mitmete Euroopa riikidega ja elada aasta P.A. ühiskondades.

Tahan enam peatuda ühiskondade liikvõrde ja ühiskondade elu juures. Samuti tahan mainida mõnda Ameerika naisest. - Inglise ja Skandinaavia juures peatun ainult lähemat aega.

Am. ühiskondade asuvad oma territooriumile - Campustel - laagrites. Campustel asuvad mõne ühiskondade hooned oma sissekõrdega. Samuti asuvad seal ka oma teatrid ja kontsertarad ja sportiplatsid. Sport on Am. suuresti moodus. - Ühiskondades on ta tunduslikuks õpetamiseks. - Mulle tundus mõni, et nende sportkannastis siiski teinekord lähe liiale ja tooreks. - Ameerika ühiskond tahes oma kasvandikesse veel palju mõjuda kasvatajast - ta ei raatsi mitte kui täiskasvanud inimestele, nagu seda tehakse mõl. ühiskondades on segatüüplised - meestele ja naistele. Vastavalt soolisele johtumisele on korraldatud ka ühiskondade juhtimine - on mees- ja naisühiskonnad. -

Ühiskondade elavus kas mitmeaastis või erakorralis, nagu meilgi. Ehn järele mees- või naiskorporatsioonides. - Korporatsioonide vahel on alaline võistlus nii sporti kui ka tustel aladel. - Naisühiskondade elavus sageli ühiskondade - toimivõimuses, mille siinmise korra jaub valmivad ühiskondade in ja naste ühiskondade võtja - chaperon, kes allus õhukohelise kaanile. - Kord ühiskondades on võidelnud moli: kui ühiskondade lahus ühiskondade pääs k. 6 ö. sis ta peab vastavasse raamatuse mainima kuhu ta läinud. Hõlpsalt on nii, et I kurs. ühiskondade pea-

rad kodu olema hiljemalt 8. k. 9, teiste kursuste ühüp. k. 10. Laupäeva õhtuti on see aeg hea pikem. - Campustel onvate teatrites lõpetas etunduses vastavalt. - Teistele predikatsioonidele väga pool, mis tantsuga, ühüpilises muusika ei tohi. - Kõik paistab, et naisühüp. lüh. Amerikas on väga rõhutatud. Seda aga pole ja ameeriklannas ise inimestas, kuis saame meie ilma sääraste korraldusteta läbi.

Kuiq. Ameerikas on nikes rahvas, siiski lühedus ka kehon, ja sa-gei ühüpilased teevad ise endise ülespidamist. Campustel on sel-les vastavas töökülas, mis tööis murekemas. Naisühüp. teevad ända müngannadene, kassapööldene jne. ka majateenijaks ollakse, kuiq. majateenijaks Am. üldiselt pole kombeks. ka meesühüpilases teevad sageli perekondades. - ka nikes sageli teevad, kuna valitab arvamus, et inimese enese ise eest peab suutma töötada. Tihti vanemas i. päranda oma varandust lastele, kard häälpeetel suutustel.

Ameerika mehed töö juures kannavad vastavad ühüid - overcoat. Nad oma välismuse eest liige i. hoolitse; küll aga naised, kuiq. mitte meie märke mitte vastavalt.

Ameerika ühüpilased valitseb sama reaalsuse printsiip, mis Am. tegelikult elusti. - Loengute, praktikumitel ja seminaridel on rõõmne suundus. Kui ühüp. kures kolm korda eksamil, läbi summatas ta ühüpilist lahkumise. Anditavumad on esija-nes läbivõtmiste kohas, mitte aga õhukohe teadmiste ommista-misena. Palju peab sin ühüpilane ise töötama raamatukogu-dest jne.

Ühüpilased osutavad paistavas üldiselt meie omadest hoopis nõrgemad - sealse ag- ja keitkuse korralduse tõttu. - Selg- langes kõige enam ühüpilaste väga eomisel aastal. - Opeanes on suunduslikus ja valitab - on võimalus enesega kõige kitsamais piiris. - Rahvaga on ühüpilaste tihedas kontaktis - on vastavas pöördus isegi, kus pääs kõigile ühüpilastele vaba ja kes siis korral- datakse näitused jne. - Ühüpilaste võtab abrandumistööst elavalt ka vastava osakonna kaudu. - üldiselt puhub abrandumistööis departemang, mille osakonnas onvate ühüpilaste juures, ja mille aluses vastavas organisatsioonid, nart. põllumaj. seltsid, klubid jne. Iga, vast meie kohalooma vastava, maaala peal on ametis-

gandus kohalik agronoom, kes annab õhukohe farmeritele nõu ja organisatsioonidele juhenduse. - Ühüpilased jäävad ka pääl kursuse lõpetamist ühüpilaste lühimise ja temaga ühendusse vabataaspäevade kaudu.

Indivisi Am. ühüpilaste juures on kodumajanduse osakonnad. - Umbes 50 a. tegori pääsivad naised esmalt ühüpilaste- desse. Nad lühed, et teadust rõõm hästi rakendada kodu tehis- tuse ja sellest mõttel arendusi gaasoonul kodumajanduse osakond. On üldine, et ameerikalased pühivad teadust võimalikult roh- kem sõnda tegeliku eluga. - Nad austavad Euroopa teadlasi, kuis inimestas miks need i. oke teadust rakendada tegel- kule elule.

Pereaine kutset peetakse Am. arsti ja advokaadi oma- dega võrdseks. - On suur tähelepanu pöördus territoriumi majan- duse, mitte ainult valmistanis majanduse, mis teinud mi suuri eduseid. Territoriumi majanduse juhtideks on aga perenaised ja et nad võiks oma aega hästi ajada, peavad nad hästi tund- ma kodumajandust. Sin sisabari kodumajanduse osakonnade suur tähtsus.

1926 a. olid kodumajanduse osakonnad 440 ühüpilaste juures. Tihti samas peetakse osakonda Gora ühüpilaste juures, mis Cornelli ühüpilaste juures. - Kodumajanduse osakonnas hõlmab saanud naised töö- taras sageli spetsialistidena vastavates tööstustes siis seltskond- listes ettevõtetes ja riigi kateasutustes. Kõige suurem osa neist valguv süski kodumajanduse, kuna kodust töös i. peete alamaks muist. - On traditsiooniks, et ühüpilaste hõlmusega mehed peab olema ka vastava hõlmusega naine. - Kodumajanduse töö on siia- le hoopis lühem kui meil - ta on puhas, huvitav jne. - Pere- naise ühüpilaste algasid peab nige elituse, iseloomis kõigil elit- tuse ja selle sõnastamisel. Ameerika kõigis naised kuis meie arstide laboratooriumid. Pereaine töö on igatpidi tehni- liste abinõudega kergendatud, kuis puhitakse elamisse vastava- te sisseseadete abil jne. - Lõnnad i. kände ise teinud, nad tellitan- se arsti telefoni teel, kuna kohas teab nad antenise autoga. Naised jääs sageli vaba aega ja te rõõm pöörduda korraldus- tust. Siiski pole su sääl kombeks ja näituse naisõpetajad

kaotetas kute automaatselt ühes mitteminutiga.

-Skandinaavias ja Inglismaal ma pole suutnud nii alati süveneda, kuid rõõm üelda, et need sarnasid on juba Ameerikas. On olnud need roostad kodumajanduslike katsete Inglismaal ja Londoni ning Bristolis üleskõrde juures ka kodumajandusosakonnas; teistes ei ole. Kuid on terve rida alamast kodumajanduse kohta ja Londoni kodumaj. direktor tähendas, et nad jälgivad Am. arenguid.

Skandinaavias ei seis veel nii tavaliselt kõrgel kui on siin üheski alal, näht. masinate ja tööriistade valmistamisel eriliselt arenenud. Kuid direktor on neil rõõm - ei arvestata kaltsi, raud ja. Siiski arvas siin suuresti kaasa elust ja teistes meh. arengud.

Igatahes on säälsel talupidajal elukute rõõmatult kergem, kui mere elustis, kus ta peab nii primitiivselt töötama - kuid mere perenaised juuavad end - tunglase vähestesse koobidesse ja loetakse oma avarisja "talus" enam kui ühtegi teist. Kuid ei saata veel lõpulest am rõõmsust tavalisest ja rõõmetest ning need võtad us veel suuri töö, kui tahame jõuda iseseisva rahvana ja väärtusena teiste kultuurirahvaste peres.

Juhataja tänas kõnelyat ja aras laeväärinimes ette-
kande kohta:

hr. A. Miljan: Mind huvitab Am. naistööd. Kuulsime, et mehed spordivad suuresti, kuid mis teevad naised? Mäletan Am. naisüliõpilasi - ekskursante - need tõmbasid tugevasti suuta ja püü-
derdesse alalõpmata omi nägusid. Kas nad seda harjutavadki?

pr. A. Martin: Ütlemin, et pole ühesandeks rõõmsat vajadustki jõudlata. Ameerikas spordivad kõik: mehed kui naised ja muistatarad ka kõik.

hr. Prof. P. Köpp: Kuulsime huvitavast Alexanderist kuis Ameerikas kahtakse kõrge vähenemise saavutada kõige suuremat. Meil aga fantaseeritakse ja tehakse ingulaub. Kui Ameerika ana tõusis ja Euroopa laugel ja Am. mees ta lõpmis vähe kui tihke kesti.

Arvan, et üldiselt saäl raski kõik nii hästi pole ja need siiski paremas juhul on, mis kõnelya mees ette maad. - Ka mere elu pühendus rinnapool, kuid nii kangele ei jõua me risti kunagi. Juba kapitali värske tasuvuse ja üldine pühendus tõttu. Ja vaevalt se fantastiline Euroopa seltskond neid Ameerika eluarenguid har-
kabi jälgima! - Meil on hoopis teistsugune mõtlemiskiri ja see tingib ka mere arenemise.

Ka dr. Põllumäe. Selts tahab ajakäsitatus alal millegi uuega hakkama saada. Nõnelt on karatuse arada lähemaajalise kodumajanduse kursused, et hoolitseta veele ka naiselõp. eest. See oleks si-
otaka aruult katkest, rõõm alla areneb temast, kui ta õnnestub, ning; osakond üleskõrde juures, või millegi säärast. - Kui ei peaks õnnestuma - eks siis jätame te. - Ümbrugi oleks siin kõik mere naiselõp. lastest ja kodumajandustöömehed. Kui ei tule tavalisest arvu osavõtjaid kokku, ei tule ajast millegi midagi vähe.

pr. L. Martinson: Kodumajandustöömehed arutas seda küsimust ju-
ba enne jõulu, kuid leidis, et on rõõmsat suuremat kap. taal. kui kursust korraldada laevamas ulatuses ja sellep. otsustas suuremat karast loobuda ja korraldada millegi väheul ulatusel töömeh-
na juures.

pr. A. Martin: Ei täpselt misnagu siin karatusest on, kuid arvan, et massa aja avaris es. otka laevad ja lõhki viimaks. Võiks jõuda A.P.S.-i liikmetega. Ja kui kursus korraldada, siis juba ka tugevate praant. list osa peaks käsitama, ega aruult jõuduma laevutega.

pr. L. Martinson: Kui tahame kursust korraldada, siis peame ju-
ba kindlaks tegema, kes hakkaks aja ettevalmistama. Kest on selleks kodumajandustöömehed kõige kohasem.

Kaasolek kiidab kursust korraldamise mõtte ühel käel
häaks ja otsustas selle läbiviimise si Kodumajandustöömehed
hooleks jätta.

2. Elumiste koosoleku protokollide kinnitamine.

Protokoll otsustas mitte ette lugeda, vaid valitakse igal proto-
kollile kolm kinnitajat. Prot. 54 - A. Soorik, J. Känd, S. Suike.
Prot. # 55 - J. Kelbaum, A. Põrmiste, K. Keskküla; Prot. # 56 - A. Soorik,

Tõlujas ei kassa hea egi kerjamest, sest
sätsed mullaolud pole talle soodsed. Ka kardab
ta kõrged põhjaveid. Soos ta ei kassa, ehk kui
kassab, siis mureneb ta oma kassa iseloomu
miste ta pääjuur ei tungi sügavale maa sisse, vaid
keruneb maa pinnal, kus isegi küllalt kiirelt
kuivab. (Üldisvõtte tõlujast!)

Tõlujas kasvab igasugusel maal, kuisee
aga kuiv on. Siiski on liivakad seotumullad
enam eelistatud. Üks amsed tüüpe olevat vett
sellise küsimusele tabavalt: „Kasvab igas viisil,
mida halvema kerkitud seda kõrgema.“

Mee kuivendamise mõju arvates tõlujale
mitmesugune olevat.

Teda arvatakse kõige parema võivat
keritades sügava vämmi abil. Koonnis künnit
ei arva suuremat mõju olevat ja seal on
tõlujas keritamine raske kus pole võimalik
sügavalt künni teha.

Saksa Hugo Werneri propegande tema kasvatus
tehtavale, kus toomate tema suurt saaki, rohret
proteini sisaldust jne., mõjas sellise, et ta
meil Vene-Vädra ja Kervere mõistes kasvavad.
Venemaal ja Rumeenias on teda isegi rühm
toidaks tarvitatud.

Tõlujate kehtunud ei sunda teda niivõrd
keritades et sellet põllumehele raske oleks.

Keritades võib tõlujat mitmel viisil. Teisene
palja kasutusse teda õitsemise ajal jünutise viisil.
Sis veel viisil kasvamisest 50 en. sügavalt on
andnud kassis häid tagajärgi. Püstituse ra
teda külviõnnega keritades, seda vesteralt
seades. Põhikella on tarvitatud tõlujas kerita-
mises: volhepit, terpentini, seelivini, verbol kopet,
püstitust, vaseritvõli, keeva vett, keedusoola jne., ilde
on tarvitatud 350 eri viisi sellena.

Ag. Roose netutid on püstitus häid tagajärgi annud.
Saamti on soovitatud ka keedusool ja kehvut, päle
otsekohe viisil kasvamisest.

Tulene aga nõnda seemne äridelt seemnepunktist!

Kor. Tõlujat tunc rõnolejil roosolejile
miste ja arid tili: rünnimiseid.

Kor. Toomte: „Kuidas seemned mullas etatulevad ja püstitad?“

Mr. Roose: „Püstitust mullas pole täpselt teada, kuid
võimalusi kasa on nelid, kassis rõnolejil; ka seemned
kassavad veel hästi.“

Kor. Klemmer: „Ütleb, et kassis orientalis kerjamest
ei kassa, olen aga teda seal kasvamas näinud.“

Mr. Roose: „Ta võiks ju ka seal ehk kasvada kui roos
tingimused soodsed, kuid ta ei seeme ei senna siina.“

2.

1. P. Martinson soovib APSil teha muretseda,
mida tihti terris tuleb, ja eriti annab tema
pundas end „kodumajandus toimekass“ tulenev tegevus
ses tunda.

Soovitusena on roosolejil nõus, kuid aga selgub,
arji see juhtu majas muretsenud, ja roosole
teeb majasle kohustusena teha viies korras
muretseda.

2. Kor. Tõlujate palub lugemistunde ajaväljal
tegevust.

Koosolek lõpeb kell 21, 25.

Protokollis:
Lind Sander.

L. Martinson
AFus.
i. Söster

Protokoll #59

Aras. Tallinnaj. Seltsi järjekordaline üldkoosolek, kolmas päev 7 märtil 1920. a. 20 Seltsi ruumis, Suurte 8.

Juhatas abimees kor. August Jürje - Järviste, protokolli abimees kor. Andres Järviste.

Päevakord loetelu juhataja poolt esitatud kujul muutumatult järgmisena vast:

1. Kor. A. Kabin kõne: "Mõistlikku agroomia ülesannet ja meetodeid."
2. Kõneste koosoleku protokolli kiitamine.
3. Järgmine asi.

Kor. A. Kabin esitas koosoleku kõne kava, millest kõne jooksul küni peab ja hoogsalt ning pagude näidetega tegelikult elust tida läbi põlvimise, lahvaks etteandeks väljaarendada. Kõne kava:

I.

- 1) Põllumajanduse edendamiseks mõjuvaid peab kohapealsete looduslike tegurite agroomiaaline seaduseadlus,
- 2) põllumuste tööloa ja tung paremuse poole, 3) põllumajanduslik takti tunne ehk ravitegemine.

II. Mõistlikku agroomia ülesanne on /arendada põllumuste peres looma töö takti, tungi paremuse poole ja 2) tema elude kohaselt ratsionaalsemat korraldust põllumajanduslikku ellu, rakendada põllumajanduslike teaduste saavutusi tegelikus elus.

II.

Mõistlikku agroomia aust. tootmisi 1) moodustas eranditult terve Eesti põllumuste pere,

2) võit maaalaliselt jaotada kaheks seltsimult järealt lahkumisevaks püüdnud a) Põhimaal äh. Narva taga te valdada ja kitar maavale Peipsi rannikul, b) kõig tüüsi maasõnnad.

3) võit seltsim järealt jaotada kolmeks eri rühmaks:

a) võrdlemisi lavaliste teadustega arenenud põllumehed, kes ka talus kõigud võimaluste kohaselt arendatud,

(I rühm), b) võrdlemisi järealt arendatud ja endi võimeid lüh kõrgele hinda, as põllumehed (II rühm), c) enam-vähem põllumestest kellel rohest ka üldises s. hio selged, elementaar-teadustega olemas, kuid kelle taludel sügiki kindel ilma kurnumata. Sellise rühma kuuluvad ka põllumehed, kes seni on täiesti olnud seismus mõistlikku agroomia tööpõllust ja oma taludes harjumuste ja kogemuste järele käies töötavad (III rühm).

III.

Mõistlikku agroomia tegelases peavad olema:

- 1) Kehalised tugevus ja terved,
- 2) Kõrgele hinda, karked, mõõdukas ja tasakaal.
- 3) Kõrgele hinda: ettevalmistatus, usaldus praktistide kulumustega ja küe orienteerumise võime.

IV.

1. Mõistlikku agroomia alal saab ainult siis heade tagajärgedega töötada, kui tegemine püüdnud on hesti tunda. Parvi on tunda oma püüdnud a) põllumuste vaimset elu ja arenevusastet, b) loodust, c) majandusliku seisukorda ja turu-olusid, d) põllumajanduse arenevusvõime ja ajalugu üldse, e) arenevus taludel ja mõjuvaima seltsimategelasi.

2. Tähtsaks tuleb kokku seada tegemine püüdnud kohaselt.

3. Elava sõna raudu mõjude tuleb elistada alati in-dykativset meetodi.

4. Kõrgele hinda on ettevalmistatud tarvitatud. 5. Mõistlikku agroomia peab mõjuvaima hulka ja liikuma panema hulka põllumuste vaimset järealt, aratades põllumehi isetegevuse ja võimaluste olemise.

6. Mõistlikku agroomia peab oma sõhte seltsimategelasi aategi.

V.

Mõistlikku agroomia tähtsust ja tarvitusel peab a) kõnekoosolekud, b) kursused, c) tööde tpe.

tamine tegelikult, d) väistlused, näitused, e) kursused
käitus üksikute harude korastamiseks (noorte klubid),
f) põldkatsed, näitepinnad, näite- ja katetõrjumised, g) rön-
anne talundites, h) õpikäigud ja õperused, i) eeskuj-
likus käitised, k) talundite väistlused.

Kõne lõppides tänas puhataja kõneljat ja arvas ette-
kanne kohta läbirääkimised.

Prof. P. Köpp: Ettekanne on tõesti avarohane, kuna seda
küsimust praegu tallatame ja ta päevaküsimuseks on kuj-
nenud. - Ja kõnelja käsitas asja põhjalikult - ta on
ju vana ühiskondliku agronoomia tegelane ja võis
seda. - On täiesti õige, kui kõnelja ütles, et peab põl-
mele hingeln tundma ja ennast ei või mitte liig
targaks pidada, kui tahetame usaldust võtta ja edu-
kalt tegutseda. - Ühe asja jättis kõnelja siiski puudu-
tamata. Nimelt küsimuse kelle käes peab olema põllum.
nõuande puhtamine: kas niigi või seltskondliku orga-
nisatsiooni käes. Ja lõpuks: kuidas on lugu jaoskonda-
de agronoomia, kellest praegu on palju kõneldakse.

Kor. H. Käbin: Meil on ühiskondl. agr. korraldusküsimused
ja jätkin meil meeldi puudutamata. - Jaoskonna agrono-
omia on lugu nii, et meil on ju palju praegu jaos-
konnas olema - maakonnas mõnelt. Kni tahetakse ja
sunditakse vähemalt jaoskondi luua - on ju hää, kuid
sellest ei looda ma küll midagi hääd, kui jaoskonna
agronoomist tahetakse teha mingit entsiklopedist, kes
peab teadma kõik ja igal alal nõu andma. - Jätkami-
se kohta olen arvanud, et see peab jääma seltskond-
like organisatsioonide avaras. - Arvatakse ei võlba ühis-
kondlikus agronoomias - temalt ei saa loota säärase
hingeln, mis võimaldaks edukat tegemist põllutööstuse peres.
Seda on nõudnud ringkonnavalitajad, kellede peale
paugli kord ka ühisk. agr. rõhustatud.

Kor. J. Abel: Referent ei rõhutanud küllalt põllutööstuse seltsi-
de kaasabi agr. nõuande juures. Siin sa entsiklopedist
asi: on ju selge, et agr. peab ikka teatud mõõdule entu-
sias.

lopedist olema - agronoomia on ju entsiklopediline
teadus.

Kor. A. Käbin: Seltside küsimuse jätkin meeldi puuduta-
mata; on ju veel palju teisigi küsimusi, mis saamati jääd
puudutamata. - Ei saa ju mingi ka salata, et ühisk. agr.
teatus mõõdul on entsiklopedist olema, kuid ikka tea-
tus mõõdul. - Meie nõuandjate kohta võis öelda, et nende
hulga on küllalt suur, kuid nad on koncentreerumata, tege-
sevad igaüks omaette ja raiskavad sellega palju energiat.

Näit. Kontroll-ühingute võrk ei seisv mingis ühenduses e. ühis-
tunduga, ei ka Põllum. Kesksektoriga. - Soomes on see hoopis tei-
siti ja paremini korraldatud ja võre oleb - meil valitub
see asja veel päris kaos. - Veel on paha nähtus, et inime-
sed ei püsi kaua nõuande töö juures: kui ta on jõudnud
paha munda ja tarvilikus kogemuses omada, lahkeb ta hori-
kult: kas saab parema koha, lebab kodumäikele jne.

Kor. H. Anderson: Referent ütles, et olgu nõuandjad preestrid,
kes on olnud kellamehed ja salmitaolaks juba ja seega asja-
ga läbi ja läbi kursis. - Kuid praegused preestrid on isehaka-
mad - nad pole tõrised preestrid. - Aras. Põllumaj. Seltsis
on võrmatik üksteist preestrid kasvataja ja selle mõtte on
tänapäev referaat arua territoraator. - Üks, et siit, Tartust,
kõige lähem preestrid tunnevad üksteist ja ei lähe lahku.
- Olnud lahkuminekuid on praegu kõige soodsamad - siin
aga on võrmatik sellest hoiduda ja seda peame.

Jaoskonna agronoomia küsimust siiski kõnelja ei puudu-
tanudki. See on küsimus, mis võis tekitada teravat vase-
lusi, kuigi vast mitte siin täna. - Preestri real on kõr-
ge ja puudus on, et meil pole preestrid kasvataja, oleme
ise selles hakanud. - A.P.S.-il on siin suur ülesanne täi-
ta ja olgu tänapäev kõne arvelt ühisk. etapis nende kü-
simuste seeras.

Kor. J. Abel: Siin puudutatakse ka nõuandjate hariduse kü-
simist. Siin on valitub arvamine, et põllutööstuse
de õpetajaks võis nimma instruktore kohalt, kuid on peaks
mõni arvata peaks asi olema vastprodi. Sellele on instruktore

amet nagu alamaks loetus ja inimeses ei püsi sellel alal ootust selgipäraselt.

Krr. A. Kabin: Põldade täiesti et hõlvet ja ettevalmistus peab olema rõnandjal tubli ja põhjalik, aga uskalt peab olema tal isegi küse orientumise võime ja põllumehe tark. Lõppe ette-
arvutamul.

2.

Protokollide A 57 ja 58 kinnitajateks valis koos-
olek ühel hääle järgmised kaarvõitlejad: Sõster, E.; Sachs,
A. ja Martinson, L.

3.

Jooksuaste asjade all teatas juhataja, A. S., juha-
tus on vastu võtnud järgmises uues lüümes, keda üld-
koosolekule kinnitamiseks ette panna. Üldkoosoleku kin-
nitas kõik ettepanekud järgnevat 5-i liikmeteks:

1. Kent Leo, Jaagu p. stus. agr.
2. Pann Peeter, —
3. Valberg Ella, Klauu t. stus. agr.
4. Kruus Anton, Erumäe p. stus. agr.
5. Rähk Pärn, Augusti p. stus. agr.
6. Kõiv Ella, Madise tütar, stus. agr.

Koosolek lõpetas k. 23.

Koosoleku juhataja:

Protokollid: Jaanson

E. Muga

Ala Paavel
Muga

A. F. Muga

Protokoll A 60.

Akadeemilise Põllumajandusliku Seltsi järjekorraline
üliüksusolek kolmapäeval, 14 märtil 1920. k. 20 Seltsi ruu-
mes, Suurtung 8 III k.

Juhatas krr. Ants Käsebier; protokollide asunikatai-
mitaja krr. Anders Jaanson.

Päevakord võetakse juhataja poolt esitatud kügel
munitatult vastu järgmisena:

1. Hrr. J. Mäe kõne: „Riisimulgeis Kesk-Eu-
roopa riist“ (150 valguspeeldiga)
2. Jooksuaste asjad.

1.

H. Hrr. Mäe kõne algul palus koosolekuid avaldada soo-
vi, millest tahetakse Saksamaal oludest just kuulda, et ta
saaks selle pääle viia lühidalt vastata, kuna suurema osa
kõneajast tahab pühendada põlvteki näitamisele ja seletustele
andmisele nende juures.

Koosolek avaldas soovi kuulda mõnda õppimise võimal-
lust ja elutingimuste kohta Saksamaal, eriti Berliinis. H.
Mäe kõneleki selle kohta lühidalt järgmist:

Mis puutub standardumisse, siis peab tähendama, et max-
im Saksamaal standardida pääle kodumaal ülikooli lõpetamist,
kuna võtaks majanduslikus olud on seal raskemad kui
meil. Minimaalseste arvestuste järel läheb, seal kulus 23000 Mk.
— seega saab ülikooli stipendiumiga — 20000 markaga — raskelt-
raskelt läbi. — Põllumajanduslikus ülikoolis Saksamaal kestab
õpeaeg kolm aastat ja pääle selle kaks aastat praktikat
vastavates kohtades — Alles siis saab diplomi omada. Pääle
diplomi omanist tuleb teha ringeksami, millede sooritamise-
ks kul vajab 1½ aastat erilist praktikat. Seega saab kogu-
lise agronoomi kutse omada mitte enne, kui 6½ aasta
jooksul. Kuid enamasti kulub selleks isegi rohkem aeg.

Enda asukohaks Saksamaal tuleb valida valisin Berliini.
Mäe aruand katrepaamad pärast, vana ka õpeaegide rohkuse pä-
rast, eriti erainete võrreldu rohkuse pärast. Suurem ainult osa

Mikanne:

34.209.74

Kärsiaamat II ühtäks: Paber 2000.—

Koroonas 460.—

Õimetus 250.—

Muud kulud 94.10 2804.10 2804.10

4. A.P.S.-i sisseade arvel: 2680.—

5. Aransord:

Kirjastus 500.—

Raamatukogu 60.—

Majasis 100.— 660.—

6. Raamatukogu arvel: 8000.—

7. Saluperevaine arvel: 377.16

Balans: 48.681.—

Panswa.

1. Vekslis:

Kirjastus 183.40

Saluperevaine 3250.— 3433.40

2. Loterii kohustused:

Võidud 10.000.—

Kärsiaamat I 1666.—

Kärsiaamat II 8000.— 19.666.—

3. Raamatukogu: 400.—

4. Oma kapital: 25.181.60

Balans: 48.681.—

Esitatus bilans vaetakse koosoleku poolt ilma muu-
tusteta ühel häälel vastu. Bilansite on allakirjutamas
juhatus liikmed: P. Kõpp, L. Martinson, A. Kärber, E.
Rogu, K. Jaama, A. Jaanson
Koosolek lõpetab k. 22.10.

Koosoleku juhataja:

Protokoll: Jaanson

E. Kõpp

M. Kõpp

Protokoll # 61.

Kõrgeimise Põllumejandusliku Seltsi 1928 a.

Kutsutud üldkoosolek kolmapäeval

21 märtsil 1928 a. kell 8 õhtul A.P.S. ruumides.

Tartus, Suur-turg 8.

Päevakord:

- 1) koosoleku avamine
2. koosoleku juhataja ja protokollaja valimine.
3. 1927 a. tegevuse aruanne.
4. Paimkondade aruanded
5. Kassa aruanne.
6. Bilans ja tegevuskava.
7. Valimised
8. Loosivõid asju.

1. Koosoleku avas prof. P. Kõpp. Seltsil on praegu
liikmeid 419, nendest koos üle 75, seega
koosolek otsustusvõimeline põhikirja § 21 põhjal.
2. Koosoleku juhataja valiti ühelhäälel K. K. Kõpp.
Märgiste ja protokollajateks K. K. Kõpp. Lehen ja
Jaanson.
K. K. Kõpp küsis mis valimiste all valimise tuleb
ja kas saab siis tõendavalt ettepanemiseid
teha. Prof. Kõpp vastas mis valimiste all
määratud. Päevakord võetakse muutmata
vastu.

3. 1927 a. tegevuse aruanne kinnitatakse
sekretär K. K. Kõpp. Märkis ära et A.P.S. on
laenuend rahaline liikmeks ja liigete arvus,
on suurusmaist organisatsioonist üldiselt juures.
A.P.S. ulane ületab kõigi teiste aruandevõimete
seltside ulanete suurus. Kuid siiski on tegevuses
teatud loodust märgete. Üldkoosolekust osavõtjate
arv on laenuend. Paimkondadele ei jätke sageli

tegeleri ja nendele määratud summasid jäävad kasutamata. Väimline A.P.S. nägib, kuna ei ole elab. Kõrbi loodust ja määrgata noortes liigetes. Need peaks ise tööst kiinni haarama ja enesest kuskelt valima energilisem tegeleri. Töö siin ei ole pole mahavõetud aeg - seda saadakse vool alles siis kui studium läbi. Loodab et teinud sõnad kalgub ei lange, - misdu abistab A.P.S.; väimline suuremine. Teatab et liigete saadetus aruandes on eksikombel kõnede ja arvustuste toimik. Väga jäänd, mis ei ole energilisemara toimikond.

Prof. Kõpp - teatab et päris aruannet ju ei ole kantudki, alid ainult teatud soovivaldused.

Mr. Hinson - teatatakse et teinud ei tahtnud siin korraldada.

H. Kev. Kool teatab oskusõnade toimik. aruande.

Tähelepanu et toimikond pole palju teinud, kuid teatab tulevikus enam teha.

Muinsus toimik. esitajad pole kohal. Prof. Kõpp teatab et toimikond on siiski tegutsenud.

Tähelepanu toimik. aruande esitab Mr. Lauma. Toimik. on sel aastal maganud. See on vist sellest tingitud et Mr. Kev. ei tea mis see toimik. teeb. Toimik. algab oma tegevust senistest algust velades enesile juhatuse, mille ülesandeks vastava õpetaja loomine ja töö juhtimine. Mõõdukas aastal on toimik. korraldand huviline, kus tehti ülesvõtteid.

Toimik. on oma album, kus sees mitmesugused pildid. Tegutsenud selles toimikomas. nõuab ka natukevõrd kulusid ilma milleta väimata läbi saada. A.P.S. juhatas on alati vastustanud ja toimikonda rahaliselt toetanud, ja on valmis ka aparate muutsenud kui toimikomaal enam liinmeid oles. Iga üheksa liin me kohta on olnud kulusid 175 mk. mille eest on muudetud ülesvõtmise materjali.

Kõnede ja arvustuste toimik. aruande esitab Mr.

Lehen. Toimikoma tegevus seisab liigete enesearenduses ja sellepärast ei pea ta töötajajärgid teistele silma 1927 a. I sem. on peetud 12 koosolekut, kus on Mr. Kev. poolt peetud kõnendid 13, mitmesugustele teemidele. Peale selle 2 arvustust. 1927 a. II sem. on peetud 6 koosolekut, kus on peetud 9 mitmesugust kõnet. Liikmetel on käigus 20 ümber. Praegu tegutseb toimik. energiliselt, kuid liikmetel on peamiselt ainult kolmandast kursusest.

Summaaride ja herbaariumide toimik. aruande esitab Mr. Hinson. Mõõdukas aastal tegutses toimik. peamiselt seemnetega. Kaste lõpul on pöördetud toimik. tegevusse ka. mag. Hinson, kes kiinnis toimik. oma mitmesajaline koosseisuga seemneraaga. Toimikond on suurendanud ka vastavad kapid. Nende korraldamine on praegu käsil. Toimikond korraldab praegu bestis erinevate aiataimede seemnete raaga. On tellitud ka välismaalt seemne pume. Summad on saadud A.P.S. kassast.

Mr. Kõsebir - teab ettepaneku aruannet kohta kogu läbiraakinud järele, kuna neid pärast rene teha, läheb meelest ära. Kõne ettepaneku hääletust kuulatakse val kodumajanduse toimik. aruanne ära, mille aritab Mr. J. Aasaar. Toimik. on peetud referate, on korraldatud ainekud, ja perunase käsiraamatu kava on väljastatud. Toimikomast aruõhtajate arv on 10. Toimikond korraldab ka praegu kodumajanduse laenguid nais üh. õp. lastele. Koosoleku juhataja teatab Mr. Kõsebiri ettepanemist ja proua selle hääletusele. Ettepaneku poolt on nähtav enamuse, ja osutatakse ainult ettepanemete kohta läbiraakinud teile.

Vil. Rubell - ütub sõna asussõnade toimk. kohta ja tähendab et vägapool moodatuse peiri-sõlmi sõnu ja täheendus nende järgi on suur. On rahju et toimkonnale tegelasi ei jätka kuna majanduslik järele on küllalt. Tuleb tööle rakendada inimesi ja eriteadlaste abiga tööd jätkata.

Kor. Kärbur - Tahaks toimk. kaitsta. Toimk. on tööd teinud hästi, algsi et seda vägapool märgata pole, sest võttud nõuavad praegu aega ja vaeva. Lõpuks et toimk. väga imuga asja juures on.

Prof. Köpp - Tähendab et väike vahepeeg al. täiesti tegevuses, kuid toimk. on üks erimees A.P.S. is. Kool areneb jõudlast ja endised vägapoolad sõnad on atas.

Vil. Rubel - Ei tahtnud sugugi toimkonna tegemist laita. Ent lüh. on sõnad sõna, maatlundus.

Kor. Anson - Ei kuulnud aruandes midagi mis karatsetse teha ja mis praegu tehakse.

Kor. Kaal - Praegu on vägapoolte toimk. loomasevatusse oskussõnad. Toimkonna endistest protokollidest on näha et toimk. on alati väike vähe inimesi tegutsend. Ei ole korda läinud üle kulumine inimese toimkonda saada, vahel on sinult üks üldpõlase alund. Sellepärast on tarvis toimkond üldkoosoleku poolt valida, millise ettepaneku ka teeb.

Kor. Mägiste paoldab ka seda, sest toimkond tänuv korraldaja ja koostööte korraldajate, kuna okekolist huvi vest agrokoonide seas kule vastu pole, ja tööd enimst tuleb teha innagi vastavate eriteadlaste juhatusel.

Kor. Kärbur - Lõpuks et töö selles toimk. on täiesti igas ja enese aruandes, ja kõik reuised jahatejad on alund akorimeetse mehed.

Pal. L. Martinson - Lõpuks et valides saab toimkond liig kroonulik ja töö kannatab selle all.

Vil. Rubel - Raske on valida. Siin tuleb enne lüh. huvitahid ja need juurde koostööle.

Kor. Kaal - Lüh. on siin samasugune kui alla A.P.S. juhatusel et raamatukogu toimkonnas. Valimine on ikka kõige parem moodus millega asja teha.

Kor. Roger - Lõpuks et võit juhtida valides et loime-karvateja peab loomasevatusse sõnu looma, mille vastu muidugi huvi pole. Töö ei tohiks noormas alla, te armab teatud kase ka.

Kor. Kärbur - Kase on küll, aga see küin pole igapäevase tööga ühenduses. Valimine annab siiski kase. Tuleb inimesele teatud kohustused peale, mida siis ka täidetakse.

Kor. Kaal - Ettepaneku tegin sellepärast et kergem on midagi juhatust saada ja on ameti kes asja korraldab.

Prof. Köpp - juhib tähelepanu, et inimane valduste liig peensusustesse, peaks tulevalt tegema. Koosoleku juhataja peab ettepaneku hääletusele. Ettepaneku poolt on enamus, vastu 2 häälet. Seega ettepanek vastuvõetud.

Kõnede ja aruuste toimk. aruame kiidetakse hästi. Täna toimk. kohta võtavad sõnu.

Vil. Rubel - Saavutav oleks et foto toimk. oma tööd ka näitaks. Albumi väiks A.P.S. vägapoolas.

Kor. Juhanson - Räägiti filmist ka midagi aruandes kas seda näha ei saaks?

Kor. Jaame - Album on hiigsti kaotatud ja sellepärast pole teda veel näidatud. On praegu niimäis. Filmi all pole tegemist kinofilmidega vaid filmi pariga.

Kor. Vell aum - Püüdis pinnis, ilma milleta raske

koostada. A.P.S. tuleb see saada.

Kr. Pullerits - Suurkondade toimk. aruandes oli jutt 14000 mrx. mis juhatusest saadud, ja mis väljamaistele klassidele läst. Kuis nendega lugu on.

Kr. Hinson - Need klassid on Kr. Rootsi käes nüüd.

Kuis nendega lugu on, ei tea.

Hr. Mijau - On kavatsusel toimkomes- väljanda põllumajanduslikku herbareum, mille tööle tuleb kasutada inimesi ka vägistpoolt, ja mis alles väga vajalik ärevaleend kasutades järe. Eeltööd on juba tehtud ja vastavad asad vägejagatud vastavatele erikadlastele. Ka niirgikute taimeid kogu on kavatsus korraldada.

Kr. Pail - Muid huvitab kuhu need need summad mis saadi seemneklasside niirgikist?

Vil. Rubel - Seda atrigu revisjonkomisjon. Soovitan alles aga toimkondade töid raknemis välja- fraistamisse teha, et tein tutvustada toimkonna tööga.

Kr. Hinson - Pärast summad on valla Rootsi käes.

Kr. Root - Raha on osalt nüüd käes, muist on aga Kr. Kr. vut tasumata. Ühenduse aruand lähemal ajal kodumajanduse toimk. kahta võtavad sõna.

Vil. Rubel - Kas ei väin „Nus Tahi“ perearsti aruandust kirjeldavalt saada, või näha saada?

Kr. Roger - Toimkondade kirjad lähevad läbi juhatuse kus tuleb aga kodum. toimk. post. kulu?.

Kr. Käsebar - See toimkond on viis suguse et ei ole isegi juhatuse liikmeid oma koostisliikmetele, ei tea mis aalaga tulevad.

Pr. Martinson - Toimkond peaks kirja vägepoolt saadud on omavahelised.

Võimalust kiidetakse tegevus hääks.

Suvispäeva toimkonna aruande esitab Kr. Hinson.

Suvispäeva ülesanne on tutvustada lühia ja aemasalevõid suvendada. Mõeldud suvispäev läks keskmiselt korda ehkki ilu vihmase oli. Avaldab tänu hra prof Köppi'le, kes ekskursiooni alevise Maarijamaise as mis mugavaks tegi. Tänu väärivad ka taites. inaisliikmed kes palju saava nägida ilustamine jne jures.

Hr. Mijau - Ei ole veel isiklikult seal, kuid olen kuulnud et suvispäeva alevine on liig kalline laud. Peaks odavamalt püüdnud läbi ajada et inimesi rohkem panna tulla.

Kr. Pullerits - Kulud ajaga suureks vähenen saavast. Arvestatud oli suurema hulga ja sellele vastavalt ka eeltööd tehtud. Kr. Kr. ei registreeri äigil ajal oma asavõtte ja nii ei tea kei suure ulatuses tuleb kulurid teha. Kui tahetakse odavamalt läbi saada siis peavad Kr. Kr. äigil ajal teostama oma asavõtet.

Pr. Martinson - Nüüd et asja segas äige palju ajaga segamine edasi tagasi, ja inimesed ei taadnud midagi äiet on.

Vil. Rubel - Peaks täiesti püüdnud odavamalt läbi saada. Ei maha taite käine korraga valmis teha, vaid peaks nii seadma et need pärast realiseerida saab.

Kr. Hinson - Järelejäänud asjaid on realiseeritud, kuid aga täht hinda enam ei saa.

Kr. Käsebar - Peaks ajast täpselt kinnipidama.

Kr. Roger - Anab et suvispäevale ei tulla mitte prassiina, vaid tuttavatega kokku saama.

Kr. Hinson - Ajaga segadus tuleb soome sõidust.

Hr. Mijau - Aleks soovitan et aeg juba varemalt kindlaks määrata, kui traditsioonilisest ajast kinnipidada ei saa. Võib sellest ka ajakirjanduses teatada. Tuleb ettepaneku tulevane suvispäev juba täna kindlaks määrata.

kuna ta üld laulupoe tõttu endine ajal ei
soli.

Hääletusel saad ettepanek poolt 16 häält,
vastu aga nähtav enamus. Seda jääb muu-
päeva, aga kindlaksmääramine edaspidiseks.

Kodumaa uurimise toimkonna auandl esitas mr.
A. Käsiber. — Teatas, et üldi toimkond, kui misugane tege-
senus poliigi ja tehtud töö on tehtud tema, Käsiberi korra-
dusel. — Pole ka pütus oma ette raamatuid, ja kuld on
otkoke ractud S-i kassast, seega ülevõetus S-i üldises-
se auandlisse.

Läbirääkimistel mr. Hirsch küsis kes ja kus on toim-
konna juhatus liigmes. — Käsiber vastas, et läinud aas-
tal on pütus üks toimkonna koosolek, kus aga selgus,
et toimkond on kahe. Koosolek ebaõnnestus mõne-
suguste asjaolude tõttu, muu seas ähe toimkonna
juhataja võtti tmk. protokollide raamata ja lahkus
ühis sellega. Sellest ajast peale pole tmk. enam tegele-
nud ja ei tea ma ka, kes tema juhatus on. — Huuane
võetakse teatavaks.

Matkamise toimkonda esitas mr. J. Pullerit. Teatas,
et toimkond on tegutsenud ainult 1927a. I sem. ja nimelt
S-i liikmete kaarti kokkuseadmisel alal. II sem. on tmk.
lakkunud tegevusest, kuna kõik tmk. juhatus liikmed
on läinud Tarkist lomal. Ka 1927a. I sem. tehtud töö
on S-i ruumide remondi ajal täielikult hävinud. —
Huuane võetakse teatavaks ja avaldatakse soovi, et tmk.
tegeks nut elustamist liiks.

Uhisperu tmk. esitas toimkonna perissa mr. J. Vel-
baum. — Toimkond olevat mironus, soovitarat teada lixi-
deide regi. tmk. juh. süski hell. tarat mõtet teada suu-
ti äratada. (Üldine naer, segadus) Kuid liias, et S-i liikmed
on toimkonna vastu lüü löud, eriti noored. Toimkonnas
polevat ühtegi nooremat mr. (Naer). — Tmk. endine tegevus
on peaaegu täielikult sionud õperisunde korraldamises, maake-
liste koosviibimiste ja väelühitute prolamis.

Kr. Juhanson: kõik kaabasad loidust. Uhisperu vastu aga on
hursi. Anult ei teata kus see toimkond asus ja kes teada juh. v.
Pole melleksi temast midagi räägitud. Kirs ei anta teada, kui
midagi korraldatakse, et teises saaks asjast kinni haarata ja
kaasa minna.

Kr. Vent: — Uhisperu on tarvilik, et liue suhted vanemate ja
nooremate vahel. Et nooremad toimkonnast osa ei võta,
selle on süüdi tmk. juhatus.

Huandja mr. J. Velbaum katsus val kord põhendada üldist loi-
dust toimkonna vastu, kuna ta küllalt olavat tmk. ettevõtte-
test mustal tahvel teatavus, kuid asjata. — Järgnevad sõna-
võttas on süski teisel arvamusel. — Huuane võetakse teata-
vaks.

Põlvnehe Käsiraamata tmk. esitas mr. A. Käsiber: „Käsira-
mata II ja III osa on viibinud. Viivituse on talmus autori käsi-
kirjade viibimise tõttu. Kõik autori pool on pööratud näi-
teks MB korda käikijaga saamiseks. On trükkis ja ilmub kass-
te II anne, III ja IV annete käsikirjadest on osa käes ja koos-
tarnitud. Hõvatarasti ilmunud nõiisel — üldiselt pole meie Käsira-
amata väljaandmine süski mitte rohkem viibinud kui mis-
nõnne tahus tein kollektiiv-väljaande oma. Autorile rohkuse
tõttu on riin viivitus paratamata. — Esitas tmk. rahaline
auandl ja revisiooni komisiooni otsuse. — Huuandl kohta
sõna ei võeta; kiidetakse hääns.

Saluperevaine — esitas pr. L. Martinson: „Saluperevaine“
on A.P.S.-i nooremaid ettevõtteid, kuid ühtlasi ka suu-
remaid. — Katsujakirja väljaandmine mõte talunavate
oli enne meid — meie mõtet — juba olemas. On isegi üksi-
kuid politikaga seotud katseidki olnud kuid need on
ebaõnnestunud. — Tääruse ajakirja mõtet on hellitatud
H. Luidu ja P. Keerseltki poolt, kuid tegelikkusest po-
le juhtunud seal minna. — Läinud aasta kevadel tuli
H.S. aga pulgelt vähe ja 1 apr. l. a. ilmus esimene „Salu-
perevaine“ number. Kevadpuhade jooksul midagi ajakirja ühe
kogu maa lasali. Esimene tellimine tuli 1 apr., kuid
ei teenud aprilli. Juba juunikuul oli ühe 3000 tellimist.

kärs ja iga järgmise kuu jaoks kuni aasta lõpuni tuli kestmiselt juure 500 tellimist. Nii aasta lõpuks oli üle 10.000 tellija.

Algus teigi levitamise küsimus muist. - Naistühisõp. l. kelle pääl pandi algus suuri lootusi, ei läinud kor- da asjale kaasa tõmmata. Koosolekutel, kuhu need 300 umbes kokku kututus oli, tuli haidkult kümme- runde inimest ja needki HPS-i ringkond. - Kõne ai- tavad kaasa HPS-i liikmed ja mainimata ei saa jätta ühte meesühisõp. last - f. l. o. l. o. g. i, kes tõi hulga tellimi- si kokku, samuti ka hääd tühi ja traimustust. - Kõige enam aga on taluperenaise levitamisele kaasa tõmmatud ja tolmavad tegelikud põllumehe ise. - Kõige rohkem läheb ajakirja l. a. r. t. u, W. l. g. a. n. d. i ja P. a. r. n. u. m. a. a. k. o. n. d. a. d. e. s. s. e. Muude aga üle rogu kodumaa. - Enimete künde numbrid on täiesti okeas, nõudmine nende järel aga suur. Arvult üksikuid ühiskondade müüg. kohtadest on mõningaid numbreid tagasi talnud, mis kõik ne- de soovijate rahuldamiseks läinud. -

Kaestõis ajakirja teha on meluasti ja käsi- kirjade puudust pole olnud - ennem ripus need üle jääma. - Kirjutamist on ajakirja l. k. a. s. a. i. o. p. p. e. j. o. n. d. , a. s. s. i. s. t. e. n. d. e. d. , i. n. s. t. r. u. k. t. o. r. d. , t. e. g. e. l. i. k. u. s. p. e. r. e. n. a. i. s. e. s. j. n. e.

Kuigi ajakirja proovinumbrid läks rahva sek- ka ilma hinnata, mis "taluperenaine" tuli esimesel aastal omaga väga; selle juures sisseade, küte ja traimust olid küll HPS-i poolt. - Tähtsust on sa- d. n. d. Põllutööm. m. i. s. t. e. e. r. i. u. m. i. t. 20.000 m. k. ja W. l. g. a. n. d. i. h. a. l. u. s. e. l. t. 5000 m. k. - l. a. r. t. u. ja W. l. g. a. n. d. i. näitustel esi- kes "taluperenaine" oma krooniga.

Tragu trükitakse ajakirja 20.000 eksemplaaris ja on põhjust loota, et tellijate arv aasta lõpuks selle arvuni tõuseb. Rahma vastu talilikus "taluperenaisele" on seemi olnud häa.

"taluperenaine" 1927a. aruand, mille tulu ja kulud

1884. 194 margaga tasakaalus, on HPS-i revisjonikomisjon läbi vaatanud ja õige leidnud olevat.

Aruande kohta sõna ei võeta. - Etanstatarse kütust aral- d. a. d. a.

L. a. a. m. a. t. u. r. o. g. u. t. m. k. aruande esitab t. m. k. esimees k. s. r. A. M. u. u. g. a. :

L. a. a. m. a. t. u. r. o. g. u. ja l. u. g. e. m. i. s. l. a. u. d. on tähtsamad S-i elu- a. r. a. l. d. u. s. i. S. i. t. a. r. n. o. m. u. t. a. m. e. m. i. s. s. ja e. d. o. s. p. r. o. d. u. k. i. v. e. l. - t. m. k. l. i. k. m. e. s. on korralikult omi kohustusi täitnud; juhe- t. a. j. a. h. o. o. l. e. k. s. on olnud töö ühtlustamine ja ühenduse p. r. o. d. a. m. i. n. e. v. ä. l. i. s. t. m. a. a. g. a. - On l. ä. b. r. i. d. u. s. m. o. n. i. n. g. a. i. d. u. u. e. n. d. u. s. i. ; k. a. a. r. t. d. e. s. i. s. t. e. m. a. t. i. s. e. e. r. i. o. m. m. e. , r. e. g. i. s. t. r. e. e. r. i. s. i. v. i. l. k. ja r. e. v. i. s. i. o. n. i. s. e. t. a. b. e. l. i. d. - P. e. a. s. ü. t. l. e. m. a. , e. t. t. m. k. k. a. u. g. e. l. t. k. i. k. o. r. k. i. s. u. u. r. e. p. o. l. e. s. u. u. t. m. u. s. r. a. h. u. l. d. a. d. a. , k. u. s. t. a. on p. i. ü. n. d. n. u. s. p. o. n. d. u. s. t. o. o. d. e. s. e. d. o. t. e. l. a. ja i. p. s. a. t. ä. r. e. n. d. a. - K. a. n. n. a. s. e. l. t. e. t. a. i. m. a. r. a. h. a. l. i. s. e. a. r. u. a. n. d. e. , m. i. l. l. e. r. e. v. i. s. i. o. n. i. k. o. m. i. s. j. o. n. l. ä. b. i. v. a. a. t. a. m. u. s. ja õ. i. g. e. k. s. t. a. m. i. s. t. a. m. u. s.

Aruande kohta sõna ei võeta. Kiidetakse hästi L. o. t. e. r. i. i. aruande esitab k. s. r. H. K. ä. s. e. b. e. r. r. : - L. o. t. e. r. i. i. d. t. u. l. u. s. ü. l. d. i. s. e. l. t. h. ä. s. t. k. o. r. d. a. l. ä. i. n. n. u. s. p. r. o. d. a. d. a. P. i. l. e. t. e. r. i. d. , ä. i. m. i. ü. m. a. t. e. v. ä. g. a. v. ä. r. k. e. p. r. o. t. e. k. t. L. o. t. e. r. i. i. o. s. j. a. a. g. a. m. m. e. p. o. l. e. k. u. l. l. l. o. p. e. t. a. t. u. d. , k. u. n. a. n. o. o. d. l. e. m. i. s. i. p. a. l. j. u. s. u. m. m. a. n. d. s. e. l. l. e. l. a. r. v. e. l. s. a. a. d. a. o. n. - K. n. i. g. i. L. o. t. e. r. i. i. h. ä. s. t. i. k. o. r. d. e. l. ä. i. n. u. d. , S-i. e. s. u. u. r. i. ü. l. j. ä. ä. k. e. t. a. v. i. i. s. i. e. i. s. a. a. j. ä. t. t. o. , k. u. n. a. l. o. t. e. r. i. i. s. t. s. a. a. d. u. s. s. u. m. m. a. s. l. ä. h. e. v. a. d. "Põllumehe Käsiraamatu" v. ä. g. a. a. n. d. m. i. s. e. s. - K. a. n. n. a. s. e. l. t. e. t. m. k. r. a. h. a. l. i. s. e. a. r. u. a. n. d. e. s. e. n. i. s. e. t. e. g. e. m. i. n. ü. l. ; l. o. p. u. l. i. k. a. r. u. a. n. n. e. e. s. i. t. a. t. a. k. s. e. L. o. t. e. r. i. i. l. o. p. e. t. a. m. i. s. i. d. - A. r. u. a. n. d. e. k. o. h. t. a. s. o. n. a. e. i. v. o. e. t. o.

5. K. a. s. s. a. a. r. u. a. n. d. e. e. s. i. t. a. b. a. b. i. l. a. e. r. a. h. o. r. d. j. a. k. s. r. K. s. j. a. a. m. a. - P. a. l. u. s. e. s. i. t. e. k. s. p. a. r. a. n. d. a. d. a. t. r. ü. k. i. t. u. s. a. r. u. a. n. d. u. s. v. ä. g. a. m. i. n. e. k. u. t. e. p. o. o. l. u. s. k. e. a. : s. e. l. t. o. n. v. ä. g. a. j. ä. ä. n. u. s. p. u. n. k. t. 15. m. i. t. m. e. s. n. g. u. s. e. l. k. u. l. u. s. - 13.000 m. k. ; s. a. m. u. t. p. e. a. s. v. ä. g. a. m. i. n. e. k. u. t. e. p. o. o. l. e. k. o. k. k. u. r. o. t. t. e. s. 5.344.000 m. k. a. r. e. m. e. l. o. l. e. m. a. 5.344.500 m. k.

Aruande on S-i revisjonikomisjon läbi vaatanud, dokumentide- ga tähestatuse ja bilanssiga 5.344.500 õige leidnud olevat.

Lissetulekud.

1. Lüknomaxrud	Mk. 35.350
2. Loteriü	3147.990
3. Põllumehe Käsiraamat	397.790
4. "Saluperenaine"	1727.774
5. Mitmesugust	35.596

Bilans Mk. 5.344.500.

Välaminekud.

1. Korter, küte, valgustus	Mk. 182.674
2. Telefon	" 14.628
3. Remondid	" 38.334
4. Inventari täendamise	" 32.495
5. Kujutavimata arve	" 10.000
6. Raamatukogu toimkonnale	" 140.000
7. "Põllumehe Käsiraamat" arve	" 402.853
8. "Saluperenaine" arve	" 1.740.053
9. Kodumaa põllumajanduse unionis	" 35.000
10. 1927a. loteriü	" 441.345
11. 1925a. loteriü	" 144.500
12. Toimkonnadele	" 46.421
13. Võlga makstud	" 94.355
14. Kassa seis 31 det. 1927a.	

hoone Mk. 1.911.724

"Saluperenaine" " 34.890 " 1.946.614

15. Mitmesugused välaminekud " 13.005

16. Panga ülekanded " 42.223

Bilans Mk. 5.344.500.

Aruande kohta sõna ei soovita. Väetatakse ühel häälel vastu.

6. Eelarve ja tegevuskava. kannet ette esimees prof. P. Köpp:

Tegemiseks tahaksin jällegi rõhku panna in tegevusele toimkondadele. Ei taha raski toimkondade suhtes pessimist olla, nagu see vast avaldus kujutavimata aruandes. Alles hõlguv dekaandis, tuli mul aruandele

üldkoostiste õpperaamatuid ja neist leidsin, et inimesed teevad tubliste töid. See, võib olla takistab reidi toimkondade tegevust, kuid see tegevus toimkondades peab jätkuma. "Saluperenaine" vägaandmist jätkame samas vaikus. Tema edu peanigi õige soti tabamise teinuks. ja püsiva töö ja organiseerimise võtaks, mille eest pr. Martinson'ile ja pr. Kõrgessaari'le sin palju tänu ütles. Krahonimusest kirja õhtuni on need töid rühmanud, et "Saluperenaine" edasi viis. (Üldine riidumavaldus).

"Agronomi" vägaandmist roos E. Agri. Seltsiga püüame samuti jätkata. Tema sisud tahaks mõjuda, et ta muutuks enam populaarsemaks. On karakas "Agri" talitust meile üle tulla, kuid praegu on küsimus veel lahtine.

— Selts peaks itka enam muutmise velleks, mis ta nimme näitas — enam tähelepanu teadusele. Sellens ongi elarves ettenähtud auhinna tööde eest tase.

— Kell 12 võtas koosoleku juhataja sõna omale ja soovib rõhutada — S-i esimehele prof. P. Köppile 40-aastaselt saamise puhul koosoleku poolt õnne, seltsi järel annab erakordselt sõna H. Käsebreier'ile, kes peab lühikese sisetava tervitusekõne ja annab juubilarile üle mapi H.P.S-i nimetähtedega ja hõbedast plaadiga S-i praeguse ja endise juhatusi liikmeti allkirjadega. — Selle järel tõstetaks juubilar üles ja koosolek laulab — Vivat academia. Üldine orakroon juubilarile. —

Kell 12.18 läheb koosolek päevakorras edasi; esimees prof. P. Köpp jagas tegevuskava etteandmist:

Kursused kodumajanduse alal, kui neist osavõtjaid peaks leiduma, püüame jätkata.

Sis on S-i karakas tulevaks taetade üldkoostiste praktikanti, kes sõndarad välismaadest praktikale. Sulaks vast lüua sellisohane fond ja kaasa tõmmata teisi arutusi.

Sis korteriküsimus. Ruumid jäävad meile jälle kit. saks. Peaks olma oma ette ruum "Salup." toimikonnale ja

ja teine talitusele. Olen muudugi hää, kui mõlemad saaks jääda ühise katusi alla.

Muudisena veel aastal tuleb meil täielik raamatupidamine. S-i majandusene tegemus on paisunud sedavõrt, et ei saa enam läbi korraliku raamatupidamiseta.

Muudugi saab uus aasta ka ise uusi ülesandeid kaasa. Peame ikka katsuma korraldada nii raioniliselt kui ka materjalselt. — H.P.S. on ikka püüdnud olla hääs rahekorras teiste organisatsioonidega ja talitusega; seda ta peaks püüdnud ka tulevikus. — Ega küige on osa H.P.S-ist ja korra olnud iga ühiku tegemusest — ehk tegemuseks õnn ja jõud!

Mis puutub S-i rahalisem elarasse, siis on juhatuse ühe liikmetel käte saatus tükeldatud koos aruandega. Ei taha sellegipoolest sünnikohal enam elada, järele peatada, kuni ta kutsub kõigile.

Läbirääkimistel elarase kohta võttas sõna kor. prof. Määr, üteldes, et S-i liikmed on enamuses pärit maalt — taludest. Ja nii mõnedki niist tahaks häämulega oma kodukoha hääs midagi ettevõtte, isiklikult maade kirendamise alal. Kuid see on ilma vastavate instrumentide võimata ja ta näeks häämulega kui H.P.S-i juure muudetakse üks kompleks nist maaparanduse eeltööde läbiviimiseks, mida S-i liikmed saaksid kasutada. Teis lõpuks ettepaneku: elarase ühe kompleks ^{loodimise riistade} ^{põllumajanduse} muudamiseks 300 Kr. kodumaa uurimiseks ettenähtud summadest määrata.

Dr. agr. P. Rubel: See ei ole otsekohene H.P.S-i ülesanne. Tähtsaks on oma käel tehtud maaparanduse eeltööde läbi viimiseks kullimaks ja teiseks tuleb ka tingimata halvem, kui seda tees vastav asutus maaparanduse büroo, kellel meil ei tundu hakata.

Dr. prof. L. Rõmme: On vist väike arusaamatus — kor. Määr vist mõtles ju töid oma kodus. See poleks võistlemine büroodega. — Ka ei ole alati sugugi tarvis teha suurt ulplaani, vaid tükki võrs väikese eeltööga asja parandada. — Kor. Määr ettepanek on igatahes terav.

Kor. A. Kõrber: Arvan, et meie nii raskel kaugel ei jõua — lähemad ja inimeste hirmid lahkumise ja võrs on nii mõnemeski hirmutatud mõnest muust raskusest ajast, nagu sõjasõjeteerimise masinatist jne. Kui tahame loogilised olla siis peaksime ka need esemed H.P.S-i juure muudatema liikmetel väljaandmiseks ja tarbimiseks.

Vastasse veel mõtu korra sõna ülestõstetud küsimuse poolt vast. Kor. Roger rõhutas, et loodimise aparaat olen just sellegipoolest tarvik S-i juure muudatema, et teda kasutata mujalt laenata ei saa. Kor. K. Jaama tõi ettepaneku paranduse — vastas summa ette. näha mõtte kodumaa uurimiseks määratud summadest, kaitse puhtast ühikust. Kor. Määr ühineb kor. K. Jaama ettepanekuga.

Häämulel saab kor. Määr ja kor. Jaama poolt esitatud ettepanek poolt väikse summa, seega ühe kompleksi loodimise nistade muudatema ~~esitatud~~ ja vastav summa — 300 Kr. puhtast ühikust kaitse otustatud.

Elarase ^{teiste punktide} kohta sõna ei võeta, otustatakse ühel häämulel vastu võtta, nagu ettepanek poolt esitatud:

Sissetulekud:

1. Saldo 1. jaan. 1928 a.	Kr. 19.466.14
2. Soetusi maa talitustelt ja põllutöömin.	" 1.500.—
3. 1927 a. rahalisest loteriist	" 9.850.—
4. Põllumehe Kõsiraamat "arve"	" 17.186.—
5. H. Kõrber "Saluperenaine"	" 60.000.—
6. Võndumised	" 3.038.48
7. Liikmemaksed	" 750.—
8. Mitmesugused sissetulekud	" 250.—

Kokku: 112.040.62.

Väljaminekud:

1. Võlga 1. jaan. 1928 a. ajak. "Saluperenaine"	Kr. 3.804.56
2. Korter, kütte, valgustus:	
a) kütte	Kr. 1.320.—
b) kütte	" 250.—
c) valgustus	" 90.—

d) ruumide korrahoold	Kr. 240.—	Kr. 1.900.—
3. Korteri remont	"	750.—
4. Telefon	"	180.—
5. Inventari muutmiseks	"	250.—
6. Kirjatoimetuse arvel	"	200.—
7. Raamatukogu taimekonnale	"	2.000.—
8. Luurija "Agronoome" talituskuludeks	"	600.—
9. Sükitööd	"	500.—
10. Kodumaa põllumajanduse uurimiseks	"	1.000.—
11. Auhindadeks auhinna töödele	"	500.—
12. Loengute korraldamiseks põllumestile	"	200.—
13. Toimkondadele	"	600.—
14. Põllumehe "Käsi- ja aia" arvel:		
a) II ande trüki- ja toimet. kulud	6.250.—	
b) III ande " " " " "	7.000.—	
c) V " " " " "	2.200.—	
d) kütte- ja kompost. kulud	1.700.—	17.150.—
15. Ajakirja "Taluperenaine"		60.000.—
16. Loterii arvel:		
a) võidud	10.000.—	
b) korraldajate ja vahendaj. %%	8.650.—	
c) post	1.000.—	
d) mitmesugused muud kulud	200.—	19.850.—
17. Mitmesugused vahetamineks		1.000.—
18. Loodimise aparaadi muutmiseks		300.—
19. 1928 a. ühjaär		1.256.06
		<u>Kokku 112.040.62.</u>

7. Valimised.

I Juhatus. — Esimeheks valitakse prof. dr. P. Köpp — per aclamatio. Abiesimeheks kandidaatidena seatakse ksr. ksr. R. Leben, J. Tõrver, A. Juhanson ja A. Soovik. Hääli saavad: poolt: R. Leben — 44; J. Tõrver — 33; A. Juhanson — 35; A. Soovik — 21. Seega valitus: I abiesimeheks R. Leben ja II abiesimeheks A. Juhanson. Kirjatoimetajaks valitakse ksr. A. Jaanson — per aclamatio. Kirjatoimetaja abide kandidaatidena seatakse ksr. ksr. A. Soovik, Loko, Klim-

berg, Truu, L. Berg ja S. Suin. Hääli saavad poolt: Loko — 54; Loko — 20; Klimberg — 15; Truu — 10; Berg — 32; S. Suin — 7. Seega valitus I abiesimeheks ksr. ksr. A. Soovik ja II kirjatoimetaja abiks — ksr. L. Berg.

Laekahoidjaks valitakse mag. H. Mägi — per aclamatio; laekahoidja abiks ksr. K. Jaamo — per aclamatio.

Majaisaks valitakse ksr. H. Mägi — per aclamatio. Ametite juhatare liikmeteks valitakse per aclamatio — ksr. L. Martinson ja ksr. H. Käseher.

Juhatare liikmete asemikkude kandidaatidena seatakse üles: ksr. ksr. J. Tõrver, A. Kaal, Steinberg, Hübner, Vint ja H. Root. Hääli saavad poolt: J. Tõrver — 45; A. Kaal — 44; Steinberg — 42; Hübner — 21; Vint — 17; H. Root — 15. Valitus arvatakse kõik juhatare liikmete asemikkudeks, kusjuures kutumise sünnib häältel alanema järjekorras, järele.

II Revisjoni komisjoni valitakse per aclamatio ksr. ksr. H. Anderson, E. Roger ja Kh. Keokula.

Revisjoni komisjoni liikmete asemikkude kandidaatidena seatakse üles: ksr. ksr. Ritland, Tarkas ja Truu. Hääli saavad poolt: Tarkas — 47; Ritland — 42; Truu — 27. Seega revisjoni kom. asemikkudeks valitus ksr. ksr. Tarkas ja Ritland.

III. Raamatukogu tmk. juhatajaks valitakse per aclamatio — ksr. A. Muuga; juhataja asemikuna per aclamatio ksr. Nguis. Toimk. liikmeteks valitakse per aclamatio ksr. ksr. S. Gul, Kents, Keremann, Nõn.

IV. Luripäeva toimkonna juhatajaks valitakse per aclamatio ksr. H. Soovik. Toimk. liikmeteks valitakse per aclamatio — ksr. ksr. Kaal, Saanson ja Soosaar ning S. Suin — 59 häälega; teised kandidaadid ksr. ksr. Paas, Hübner, jäävad väheks.

V. Oskussõnade tmk. juhatajaks valitakse per aclamatio — ksr. A. Kaal; liikmeteks ksr. ksr. Hübner, Hallberg, Põster, Klimberg. Asemikkudeks valitakse ksr. ksr. Grimm,

Hain ja Müllerhof.

S. Jooksvaid asju.

Ksr. Vint soovitas matkamistaimkonnale väga peenel
leht, kuhu saaks end inimeses üles märkida, kes toimeko-
nas kaastöödada soovivad.

Ksr. Velbaum: Pole senini reisirajoni komissiooni aman-
net kuulnud - see oleks aga tähtis kuulda.

Ksr. Soovik teatas nr. kom. nimel, et komisioonil erilist
pole ütlede, tema sõnu on üksikute amannete juures
juba ette loetud. Suuremaid puuduseid S-i tegemises po-
le täheldatud, on vaid mõned väikesed, näitena mõnes
üld- ja puhatuskoosolekute sõnad täitmata ja mõnes
ükskoosolekute protokollide kinnitamine.

Koosolek lõpetab 22 III k. 1.23.

Koosoleku juhataja: A. Magiste.

Protokoll. ja: J. Joonson.

M. M. M. M.

Looseer

P. Rubel.

Protokoll A 62.

Koad. Põllumajand. Seltsi järgeskorraline
üldkoosolek, kolmapäeval 18. aprillil 1928a. kell 20, Seltsi ruumes.
juhatab abiesimees ksr. R. Lehen, protokollib II. ahi-
esimees ksr. J. Juhanson.

Päevakord:

1. H-ra mag. agr. A. Mijani kõne.

"Lariakopliid".

2. Elumiste koosolekute protokollide kinnitamine.

3. Jooksvaid asju.

Koosoleku alguseks on vändlemisi vähe liikmeid
osavõtnud, sellepärast alustatakse enne
kõnet elumiste koosolekute protokollide etteluguga.

1.

Protokollide st. 59 ja 60 kinnitatakse valib
koosolek ühel häälil ksr. ksr.: Otto Paavel, Amalie Luts
ja Elmar Nugi.

2.

H-ra mag. agr. A. Mijani kõne koosolekute:

Lariakopliite küsimus ei ole meil liig uus.
Selle kohta on kirjutusi juba varemalt ilmunud.

Vasikate koplid on meil tuntud üle maa. Viimasel
ajal on sellenõhta sünavõtnud: Kallit, Paal,
Keskumäla, Rossa j. t.

Kopliite asukoht peaks üldiselt olema sadu
lähedal, eriti vasikate koplite. Kõige kaugemal võiks
olla normarja koplid. Sigade ja kanade koplid peaks
olema ka nende asulate läheduses.

Lariakopliite asutamisel tuleb tähelepanna:

1. põhjavee olusid. Schneideri järel peaks põhja-
vee asuma 120 sm. sügavusel. Rossa arvab, et kõrgemal
40 sm-ist ei tohiks põhjavee ulatuda, siis takistaks ta
väärtuslike taimede arenemist.

Karjakopliis võiks põhjavee alla kõrgemal, kui põllul, keskmiselt 60-80 cm sügavusel. Lühikõrge pool seisukohal kannataks rohukamari sõtkumise all.

Kuivendust on muidugi kõige parem teostada drenaaži teel, kuid see on kallis. Tuleks leida teid kuidas otstarbekasemalt teostada kuivendust laktiste kraavidega. Kuivenduskava tuleb teha juba kopli rajamisel siis on võimalik asetada kraave kopli rajale ja teistele soodsamatele kohtadele. Kraavide perved tuleks kindlustada tarmedega. Kohasem sellena on siruheelminas. Teda võib paljudada ka vegetatsioonil teel, asetades umbes meetri kaugusele ühe juure tükike.

2. Peisena tuleb küsimuse alla võetud. (Kui koplid ei ole korralikult väetatud). Väetisained jagunevad kahte liiki: oma majapidamisest saadavad ja kunst. väetised. Esimeses liigis on tähtsam laudasõnnik. Hollandis ja Šveetsias on väärtuslikud koplid soetatud just laudasõnnikuga. Rohumaade sektisiooni poolt on meil keskmiselt normiks väetud 1600 kg pro ha.

Komposti abil saab kürenumini suurendada huumuse hulka. Komposti norm oleks ta väärtusest. Keskmiselt 60-70 koormat pro ha.

Puhkelauda juures on võimalik koguda võtra ja seda tarvitada karjakoplite väetamiseks. Šveetsias valatakse koplid suvepoolsal 3 korda üle. Mõnel pool minimeer sellega liig kaugle. N. rohkuse mõjul hakkavad putked kasvama ja hävitavad väärtuslikuma heintaimede karmi. Normiks võiks olla 80-100 hekt. liitrit pro ha.

Kunstväetiste normidena on rohumaade sektisiooni poolt vastuvõetud: varulväetuseks: 5 kotti fosfori väetist ja 2 kotti 40% kaalisoola ja igaaastase väetuseks: 2 kotti fosforiväetist ja 1-1½ kotti 40% kaalisoola, hektarile.

Kui suur peab olema kopel? Oleks kopli suurus mullast, väetusest, karjajuurusest jne.

On ka-võimalik saada 2500 si, siis jätkuks ühele lehmale, 100 päevase karjatamise ja 10-15 liitri lise tootangu puhul, ½ ha suurusel kopliel.

Soovitatav on kopleid piirata aidadega. Need peab olema odav ja praktiline. Šveetsias ja Ida-Preisimaal tarvitatakse oksastraatide. Samaste aidade juures võib tulla õnnetu, sellepärast on kohasem, kui osa on harilikult traadist. Kõige soovitatavamad on elusad paju või popli postid. Need harilikult võtne traadiline. Alamine võiks olla lühtraat ja alumine maapinnast 60 cm kõrgusel, keskmise oleks oksastraat ja alumine 90 cm kõrgusel, pealmine lühtraat ja 120-130 cm kõrgusel. Traat võib olla tšernomata, siis tuleks ta värvida. Värviks kasutada nafta ja mulla segu. Traatkera kasutatakse kaama aetud segusse.

Ülemise traadi alusele on soovitatav tarvitada roosikuit, et loomad juba eemalt aeda näeks.

Kuivatatav on võrrelda aedamise kulusid karjase palgaga. Hektari aedamine: postid - 15 kr.; traat - (6.5 x 3) = 19.5 kr.; mehe töö - 5.0 kr. - Kokku 25.5 kr.

On talul, näiteks 10 lehma, oleks vaja 5 ha kopleid, mille aedamine maksaks seega umbes 125 krooni. Karjase palk on samal ajal suurepäält 200 krooni. Kui võib karjase palgaga kopleid piirata aidadega ja muretseda ka tarvilitud seemned ja väetised.

Karjakopli seemnesegu koostamisel tuleb tähelepanna järgmisi nõudmisi: 1. seemned peavad olema kodumaalist päritoluga, 2. taimed peavad sõtkumisele ja väetamisele vastupidama, 3. taimed - saagirikas, ädal leherikas ja roostest vaba. Viimast tuleb eriti rõhutada. 4. segus olgu esindatud varased, keskmised ja hilised heinad, siis võib saada suure lähi hääd rohtu, 5. segus olgu puhmin ja võsunditega taimed. 6. Lühike valik sündigu mulla ja niiskuse olude kohaselt. 7. Taimed peavad olema kestvad, segu odav ja väetust hästi taluma. 8. Lühikõrgelise segus 10-20% ja kõrrelisi 90-80%.

Näitena võiks esitada järgmised segud:

1. niiskemale maale:

valgeristik - 10% (15-20g); trimut - 40% (7-8 kg);
arukein - 20% (8-9 kg); rebasesaba - 5% (1-2 kg); punane
arukein - 20% (7-8 kg); köömen 5% (0,5-1 kg).

Segu hind umbes 5000-6000 mk.

2. kuivapoolsel maale:

valgeristik - 10%; trimut - 40%; harilik arukein - 10%;
kerakein - 15%; punane arukein - 20%; köömen 4-5%.

3. kuivale, kergele maale:

nõiahammas - 20%; trimut - 40%; aasnummik - 15%;
punane arukein - 20%; köömen - 5%.

Köömneid võtta segusse üsna suurestamises ja
pühutise ärakõõrdmises. Aasnummik on hästi
karijamaa taim, kuid meie turul olev seemne on
Ameerikast pärit; see on lehevane ja talvekindlus
kahtlane. Punase arukeina vääratus on üldes samane.

Kodulõõmine kopli eest algab juba rajamisel.

Kamara analüüsil tuleb vaadata, kas ei esine
mürgiseid taimi: mürikhein, soosi, kikutulikas j.t.

Kopel kipub sageli umbrustuma. Seenevad. Punex
crispus, R. obtusifolius; Aira caespitosa j.t.

Sülikas on meil ka sarnane. Sambla hävitamiseks
on ~~mitte~~ soovitatud äestamist. Paremini saab teda
ärakõõrda kuivenduse ja väetamise abil.

Karjatamist tuleks alustada võrdlemisi vara, mitte
võtta heinte loomisele. Kopelt ei tohi kunagi lüüa paljaks
võtta. Sügisel varemalt lookusa karjatamisest, et
lehed võiks juurtele tagavarana koguda.

Iga karjatamise järel tulevad loomade välja-
heited lastada paljaks söödud kohtadele ja
rammutunad ära mitta ehk kobustega sööta.

Kõne lõppedes tänaab juhataja kõnelejat ja avab
lähirääkimised etteantud kõne kohta.

Ksv! Ahel - Kas referendil on kogemusi seadade suhtes,
kas meil nii madalad aiad hoiavad loomi?

Arvan, et hiipavad kergesti üle ja poevad ka all läbi.

Sisene, kas elavad pajud ja paplid ei võta palju rammu
ära ja ei varja rohukasvu üia ääres?

Kr. mag. M. Jan - loom ei hiipa esialgu, vaid proovib
pääga. Keskmise traat on õnnalane, mis looma
tagasi tõrjub. On postid löödud 6 m. kaugusele, siis ei
ole traatide lõngurajumist ja loomad ei saa läbi
puigeda. Kõrgemaid kusagil näinud pole.

Kas elavad puud või postid kasulikuna, on täpselt
raske arvutada. Postid vajavad sageli mullastamist
ja sellega ka rohkem tõõjõudu. Puudest võib aga saada
hagu lisaks. Ka võivad mõned taimed kasvada vilus,
näiteks Kerakein.

Ksv! Kaal - Kui pinad peavad olema elavateks posti-
deks tarvitatavad püstikud?

Kr. mag. M. Jan - Sähentasin, et püstikud võiks olla 2,5 m.
pikkused ja maale asetada umbes 50 m. sügavusele.

Ksv. E. Ant - Kas on referendil ääme Euroopa aludes
rebasesaba kohta kogemusi? Formid kahel näitavad,
et ta meil kehtes ei ole. Esimesel aastal ta ei ole veel
arenenud, kolmandal annab kõige suurema saagi
ja neljandal, viiental aastal kaob juba. Kas võiks
teda soovitada praeguse hirmu juures?

2. Soovitakse laiendada punast arukeina, mis
teades ei ole seda turul. K-ra Mets tähendas kind,
et oleval kotumaal arendatud aga kas seda müügil
on, ei tea.

3. Kas L. Euroopas on kopli suurus kindlas vahemikus
loomade arvuga.

Kr. mag. M. Jan - Karrebasesaba on kehtes. Kehtes oleval
asalt mullastikust. N-vaestel mulladel on ta vähem
kehtes. Raadikate, aamas kasvab 25 aastat alates.

Hispaarast Põnnal värgaläks, ei tea äelda.
Seemneviija ühisuse hinnakirjas on punane
arukein, jõgeva arendus, olemas. Seemne hulga
kohta ei ole andmeid.

Kindlat vahetada loomade arvu ja kopli suurus
vahel ei saa tõendada. Karjamaa suurus olemb
rohukasvast.

Ksv! Kleemeier - Mind huvitab prima ettevalmistus
seemnekielviks. Kas endine kamar tuleb ümber
nimda või äestada? Kuudas toimisa värsstikuga,
kas juurida või raiuda? Kas ei ole soovitatav
metskarjamaad?

Mr. mag. Miljan - Hollandis ja Šveitsis ei hävitata
kunagi vanat kamarat, ja ka meil oleks see
eksitus. Suuremalt osalt uuendatakse kamar
väärtuse abil. Kõige atstarbekohasem on äestamine,
kui seementata tuleb. Mõlemad tulevad teostada
kevadel. Värsstiku hävitamisel on atstarbekohasem
juurimine, mitte põletamine.

Metskarjamaid võib kasutada, tuleb aga arvestata
sellega kuudas on sääl rohukas. Kää ei ole täiesti.
Loomad võivad närida oksasuid, mis seetmiste
kahjulik. Metale ei ole karjatamine kangeltrni
soovitat.

Ksv! Vesikrold - Referent kü huvitavaid kalkulatsioonide aeta-
mise kohta. Elavad postid kestvat 40 aastat, kas traat
ka nii kaua vastupeab? Pögelikus elus ei ole koplid
mii korrapäraseid, vaid on sapisised, millele seatakse
kulukam.

Mr. mag. Miljan - Isa kodus on tsinn traat aed kestnud
12a. ja kaua veel kestab ei tea. Väib alitada, et üle 40a.
vastupeab. Harilik traat kestab vast 10 aastat.
Sopilise kopli puhul tuleb aed mõni korrast
kallim, kuid taust on ta igal pool.
Väitens. oli väetud lihtsam, rubus.

3. Jooksuaid asju:

Mr. mag. Miljan - Meil on tungi tarvidus kestva
ristinheinä järel. Samane tüüp on meil
olemas metrikult esineva punase ristinheinä
näol. Olen väga soovitan, kui igal ajal, kel võimalik,
kogus suvel selle seemneid. Põhjundades saaksime
sellest väärtuslise tarne kestva teele mitudele.

Kogutud seemneile tuleks lisada andmed: kust
kogutud, misuugusest mullalt ja mis ajal.

Ksv! Vellbaum - Homme, kell 19 on A.P.S.-is
"Ühisere" koosolek. On soovitan, et sellest
võimalikult rohkem ~~koos~~ärteid osa võtaks.

Koosolek lõpetatakse kell 10. 20 min.

Koosoleku juhataja: R. K. K.

Protokollija: J. K. K.

Loosari J. K. K.

Protokoll 63.

Skad. Põllumajand. Seltsi järjekorraline üld-koosolek kolmapäeval 10 oktoobril 1928a. kell 20, Seltsi ruumis.

Juhatas abiesimees ksv. Lehen, protokollis ja abikirjatoimetaja ksv. Lberg.

Päevakorras jääb riimane punkt protokollile kinnitamine, rähja, sest et need kinnitada pole.

Päevakorras on: Hra. Mag. Miljani kõne heinakasvatusest.

2) Jooksvaid asju.

1. Hra. mag. A. Miljani kõne korrapõlde: Kadumaa seemnekasvatuse on alles algusastmudes. 1926a. seemne sissereolu on nii suur, nimelt 67 mgani, et põllumehed peaks mõtlema oma seemnekasvatusele. Ka saaksime rõhutada Saome ja Venesse. Pole lõhki rõhutada, mis saame; lõhki on rask, et seeme saab talvekindlam ja ühtlasi saaksime seemne kindlu madalamale suruola, siis tuleks heinamaa kultiveerimine aetavam.

Maa valik ja ettevalmistamine: Üldiselt annavad raskemad mullad väärtusisema kõne ja ristikheina saagi. Saamaad on paremad heinakasvatuseks, kuid mitte heina seemne kasvatamiseks, sest palju ambraku tõttu seemne valmimine ebahõltslane, saame halva seemne, mis turul ostjaid ei leia.

Väetanud: Laudaväetist pole soovitatav anda, sest ühes sellega rääkse ambrakud rähjale. Tuleb tarvitata mineraalväetist ja komposti. Soovitatav on valgemesik hõltsväetisena, mis tuleb katurrga alla külvata.

Ilmastik ja sademead on mõjuta kõrskente seemne kasvat, sest siis seemne valmimise ajal pole veel sügiseseid vihmaid alanud. Kõlm mõjub aga lühikõrskente seemnekasvat, sest siis meenlasi vähe, mille tõttu tolmutamise paudueik.

Sarnast seemnekasvatuse riisi kui meil ei saa soovitada, sest laialt külatelt ei saa umbraku hävitada. Sellegi võiks olla peimoli.

Reaskiir on külvivõrdsed parem, sest võlade vahed, mis 50-60cm võimeldarad hobusega harimist.

Uudismaale ei saa seemnepõlde rajada, sest metsamadda hapud, kui enne paar aastat on olnud mõne teise rähja all, et alaneks mulla happesus. Tarbekorral võit ka mulda luppada.

Seemnepõllu eest hooldamine: Kui hein koristatud, tulevad meade vahed harida, iseäranis tavalik neil heintel, mis räsunditega mullas asuvad. Võsude rasvadel võtavad emalaimeit jõudu, nii et teine aasta seemnevaak rõlem.

Sardipuhashoid: Seemnepõlled peavad üksteisest vähemalt 100m kaugel olema, kui kasvatatakse üht pi samat liiki. Ruumi tolm on 100m. tuulega edasilennanud. Heintaimede õie tolm on kergem, seega veel kergemini tuulega edasikantavam.

Raske puhast sort: Lõueta seemne heinamaal kasvab sama sort, mida põllulgi kasvatatakse. Heinamaal tuleks siis rarem ära niita, et põllul seemne puhtaks jääks.

Seemnepõlled ei tohi tihti koruda, umbes 5-6 aasta pärast jälle samale kohale.

Valmimise kohta: Lühikõrskente valmis kui nutid on tumepruunid ja seemned kollased või r.õletikollased. V.õlase ajaga nagu see aasta, siis kui seeme on juba täieliselt kõraks muutunud. Lõueta seemnega lugu tõbaram, sest seeme variseb kergesti. Kui arukuna seemne koristus paar päeva hiljaks jääb, siis varisend ka seemne väärtus lsem ara. Kergesti varisevad seemned niita hõlmimisel rana, kastega.

Heina on parem niita heinaniitjaga; rikud nii seuread, et rabe peaga paras ümber rõtta, siis kuiravad ühtlaselt ja ka same saad ühtlasem - loob turul ostjaid. Jõrelvalmimiseks tulevad rikud hõlts janna. Timut tuleb 1näd jõrelvalmida lasta; arukid 2 näd; raskisistikheina tuleb rohkem kui punast ristikheina jõrelvalmida lasta, sest see sadolus on suurem. Seemne eraldamiseks rähjapessa masinaol. Ristikheina jaoks on hea harvitaola kas roatni või Saome hõõrunis trummleil. Olasiraga persetud õled on väärtuslik laoma toodud, 2x kõgem, kui kaera õlgedele

ема.

Punane vilihein - niisketel muldadel kasvab paigi tihje
sisi. Tuloks soogi põhjaga maa valvõla. Parem külviaeg an
keraudel. Reakõrdu 20 cm. vahega, seemet kulub 15 kg. hektarile.
Haritult kannatatakse roosi linutiga, pole soovitatav, sest
hinne valmistab raskem, variseb maha.

Raatsi ristikehein on kinnollain kinnematel maaosel, sest ta on nõrga kõnega ja lamandus kerge. Peaks loetama mõni taime, mis teada püsti kasvaks. Kõrvaldaks keraosel 20 cm. raavahaga ja 7-10 alg. leht. R. ristikeheinal ei tohi lasta hädalast sioita. Kõis juurikseul saagaol remad, siis valmub seeme viltlaselt; Kõis'põis sadameisel, siis rüübõb valumaine aug. kuuas. Seeme on rodenemus - rõimelise 1-2 aastat.

Valget ristikeina seemet võib igal mullal kas-
tada, ta leib rõsunditega. Kuidas tuleb keraalil
maitsel. Kulub 5-6 kg. hekt. kas reas või la. alt
kontrolle. Kui seeme kollane, siis paras kastada.
Mist või misalt kasava valge ristikeina
seemet kasta, selleks eriline kontrol.

Nõiahammas - külvata kevadel kühvrika teele maaale
40 cm. rarakuga. valmib ehes ruskoga. Lehed on
sügisei rohelised, kuid saavad am ammuksi pruunid.
Kui korpäeval mõned saavad praksuda, lakti
löövad, siis soostes koga.

Seahene- meel ei kasvatata, keegi väärtuslik taime
tükk. Heimet heinamaalt korjata ja põllule kütata.
Ta lamandub, sellepärast tuleb kangas sekkuda kütata ja
enne heime korjamist võtta kiskuda. Kõlvata 200g.
keht. 40-50 cm rea vahel.

Aasarebansaba - merei kai pole levinenuol; tuteks
semet koyata heinamaalt. Koyuks soavitava niivkeja
rasked mullad. Kute vara kevadil katterga alla ette
suvel ilma kattergata. Semet 18 kg. hend.

Arheina seemne kasvates kõrge rohkem levivad.
Kasvatadeski kiirendat ilma külteviigata saab vana

secret.

Kirakehina kasvatus on levinenud. Tuloks kasvatajate kerge-
muldaudel, raskesti muldadel kasvab palju juurimis lehti ja seemne-
saak on väike. Seemet külvata 8-15 kg. hekt. Koristus ja valmi-
mine on sama, mis teistel. Kui kõrs kollakas ja pööris pruun-
rikas, siis peab koristama.

Paelrohi pole saaritar, sest sellele ei valmii ühtlaseid ja raas
sa teola rõhe. Väärteu kum selle raas rāgaraputamisel.
Samet rālvata 5-10 rāp. hext.

Heinaseemne kasvatamine nõuab ossent, kuid pole nii raske, et me tegelikult, põllumehed sellest üle ei saaks. Hei jehatust autars saaks reipagi, et ama tarbeks kasvatada, see võimaldaks kiiremini heinamaade kultiveerimise.

Läbi rääkimisel ettekanne kolme kohta:

1. Tael - kas on võimalik jõustada teisi, mis oleksid kasuramast kasvatada?

Kra. mag. dergau - Timutheina seemneharvatus kõrges Chts am
ja taruvam, sest seemneharv on kindlam. färgmised:
arukein, punane arukein ja kevakein, rootsi ristikein ja
valge ristikein ühel kohal, siis punane ristikein ja
noia ristikein. Lutsernid meil ei valmi.

Kv! Tael - kas an meelt mõndi seemnerid väga riiolud ja
ku, siis misseguused?

Kra. mag. derjan - On veetud seemneid Saame. Saames võiks aruheimale ja kerakeimale turgu leida. Saame liinut on seni räästuslikum alused kui meil oma; rüga meil see, et pole heina seemne eestimine läbiviidud; nüüd on parem kontroll. On rüga veetud seemet 113 mag.ani vst.

ag. H. Käsebrer - meil seemneid pole loota rüüstiturpu peale
Soome. Kui rojaksime nii et seemnerid vägarveos
karratada, siis ei tea kas tasub. Lõel. Kõiklaste
seemnerid kulub meil oma taskes. Et me on
punasest Lõheina seemne järel, kuid meil ei
Enneku rga aanta. Ei rüü vägarveos seuri loostu
panna, talus rüü oma taskes karratada.

koostanud asja:

Ks! Kaal - Pühapäeval on ühispere kinnine vestlusõhtu.

Uusi liikmeid võetakse üldkoosolekul vastu.

ag. L. Käseberg - et kõik toimkondade juhatasid oma toimkondadele olla hõlmas.

Toimkondade juhatasid peavad toimkonna eeskohtu andmeid koguma, ka kes on järgesamas juhatuse liikmed alused.

Kaasolek lõpet kell 10.

Kaasoleku juhataja: P. L. Berg

Protokollaja: Linda Berg.

Mung
Looser
A. M. A.

Protokoll # 63.

#Kadunudise Põllumajandusliku Seltsi suvipäeva üldkoosolek pühapäeval 22. juulil k. 10. km. Kaadi katrijaemades ruumides.

1.

Kaasolekut juhatab si. esimees prof. dr. P. Köpp, protokollis abikirjatoimetaja teine ks! L. Berg.

Juhatuses osalet päevakord võetakse muutmata jätmine vastu.

1. Aruanne

2. Juhatus aruanne ja tegevuskavad

3. Toimkondade tegevusaranded ja tegevuskavad.

4. Jooksvad asjad.

Kaasoleku aras. prof. dr. P. Köpp. Tervitas kõiki kokkutulnud ja soovis päeval häda kordaminekut, kõigile teju parimat.

Juhatus tegevusest annab aru kirjatoimetaja abi ks! A. Soorik. Liikmeid on seltsil 440 liiget. Üldkoosolekuid on peetud 13. Osavõtjate keskmine arv on 623. Käesolev on peetud 8. kinnist 9. sa kinnist. Elavam araselt kaasolekut ei ole juba ole viisimeetrit. Kõikide arutamise kaasolekutel maksimaal arv oli 16.

Toimkondade aruanded

g. Raamatukogu aruanne, ks! Munga. Raamatukogu sisaldas 2500 köidet. Aruande aasta jooksul on juuri saadud 150 raamatut. Need on saadud ostmise, annete teel ja lugemiselauast üle tuues. Annetajate hulgas: akadeemiline mees ja selts ja maakera karvatajate selts. Raamatukogu hankimine on elav; 65% APSi liikmetest on raamatukogu hankinud. Keskmiselt on iga liige lüganud 4 raamatut.

Raamatukogu toimkonna talviku kavatsus on raamatukogu laiendada; selleks on astatud kontakti eriteadlastega.

g. Talupereraise aruanne, ag. ja Käbin: kõneleb Talupereraise hankimisest ja selle levitamisest. Minera aasta tellitud 13.000, See aasta 15000 exemplari, ise veel, mis irakmambentona müügilolevad.

Suliste küte on kaalutamine, tunde rüga ja puidur, püüdnud neid parandada kuid peaks ka APSi liikmed nõpavõtteid ja

jühatai andma. Loodame „Tolypserenais“ kasvatada talu-
perenaisi aidata ja ka kodumajanduse kauds m. daq; teha.

g. Põllumehe kõõraamate aruanne härra agr. H. Kõsebiis: Raha-
line tööriik pole suur. Kõõraamate sisukord siiani alneud
kurk, kuid need lasturi paranemiseks. Tõre põlviseks olid
tõrjetoõrte streik ja ühe kõõraaja peudamine. E. ande
jaoss kõõraajad võrk saadud. Õeltööd on tehtud E. ande
jaoss; kindel kava on kokkuvõetud. Lood on juba 11-ke
autonle kätte jagatud. Lööd on lubatud sügisiks valmis.

g. Kodumaa põllumajandus uurimis toimkond - agr. Kõsebiis:
2 inimest on lootanud vanavara korjamisega ja talandus-
olude uurimisega. On kinnunud „Setumaa“ (talandus olude uurimise).
Praegu valmis kirjeldus Põrumaa kohta.

Töetust on saadud kodumajandus toimkonnalt ja 1/3 ora
PSP'lt.

g. Orussõnade toimkonna aruanne - sr. Kaal:
Möödunud aasta sügissemestril ei tegehtud toimkond
ildd. Hõlgu - teine semester arutati loomakasvatuse oru-
sõnu. Tegemiskava etarõttud tehaste orussõnade
ja loomakasvatuse orussõnade lõpetamine.

h. Seemnekaude toimkonna aruanne -
väägib härra mag. Mijjan: On kokkuvõetud meil
meil loodurite taimede seemnete kaugu. sr. Hõlgu
on lubanud seda suvel lõpetada.

g. Foto toimkonna esitaja puudub.

h. Kõhede ja arvustus toimkonna
aruanne - sr. Lehen:

Artiiriseid tegelasi ambes 20. Kõõraajade
peetud õpeajal iga nädal. On peetud refe-
raate, mille koolis paol tundi.

Referaadide järgnenud alati elavad mõtte-
vahetused. Referaadide ja rääkimise korralda-
mine ongi selle toimkonna ülesanne.

On korraldatud ka arvustus õhtuid.

On antud teeme alla koolikarul, millel ka seis
kole on pidanud koolikarul.

i. Uhispere - sr. Jahanson:

Uhispere loomärk on arendada sõprust ja
tutvust liikmete vahel. Pereisa loodab, et toim-
kond suudab liikmeid rahulolada ja et
loodab koolikarul rõõttud punste.

h. Koolimajandus toimkonna aruanne - sr. Jahanson:
Toimkond arutatakse sellest, et tosta ja
arendada koolimajandus kultuuri dest.
taludes. On peetud koolikarul ja seminar
harjutusi. Arvõtt seminarist oli elav. Sga
arvõtt ja pödas referaadid. Toimkond loodab
jõrkata rohkem tööd.

h. sr. Jahanson loodab matkamis toimkonna sügi-
sel ellu aratada.

g. Agronoomia aruanne - härra agr. H. Kõsebiis:
Agronoomia on lootanud rõõkse ülejäägiga.
Tuleviku rõõpvaated, et eriti si ligimarkse
teie. Agronoomia lugejate pere pole ni
suur kui ta olema peaks, sest siin
liig vaele arusaada koolikarul pere-
mehele. Loodetakse edaspidi siin popu-
laarsemaks muuta, et siis rääkida
ka tellijate arv kasvab.

Arvannete kohta sõna ei võeta.

4.

fookraid arju.

Sõna võtab prof dr. P. Köpp:

Agronoomidele raja korraldada kursus
kõõra meetodika alal, loengute rööal - ambes
25-30 tundi, kus en teadlased loessid.

Härra agr. Vortka - Sarnane kursus on tar-
viline, sest inimene ei oska oma tead-
misi rakendada tegeliku ellu. Ka
võiks maakonna agronoomide jaoks
praktilandis kooli sisse seada.

Härra agr. Vortka - Raja algkoolikarul õpe-

- raamatuid vastavalt põllumajandusele.
Kas APS'is on kaasa ei antaks, sest see
mõjeks suudavalt me põllumajanduse
areenemisele.

Sõnavõtteid enam pole. Koosolek lõpetab kell 11, 55 min.

Kaasoleku juhataja.

Protokollipois: Linda Berg.

Mung

Ruhel.

J. Ruhel.

Protokoll #65.

Akadeemilise Põllumajandusliku Seltsi üld-
koosolek kolmapäeval 3 okt. 1928a. k. 8 õhtul Seltsi ruumes
Suurturg 8.

Juhatab abiesimees K. Lehen, protokollib abikirjatoimetaja
M. Seovin. Päevakord võetakse muutmata vastu
järgmisena:

1. Prof. P. Köppi kõne: "fõundu tööle"
2. jooksvaid asju.

Abiesimees koosolekut avades tähendab, et käes-
olev semester on 17 lüli 3/4 tegevuses.

1. Prof. Köppi kõne.

Päeva APS'is rebaste õhtu nagu üliõpilaste seltsis
seda nimetatakse. Ismune koosolek igal nädalal pühen-
det noortele - tutvustada neid APS' tegevusega ja akti-
se stundidega läbi võetud.

Pesukoolis on esmalt õigus kool lõpetada, kui kord
lõpetatud siis ei teata kuhu minna - valgutakse
ilukooli. Siin teaduskondi paigutatakse, vahel arves-
tatakse sellega kus tulevikus palju palga saab.
Viimane põhjus on ka omajagu tehti, kuid tähtsam
on nui talitava ala vastu. Vene ajal maksis
diploom, oli see käes - siis kõik korras. Meil
maksab maksma rohkem inna talitavas.

Läägatakse harilaste ühikud, kuid ti-
sest kõigest tuntakse puudust töövilmsusest ja
järele kes vastavalt kohal läbi loots.

Stuudium, nagu ta ülikoolis, annab teaduste
bagaari kaasa. Kas loengute süsteem või rao-
matute järgi studeerida, see on raske vastata. Saab
mõlemal viisil eesmärgile. Varem Inglismaal oli stu-
dium täiesti raamatute abil, ainult kirjanduse juhtes
professor kätte - üliõpilased toetasid raamatutega.

Selle vastane - endine vene, uue, saksa ja soome -
loengute süsteem. Soovis 3-4 loenguid, siis kaks.

repetitiooni jaoks. Kui ühikplane ühe süsteemi
võib, siis jäägu selle juurde kindlaks. Mõel-
gute ristum - jääda selle juurde. Kõrvaldagu
koostööl ja järjekindlalt teha kõhe eksam.

Ühikpl ei saa anda kõne, siin tulevad välgast-
poolt appi nutmesugused koostööl, seda ei ole
lubatud seue ajal. Koostöölme lähed kahte teed:

1) rutimorganisatsioonid ja 2) akadeemilised seltsid.
Viimased jäävad esirinda teaduslike nägje arendamise
kuid ei jää puudutamata ka kasvatuslike külg,
eriti APS paneb rõhku viimasele.

APS on arutatud 8 a. tagasi. Ei teatud algsel ajal
de mis takt peab saama. Ühikpl on elu ise kinnitamine
üles seadnud. Pea põhimõte - agronoomi ette-
valmistamine tema arvetele elusikule. Agronoomid
peab olema võimeline ülesastumises - kõnes, ta peab
tundma tööpõlde, kus ta tööle saab.

APS aitab siin nutuvalt kaasa:

1. Teaduslike võime välja arendamine
2. Enesealgatuse kasvamine
3. Võimaluste loomine noortele oma võimeid proovida.
4. Omavaheline tutvumine - kui ollakse ühes-
teisega tuttav, siis saadakse hiljem ka hingeliselt
ühisteisest aru.

Misuguste abinõudega taotleb APS need sihtid?

Sel on ligemuslaid ja raamatukogu. Viimane on
omal alal suuremad beestis - kui magistri kraa-
diini saab ette valmistada APS'i raamatukogu abil.

Tõrunkonnad - siin noortel suur töövali-ees.
Tahamistest nimetada oskussõnade, kõnede ja
arvustuste funkts. kodumajandus funkts. - naistööajalaste
Tõrunkonnade töö võimaldab enesealgatust. Tõrunkonde
saab väga lihtsalt ka juurde asutada, kui selleks
tarvidust leitakse.

Üldkoosolekud, igal nädalal - kolmapäeval
kell 8 õhtul, kus peetakse kõnesid. Siin pole siht

teaduse sügavustesse tungida, vaid rohkem üldkõnitsimist
kõnitada, näit. režiimilgust jne.

Õppereisid - korraldatakse iga aasta. APS'i üles-
andeks on ka olla siin üldkõnitsimise kinnitajate ja
tegeliku elu vahel.

Kõnelemist harjutada võimalik vastavas tõr-
konnas, üldkoosolekul ja tegevdikundele põllu mees-tele.

Kasvatuslike nägje üst hoolitseb ka Selts - korral-
dab koosviibimisi - laulu ja mängu. Need oleks
abinõud ja siud nuda Selts taotleb mingi malle proovida
püüab. Põhusea mis võimaldab Seltsi arendamist.
1) Ta on tarvilik olud, 2) On loitud õiged sihtid, 3) Siis
eennärgile võivad. 3) Seltsi kinnel pole olud
hõõrunud ega lahkunud.

Noortel on Seltsi liikmeks astumise lihtne-
vastav leht täita ja see on kõik.

Agronoomi tegevus on laialine - raskesti elu-
kutse. Peisest välgest on ta tannuvärdt töö, sest
põllumajandus mere riigi alus. Noored, kes on valinud
omale selle ala kurd tunnevad, et jõudu vähe, need
pööraku aegsasti tagasi, niiku parast ollakse
pettunud. Siinudun nõuab palju tööd, kurd kui
osata õieti aega kasutada, siis jätkub aega ka Seltsi
tulema ajaga suuremat efekti saavutada, selleks
tahab APS kaasa aidata - siin pääseme üksteisele
ligemale.

Tööd on palju, et tõrseks töömeheks saada
sellepärast jõudu tööle!

2. Soovsoovid asju.

Allesmees esitab üldkoosolekule järgmised
muid liikmed kinnitumises.

1. Svärs, Meta stud ays
2. Stube, Elfride "
3. Okas, Eduard "

4. Soosaar, Lilly stud rer mere.
5. Aidas, Elmar stud agr.
6. Lossmann, Elmar "
7. Jaska, Elmar "
8. Lunk, Leopold "

Kr. Nagis APS-i formuondi paljn, missugusesse astuda? Formuond, mille tulest iga kaastöötaja peaks lohi kaima on kõnele ja arvustuste torukond.

Kes soovivad formuonda astuda iluuga reedel järjekorraliselt kõnele ja arvustuste formu. koosolek.

pr. Kabin Geen kodumajanduse formuonnale reklaami. Formu. piieab anda näisühoplastele seda, mida nad üldsoolust saad. Ootabki tavaliselt algab kutsus, kus peetakse loenguid, rüetustest: doodame, et noored ühised astuvad kodumajanduse formuonda, ka noortel meestel peaks see rüetatud.

Kr. Juhanson. Kuulsime, et agronomid otsustavad koor tööriist kuulsime ka, et APS otsustab selleks ette valmistada igal pool footades on rüetused rohkem ametlikult koos, parem on töötada, kui muresed üksteisega, lähemalt tuttavad. APS-i on üks formu. "Ilusper" mis saab ühesandeks lähemate sõprade sidemete loomise.

Kr. Kaal. On formuond kus igaüks võib kaima alla mitmele tehnikale tooga - see on oskustunde formuond. Lähemalt ajal on formuonna koosolek, palun teha ette ette pidada koosolek lõpeb kell 21⁰⁰.

Koosoleku juhataja: K. L. L.

Protokollaja: A. Soovik.

L. Soosaar
Lilly Soosaar.

Protokoll #66.

Akadeemilise Põllumajandusliku Seltsi üldkoosolek kalmapäeval 24. sept. 1928. kell 8 õhtul seltsi ruumides Suviturg 8.

Juhatab abimees Leht, protokollib abikirjotoimetaja A. Steinberg. Päevakord võetakse kinnitatuna vastu.

1. Protokollide kinnitamine.

2. Agr. A. Kosekri referaat: "Pärnumaa talundus olukord".

3. Jätkorand asju.

1. Protokollide kinnitamine.

Abikirjotoimetaja kinnitab ette protokoll #61 läbirääkimised. Protokoll võetakse kinnituseks poolt vastu ja allakirjutajateks valitakse kr. kr. L. Soosaar, A. Munga, P. Rukel.

Vahypal tuleb kr. R. Leht ettepaneku päevakorda lisada ja asuda referaadil kuulamisega kuni ja tein- iärituse ajaks parandatud. Ettepanek võetakse vastu.

2. A. Kosekri kõne "Pärnumaa talundusolukord" ühes valgusprojektoriga.

Leht referaat on H.P.S.-i kodumajanduse loomise kohta kõneletoetuse tähtsusest. - Pärnumaa erineb teistest maakondadest paljude looduslike tingimustelt. Valdava osa maast võtab enda alla li. k. Pärnu suurrabede ja metsede valdkond ulatades jäma ja vilja- di maale. Selgitati on Pärnumaal kõltsõda maad 21,8% seega 5% enam üldmaast keskmisest. Pärnumaa kesvora lähistel Pärnu jõe org, millest igal kevadel saab 5-10 meetri kõrguselt üleujutatud, selgitati on ka majad sageli kaheldeseks ehitatud.

Maa viljakuselt jätkab kogu maaarand kalmi ossa. Kõrgemal tasemel valdkonda kuuluvad karus, halli- sti, saare ja Hõlmeuote kihelk. kus saadakse kuni 2200 t. ürs. hektarilt. Peassa moodustab pild - Hõlme- kesviljakuse valdkonda moodustavad Värdla, Tori ja

Protokoll # 67.

Arad. Põllumajand. Seltsi üldkoosolek kolmapäeval
31. okt. 1926. kell 8 õhtul seltsi ruumis, Suurturg 8.

Juhatab abimees H. Kael, protokoll kirjut.
H. Steinberg. Juhatus täiendavate võetavate järe-
miste vastu:

1. Uute liikmete vastuvõtmine
2. H. Kähäri? kõne: Põllumajandusliku
ajanduse sisust ja tegevusest.
3. Eelmise koosoleku protokoll kiitmine.
4. Jätkuvad asjad.

1.

Abimees esitab üldkoosolekule järgmised uued
liikmed ~~vastuvõtule~~ kiitumisele:

1. Kaigas, Eduard.
2. Soobin, Elmar
3. Soo, Walter.
4. Bils, Marta
5. Simson, Arnold.
6. Kullström, Theofile.
7. Masso, Nikolai
8. Palkimäe, Henna
9. Steinmänn, Maria.
10. Rosenburg, Artur
11. Kuusik, Alide.
12. Preimann, Karl.
13. Wisnapp, Karl.
14. Leppind, Elmar.
15. Krump, Meta.
16. Leimberg, Meta.
17. Sauer, Elmar.
18. Gross, Wilhelm
19. Pärn, Voldeimer
20. Nõmmela, Ewert
21. Täager, August

Esitatud liikmed kiitakse.

2.

H. Kähäri kõne:

Eesti põllumajand. ajanduse ajalugu üldi vanu. Esime-
sena tähtsena ajanduse rühma esine, loomade tõu-
-testi, "Põllutööd" ja Põhja-Eesti sanitaarilise põllumajand. seltsi
poolt väljaantud "Talu." Need ajandused olid sellest
hasti loimetatud.

Ilmarise ajal ilmus "Põllumajand." seltsi
ilmus "Uus Tein." Siis organisatsioonide korralduse
tööd ka ajanduse arv. Ilmus "Kõrgeajandus" ja
loomakasvatuse, viimane "U. Tolu" kaardidena. Viimane
ajal ilmus "Uhistöö" ja "Uhistööd"

Ajanduse üldlugejate arv võib väetada umb.
30.000 peale. Need ajandused rajooniliselt üle maa.
Nii on tuntud Võrvara, Põltsama, Värdla j. n. e. rajonid
kuhu lähel kõige rahvus ajanduse.

Ajandusel on ühiskondl. agrotööstuse tööstus-
dile on suur tähtsus. Lugejaskond moodustab lavalde
agrotööstuse andtootmist mullus tegevd põllumajand.
seleks peab ajanduse tegevuse momentide üldist teatavale
raja kirjeldada. Tööstus ja põlv ühiskondl. ajanduse
meie lugejaskond ei suuda neid elatada. Rahulik, rahulik
ing põlvkonnale tegevd peab valitsema.

Põllumajand. ajanduse mõju on praktiline ja
kõrge, sellel on suurt tähtsust. Siin on ajanduse satub
lugeja ajanduse mõju alla. Seda peab teostama sise-
-mõistluse teatavate vahetajad, näiteks praeguse
võimade propaganda.

Sõnalt peab teatavate ajanduse lugejaskonda nõudest.
Kõrge propaganda ei võlbe praegusel mõistluse. Võim
förmidele palju punkti.

1. Põllumajand. võistlused turgudel ja nende mõju kõr-
-alusele sõlmipõlvale. Enamasti jätke teatavate rahal
2. Põllumajand. võistlused lühikesele kiirendusele. Siis
palju korraldada, alga uuest eluvald alati. Sel
alal Eesti veel es suur tähtsust. Siis teatavate detailide.

3. Tööstuse- ja kaubanduse kirjandus. Need on põllumajandusest erinevad ja ei pea kandma propagandalaadi. See õhustab põllumajanduse võistlustele.

4. Tasuvusküsimused. Tasuvusküsimuste lihtsuse propaganda ei ole soovitatav. Siin saagi õigesti käsitada. Viimases osas on tunda alveadetele võlu ruumi antud. Need vajadus on tunda aga tööstuse- ja kaubanduse suhtes.

Artikkel peab vastama tehnikale nõuetele. Sisese juhataja alga võimalikult lühike seansi lõppu. Ajakirjanduse iseloom peab olema sidus. Ta peab andma ka ülevõtte artiklist, lühike lugemine. Seda saab pealiskirja süstemaatiliselt ja sõnadega. Hõlpsalt ja selgelt, vahetult on ka jutt. Seansi ka elavdamine ei ole aga need alga lühikese aja.

Ajakirjandus on suur ajalooline väärtus. Needest peetakse aland aegade põlvkondade seisund. Siin on ka mõned kõige väärtuslikud.

Kõik. rääkimine

pr. Käbi: Mida on meil nii palju põlvkondade aegvõrre?

H. Käbi: Ajakirjandus peab ka kõrvaldama see kaardid.

Suht saab lühikesele ülevõttele kinnistada.

H. Käbi: Ajakirjandus on kaardid, tal ei ole väga suurt kätt väärtust. Ajakirjandus on alati ühest seisundist. Sellel on ei see arvestada suuri, kuna kirjandus.

Roger: Kõik, mis ei ole meil ka ajakirjanduse eesmärgid on suhtes võrd ei. Seansi- ja kaardid on aga üsna hea ja populaarne mis osaleb juba kõige aland.

Rubel: Operatsioonid ei ole ei ajakirjandus. Ajakirjandus on ühte eesmärki, mis on selle järele käsitada. -
Ajakirjandus peab kaardid suhtes ei ka elavdamine. Tõelised ajakirjandus suurendab võlu.

Kõik: Aland ajakirjandus ei ole ei ajakirjandus. Ajakirjandus on kaardid järele. Ajakirjandus on kaardid järele.

Mägi: Ei see arvestada ajakirjandus. Meil selle põhjendab poliitika.

H. P. S. alga kaardid kaardid järele. Meil selle põhjendab poliitika.

Aland ka aland aland aland.

Käbi: Kõik, mis on kaardid järele.

Sõna ei ole ei soovi.

3.

Alakirjandus peab olema protokoll #66 mis kirjanduse. Alakirjandus peab olema kirjandus. Lühike lühike ja järele.

4

Jõuval ees.

Maja: Mägi: Kõik, mis on kaardid järele. Meil selle põhjendab poliitika.

pr. Järele: Kõik, mis on kaardid järele. Meil selle põhjendab poliitika.

pr. Järele: Kõik, mis on kaardid järele. Meil selle põhjendab poliitika.

pr. Järele: Kõik, mis on kaardid järele. Meil selle põhjendab poliitika.

Sõna ei ole ei soovi, kaardid järele.

Kõik, mis on kaardid järele. Meil selle põhjendab poliitika.

Protokoll: H. Käbi.

H. Käbi.

H. Käbi.

1885a. tekkis, Balti kaajakorralduse ühisus" nime
korraldusid kõiki kaajakorraldajaid. Sellel ühisusel olid
17a. võimekust. 1898-1900a. oli V. Sivers instruktoriks
ühisusel kelle kaudu ka korraldusid saadeti.

1900a. aastal, tekkis, Balti angeliste korrald.
ühisus. Püüdis korraldada. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
jõu järel, toodangu korraldusest. Võimekust. Võimekust.
ühisus. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
püüdnud korraldada.

Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
käsulise kaajakorralduse algal. Tulemuseks võimekust. Võimekust.
tõu võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
angeliste korraldusest. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.

Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
püüdnud. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
tulemuseks. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
lõhki. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.

Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
alustas tegevust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
kõiki. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.

1. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
lõhki. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
jõu järel. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.

2. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
Püüdnud. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
hea. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.

3. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
ühisus. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.

ja juriidiliste küsimuste lahendamisel. Võimekust. Võimekust.

4. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
jõu järel. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.

Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.

Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.

5. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.

Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.

Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.
võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.

Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.

2.

Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.

3. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.

Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.

Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.

Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.

Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust. Võimekust.

monogamistlik karistuse kaasa. —

Läbi rääkimisel sõna ei soovitud.

2.

Alakorjastamataja karistab ette protokoll # 69 mille
kinnitajaks valitakse mr! mr! L. Soosaar, Turs ja
V. H. S.

3. / Jätkuvad asja /

mr! Kellane: Tänaise koosoleku kokkuvõtte on see
traditsiooniline kujundatud. — Raamatukogast ei saa
soovitud reaktiivide. Jätkuda peab nime ei
teha kunas raamatid tagasi tulevad, peab igapäev siin
kõik. Selleks võiks leht anda seada mõni ühe üles-
mängitakse.

mr! Hilti: Vabandab et koosoleku kokkuvõtte ei saanud teha
pühapäeval.

mr! Munga: Raamatukogu toimivusele tänuks - mis palgi
tööd, ei ole siin seadustel ega korraldustel toimivusele.
Sõna ei saanud koosoleku kokkuvõtte 21.30.

Koosoleku juhataja Hilti

Soosaar.

Soosaar.

if. S. bul

Protokolliga: Hilti. Sternberg.

Protokoll # 71.

Akad. Põllum. Seltsi üldkoosolek 28 nov. 1928.
kell 8 õhtul Seltsi ruumides.

Juhatab alavõime H. Kaal, protokoll B
alikorjastamataja H. Steenberg.

Päevakord võetakse juhataja poolt esit. kaudu vastu:

1. Dokt. K. Tasepera kõne: „Kojõu suurendamise
vajadusest ja võimalikest meie maatalunduses.“

2. Eelmise koosoleku protokoll: kinn. kinn. kinn.

3. Jätkuvad asja.

1. / kõne kokkuvõtte /

Kajisaduste ekspord suureneb alates.
Saaduste odavamus tootmiseks võetakse tar-
vitusele mõeldud aland - põhjalik ma-
harimine, väetamine ja kajanduse parandus. Üha
sisse palgi teravilja. Hõlpsalt järel võime tõsta
meie teravilja saaki kuni 100% võrra sügava
põllukultuuriga. Seda saavutamise põllumajanduse
mehaaniseerimisel tasuvamate meetoditega. Siinjuures
ei saa mööda koja suurendamise vajadusest.

Kojõu suurendamine mit 4-500 hektari
ja 180.000 hobust terve Eesti.

Harilikult kinnitame mit 4-5 talle sügavalt.
Paremate saavude saavutamiseks tera- ja juurviljalt.
juurvilja harimine 7-8 talle sügavalt. Seda
võimalik teostada 2/3-l Eesti põllumajand. Hires
pole levinud sügav maaharimine, sellest põllukultuuri
kas teaduslike punktsioonide koja vähesus. Meie
põllumajand. teab küll sügava kultuuri headust, kuid
ta ei suuda seda teostada. Üldiselt on kõrge-
jõuliste hobuste hulk 37% - Tarkus 57%. Saavut-
te hobustega sügavkultuuri läbi viimata.

Traktoreid ei saa kuni väimeetelisele ta-
elata suure tõttu. Suuremates (üle 60 ha) taludes
võime ta asetada hõlpsalt.

Jätkub üle kas tõsta hobuste arvu kuni nende

voimust. Aina suuremalla on elävähäntä, ei
saa nauttia pölyä hokareid uke nauttia ette,
kial siivot kognominen rakennin, jo töstä töölle
on töuseb.

Tulusaan on uuvia, hoiduse läbiviimine toistuvine
hoiduse tihti muutuvine ja kehokoulun varustuse
suureus. Hoiduse tihti määravien lausutavien
kompaktse, vohasi. Kiinuse tihti hoiduse on oleks
on 7-9,5 ja saamine tihti on 14. Põlleda ajendat
rejoone kasut. saamine tihti, tised on en am sivele
ja spordile hoidused.

Kõik riigivõimede vahel. koostööd. inimesed
 on kinni. 9. Alles paremad tööhobused Eesti,
 kummalgi pool siinse riigise tüüpi. Nendes ole töö-
 hobused sest nende võimetus väike. Lohused on jäänud
 järele kõrged, teatasid väike, mille talu loomade.
 Sarnane tüüp, ole on jäänud ja teinud loomad nälge-
 de kael umbes 50% kaalu vähendusest. Suurema
 kehakaaluga täiskasvanud loomade hulk, kuni kinnalt
 kuni võimene. Sellepärast võib rooste hobune
 väike kehakaaluga võrrelda rooste veola kuni kinni.

Ameeriklaste katke jäneb viib biskopi
kehakaal tõusta kaalulisele 650-kg-ni. Selle
ingressidega kaalust meel on kaalulisele 470kg.,
võib suuga 180kg. Sini val lai kõrvale moodne
tõstmisega.

Holesti kehaneelu ja vortinimet e. see
 lööte järele. Enthus pime töölohuuse hõlme
 hea töö kaudu. Töölohuuse. Töölohuuse vortin
 hobu järele töölohuuse m. te. Töölohuuse. Töölohuuse
 töölohuuse töölohuuse töölohuuse k. 80% ta kehaneelu,
 meie hobu te ega 8-10% alla lubatava. -

Meie kolmele osale tõi kaasa kaasa, tõi
tuit pole tammale. Helevalle meele
liga palja tõi. Teigi mõlemad tõi tammale
arvateid inimeste ette kolmele tõi tõi.

lõpmul "nimgeline". Praegu esilestatud paavest tõi
juhtumaksile mitu heitust ja in. el. tagesplaanide. See
ei ole siin sisse jätetud.

Kõikwõrra ülessemineteks alles lootselustele
wõin suure lüstantu rahakaalu suurendamiseks ja padu-
suguratsjale alit. Seega tuet on kätunud enam-
arenend põllumajanduslikud wiigid, praegu jälginne
kor tule.

Lāli rēvki m'is:

kov! Kaal: Missugaseid järele on? peame tegema valtsuud kui jäel
meie hobuse lõngade kahta?

dele. Sageduse: Kõik tündel vägipool, deaolset liipsi. Eesti hobune on
sammuhobune. Tõri hobune kaldub vahetult ühele, tahe-
tasse tõuast tööhobu arendada. Kõige enesest vastab
nõuetele Ardeni.

ks! Vellams: Missugune kolune alus, deasne tööks.²

dato. Gagepera: Maieist künsmusel ei saa vormeliga vastata. Sibiis on, et hokumäe vastaks töötatavate s.o. et tal poleks paigu rahken-jõude kuni isegi ab seala töö.

olts Rängel: Palju ja väiksed hobused on rahvaarjandusest
kallid, sest ühe tugevama hobuse kannatus tuleb ostavast
võtta mitu jo tükki. Sel põhjusel tuleb enne valla Saasa-
nusele väikseid hobuseid võet.

oluts. Tasepera: Sägarukünni; probleemid anti-aalsest maaga. Taltini
referaadiga anda tugeid, et tööjõu suures osas käsitsi viiakas
kaabetselise tööga alusel ka muutuks.

2.

Abi kirjatoimetaji kinnitab ette protokoll nr 70, mille
kirjuri ajateks valitsuse korv. korv. Lully Soosaar, H. Soosal
ja Linda Soosaar.

3. / *Lauroa laspi* /

kv. 'Valbasta küleb kuidas on luge jõalupunga?

an! Koal vastab, et jõulepüü on Sõltis s. a.

Sõna erand ei saad. La, koosolek lõpeb kell 22

Koosaleksi juhlatyö: Photo

Protokollaja: Ant. Steiner
Kinnitajad: J. Melbourn. Endre Paul
J. Kain

Protokoll H. 72.

axad. Põllam. Selti iildrooside 6 vana 1929a. kelt 8
ohtal selti ruumes.

publ. : F. Steinberg, protokollb. : L. Berg.

Päevakord rõõkakse juhataja pealt siset kogu
rasti.

1. Prof. L. Linne Lähe: „Mõned andmed keemaseinnetest ja
keemist valitud riide raskadusest madalpool“

2. Eelmise koosalole protokalli kinnitamine.

S. foaksii var. *aspi.*

1. Eesti põllumajandus areneb laenuarvutuse tahe all. Vaatamata me nistmenesste laenuarvutusele jää eist põlvkondades hein, sellest raga nistne on raga tükke rahumaale karvaldes sellest saadud saadud saan ja väärts. Meil eist on taltas palduke rahelised madal dard selles kasutada, mis on eriti rohkad luga ja lümmastiku poolest. Kultiveerimata soest saame heina eest raga raga ja kultiveeritud saad 4000-5000 kg ja se on raga raga. Rahumaid tükte karvaldada püüti raheldestiitidena. Eistne paremus pole raga raga raga karimist, puidudes, pole saada rahumaale raheldestiitide sega. Raheldestiitidest on meil parem 5-6a. peale rajada. Eistised katsed on tehtud oma heinaseemne karvaldusega Jaanil - 9 lappi 3-me karaldestiitide sega.

I sign: 80% linum, 20 rootsi vislikud. II sign - 65% linum 20% r. vislikud, 10% aruheina, 5% veruheina; III 50% linum, 10% aruheina, 10% mahlina 20% r. vislikud.

Kalctax üldtagayõncof. üksikute aatate jassul palnuud
suur rahe üksikute segude rahel. Seurem saax ol 7000 kg ha
2he erinuse aanta jassul.

Lesknine seemnasegu kind I segu 27 nr. II. 37 nr. III. 46 nr.

Läbivaakunis: mag. Morgan.

Segund sündis näeme, et hõnna suur vae ja saare
vaadelides näeme, et talenusest rohkem, oleks tahtis, et põllu-
mehed, praegu majanduslikult kõhal ajal, se tõrks seemet kasvatada
Lüh kampoteerit segund an kallid, selleg. pole põllumehed

madalaid kallirceinof. I sepa jume rime rätusega ka
kopsakmoula

Prof. L. Zinne: Kui oli meil segude .kõnnevade ragemad
olekul. Silei pole kaugelt ,jau lnuu see on esimene katus
sestis sell alal. Iga sarnane katus on suurimars näpu-
rõrlets katsetajale se. Keis katus tagajärjek muntab
on kurotar kõrgle.

maaj. liigian: koon palens võimalik odavahinnalis- vaheldus-
riidest järeletoordega isahorola umbraku kaaramist.
Kui segest üksikeid slemneid kaavad, kas ei saa ümber-
kuindmata järeletoordega piisavideus muuta.
Korrasime tööraudu ja tuleks odavam.

Prof. L. Rinne: Meil rahelkurnide mõrste see, et teatava aja
jooksul plas timber kändma, et rahel alles pällukultuuri
all, et kirendada saakultuuri arenemist.

子。

Elumise protonalli H H kindelajaks määrat. kor.'kor.'-
Kass, Kelbaum, Vint.

3.

Fork raised ang.

H. Käselin: Kõnede arvestuse mõnend karvadele ränede
rõistluse, võiks igatks juhust kasutavla.

2. Roger: Raha saab riigide tegevisest. Nimele avaldab
algkiri, Agroneemia referaale ratsimaa kirjandusest
mitmel alal, kus võiks esit. esit. tööd saada.

Kasabiku juk alaja : A. Steinberg

Protokoll: Lberg.

YKass

Jean Gerson.

А. Кайсаров

Protokoll Nr 73.

Arad. Põllumaj. Seltsi üldkoosolek 13 veebruaril s.a.
kell 8 õhtul seltsi ruumides

Juhatab abiesimees A. Steinberg, protokollis abiesimees E. Vint. Päevakord kinnitatakse juhatuses järele-
tattud küsimused.

- 1) Prof. dr. L. Kõppi kõne:
Põllumajandusliku organisatsiooni ja nõuandjate
teened Eesti riigi arengusse loomisel ja arendamisel
- 2) Elamise koostöö protokoll kinnitamine.
- 3) Jätkuvad asjad.

Kõneleja jagas põllumajandusliku organisatsiooni ja nõu-
andjate teened Eesti arengusse loomisel ja arendamisel
kolme ajajärve:

a) arengue aj. See ulatub mineva aastaja külgarvade
kuni lõpuni. Täiel ajal tehti valustus töid maal ja
linnas. Linnas olid aga 90% muudat. Maal jäi el-
nukut arastid maal ja nende valustus töid jätkus
olid põllumeeste seltsid, mis tehes ajal tekkisid ja nende
tegelased ning ühisedajad. Tähtsamad olid C.R. Jansen
Organdis ja Pärnus ja L. Jansen Tartus. Täiel
tehti põllumeeste seltsi nime all, kuid tegelik töi oli
rahvuslikke sõlme ja teide rajamine. Need olid esi-
mised terajad põlvne laama. Kui võit nad suutsid
maale liiguma panna, seda näi tal Pärnandis põlvne
koosli elitamis küsimus, samuti ka Organdi Põllumeeste
Seltsi maja elitamis elitamisest kaotamine.

b) Arengue mis ajajärve - Sün arendatav arengue ajal
tehtud töid. Töö on järje ja plaanikindel. Keskustades
on Organdi, Tallim, Tartu. Eesti viimases oli töi
hoogne ja elav, millele kaasa viisid haritlaste kes-
punkt ja juhtimise jõudude olemasolu nagu A. Erasmus,
dr. Raamot, J. Tõnnisson jne.

Instruktoorte teened demokraatlike riigi loomisel on üha
suured. Need olid, kes kaotaturit rahvast demokraatlikelt
mõtlema, istutasid rahvale demokraatlike riigi mõtteid
ühisuse ja seitside andamisega. Hitiem tekkisid juba
põllumeeste päevad ja kui 1905 a. peale algas hariduslike
hoogne arengumine, siis nende tegelasteks on põllumehed,
kes on demokraatlike kaotaturit juba saanud instruk-
toorte nautu põllumeeste seltsides.

c) See on oma riigi ajajärve. Ka siin pole põllumajandus-
likult org. ja nõuandjate teened väikesed. Need on
põllumajanduse riik ja just põllumajandus raadus
kiire vägavoo tõusuga alama kaotaturit endi
väljavedelamisi aktiiv, mis järele omaaard on
kindlustanud meie rahakursi. See ühe tõus põlvne
saaduste vägavoo on tulnud põlvne seltside kaudu
ja instruktoorte kaudu kõne korralduste kaudu.

Ka HPSi oma väikesed elujärjed on teinud selles,
sist on välja läinud ka siit nida tõikeid, kes on
mujunud palju kaasa meie riigi olemasolev kindlustamine.
Korraldus juhataja kor. A. Steinberg latab kõnelejad ja aval-
dab läbisääkimised.

kor. Roger. Meie iseseisva riigi kindlustamises on HPSi
riik palju kaasa aidanud. Sün raadelda meie agro-
nomilist personaali, siis on alles 90%, alates
põlvne töi ministrist ja lõpetades praeguse agronoomiga
olnud HPSi liikmed. See on nad kandunud seda
raami ja töökahet, mis on min olnud ka laiemalt
ringkondadesse.

kor. Luubel. Põllumajanduslikud organisatsioonid ja nõuandjad
on olnud just need, kes on peale demokraatlike kaotaturit
ja rahvaharidust, teinud rahva majanduslike jõudust.
Rahva majanduslike jõudus ja haridus need võivad
andoid tequri, mis võimaldas meie iseseisva
riigi loomise ja kindlustuse.

2.

Abikirjatoimetaja kannab ette protokoll Nr 72, mille

kiinnitajaten määratamine krr. krr. Kari, Tõnson, Kärson.

3.

Kutsumis lügetas kiinnitajate juhatus poolt 21.1.29.
vestikõelud järgmised krr.

- 1) Viislapuu, Voldemar agr.
- 2) Mõlder, Alexander agr.
- 3) Klein, Salme kodust.
- 4) Part, Johan agr.
- 5) Liis, Alfred agr.

Prof. S. Kipp: Käs oleval suudel tuleks korraldada õpirais
välismaale, kas läbi või Soome. Läbi Eesti mõõdu
mud aastal uus ettepaneku, ka Soomest oli kutsu
ent põlvunud võimalik teokord minna. Õpirais kus-
tans umbes 3-4 päeva ja võis muidugi minna Soome
Yoks ja läbi 30 kr. Nüüd oleks aeg krr. kysimust
kaaluda ja mõtteid vahetada.

krr. Roger. 1922 a. kui Soomes käisime, siis oli
vastavõtt nende poolt halb, Hiljem kutusime neid
enestele külla ja võtsime vastu naga külalisi. Et endist
halba vahetada Soome poolt tekkivad lühivõrdelid,
kas kutusime meid hiljem Soome, aga mis polnud
ki võimalik teostada. Meil tuleks eristada Soome küsi-
tada ja lasta Soomlastel ettepanek tehes, mis
sõltub. Et eeloleval suudel on Tartus Balti-
maade agromoomide kongress, mis tuleks selle eest
hoolitseda, et ajad mitte võtke ei langeda.

krr. Pükel. Kui võtta, siis oleks tähtis enne teada, mis
kavas on ja mida näha saab.

krr. Roger. Põllumajanduslike õpirais: kutsu juamaid, majapidamisi,
muuseumid jne.

Korraldus lõpetab 1/2 10. okt.

Korraldaja juhataja. A. Steinberg?

J. Lampson. Protokolli: Eudeld. Endel.
juh. Pükel.

Protokoll #74

1929. i. nädalavõtte 20 veebruaril s.o kell 8 õhtul Eesti
muuseumis.

Juhataja abimees krr. A. Steinberg, protokolli abimees
juhataja krr. E. Vint. Päevakord kiinnitajate juhatus
poolt esitatud küsimused.

1) dok. A. Rängeli kõne: „Kobuse vaudamises mõis veo-
võimele“

2) Eelmise korralduse protokoll: kinnitamine

3) Jätkorad kysimused.

Lühikene kõne korraldajate.

Kobuse vaudamine on juba kobuse kappade eest loobumiseks.
Vana prantluse õpetlase sõnade järel langeb suurem protsent
kobuse liikumisorganite haigustest kappade haigustele. Prantluse vau-
sõna ütleb: ei ole kappi, ei ole ka hobust. Kappi rüüstatakse halv-
vautamisega, mis kutsub esile haigestumise ka kõrgemas hobuse
jalas. See halvab võrreldi hobuse töö ja võimeid. Meie
kappadel on mitmesuguseid kahju ja tagumist äärmiselt tugevat ära-
tõrget. Selle tõttu laseb see ka kappast pidera rohkemini paig-
alla, muutub lamedaks ja tüüristeks, faiskaljad. See-
järgi jätavad sageli kappi laseva pikaks, mis raskendab
liikumisel äratõukamist. Laseva vale värvimine tõl-
teise juba 5-6 a. hobustel faiskalbi ja nad ongi vigased.

Faiskalbi arenemist võtab ka vale raua allapanemine viis, kui-
mole asjaolu tõttu on talidäär sarvkaljal sageli paendunud ja
murdunud. See on hobusel toetamine vales ja tõttu pool paitaja.
Eriti raskes on varem hobusel liikuda pingutatud teel.

Kõledate teke põhjustab mõnikord raskeid tagumisi, mis aga sageli
kõrgem tulemus, mis tagumised. Sellele tekitab veel kahju. Esimesel
pikaks jätmine, mis tekitab hobusele suurt pinget ja tagumise
on kromitööd katkest. Kall on ka, mis raskendab on liig-
põrad, mis toetab armel kolmes pinnas, seega suurendab võimeid
ja põlvuusi võimalusi, mis mõjutab liigset ja võimeid.

lepitid hobused türgivad. Igaad raskemad riiga parandada rohkemid hoar
põltsid kalgid alla ja vähemid võrgumise tehes. Sõjeksult suurendat
aga see veel järele.

Siiski on tarbi rohkem saad alla panevad ja väikeselõttu kannatavad kahe-
kohumiste all. Tüüvad arepleksid - mida need armastavad vägi-
lõtkata. Sõja võrgendavad kalgid kande võimet ja asuvad saagi-
te põltsateli.

Sellest teadmisest kalgid näitavad ligikaudsed arvud. Mitte tööhobuseid
määr 180.000. Kui arvestada, et ole raskemid liiki raskemad aast
neist 30%, mis tal see vägi 5400 hobust. Kui võrgendatud hobuse
vähendat ja võimet vähendavad 1/2 võrra ja kinnine hobuse
hinnas arvata 300 kr, mis aastane kalgid seega 810.000 kr.

Statistika büroo andmetel kalgid aastat hobuse peale 9 tunnile Jü-
färs jüures 153 tükki. Arvata hobuse päevaks 3 kr, mis uigam
hobuse kaalus on 1,5 kr. Seega aasta kalgid 5400 hobusele 1.134.000 kr.
Kokku oleks iga aastane kaalus 1.944.000 kr.

Neid seppasid ei saa alles müüdistada, sest need ei ole või-
maldatud ega ole ka müüdistatud korrapäraselt omadama.
Välismaail on sellest raskemad määrused, millele peavad hobuse
raskemad teadmised ja oskused raskema. Seda on arvatud ka
raskemad koolid, mis müüdistatud ja millele tuleb val järele
põllutööstustest ja muudest.

Neid oleks ka selle tarvis raskemad määrused: müüdist ja kooli.
Tähelepanu tuleb siin pöörata nooremale õppivale seppale.
Neid läheb tarvis raskemad, sest need teavad ka müüdist
tood 1200 seppi. Tähelepanu tuleb anda ka sellele, et 200 seppi
mis peaks igaal aastal õppima endamisel ligi 70 seppi. Selle
kursusel võib edaselt töötada 18-20 aast. ja koolis kaalus
5-6 kuud. Seega kaheldakse mitte nõnda 2 kooli arvamine.
Sarnaselt kooli arvamine ja võrgendamine ulatub aastaks
16.000 kr. ja kui arvestada, et kalgid selle taga järele
hobuse asemel 1/2 võrra, oleks see sama aastaks
arvamine 926.000 kr.

Käikides tuleb seppadele müüdist ka tegeleda põllutööstuse,
õpetada amet põllutööstuses ja selle aluse peavad ka
tähelepanu võrgendamine põllutööstuses, koolis sama võrgendamine.

(Lühikokkuvõtte):

ku. Velbaum: Endised näitavad põllutööstuse. Mis ei ole loomade
teadmised siin tegeleda, et ole raskemad parandada. Mis pole võimalik.
Tud instruktoritele müüdist teadmised koolis, avaldatud artiklid ajakirjas
ja ajalehtes. Põllutööstuse teadmised üldiselt palju enam uue
mis seda tekitab müüdist arstade mõne kooli, teadmised raskema
teadmised. Agronoom peab tundma müüdist, mis ei ole
võimalik koolis sama.

dot. D. Rängel. Jaotamine agronoomide tarvis teada põllutööstust. Meil on
tõde võrra loomade, mis tulevad kaotatud koolis
määrustel. Loomade teadmised mis ei ole müüdist teada.

ku. Kaal Meil on ettenähtud erisena hobuse kaalus ja seal peab
ka olema ettenähtud raskemad õpetus ja selle teadmised, aga tege-
leksult pole see teadmised.

ku. Loo. Meil värgitakse noorhobused, mis aga mis teadmised ja mis
sepp kaalus, mis teadmised järele sellel.

ku. Long. Et kalgid mis müüdist, selle on ka põllutööstuse is-
teadmised. Ei raskemad hobuse õiget ajal.

Meil antakse teadmised kaasa mitte ainult teadmised palju
teadmised teadmised, mis ei saa koolis ega raskemad
aga praktilist tööstust palju müüdist teadmised pole.
Agronoomid agronoomidele teadmised peavad vähemalt
teadmised, põllutööstuse teadmised raskema teadmised. Tuleb
määrata põllutööstuse teadmised selle müüdist raskema
kursus ja see võiks olla lühikese ja igapäev.

ku. Kaal. Müüdistamine koolis võib võrra olla teadmised lõputule
jüures, aga teadmised oleks raskemad terve teadmised.

dot. D. Rängel. Meil teadmised 1927a. selle ka lühikese kava vägi
ja teadmised põllutööstuse koolis teadmised ja see
müüdist seal järele teadmised. Mis noorhobused mis
segi teadmised, mis need ei müüdist võrra lühikese.
Teadmised järele võivad õige teadmised olla - võrra lõputule
teadmised. Teadmised on agronoomide teadmised koolis
raskema teadmised, mis müüdist on teadmised ja personal teadmised.
Teadmised võrra teadmised teadmised teadmised teadmised
määr 15 teadmised.

karv! Pelbaun. Mõks selles küsimuses loomaarste ei ole liigi
tõmmatud, ne sellest tingitud, et agromasid sel-
kõikumusest midagi ei tea. Loomaarstid on ise ka
süüdi. Seaduseeltoon eestavuseks oleks võimud riigi-
kogule kaastada peiori pääse teid. Loomaarstide selts
oleks pidanud seda küsimust tõsiselt tegeuse võtma.
Loomaarsti kadusoon oleks ^{kiidand} küsimust tõsisemalt võtma.

det. A. Rängel. Seaduskond ei muidu ühensiimudagi koha, rest personal on piiratud. Alen võimalust ja püütavõidu korjutanud "agronoomias", "Põllumehes" jne. Põllutöömisterkannis vlt abetusele ka uupate kurss - aga tegelusest et andnud müükt tagijärgi. Lühikesi 2-3 päevulisi kursusi on loomaarsti poolt korraldatud, aga mõtted on jäänud ärjama osavõhgate püüduel. (Seaduskond kurssus koolit põllutööjgi).

kor! Uelbaan. Praeg on põllumajanduse teaduskonna kavade
revideerimine. Loomaareti teaduskond peaks naks vas-
tavaid ettepanekuid tegema. Et naduse tul teostada
münduine hobu sautuse õpetust ja nra alate 1935 a. peale,
mõ meeg on liig piire. Erialeyn olus tarvis eritasa-
malt lübrüia. Ajakirjad „Agronomnia“ „Põllu mees“ ja
tepid rühelactavad minni, artiklid peaus oluma ka nra
lekkides. Meii jaooskonna agronomiid ei ter nllkest
kõrtnumst modagi - mis nad uel kstele edari ammas.
kile hädatawolise kursusi, krasuüis toob ehk ka min
parandast, uni nra trükkida.

dr. A. Rängel. 1921a. oli hobusearsti põllumajanduse teaduskor-
ras, mis revidenti ta ralt välja. Põllumajan-
dusteaduskond ise peaks seda ainet loomaarsti
teaduskonnalt nõudma, aga mitte meil siin
pakkuda. Enne 1935a. teadusand loelt pole see
lostatas, sest teadus ei põne tegeluskult enne
lopu.

kesk. Rebaan. Mille kadus koma kolme aastase ensamis
nõutakse ka neid põhimõtteid teada. Kõrsumis järgi ühe
looma arstidele, sest agroteoonie on inegi liisi tahtsa-
maid isikuid. Kergum on sippi õpetada, aga põlvuand

tuleb ka ajatada, sest murede ei luba nad hobust vii raudteel kogu
sõjast peale raudteel.

dot. A. Rängel. Peatud kohtadel on loomaaastis' viles kütumises
palju ära tehitud ja kannatada. Tänaa koostes ka
kütumise elustamis, propagandas.

usri! Maaring. Meil saatawad paljud põllumehed ise kodus
hoobseid, seega on turvis, et põllu mehed tegelaseks ise
nude napsimust tunnevat. Selle kaudu must lahkendus peaks
küll leidma põllu töö ^Imõisteteeriumis lahkendust.

2.

Protokoll #73 ummitajaten määratuse kor. kor. Comp.
Campson, Pachel.

3.

Joosnate kysimuste all mna ei võeta. Kõrvale
lõpe 10³⁰

kommissar jekatyja : hr. Steinberg

Protokoll: Ende 1911.

J. Welbourn, H. Johnson

Protokoll № 76.

HSi Hõrsoo, veld C mätsil. S.a. kell 8 õhtul Selti ruumis
Juhatab kor. ^{Paal} Stenberg, protokolli kor. L. Berg ja S. Ust

Päevakord kinnitatakse

1. mag. agr. P. Reubeli kõne: „Eesti agraarreformi
Saksa kirjanduse valgustusel.“

2. Elumise protokoll kinnitamine

3. Jätkuvad küsimused.

Kõneleja valgustas Eesti agraarreformi olukorda saksa
kirjanduse valgustusel. Elumise olis H. Fahne, dr. Krause,
Bermani, Martna ja mõnede teiste vähemad tööd.

Kokkuvõttes ei leia saksa kirjandus head mõtlemist
meie agraarreformile.

Nii leidis dr. Fahne, et meil on mõistatus veel vähe ede-
nenud, mis tavaliselt väikepõllupidamist juures. Ta elustas
keht vald väikepõllupidamist, aga selle kestus ei
oleks vaja olema mõnda lõputa, vaid asundustalud-
väikepõllupidamised oleks võimud ^{hema ja korpuseid} teha.

Rahva hõreduse tõttu peaks meil tavalisust olema niisama
reformi läbi viia nagu on teostatud, vaid see oleks
võimud teha praktiliselt. Maad oleks pidanud need
saama, kellele selle vaimusid oskus ja vajadus - aga
sõbrad, need ei oska mitte maaga peale hakkata.

Tuleks veeaga mõnust huna, et meil turgu oleks.

Dr. Krause lõi gett neid samu põlgi. Värdus veel, et
maareformis on meie põllupidamist hävitamine. Tõlled
vähenevad, maad jäävad rohkem, loomade kvaliteet halveneb,
saagid vähenevad 1/2 võrra, talvel armuolul tõepoolest nina
mõisas oli mõnekesi tõd, rahvas vajab huna, ka
üksikute saaduste kvaliteet langeb jne.

Sama põlgi tõdes et ka teine autorid. Sealjuures esinesid
tageli vald andmetega, mitte õiglase võrdluse autorid.

ja Schanze lühikesest nähtest võrded järeltõlged.

Kor. Kaal tänas kõnelejat ja aval tänuhäidimised:

Kor. Lomp. Tööd, autorid saksa kirjanduse valgustusel näitavad
et meie agraarreformid on aburdamid. Nad aga ei
arvesta rahvaste võrdluga, mis selle läbi on saadud.
Mõnused alused tõestavad meie maareformi ^{olukorda} aluseid.

mag. Reibel. Jätkudelen aluseid ei taha siin kinnitada. Et meie
töid teid oleme käinud, kui lääne-Euroopa riigid, siis
on ne tingitud rahvast. ^{Reibel} Sealt on ne vähe kannanud. Meil
oli see põhimõte lihtsamalt juba 1905a, mis vägevus saun,
mõisad põlvad, saksa mureid, mõisa maad saavad mõnustada.
Majanduslikult on põhjendatud meie väike põllu majapidamine.
Me armume Euroopa töistuse kenter ligidalt, ja võime sinna
eksporteerida endi tooteid. Majapidamised näitavad juba
enne seda, et elas juba tuleb meil eluõigus anda väike-
majapidamistele.

Kor. Stenberg. Kas dr. Fahne ei oleks parun? Kas praegused mõisad.

mag. Reibel. Kas dr. Fahne oli parun või mõni teine sõda ei tea, kuid
kõikide töid ei oleks tõlitud tavaliselt mõistust.

2.

Protokoll 76 kinnitatakse parandusega, et häne Lomp ei ole
praegu kor. Kinnitajateks määratakse kor. Lomp, Velbaum, Lomp.

3.

Jätkuvate küsimuste all teatas kor. Stenberg eeloleva-
tist kõne võrdlustest.

Kokkoleht lõppes kell 10⁰⁵

Juhataja
Lomp

Juhataja: A. Maal

Protokoll: L. Berg
Endelma

prof. Rannul. Põhikõrre saab selgelt edusand mõeldi asu
 annust mõjale, mis on tähtsam ja pedagoogikal.
 teadusl. alal lühendades personaali rät. valik.

kesk! Kerkila. On järele töi aeg - mis juab olema ka järele
 juhtum. See ^{kuigi} järele teras ja lühendamati poleu-
 majandus. Põhikõrreksal mis misa kogu teede

prof. Rannul. Teatud töiaja järele on tavalis teatud
 aeg juhtum. Kuidas uut rahastorrad peavad
 olema, on veel lühendamati.

kesk! Rebane. Meil on tavalis tehnikum where juhtides
 tööajutuse jaoks. Organisatsioonist oleme töö produs.
 sünnus.

2. Protokoll #76 kinnitatakse. kinnitatakse kesk! kesk!
 Kõrsala, Lõug, Velbaum.

3. Järgmise aegimisele ole teatas
 kesk! Velbaum! Lugevitees on korraldajad. Stat. 1/2 lüh. lüh.
 ja kadunud. Lugevitees jätaks on veele küll! ja
 loit.

kesk! Kents rüütel, et korraldajad on peamiselt sündi kesk!
 in, et lüh. lüh. jätaks si on veele lüh. lüh. kesk!
 in veele si kesk, si armastat egi lüh. lüh.

kesk! Stenberg, Keal, Kerman, Kents töötajad kõne, et
 kesk! pidage where töötajad, armastat, korraldajad
 koda veele.

Kõrrele tüüpis aeg 10.11

Kõrrele jätaks. A. Stenberg.

Protokoll:

Enamasti.

Protokoll #78.

A.P.S-i kututud üldkoosolek, kolmap. 10. apr. 1929.

Kututud koosoleku avab APS-i esimees prof. Dr. P. Köpp,
 tähtsustades, et kututud koosolek on väiksem peamiselt rev.
 komisjoni töö järele neuromise tõtta. 203 APS-i täiskasus.
 liigist liikmetest on koos 53, seega koosolek otsustamis-
 melone.

Kututud üldkoosoleku juhatajaks valitakse kesk!
 J. Pullents, kirjatöömehetajaks J. Kass ja L. Kent.

Päevakord:

1. Koosoleku avamine
2. Koosoleku juhataja ja protokollide valimine
3. 1928 tegevusaasta aruanded.
4. S-i rahalised aruanded.
5. Toimkondade aruanded.
6. Elamu ja tegevuskava.
7. Valimised.
8. Järgmise aeg.

Päevakord võetakse vastu esitatud kujul.

J. 1928 a. tegevuse aruande kannab ette kesk! A. Jaanson.
 1.1.28 oli S-is 419 liiget. Kasta koosolek vastu võetud 57 uut
 liiget, lahkunud 42. Koosseis suurenenud 9 liikme võrra.
 Järele jäänud 56 asutajat liikmest on veel 28. Suurem osa
 asutajast liikmest on lahkunud järele ülikooli lõpetamist
 või ülikoolist lahkumise puhul. Liikmetest on 346 mees - jz 73
 naisliikmed.

Aasta jooksul on peetud 16 üldkoosolekut, 1 neli kututud aastakoosolek ja 1 suvipäeva koosolek. Üldkoosolekute kandva-
mass osaks on olnud kuni. Neli peetud ainult 14 - neli teist.
kümme i. k. poolt. Keskmiselt igast üldkoosolekust on osa
võtnud 47,2 liiget ja 4,9 külalist. Konstantse, et osavõtt
üldkoosolekust on jäänud loomaks. Juhatus koosolekuid on
aasta jooksul peetud 22, kus harutatud ja otsustatud 122
mitmesugust küsimust.

Sⁱ välis tegevusest avaldunud Dr. H. Erzenheimi avamise
avamise üldteost osavõtmisest prof. Dr. P. Köppu raadu.
Saadetud stipendiaate kodumaa põllumajanduse uurimi-
seks d. - Eestisse. Suvel kuuldas Selts oma liikmetele ekskursi-
oni Lõuna - Eestisse prof. Köppu juhatusel.

Üldiselt tegevuses mõeldud edasi endises töö suunas.

4. Rahaline aumandis kannab ette kassap. mag. A. Mijan.
Mõeldud aastal võrrelda Seltsi rahalist seisukohta eni-
teadlase V. Bachmanni. Koosoleku saavil loetakse ette
revidendi aumandis. Kassapidaja aumandis järel on APSi
bilans tulude - kulude aumandis 31. XII 28 - 12.595⁸⁹ Kr.

Rahalise aumandis järel loetakse ette rev. kom. proto-
kollis Hⁱ, mille järel Sⁱ 1928 a. rahaline aumandis
kinnitatakse.

5. Talupidajate toimkonna aumandis ette d. Käbin.
Talupidajatel on olnud edu. Tellijaid keskmiselt 13.000
läbi aasta. Üksikmüügil oli aprillis 250 ära, kus müü-
dud üksikmüügil keskmiselt 5000 eksempl. igal kuul.
Ajariin levinud kõigis kodumaa nurkades. Toimetuse on
olnud 9 lükmeline, kaastöölisi olnud 28, alalisi töötajaid -
3, aputisi abijaid saadud APSi liigete hulgast.

Rahaline läbikärk 53.341²⁰ Kr.

Päide rev. kom. protokollis ettekanndmist võetakse
aumandis vastu.

Raamatukogu toimkonna aumandis kannab ette

rev. d. Kents. Aumandis aastal on raamatukogu täiendunud
132 köite võrra. Lugejard olnud 124. Keskmiselt lugenud 19 a
lugija 6 köidet. Raamatukogu rahaline bilans 1991¹⁴ Kr.
loetakse ette rev. kom. aumandis #10, kus leitud, et raamatuid
koostanud 14 köidet. d. Kents teatab, et osa raamatuid leitud.
Aumandis kinnitatakse.

Oskussõnade toimkonna aumandis kannab ette rev. E. Söster.
Toimkonnas peetud aasta jooksul 4 üldkoosolekut. Töökoosolekuid
peetud 22, a - 3 tundi. Neli 13 - loomakassatuse, 9 - teinematse.
oskussõnade väljatöötamisel.

Toimkonna rahaline läbikärk on 76⁴⁰ Kr.

Ag. Mägiste soovib väga töötatud oskussõnad avaldada trüki,
millega koosolek, aumandis vastu võtta, ühineb.

Kodumajanduse toimkonna aumandis kannab ette ag. A. Käsebro.
Toimkonnas on väga saanud stipendiaate S. Jaani ja Põngu kihil.
kondatuse, kes töötavad käsikirjas EKSⁱ kodumajanduse toimkonnaga.
Toimkond toimetab "Koguteos Eestis" põllutalunduslikku osa.

Rev. komisj. etuse järel, on rahaline aumandis koosolek
kassas aumandis. Sõna ei võeta. Aumandis kinnitatakse.

Kirjastustoimkonna aumandis kannab ette ag. A. Käsebro.
"Põllumehe käsiraamat II osa" viibis selle tõttu, et ühe autori
poolt tuli prõrta käsikirja saamiseks 167 korda. Kolmandast
astest on pool valmis ja 5. andele on alus pandud.
Rahaline aumandis on näidatud üldsummades. Rev. kom.
protokollis loeb ette koosoleku juhataja. Aumandis kinnitatakse.

Seemnekogude ja Herbaariumi toimkonna aumandis kannab
etle rev. H. Keremaa. Seemnekogud on osaliselt korralda-
tud ja kavatakse tööd jätkata entise intensiivsusega.
Aumandis ära kuulates, minnakse sama päevakorra punktis
edasi. -

Foto-toimkonna aumandis kannab ette rev. d. Kents.
Toimkonnas alustas meest tegevust nov. lõpul ja on korraldunud

foto-õhta. Aruame kuulatakse ära ja murekse järgikorraas edasi.

Loterii toimkonna aruande karmal ette agr. A. Käsebier. Loterii bilans on 50.013⁶⁰ Kr. Kantakse ette uu. kom. protokoll Nr 3 - 1928a. Rev. d. aktis tähendatud APS-i liigetel protokollist eest makssta olev summa on kätte saadud.

A. Käsebier teeb ettepaneku: kustutada ^{kustutatud} saamatu summa - 4.181⁹ Kr. kui kahtlane võlg. Kahtlase võla avel sisse tulnud summad kanda juhulikkude tulude avelle.

Ettepanek vastatakse vastu ühel häälil ja aruame kinnitatakse.

Kõnede - Arvustuste toimkonna aruande karmal ette A. Steinberg. Töökoosolekuid on korraldatud 18. Kõneldud 23 teemile, arvustus "Hisisteguvuse leht" 1925-28 aasta raskuste kohta. Koosolek küdab asja häaks ja liheb järgikorraas edasi.

Hisisteguvuse toimkond - aruandja A. Kents. Korraldatud tutvumise- ja muusika-õhtul. Korraldatud 2 väljasõitu. Kassa bilans 162³⁰ Kr. APS-i kassast teadust pole saadud. Aruame vastatakse vastu.

"Agronomia" toimkond - aruandja E. Roger. Annab ülevaate kuukirja möödunud aasta tegevusest. Agr. Mägi te küsib, kuidas reageerib APS-i sellele, et Agronomide Seltsi ^{ühendus} ei võtnud vastu APS-i ettepanekut K/k. talitust APS-i üle toomises.

Agr. A. Käsebier loodab, et Agronomide S-i üldkoosolek asul kindlasti teisele sessioonile kui puhatus.

Agr. Keskula soovitas, et üldkoosolek sis asjas, pooltades puhatuse otsust, esineks veel korra mainitud ettepanekuga Agronomide Seltsile.

Kor. E. domp koosoleku puhataja soovil, esitab oma ettepaneku kirjalt. "Ara kuulates ajakirja "Agronomia" toi-

metaja seletusi, ajakirja väljaandmise puures tekkinud raskuste suhtes, tein ettepaneku APS-i aasta koosolekul mainitud ajakirja väljaandmise muudatuse kohta vastu võtta järgmist:

- 1) Ajakirja "Agronomia" talitus APS-i üle tuua.
- 2) Kui see pole võimalik, siis APS peab asuma oma ajakirja väljaandmisel.
- 3) Seemne "Agronomia" pole olnud APS-i häälekandja. Ei ole taotlenud APS-i sihtide ei levine tegelikkude põllumeeste keskel. Tuleb muuta vastavalt ajakirja sihtide ja vormi.

Kor. E. Roger vastab sellele vastu, nagu poleks ^{olnud} "Agronomia" APS-i häälekandja. Hjärgi on toonud kõik APS-i avaldamiseks saadetud teated.

Agr. A. Käsebier - Märkis, et praegu on raske lahtilöömine K/k. ja oma ajakirja väljaandmisele asumine, sest jõuduvad põhimõttelt erinevate arvatute riigutajad. Paneb ette läbivõtmise "Agronomia" suhtes lõpetada ja järgikorraas edasi minna. Agr. Käsebieri ettepanek vastatakse vastu.

Suvispäeva toimkond - aruandjaks valitud kor. A. Jaanson. Aruame on tasakaalus 377⁷⁴ Kr. Uueks 826 senti. Rahaline aruame kinnitatakse. Sooviavaldused toimkonnalt otsustatakse harutada jooksvate asjade all.

Karskus toimkond - aruandja Ma. A. Kents. Toimkond asutati enne jõulat. Olles veel organiseerimise ajajärgus, pole suutnud avaldada suurepoolelisemat tegevust. Aruamet ära kuulates, murekse järgikorraas edasi.

Härgijanduse toimkond - aruandja agr. A. Käsebier. Töö tulemusena on avaldatud ajakirjanduses 48 artiklit. Toimkonna kaudu. Praegud toimkonna liikmetest on trale hakanud omal käel. Sõne ei soovita, murekse edasi.

Kodumajanduse toimkond - aruandja kor. E. Söster. Toimkond on korraldanud kodumajanduse Seminaari, kus

puetud 21 referatsi. P.s. loengud viitusest: hr. Remmel-
7 loengut ja hr. Treilmann - 5 loengut. Mõõdunud
sem. Ronaldis trimkond ^{perenastele} ja kooliõhke. Annime kiidetakse
hääks ja mormakse päevakorras edasi.

6. Elavre ja tegevuskava - ettekanne Prof. dr. P. Köpp.
Üldiselt tuleb tööd jätkata endise suunas. Täiendada
raamatukogu ja lugemislauda. Väga anda "Põllu mehe
räsiraamatut", "Agronomiat" ja "Talu perenaist". Muutke
tööstust üliõpilastele, kes sõidavad välismaale suvaprakti-
kale. Üliõpilasi õpetava täiendamise mõtte korraldada
kursusi "agronoomilise abiandmise" töö üle. Põlluma-
janduse peavalitsuse ettepanek, põllumajanduslike
asariija artiklite kodifitseerimisele asuda, tuleb alus-
tada. Suure tööstusfond püüdnud karmistatule üliõpi-
lastele. Hauda meele loeteli uute tegemisele, et
loeteli kaudu peamiselt levitata põllumajanduslikku
riigandust. 10. aasta päevaks korraldada APS' ajalugu.
Kuna aahaline elavre trükitult liikmetele on rää-
saadetud, otsustab koosolek viimast mõtte ette kanda.
Elavre suhtes muudatusi ja ettepanekuid ei tehta. El-
avre võetakse vastu ühel häälil nii tulede kui rüüde
osas H. 630⁰⁰ Ks. suuruses, samuti kiidetakse hääks tege-
vuskava.

Pääle mõttelahetusi võetakse vastu juhatus ettepa-
nek, määrata eluagseks liikmemaksuks viierandne
aasta liikmemaks.

7. Agr. Käsebier - teeb ettepaneku valida APS-i
juhatus 13 liikmelise. Siis võiksid juhatuses
olla ka vanemad tegelesed, kellel oleksid e-
lavitse seotud olla juhatuse jätkava tööga, ent
siiski APSile kasulikud võivad olla.
Agr. Käsebieri ettepanek saab poolt 53 ja vastu 1 häält.
Otsustatakse juhatus valida lahtisel hääletusel.
Põhikirja järelle sünnib valimine viisikult.

APS-i 1929 a. tegevusasta esimeheks valitakse prof. dr. P. Köpp
per aclamatio. Esimeheks abiks: agr. Mägi - per aclamatio.
Täiendav abiks rsv! J. Kass 47 häälega - rsv! Nõu 11 (võit)
Kirjatoimetajaks! rsv! A. Steinberg - per aclamatio
esimene abi: L. Kents 34 häält, teine abi: rsv! Nõu 30 häält
kuna rsv! rsv! Vint 27 ja L. Berg 11 häält saivad.
Laeka hoidjaks valitakse - per aclam. mag. A. Miljan
laekahoidja abiks: rsv! B. Neuhans - per aclam.
Majandus: rsv! Jaanson - per acl.
Ametita juhatuse liikmeteks: pr. L. Käbin, rsv! E. Roger
agr. Käsebier ja prof. dr. P. Rinne, kõik per acl.
Juhatus kandidaatideks valitakse: rsv! E. Vint 44 h.
rsv! A. Truu 41 h.; rsv! Rich. Tomson 38 häält, rsv! J. Rebane
34 häält ja rsv! E. Lamp 33 häält; kuna rsv! rsv! Loko
32, A. Kruus 29 ja A. Kereman 26 häält saivad.

Revisjoni komisjoni valitakse: agr. A. Keskkula 58 h.
rsv! V. Roots 48 h. ja A. Kereman 40 häält, kandidaate:
rsv! J. Velbaum 37 h., T. Tarkas 37 h. ja agr. H. Anderson
36 häält, kuna rsv! rsv! Loko 33, J. Kõnsep 29 ja
E. Inselberg 21 häält saivad.

Raamatukogu toimkonna juhatajaks valitakse
rsv! Ks. Jaama 46 häälega; kuna rsv! rsv! A. Perman 10,
A. Kruus, 5 ja J. Evert 3 häält saivad.

Raamatukogu toimkonna liikmeteks valitakse
L. Kents per acl. F. Priip, H. Evert, A. Kruus, E. Raudsepp
ja O. Pachel ühel häälil. Kandidaatideks valitakse
per acl. rsv! Pabel, Messo ja L. Loko.

Suvispäeva toimkonda valitakse per acl.
rsv! A. Steinberg, L. Berg, E. Söster, R. Tomson,
A. Kereman ja A. Truu. Kokkuvõttejaks valitakse
rsv! A. Steinberg.

Oskusõnade toimkonda valitakse rsv! rsv!
L. Loko - juhatajaks ja liikmeteks A. Perman, J. Kain,
L. Kents, A. Põltsmäe, A. Truu, A. Luhaäär, K. Evert
ja E. Söster.

8. kv! Pael - leiab, et oleks vaja APS' uia ühistegeelise välisreviisjoni alla.

kv! Roger - leiab, et see pole APS'ile sobiv, olla välisreviisjoni all. See näitaks APS'ile varmlust pankesti. APS'ile liirnete seas on küllaldaselt häid revidente.

kv! Pael - leiab et välisreviisjoni aitaks APS'ile tegevust ka väljapoole tutvustada.

pr. L. Kähun - ei soovita astuda kummaagisseei rev. listi, sest mõlemad kannavad poliitilist ilmet.

Agr. Käselgren - teeb ettepaneku paluda V. Bachman. eritundijana rev. kannojoni juure kutsuda.

Ettepanek võetakse vastu ühel häälel.

kv! Vint soovitas kindlaks määrata juht-
hõõre suvipäeva toimikonnale.

kv! Velbaum - soovitas aruult vcl! vcl! repartat.
5 kr. määrata.

kv! Jaanson - soovitas suvipäeva toim-
konnale kulude suhtes tagasihoidlikumalt
tegukseda.

kv! Inselberg - avaldab soovi et APS'ile
juhatus määraks mõningaid summe suvipäeva
kulude katterks

kv! Kents - tõstaks üles APS'ile kodukana küsimuse,
mng soovitas selle üle mõtteid vahetada.

Sõna enam ei soovita ja kutsutud üld-
koosolek lõpeb kell 0.25.

Koosoleku juhataja: *P. Kents*.

Kirjatoimetajad:

Kinnitajad: *Leet Kents*, *Velbaum*, *Jedmann*.

Protokoll # 29.

A.P.S'ile üldkoosolek neljapäeval, 23. mail 1929a.

Üldkoosoleku avab kell 22¹⁰ s/i abiesimees agr. Mägiste ja
juhataja hakkab s/i esimees prof. Kõpp.

Päevakord:

1. Elmise koosoleku protokoll kinnitamine.
2. Ekskursioonide korraldamine.
3. Jooksraid asju.

16

1. Elmise koosoleku protokollis otsustatakse parandada
kv! Miiuri ettepanekul, et punkt 8. (päevakorda) all ei aval-
dand mitte kv. Inselberg soovi, et APS'ile juhatus määraks
mõningaid summasid suvipäeva kulude katterks, vaid
kv. Miiuri.

Kv. Velbaum avab, et aruanne ja elarne oleksid
tulnud na täielikult protokollile kanda. Sellele vael-
dakse vastu, kuna juhatus protokolliraamatusse on
kõin täielikult viise kantsin. Lõpurs loobub kv. Vel-
baum oma ettepanekust ja protokoll kinnitatakse
ühes espool loodud parandusega.

2. Ekskursioonide korraldamise suhtes informeeritakse koos-
olejaid kv. Steinberg. Lätiekursioonist soovutjate
arv olla vähemalt kümme kindlasti. Kulud oleksid vast
ca 20 krooni osavõtja kohta arvestatud. Kuidas lätlastega
asju ajada. Siin kv. Roger tähendab, et m.a. olnud Sents
Lätieüliõpilasi ja nende järele järgi seal on ka umbes mees
APS'ile faalne organisatsioon ja sellega on kirjavahetust
olnud, see üles toida ja jatkata muusti.

Agr. Mägiste ettepanekul salitakse Lätiekursiooni kor-
raldamiseks kolme liisimeline komisjon, kuhu valiti kv!
kv! Steinberg, Aidan ja Nõu.

Kor. Velbaum katab üles Vene ekskursiooni korraldamisküsimuse ja teeb vastava ettepaneku.

Kor. Roger teeb ettepaneku Venesse ekskursiooni mitte korraldada. Hääletamisel lihkatakse kor! Velbaumi ettepanek tagasi, nii et kor. Rogeri ettepanek seega ära langeb.

3. Jooksvate asjade all sõna ei soovi ja jihatapa lõpetab koosoleku kell 21⁵⁵.

Koosoleku jihatapa:

Protokollipa: *P. Kopp*
H. M. Melkon.
P. Gruun.
R. Bury.

Protokoll # 80.

APS'i suvipäeva koosolek 30 juuni 1929 a.
 Raadi katseajamade auditooriumis algus kell 12³⁵.

Suvipäeva koosolekut juhatab prof. P. Kopp.
 protokollis L. Kents.

Päevakord.

1. Avamine
2. APS'i tegevuse ülevaade ja aruanded
3. Jooksvaid asju

1.

Sõna sai agr. A. Kõrbi kes mainis, et APS'i suvine koosolek loob võimaluse mõttevahetusesse ning kontakti astuda nii vanemate agraroomlaste tegelaste kui noorte põllum. teaduskonna üliõpilaste vahel. Kuigi vanemad tegelased on APS'i jooksvast tööst kõvale jäenud annab suvipäeva koosolek neile võimaluse tutvumiseks APS'i töö ja tegevusega ning saavutatud tagajärgedega. Kuna APS'i tegevus toimikondade näol end avaldab, siis on möödunud tegevusaasta ülesti näidanud seda tööstahet ja elavust millega APS'i tegevam liikmeskond end on sidunud mitmekesise toimikondadega. Toimikondades tegelemise järgi saab APS anda atestatsiooni teatava isiku suhtes, millise kaudu võivad tulevikus avaneda soodsamad väljavaated kui ilma selleta. Kuigi APS'is töötamine regab stundiumi teataval määral, ent need kogemused mida saadakse omandatud, tasuvad ajakaotise hiljem mitmevõrdsest. APS' on olnud kindlat ja yhrste vaatekohtadege eesti.

põllumajandusliste rykimuste suhtes ning nende ühismeesete vaatepunktide arenemiseks soovib ag. Kasebier rõõgile kokkutulnud APS'i perele edu ja õnne.

prof. P. Köpp toonitab, et need mõtted on mitmeid kordi räägitud, ning ei pääse veelgi mööda nende rääkimisest, selgitamisest ning süvendamisest, kuna põllumajandus nõuab eriti asjalikke ja erapooletuid vaateid.

2.

Juhatuses aruande esitab ksv! A. Sternberg 1-29 oli APS'il 428 liiget. Aasta jooksul peetud 16 yldkoosolekut, 1 nendest kutsutud aastakoosolek ja 1 suvipäeva koosolek. Yldkoosolekute kandva-
maiks osits olnud kõned, need peetud 14.

Juhatuses koosolekud peetud 22 kokku 122 päevakorra punktiga. Siis välisestegusest avaldamisest dr. A. Ersenschmidt'i mälestismärgi avamise eeltoodest osavõtmises prof. P. Köpp'i kaudu. Kodumaa põllunduse muutmiseks seadeti stipendiaadid L. Eestisse. Suvel 1928 korraldas Selt liikmetele ekskursiooni L. Eestis.

Raamatukogu taimkonna aruande esitab ksv! Priipan. Aruande aasta jooksul on raamatukogu täienenud 132 köite võrra, lugemaid 124. rahaline bilans 1491¹⁴ kr.

Oskussõnade taimkonnast räägib ksv! Kain, kes teatab, et on korraldatud oskussõnu, looma- ja taimakasvatuse alalt ning taimkantsi oskussõnad on positiivsed.

Ag. Kasebier kannab ette kodumaa muutmise taimkonna aruande. On töötatud kahes sihis 1) muutmise põllunduse yleskirjutamine ning 2) kihelkondade taimunduse muutmise. Viimast teostetud koristades EKS'i kodumajandustaimkonnaga.

Ajakirjanduse taimkondal on seljatega vaevalt aasta tema siht on: kasvutada APS'i liigetest "neegripoossa" s.o. ajakirjandusse.

Kirjastustaimkonnal on kaks "Põllumehe kättemõtet" III ja IV osa, viimane ilmub trykist ennatavasti uue aasta paiku.

Ksv! E. Jõster esineb kodumajandustaimkonna aruandega. Taimkond on korraldanud loenguid, millest osavõtt elav olnud, kasil ankeetlehtedega seotud tööd ning ankeet-materjali hankimine.

Kõnele-arvustamis taimkonna aruande esitab ksv! Sternberg. Töökoosolekud korraldatud 18, kõnelnud 23 teemle ja "Yhistegevusleht" arvustus.

Yhispere ja fototaimkonna tegevusylevaatega esineb ksv! Kents. Yhispere on püüdnud luua ligemend sidemend laialises APS'i liikmeskonnas, selles korraldanud, teohtunud, muusika ja mängude, mairi, me ohtuid väljasõite ning jõulupuu. Fototaimkond korraldas fotoohtunud ning kursusi algajale.

Seennetogude ja herbaariumi taimkonna tegevusest kõneleb mag. Miljan, Seennetogused alla syste-
matiseeritud ning suurendatud kuni 400 eriliigini. Kunkini "Agronomiia" tegevusylevaate esitab ksv! Roger. Mairit kunkija annab välja APS' yhes Agronomiia Seltisiga. Tallituse ymbirkorraldamise suhtes võttis toimetust moodustav taimkond APS' ette-
paneku vastu. "Agr." popularseenimine nru suhtes on kasil.

prof. Köpp esitab ajakiri "Taluperenaise" aruandega. "Taluperenaise" tiraa on 20.000 kuni. Majandusliselt tasakaalus. Siis on endiselt kõrgel tasapinnal ning teised vastavad ajakirjad pole talle enam konkurentideks.

APS'i järgneva tegevusaasta kavatsusist kõneleb prof. P. Köpp, et APS' peab korraldama

Kursuse talumajandus nõuandest. Põleni kui
"Põllumehes kättemõõtu" levitajana on hädava jaht,
palve on Vabariigi valitsuselt esitatud ning
võistleb järgikena pärast teater "Estonia" ja.
Põleni on mõeldud 60.000 kr summa 240.000
piletiga à 25 senti.

3.

Jooksvate asjade all sõna ei soovita,
Suvipäeva koosoleku juhataja lõpetab
koosoleku kell 13³⁰

Suvipäeva koosoleku juhataja:

Protokollaja: Leokents

Kinnitajad:

Joseph Põllu
H. Steinberg

Protokoll # 81.

APS-i üldkoosolek kesk-nädalal 2 okt. 1929

APS-i muus algus kell 20³⁰

Üldkoosolekut juhatab abiesimees agr: Mägi
protokollib abikirjatoimetaja kv: Kents

Päevakord:

1. Prof. P. Kõpu kõne: Tee mida tuleb teha
koos agronoomide ühiskonnaga.
2. Eluristi protokollide kinnitamine
3. Juhatuses teadaanded
4. Jooksvad asjad.

Koosolekut avades teavitab koosolekujuhataja
kõiki koosolekuid, ning soovib kõigile hääd edu
algeva tööseminari puhul.

Prof. P. Kõpu kõne kokkuvõte:

Kevadel lõpetanud keskkooli, sisseavad noored inimesed
kõrghariduse ees mida teha, kuhu minna? Enamik
valgus ülikooli, ent ülikooli yldkava on laia, mille
teostamiseks tegutses 7 teaduskonda, millest neist
valida? Pihvi soovitatavad vanemad ala, millest
loodavad, et see suudab esmakordsel ylikooli
astujal pakkuda kergema elu ja hea ameti.
Kerkivad esile kaks sissekõhta, majandusline ja
huvide vaatepunkt. Astudes põllum. teaduskonda
on kindlustatud igale, esimene punkt, sest
nõudmine noorte ja energiliste jõudude järgi
on suur, sellega seletatav vähene diplomeeritud
lõpetajate arv teaduskonnas. Huvide sissekõhast
vaadatuna, peab andetus ja huvi esiplaanil
seisma. Agronoomiline töö on laev töö mida
ei saa suunda šabloonidesse, kuigi tal algend

on edesimüuna isasade miist. kuides saab põlluteadlaseks? Selleks on vajaline teadeti-
lone kursas ning praktilise töö läbitu.

Siwi praktilisel tuleb põllumehe iseloomu ja hinge tundma õppida, noor põllumees peab hingeliselt põllundusega ühtekesuma.

Peoreet'last kylge arendab ylikool loengute
ja prakt. harjutuste ning seminaride näol.

Kumma reostada kas loengute, või samastuist
õppimise süsteemi, oleb oskust endest-
Kumma ta neist on valinud sellele töö -

meetoailee jogaata alati. kuna ylikool ei saa
anda kooki, tulevad talle appi yhopilas

koondised nii intiimargide kui akadeemiliste Seltside näol. APS-i ylesanne on juhtida neid põllum. teadusk. ühiskondst. ühiskond. tegevusele ning avada võimaluse, kus ta saaks näidata oma võimeid ning amada kogemusi, mis on hädaregjalikud hiljem tööle asudes põllukultuuris.

ApS! yldkoosolek tutvustab lühikese
müte võtete, müte saavutuste ja töö meetoditega.

Töimkandi mitu: Oskussõnade, kodumaa põllun-
duse muutmis-, kõhede-avastus-, kodumajandus-,
Põllumehe käsi-aamatu-, Ajakirjanduse, "Talu-
perenaise" seennetööga, foto ja Yhispeere
*Töimkannad milles avaldub peamiselt Si
liikmete aktiivsus ning töötahe. Samuti on
mitu töimkandade asutamisest lähtne.

Siis liikmel tavitada lugemislaad mütse-
keriste ajakirjandustega nii teaduslikul kui
poliitilisel alal. Rikkalik raamatukogu
võimaldab liikmel eduka töö studiumi alal.
Seets korraldab ekskursjone nii sise kui väli-
maale, teohtund, kaasvõimuse jne nii et
liikmeks 5 kr. aastas ei tundu suurena

Pölvuteadlaseks saamine pole kerge sest enda mitmes-
kylgselt arendamine nõuab teatavat pingutust
ning head tahet milleks kõneleja soovib jõuda
ja head koostööd.

2

Protokoll #79 kannab ette L.Kents. Protokoll kuni-
tatakse esitat kuni ning protokoll kuni tajakas
valitakse ksv! ksv! Mikkelson, Gunnar ja Evert.

3.

Abiennimese agr. Mägiõste teatab et A. Põli
juhatus on Seltsi liikmeks vastu võtnud.
kv! kv! P. Kevendi, N. Maesingu ja A. Ränkeli.

4.

kv! Sternberg väidab, et peatai APSs langeb
tootmiskuludele ning juhib seetõttu tähelepanu
kõrge - arvustamis tootmiskuludele. Õigemalt mustel-
tahvil.

Agr. Mägiaste tänab kõiki osavõtjaid koosolekule
elmuise eest ning lopetab yldkoosoleku
sõnaseadivate pühendusel kell 21.⁰⁰

Rosoleku jukataya:

Rizjatormetaja: Leokents

kuinitajad.

Thos. Shaw
J. M. Allen

Protokoll # 82.

APS-i yedkasoolek restnädal 23 okt
1929 keel 20 Si ruumides.

Yedkasoolekut juhates tema abinimes,
J. Kass protokollis abikirjatoimetaja L. Kent

Päevakord:

1. Agr. A. Mägieste kõne „Silosöödest ja tema tähtsusest lüsti“
2. Protokollid
3. Pabinaäkumised

1.

agr. A. Mägieste kõne kokkuvõtte:

Aeneva karjamejandusega käsitöös kerkib meil päevakorrale karja-söödade küsimus. Ent kui on näha, et meie karjast enamik kannatab alatoitlusest. Kaks kolmandikku aastast on karilandes ning põllumees ei saa müüda küpimusest, kuidas anda söödale mahlatust ja maitsevust, et ta oleks küllaldane loomadele, kuna hein ja põkk peljengi soovida jätavad. Siin tuleb silosööti appi, kuna juurviljale pandud saagi-lootusi pole täitunud. Alates 1924 a. valmistab esmakordselt meil silot „Piistaaga“ talu peremees Th. Pool, temale järgn. Leeb. K. Mäsa, Sõmerpalu, Kuremaa jt. mõised. Kokkuvõttes olgu tähendatud, et silo ehk pressitud valmistamiseks kulub vähem tööjõudu kui vastava hulga heinte tegemiseks. Silo nõuab vähem ruumi, on tulekindel, loomadele hästi seeduv ja maitsev ning ei kaota seistes enda väärtust, kuna juurviljad kevadel tahetamisel hulga

enalgsest väärtusest on kaotanud. Ameerikas valmistatakse hepukeet silot kõrgemas sement tornides hekseldatud mürsist ja päevalilledest, kuna meil on kasutatamist leidnud Šveitsi kastisilote meetod. Viimane produtsseerib magusa-võitu silo viki-keerest, niidu- ja ristiku-kõrdelest. Siloannused kõrguvad 20-25 kg päevas ehk ühe kohta. Silo mõjul on märgatav olnud piima rasva prots. tõus. Kõneleja leidis, et meie siloajandus areneb ühes harramaa ning kultuur-karjakohalite arenguga.

Pabinaäkumised avas J. Kass.

agr. M. Gross. Viimase aja muundunud on näidatud, et silo söödal eriliselt heba mõju piimale ega piimaseadustele pole. Saksamaal taanitatakse silo täitematerjalina ryelma-võetud kartuleid. Ristiku-kõrdele silerimise on näideotlik ettevõtte sest viimane silolab vähe sukkunt.

A. Stemberg näitab Raadi ketselaude andmetel, et silo sööt võneldes juurviljaga pole annud ^{viimasest} enamuse.

agr. A. Mägieste, juurvilja ei tule paralleelselt anda, vaid söödaratsioonid koostatagu nii, et sygise poole on juurvilja ning kevadel silo.

L. Loko, mainib et Soomes valatakse silo-täitematerjal silerimis ajal „virtsase“ vedelikuga. 25 lit. 300 kilo hekseldatud timotile pandi virtase vedelikku alg-kontsentratsioonist 1:4. Soomlased arvavad, et see muudab kallimaks kui vastava hulga heinte produtsseerimine. Isegi lüstiisse olla suviprekti kandid seda seleduslikku vedelikku toonud.

F. Velbaum. Tõstab üles küsimuse kas noored võised ning eriti päikeliikumised pole külbelehtide sileerimiseks aruks.

F. Kass. küsib milline on vitamiinide hulk ning millised vähenevad siin?

A. Mägriste, osa vitamiine kaob, suuremal määral jäävad nad alles.

M. Gross. C-vitamiin säilib, milline eriliselt tähtis osa etendab lastepiima tootmisel.

2.

Protokollid ## 80 ja 81 kannab ette L. Kents. Protokollid võetakse vastu ning prot # 80 kinnitajaks valitakse J. Kõu, A. Sternberg ja F. Velbaum kuna # 81 - F. Velbaum, A. Jaanson ning J. Kõu.

3.

F. Kass teatab, et juhatus on APSi liikmeks vastuvõtnud: August Madisson, A. Mieljan, B. Priks, K. Vahenõmm, M. Ludolf, M. Tuunik, Helmi Grosshel, Ellen Kask ja Leo Rents. Majasa A. Jaanson annab informatsiooni APSi aastapäeva pühitsemise suhtes. Üldkoosolek otsustas aastapäeva pidada Ühispilemajas 16 nov. reedel 1.50 Ekr. Koosolek algas kell 20³⁰, lõppes k. 22¹⁰

Üldkoosoleku juhataja: Juleus Rents

Kirjataimetaja: Leo Rents

Kinnitajad:

Ami. Sternberg.

Tiin Hevond.

Leo Rents

Protokoll # 83

APSi üldkoosolek Restnädalal, 13 nov 1929 algus kell 20¹⁵ Si ruumides Surnitry # 8. Üldkoosolekut juhatas rsv! F. Kass, protokolli L. Kents.

Päevakord:

1. Prof. F. M. Eisei kõne. Vihmategemine vanade eestlaste juures.
2. Protokollid
3. Lühirääkimised

1.

prof. F. M. Eisei kõne kokkuvõtte.

Loodusloostes on ju põlvest-põlve säilind soor ilma valitseda. Soomlaste juures pami seda tähele Agricola, kelle andmete järgi soomlastel oli ilmajumal Ilmarinen.

Vanem teade vihma völmusest eestlaste juures ulatub enam kui 300 aastat tagasi. 1644 a. kirjutas Gutscheff ühes teoses Somerpalmi mõisa veetammi ehitamisest Võhandu jõele. Järgmisel aastal oli kaldus - rahvas pidas selle syydleset tammi, mis aheldas ja roojastas jõge. Vanad inimesed rääkisid sel ajal, et vihma saavet reguleerida alika järgi. Alhket puhastades saabus kuu ent roojastades vihm. Kui saab siin vihma völmaks olla igaks. Hilisemad andmed Laiuse Simialika kohta tõepdavad sama. Teine moodus vihma völmuseks on taevale lähenedmine. Põlvas, Mammeste kyles onitud kolm meest põne ajal puie otsa. Ühel olitud kees pada, teisel tunglad, kolmandal veepang ja viht. Puu otsas tehti peaga trummi, löödi tungaldast sädepüsti ning kolmes mees vihtles hoolikalt.

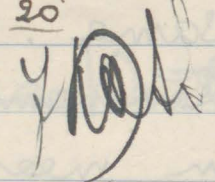
Peale sarnest formingut oli vihmasedu kindlustatud, kui oodetud vihma ei tulnud, arvati et nõiad ning perad vaimud vihmasedu takistavad. Saaremaal oli vihmategemiseks kivi. Asetati püstis - sedas vihma, ymber lyketes - oli kuu ilm. Eriti huvitav oli Venemaal kurstid kub. vihmategemine. Põuega põllul töötavad naised võtsid juhuliku jalakäija maanteelt kinni ning kestsid ta üle pea - kaela lähemasse jõkke. Šveitslased on nupukamad, nad asetavad põllule ölest hernehimmulise tyhja kannuga, lootes et taevataat näeb, mida rahvale vaja. Lähirääkimiste all võttas sõna prof. P. Köpp: Tule järgi tehti vihma oodata, kõigi meede rahvaste vihmavoluministest käib teetav idee läbi, mis tõttu vihmavolumine osutub rahvusvaheliseks kombeks.

2.

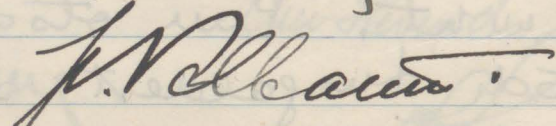
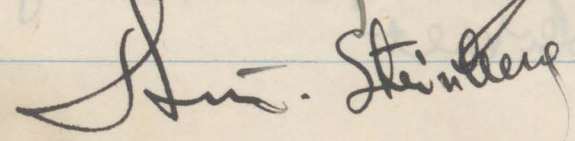
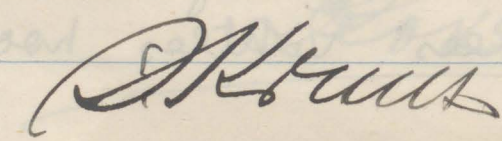
Protokoll #32 parandab rkv! Sternberg oma sõnavõtu Raadi katselaudast - katsejaamaks. Kinnitajaks valitakse rkv! rkv! Kevend, Loko ja Steinberg.

3.

APS-i liikmeid on vastuvõetud rkv! rkv! J. Anderson, J. Roots, Osv. Kiip, M. Toobal ja V. Federson. Mejorise A. Jaanson informeerib koosolejaid APS-i IV aastapäeva korraldustest. Koosolek lõpeb kell 21²⁰.

Koosoleku juhataja:

Kirjatoimetaja: Leo Kents

Kinnitajad:

Protokoll # 84.

APS-i yldkoosolek kestnädalal 20 nov. 1929

S-i ruumes, Suurturg #8, algus kell 20¹⁵. Yld-koosolekut juhatab rkv! Kars protokollis Kents.

Yldkoosolek tuleb vartses leinas meele taktund rkv! K. Viinapuu.

Päevakord:

1. prof. dr. L. Rinne kõne: "Ressi muljed Rootsi ja Nana sookatsesutistest"
2. Protokollid
3. Lähirääkimised.

1.

prof. dr. L. Rinne kõne kokkuvõtte:

Rootsi üks suuremaid sookatsesutisi asub Meterni jäme ääres. Sookatsesjaam Grisselöis asub madalal, ent kliima olud on seal prunt karedamad kui see vajalik oleks yhele sookatsesjaamale. Päämiselt katsetati sääst odra ja kaera sortidega. Esimene oli märksa halvem, võrreldes meie sookatsesjaamades kasvatatava odraga. Edasi läks teekond Nana sookatsesjaamadesse. Suurem ja tähtsam neist oli Maeresmyra, katsetatakse hennomade ning nende viljavaheldus kombinimistega.

Eriti on Nana rik rikkunud pannud soode koloniseerimise. Rikketi lendub soosumiks Molde regaonis. Sookultuuri edendamiseks on asutatud yhing mille taga seisab rkv! S-i poolt ehitatakse kort valmis, 1800 ha maad parandatakse ning antakse siis asunikuledele välja. Maaperandustööd on Nanas eriti kallid, näit. ha maaperandus on praeguse kursi järel 1500-2000 kr, dreemide vahelaine 8-10 m juures. Tõus on inestamisväärt madal, kuna selle alla surub kult. kulud teetegemiste juurte näol. Seevastu on asunikud kohustatud käima S-i nõuandjate korralduste järel. Turgude ligudel on mõningad asunikud aiaviljade kasvatamiseks asunud, mis rentaabiks.

on kui põlluvilja kasvatamine. Lugupeetud kõneleja
 mehk jätkus Paani ja Saksamaa soojasamadesse.
 Viimastest külastanud ta Königsmaari. Pärnis ja
 Priesis on sookultuur arenenud anti, kuna linnades
 on oma soojasamad. Terveus on neis 20-40%. Eniline
 rõhk on kultuurkapitel, millest suurus V-S ha,
 ning mille valmistamiseks kulub 1800 km. Premeen:
 ligikauda asub Premeeni soojasam 53 aastat. Saksa-
 maal on eniline korraldus soojasamade suhtes, kuna
 nad võivad kõrgjal asutada asukonde, maad kultu-
 veenda, ning selle hiljem kultiveerimis koos soovi-
 järele edendada. Kultuurides soos on Pärnis esi-
 kohal kartul, kult. hernamaa ja kajaamaa ning suvi-
 ukis. Katsetegevus neis on nõrgal järjel kuna neil
 esmakordse tahtsusega on majand. kindlustamine.
 Kõnet selgitasid hästi valitud ning demonstreeritud
 valgusprojektorid epidehaskooshoit.

ksv! Vint, küsib millised on talude suurusnõmmed Põnna
 prof. L. Rinne, dendents on 10 ha pooli.

ksv! Vint, millised on asundustalude sisetulekud
 prof. L. Rinne, Tavaliselt rohkemad, mitmekesised kõnval-
 nemad, rebaste kultuuriga eesotsas.

2.

Protokoll # 83 kinnitatakse, ksv. ksv. Sternbergi ja
 Velbaumi ja Kuusi kinnitajaks valimisega.

3.

ksv! Kass informeerib järgnevast kõnede-annustuse
 tarmikenna täiendusest. Koosolek lõpeb h. 23⁰⁰

Koosoleku juhataja: J. Kass

Kirjatatametaja Leokents

Kinnitajad: E. Randsepp. P. Rannuk. L. Kukk

Protokoll # 85

APS-i pidulik-üldkoosolek 2 det. 1929 a.

Si ruumes Suurtung # 8. algus kell 20¹⁵

Juhatab: J. Kass, protokolli L. Kents.

Päevakord:

1. prof. P. Kõpu kõne. Paganivaade Vabariigi Tartu ülikooli.
 Põllutalundus teaduskonna tegevusele möödunud 10 aasta
 jooksul.
2. agr. A. Mägi kõne. Ülevaade APS-i tegevusest,
 paralleelselt ülikooli Põllutalundus teaduskonna arengule.
3. Lähinägemused

1.

prof. P. Kõpu kõne kokkuvõtte:

Põllutalundus haridusele on juba alus pandud Eesti
 ülikomisajast alates. Esimene emakeelne kool,
 Aleksandri kool pidi olema põllutalunduslik kool.
 Agariel korraldati põllumuute seltside organisati-
 onist ning viimased korraldused põllumuute seltsi
 ümgi laendamiseks kursused, loengud jne.

Dr. Raamat kevates asutada kõrgemat põllutalundus
 ülikooli, ent revolutsioonid peavad selle kavatsuse
 eisma. Tartu ülikooli Põllutalundus teaduskonna
 reorganisatsioon algab E. V. algupäevil. Esimeseks
 dekaaniks oli prof. P. Kõpp ja esimese õppejõuna
 kinnitati ametisse dots. A. Luksepp. Hiljem asutati
 metsasekond ning koostöös võltsimist tuntud õpp-
 ponde. Ühikuleste arv on kasvanud kuni 1925 aasteni
 veel alates on märgata väheldast langemist. Lõpu-
 tajad diplomitega on 26 kuna dipl. määgi 49 ymber.
 Teaduskonna lõpetamist tekitab peamiselt aske-
 pärsone ja eluvõime õpikava. Preega on vahel õpi-
 kava muutused ning lõpetamised.

Lugupeetud kooliõpetaja peetus pikemalt peetuki-
juures, milles on põlulundustegelaste väga-
vaated tegelikult rahendatava töö suhtes, ning
leidis need kyllalt kenad olevat. Kuna praegu
suur pöörd on agr. haridusega riikide järel, näitab
see, et kedagi "II" sem. ühiskoolist kutsuti Tyri
restikooli direktoriks. Talumajandus kooliande Byroo
vajab oma personali täiendamiseks, igal aastal
unles 50 riikut. Soovides teaduskonna viigemiseid
tegevuseestand lõpetas prof. Kopp kooli.

2.

kell 21⁴⁰ algas agr. A. Majaste kooli:

APS asutati ühes teiste Akad. organisatsioonidega
unles yhel ajal 5 nov 1920, esimese esimeheks oli
K. Zolk. S. i. korter oli siis teaduskonnaga ühes
munis, peahoones - praeguses tehnoloogia kabineti
konnalehti hiljem 3 koterid, kirjastati Põllumehi
käsiraamatud, asutati taimkondi. metsaajanduse
taimkonnast arenes hiljem Akad. Mets. Selts,
järgest asutati unis juure ning praegu noorem
neist on raadnotaimkond. Suuremaks APSi ettevõtteks
on kujunenud "Taluperanaine" Rannka tööd on teinud
ajal mil prof P. Kopp on olnud si esimeheks,
/Kenekestev avatsoon f

3.

prof. Kopp. Vaadates APSi algaastand ja neid praegu-
sega võrreldes, on märgata vahet töö intensiivsuses
näha. Viimaseel ajal on märgata mingi loiduse
pik. Tänuväärne tööd on palju - töötajad vähe.
J. Kõn. Teistes teaduskondades on igal ajal teadus-
likke edisõppijaid, põllumajandustead. mitte
prof P. Kopp teetab et teaduskonnas on seni olnud edis-
õpiatels Rem Gross, Miljen Lük, ja Ruubel,
A. Majaste. Teaduskonna õppekavad pole otstarbekohased,
diplomitöö on yllaläine ning eninemine vajalik.

L. Loko. APSi töö pole hoogne, siin märgata moon on
pärjenera tegelemispeinöödi sümptomiks.
prof P. Kopp. Olegi, et inimesed uned, on kurnunud
süsti vanad. Kammn soovitas konaldada paralleelselt
teaduskonna normaal õppeajale lyhema ja kokkuvõti-
kuna kursuse.

E. Vint. Õppekava koostatud ydametega, seetõttu
pole esimeste kursuste yhõpõlari APSi tegevuses näha.
Kammn kavatsenaval ettepanekul, kuna esikursus
lyhemaaajaline pole otstarbekohane, kuna meil
on selleks juba põllutöö-koolid olemas.
majasaaterson teatab, et APSi põulupium peetakse
8 detis s. a.

Koosolek lõpetab kell 22⁴⁵

Koosoleku juhataja *flair*

Kirjatoimetaja Leokents

Kinnitajad: *L. Kopp*

J. Kõn

Protokoll # 86.

APS-i üldkoosolek 5. veebr. 1930 Riik-
nimes Suurturg #8. algus kell 20¹⁵.
Juhatab kv! Kass, protokolleb kirjatoimetaja
Kents.

Päevakord:

1. K. Jaama kõne: "Reisimuljed Inglis-
maalt ning inglise põllumajandusest"
2. Protokollid
3. Lähirääkumised.

I

K. Jaama, kes möödunud kevadel E.V. Põnni
ylesandel Inglismaal käis realse teoreet-
ilise tutvumise korras kokkuvõtte järgmist:
Inglismaa on põhimõttelalt täiesti põllumajandus-
on siiski sellele vaatamata arenenud ning
parajasti kujunud omapäraseks, ratsionaalse-
likuks majatalundusala. K. Jaama kõneleb
põhimõttel endi inimeste muljed ja ühiskond
põhijätkumise reaal ning praktilise talundis.
Kuna tal olid mu sees kohustatud Põnni vestu-
sisi juhtida ekspordipameade juhatuste
kaubandus tegelestega Eesti põllumajandus-
tunnetusest Inglismaale. Lõppkokkuvõtte
leidis ta tarvikku olevat Eesti-Inglise
laevade asutamise, Eestist väljaveetavate
põllumajandus- minimumi määramine,
et Inglismaa oleks pidevalt varustatud
Eesti saadustega. Lõpuks, pühendates üli-
õpilaste praktiseerimisvõimalusi Inglismaal
leidis, et selleks väljaveetud on oluline.

konet selgitand hõlpsalt pildid, tabelid
ja draporiidid.

kv! Vint küsib kuidas on korraldatud Inglismaal väike-
majandused.

kv! K. Jaama. Ülekaal on 50 aakri suurustel talu-
del. Väikeses talundis semuti püüdnud otstarbe
kohane kultuurkoppel kui suuresti talundis.

kv! Nõu. Inglis-Eesti laevade liini küsimusega
tuleb ettevaatlikumalt talitada. Kergesti võime
sestuda Inglise mõju alla, kuna Inglismaa oma
vananenud ning meie kohanematu aritmetika
võib saatuslikuks muutuda.

K. Jaama. Laevade liin poleks tasuv kui Inglismaa
seada majanduslikult ei toetaks. Inglismaal
tuntavate hvi Palti ja Vene kui vahetustude vastu.
kv! Lomp küsib, et meie ühiskond on teoreetiline,
Inglismaa on ses suhtes meist kangel ees.

K. Jaama informeerib ühiskondlikult Inglise
ühiskondlikust. Kursus kolme aastane ning enamus-
võimalustega.

kv! Steinberg küsib millest on tingitud Inglise
majanduslike kaardi enisevõimenduse jagunemine,
millele on ekkide tasuvus, kuhu juhtida
laevade liini, kas P. või L. Inglismaal ning et tou-
loomade import Inglismaalt pole Eesti suhtes
sellest otstarbekohane.

K. Jaama. Tootmis- ja tööstus- olenevad kliimast
ja maapinna omadustest, sõrungskannad on vana
sõel kus üht, karjandus- ja - kas tavalikud
karjamaad, lambapõlvamine - mägedes. Laevade liini
sõitkoht on vaeeldav, kull oleks siiski soodsam.

Taami juhib ekspordi P. Inglismaale. Ekkareid
on vana siin tasuvad kui nad on puumater-
jalist mis onab tiheda okkaski.

kv! Vinti küsib inglise hygien, ning palub
teada kas Inglismaal on sauna, kas

tuntakse inglismaal aita ja kuivatist, ning milline oli tööaja jootis.

Kr. Jaama. Igal inglise perekonnal on oma vannituba. Ait ja kuivatist puudub, seevastu vaid volditud plekist kütynid milledest taimetuse järele vilja peetakse ning taimetatakse. Tööalgaab homm. kell 6 laudas lõppuiga ning lõpeb õhtul kell 18, vahetpeal paari tunniaste ~~töö~~ vahetajadega. Hinnagaal yldse mingit seaduslikust töönorma- mistest kinni ei peeta.

2.

Protokollid # 84 ja 85 kannab ette kirja- toimetaja Kents. Protokollid kinnitatakse. # 84 kinnitajaks valiti Ks! Raudsepp, Pammul ja Kukk ning 85 — Lamp, Kuus ja Mölder.

3.

ag. Magiste informeerib APSi juhatuse tege- vusest: kolmapäeviti on yldkoosolekud ning korrelevad Talumajandus Nõuande Byroo jõud. Ks! Kess teatab et korede - arvustus toimkonna töökoosolek on esoleval reedel. Juhatuse otsusega on APSi liikmeteks vastuvõetud Ks! Ks! Sumberg, Lepik, Koll, Jaamson ja Mähton.

Yldkoosolek lõpeb kell 23²⁰.

Koosoleku juhataja: *Mass*

Kirjatoimetaja: Leo Kents

Kinnitajad.

Mass

Protokoll # 87.

APSi yldkoosolek 12 veebr. 1930 S-i ruumes Suurtung # 8, algus kell 20²⁰. Juhatab Ks! J. Kess, protokollivad kirjatoimetajad Ks! Ks! ja Kents.

Päevakord.

1. meg. J. Parti kõne. Mejaara kooneldamisest
2. Protokollid
3. Lõbivõtmised.

1.

Meg. J. Parti kõne kokkuvõte.

Aiad on samavana kui kultuur ning on arenenud kõrgeks kohalikkude influentsfaktante mõjul. Egiptu- ses maad vähe, väike aedade kultuur, kuna Paabelis unu- mete maaalade tõttu arenesid parkarad. Aedu asu- tati usuliste alustel - Buddha syndis puie varjus. Koduare ylesanne oleks looduse meha ymbuskonda toomine, meha - taunustamine aed annab rahul ja pakkust. Aed on leikkonna yhine töökoht, selleks eenduge seal tulunduslik osa püüvaja - arevija näol. Mehaadade typpe on kaks, inglise vabalooduse typs ning prants- se arhitektuurime aed. Inglise ytleb, loodus on ilus, ning paigutab meeldivamaid motive aede, kuna prants. seevastu ytleb, et loodus pole ilus ning loodust on vaja parandada pygamiisega. Uuemajajal on antud arele ruumiline mõiste ning aede kasu- tatatakse elamiseks. Kooneliku are asutamiseks kulub ränk kapital ning syndime osava kunstnik - arhitekt- potaanku juhatusel. Kõne lõpul demonstreeriti valgus- piltide. Kell 21⁵⁵ tehti viieminutine vahetaj, hiljem jätkus valguspiltide demonstreerimine.

Yldkoosoleku juhataja areb lõbivõtmised ettekanne korda

kw! Väljataga kysib kui kõrge on rootslastest talu-
peremehe kutseandus?

ag. Abel. Selgitab Rootsi põllutöökoolide
dynamilist korraldust ning mainib et Rootsi
põllutöö institut on modelamaal Eesti
ylikaoli põllum. teaduskonnast.

kw! Roger. Rootsi on küll kõrge kultuuriga riik,
ent tagurhusevõim on seal kõvasti juurdunud, mainib
et meie talumajandusnõuande pööre noored
jõud suudavad enam kui Rootsi Rahemikud
konsolideerida. Meie põllumajandusline tempo
on Rootsist suurem.

kw! Sunk. Oeldakse et Skandinaavia's olla nähtel
hea elu, kodumajandus arenenud kõrgel jne.
Siiski oleks huvitav teada kuidas eksploatatakse
nassi.

ag. Abel. Meie naised ei suuda midagi orga-
niseerida, samuti ka segada Rootsi. Perenaisi
seltsid asutatud vahitsuse osakel suvel
ning täiel organisatsioonil. Kaisseltsides on
tavaliselt 5 kohast 2 juhatuses meeste käs.

ag. Koseher demonstreerib millepilt kalendrit
pilti kus rootsi naine korab piimenõud, taga-
plaamil puheslaht ning tõukeri. Ja konstateerib
fakti kw! Sunkule, et rootsi naised rase-
lades käivad loomitalitamas. (teevad?)

kw! Sunk. Naised töö ei käi, taes on, misnad seal
ag. Abel. Tavaliselt näputööd päele peale ning
vabadikkude naste kes eluajalpidamist põllu-
tööga teemised.

kw! Ruibel! Teme oli mõeldud suvel Rootsis
praktilisel. Perenaine oli teenijata ning meheku
kambel oli tal tööd küll. Rootsis arestetakse
kodu mugavustega enam kui meil.

kw! Vint kysib kes tööaeg põllutöös on piiratud
seadusandlusest, ning kes tööaegad kuuluvad heiglasale.

ag. Abel. Kindlat vastust ei tea anda.

2.

kw! Vint teeb ettepaneku päevakonapunkt #2
edasilykata järgmisele yldkoosolekule. Ette-
panek võetakse vastu.

3.

kw! Kess teatab et APSi juhatus on APSi
liikmerks vastuvõtnud. Koosolek lõpeb kell 23³⁵

Koosoleku juhataja: J. Kants

Kinnitajad

L. Kukk

P. Rammul

Kinjatoimetaja: L. Kants

Protokoll # 89.

APS: yldkoosolek 26.2.30 Si ruumes
Suuntung #8. Algus kell 20¹⁵. Koosolekut
juhatab kw! Kess, protokolli L. Kants.

Päevakord

1. ag. R. Noore kõne - Muljend Taani
põllundusest ja nõuandetööst
2. Protokollid
3. Labinäakimised.

1.

ag. R. Noore kõne kokkuvõte
Taanis domineerib väiketalund, alla 10 ha
suuruste talundite rühm moodustab ca 25%.

Taani talundipidajad kasutavad iga viimase kuu konjunktuuri võimaluse, isegi nii elastselt on muutunud nende majanduspoliitika, et isegi söetööstiste stringi mõjul on hulk talundid lükkus. Taanis on levind arusaamine ühistöö ning ühistegelise liikumise on seal elujõulisem kui Eestis. Ühistegeluse kõnel on arenenud agronaamiline nõuandetöö, arenenud on ta ühistevõtteks kohalt, kontrolliühingute ja terste samaste hädaolukordade asutuste eeskülg. Riigi-nõuandjad on vähen ja nende arv kahaneb päev-päevast kuna ühingud palkavad endile iseseisvalt nõuandjaid. Esimesed on enam vähen teaduslikeks tööde tegemisteks. Väikepõllupidajate erakonnal on ametis nõuandjad valimis- ja kodade järel. Tavaliselt võetakse konsulentide ametisse vabal kokkuleppel, töölepinguta jne. Palgad on head, sõitudeks tänuvõetakse tavaliselt oma autot. Viimisel ajal on arenenud põllumajanduslike noorte organisatsioonide keelede vahetumärk on neljaleheline trifoliumileht. Rv! Jaanuson, palju saab praktikant Taanis palga ja kuidas on seal kultuurikopid arenenud.

ag. Noor, praktikant ei saa palga nõuda, kultuurikopid asutatakse põldudest, sätideest.

Rv! Vint, Talundite vaheline võrreldus polegi nii edendev tegu kui ta näib. Peremees, püüdes oma kerjaga ennusele kohale teeb tarbimise kulud, mis hüljem kuni pankrotini võib viia.

Rv! Sternberg, keegi noor majandusteadlane see statistika varel näidand, et Taanit eest põllunduse alal vapti krah, tänni pole see prognoos veel ellumist näind.

ag. Noor. Taanis on märgata talundite tasumise langus, oletata, et sõjasegune leintumise ning

tungudel vallutamise merts pole kustund kann. Kões põllundusega arendetatakse Taani tööstust, Taanlased valmistavad sisetunne, ent head kaup. Talude tykeedamist ei tunta. See jätab talu yhel pojale kuna teosed otsigu endeli ise teemist. Rv! Nõn Taani konsulentid on põllundusinstituudi kanidusega. Laseb oletada, et Taani konsulent toimib, alla kutsunnaabne, kuna tal on vord teatud ala. ag. Noor. Kõik oleb isikust, kes saab ennast uskiks kes mitte, on vordlemisi suure silmaringiga elavad entsyklopediad.

Rv! Kereman, Milline on vahetud palgetööstuste ja peremeeste ning praktikantide vahel.

ag. Noor, tema ylesametesse ei puutund tungi peremeeste perekundlikutesse asjadesse, ent erist teravust märgata pole.

Rv! Loko, kui vana on Taani põllupidajate lerdik terste kõnelhande otsimises.

ag. Noor, Tõri, talundid kasutavad seemnend kõnelhande näol, Tavaliselt on seemnekasvatamine väga levind. Kapsend ~~to~~ kasutakse kui juurvilja, yhes. kasvatuste jne. Kõnelhendena võib isegi peetami produktsemmine eksisteenda, näitaks polegi nii kasvatamine, sigadevabrikud 1000 seega.

2.

Protokollid # 87 ja 88 kannab ette kirjatamata L. Kents. Protokollid kinnitatakse parandusteta. # 87 kinnitajaks valitakse Rv! A. Ja, H. Jaanuson, E. Lomp ja 88 — L. Kukk, P. Rammul ja L. Loko

3.

Lõbivõttekinniste all sõna ei võetud, koosolek lõpeb kell 22 40.

Kinnitajad:

Koosoleku juhataja: J. Kops.

Kirjatoimetaja: Leokents.

Protokoll №90.

Akadeemilise Põllumajandusliku Seltsi kutsutud aastakoosolekust 19. märtsil 1930a. kell 8⁰⁰htul S/i ruumides, Linnung № 8.

Päevakord:

1. Koosoleku aramine.
2. Koosoleku juhataja ja protokollija valimine.
3. 1929a. tegevuse aruanded.
4. Toimikondade aruanded.
5. Seltsi rahalised aruanded.
6. Elavare ja tegevuskava.
7. Valimised.
8. Jooksvaid asju.

1. Koosoleku avab S/i esimees J. Köpp tervitades kokkutulnud seltsiliikmeid. Paneb ette mälestada suurma läbi lahkunud S/i liiget Karl Visnapuud puistiseisemisega. Konstateerib, et seltsis on praegusel momendil 383 hääleõiguslikku liiget, seega koosruumiks nõuetar 38,3 [%] liikmete koosolemine. Koos on aramisel 44 liiget, seega koosolek otsusevõimeline.

2. Koosoleku juhataja kohale seatakse kandidaatsiks J. Kass, kes valitakse ühel häälel. Protokollijaks valitakse ühel häälel J. Nõu ja protokollija abiks N. Masson ühel häälel.

3. Juhatama asub J. Kass ja protokolliina J. Nõu. Juhataja ettepanekul kinnitatakse koosoleku päevakord S/i juhataja poolt esitatud kujul.

S/i 1929a. tegevusaruande kannab ette kirjatoimikaja Arn. Steinberg, mis kõlab järgnevalt:

" Akad. Põllumajandusliku Seltsi tegevusaruande ajal on möödunud mitmekesise tegevuse süvendamise suunas. Olgu siinkohal toodud üksikasjalisi andmeid, mis kirjeldavad S/i üldist ja juhatuse tegevust, liikmestikku, tähtsamaid ettevõtteid jne.

1) Üldkoosolekud on olnud S/i asutamisajast tähtsamaid tegevusalasid, neid on ka jätkatud aruande

ajal endises suunas. Üldse on aasta jooksul peetud 16 üldkoosolekut, neist üks kutsutud aastakoosolek, kevadel peäle semetri lõppu üks töökoosolek ja traditsiooniline koosolek S/i suuripäeva puhul. Üldkoosolekuid on esinenud kõnedega tähtsamate põllumajanduslike küsi ka üldküsimuste üle üldkoosolek, katsetegelasel. Kõnesid on peetud kokku 12, 8 isiku poolt. Üldkoosolekuteest on üldse osavõtnud 600 inimest, neist 507 S/i liiget ja 93 külalist. Keskmiselt on igast üldkoosolekust osa võtnud 42.85 inimest; 36,21 S/i liiget ja 6,64 külalist. 1926a. oli üldkoosolekuid osavõtnute keskmine arv 69,6; 1927a. – 52,1. Seega järjekindlalt langus üldkoosolekuid osavõtmises, mis näitab S/i liikmete loiduse ja passiivsuse tõusu. Lehitsedes üldkoosolekuid osavõtnute nimestikku on näha, et neiks on olnud pea alati ühed ja samad isikud. Aasta alul olid üldkoosolekuid osavõtnud S/i liikmed, kes akadeemilise tööga lõpukorral, aasta lõpul aga on märgata elavamat osavõttu nooremate kst. poolt. Peapõhjuseks üldkoosolekuid osavõtmise vähesuses on nooremate kst. suur passiivsus. Agron. nõuandetöö laiendamisel valguv suur osa vanemad ja aktiivsemad S/i liikmeid tegeluse, nende asetamine noorte poolte olnud küllalt elav. Ehkki on astunud S/i liikmeks on hoidunud akadeemilise tööst eemale, seda arvatavasti intensiivse akadeemilise töö tõttu.

2) S/i liikmeline koosseis. 1. jaanuaril 1929a. oli S/i vastis 428 tegevliiget. Aasta jooksul võeti S/i vastu 25 uut liiget; juhatuse otsusega kustutati S/i nimestikust 87 liiget, seega oli 1. jaan. 1930a. liikmeid kokku 366. Peäle selle oli S/i 24 eluaegset toetajat liiget, mis pärit S/i algaastailt, kuna hiljem neid juurde võetud ei ole. Üldiselt on S/i liikmete arv aasta jooksul langenud 62 võrra. Belnimetatud 87 liiget ei ole mitte läinud aasta jooksul tegelikult S/iist lahkuvad. Nad on juba varemalt S/iist eemale jäänud, ning oma

kohustused S/i vastu täitmata jätanud, mispärast nad ka liikmetikust kustutatud.

Seltsi juhatus on aruande aasta jooksul pidanud 21 koosolekut. Keskmiselt on igast koosolekust osavõtnud 7-6 juhatuse liiget. Iga üheksiku koosoleku keskmiseks kestuseks on olnud 2,0 tundi, sellejärele on juhatus aasta jooksul koos istunud 43 tundi ja 25 minutit ehk umbes 4,3 kümnetunnist ehk 7-6-tunnist tööpäeva. Neil koosolekudel on läbiarutatud ja otsustatud 162 mitmesugust asja. Läänud teg. aastal otsustati juhatuses 122 mitmesugust asja, seega on juhatuse töökoormatus arvestes võttes aega ja küsimuste hulka, tõusnud. Juhatus töö otsustatud küsimusi rühmitades oleks lühidalt järgmine:

1. S-i üldise tugevuse puutuvaid küsimusi 41 juul
2. Liikmetesse — " — " — 27 — "
3. "Päluperenaisesse" — " — " — 23 — "
4. Toimkondadesse — " — " — 16 — "
5. "Agronoomiasse" — " — " — 9 — "
6. Põllumehetäsiiramatuse — " — " — 4 — "
7. Mitmesuguse seltsi küsimusi 42 — "

Üldiselt on piiratud S/i juhatus lüüa soodsaid tugevusvõimalusi S/i kõigile toimkondadele ja ettevõttele. Tagada on tulnud tegemist teha korteriküsimustega. Pea kõik ruumid on lähikäidavad ja kitsad, missugune asjaolu eriti toimkondade lüüalist tööd halvab. Ka käesolevas momendis on ruumide küsimus tõpu-likult lahendamata soodsamate ruumide mitteleidmise tõttu. Liikmetesse puutuvaid küsimusi on juhatuseham-
tatud 27 juul. Raskematel küsimustel on olnud võlgu-olevad liikmemaksud. Aruande aasta alul võlgnes enamik liikmeid S/i-le 4000 kr., liikmemakse. Juhatus leidis säärase seisukorra olevat ebaloosuliku ja saatis neile liikmeid meeldetuletuse, et nad oma kohustused õien-
daks 15. jaan. 1929a. Kuus see ei annud häid tagajärgi, mida näitas fiksk nimestik S/i mustal tahvil ajutiselt

cemale jäänud liikmete kohta. Et aga l.a. kutsutud üld-
koosolek kinnitas juhatuse ettepaneku määrata eluaeg-
seks liikmemaksuks 25 kr., siis võeti juhatuses kaalumi-
sele küsimus, et cemale jäänud oleks võimalus eluaeg-
seks liikmeks astuda tasudes korraga eluaegse liikmemakse
kuijuures vanad võlad jäävad arvestamata. Need liikmed,
kellel rohkem kui 3-sem. liikmemaks tasumata ja kesl. apr.
1930a. liikmemaksu kui ka eluaegset liikmemaksu ei ole tasunud
kustutatud S/i liikmete nimestikust. Liikmed, kellel 3 ehk
(~~enam~~) vähema sem. liikmemaks tasumata, antakse
võimalus tasuda eluaegset liikmemaksu 3-esosast täht-
päevadega - 1. vabr. - 8 kr.; 1. juulil - 8 kr. ja 1. okt. - 9 kr. Seni
on eluaegse liikmemaksu tasunud mitmed.

Aruande aastal riisi läbi kaua kavatsetus ettevõtte - loetati
välismaale tegelikule põllutööpraktikale sõitjaid üliõpi-
lasi stipendiumitega. Anti välja 7 stipendiumi - 480 krooni
suurusel üldsummas. Isa väljaantud stipendiume saadi toetus-
tena suurematelt ühistegelistelt asutustelt ja omavalitsustelt.
Stipendiaatidest töötasid: 1 Inglismaal, 2 Taanis, 2 Rootsis
ja 2 Soomes. Seda tänuväärset ettevõtet peaks ka
edaspidi jätkatama.

K/jk. "Päluperenaisesse" puutuvaid küsimusi on harutatud
juhatuses 23 juul. Enamikus on need kannud kas põhimõtte-
list ilmet ehk on olnud seotud suuremate majanduslike
küsimustega. Tähtsamana nimetada k/jk. suurendamine
alates käesolevast aastast, vastutulles arvukatele lugejate
soovidele k/jk. sisu suhtes.

Toimkondadesse puutuvaid küsimusi on harutatud 16 juul
Aruande aastal riikastus toimkondade pere kahe - aja -
kirjanduse ja raadio toimkonna võrra. Toimkondi on
asutatud 17, kuid praegu näitavad tugevust 11 toimk.

Toimkondades töötavad en.-v. endised liikmed, kuid puudub hoop-
suis nende tugevus, seda põhjustab ka vanemate ja mlu-
numate vähene osavõtt toimkondade tööst. Tageli lasub
kogu töö üksi juhataja õlul. Näib, et igaks piirab
kõvalehoida tööst, mis ajakulu ja enesehõivamist nõuab ja

midagi müüda kägatsutavat ei anna. Parane-
mise tendents on käesoleval semestril.

K. k. "Agronoomia" suhtes on tähtsamaks sammuks
kokkuleppel kaasväljaandjaga k. k. talituse ületoomine
toimetuse juurde (A. P. S.-i juurde).

Aasta alul kaaluti S. i juures kursuste korraldamist
ühiskondliku agronoomia alal. Praegu on need väga
tegelikult käsil. A. P. S.'is üldkoosolekul on terve seeria
vastava sisulisi ettekanneid olnud ja järgneb veel.

Läbirääkimisi on peetud Põllumajandusosakonnaga vaba-
riikluse ajal ilmunud põllumajand. artiklite kod. l. tsee-
rimise asjus.

Suuremaks sammuks üldise ja eriti välistegevuse
alal (mis) oli ekskursioon Lätti, külla säälselt ülikooli
põllumajandusteaduskonna üliõpilaste S. i. Dr. Aleks.
Eisenschmidt hoiatamata juhtimiseest võttis A. P. S. osa
vastavat korjandust toetades ja S. i esitaja prof. P. Kõpu kaudu,
kes valiti hoiatamata juhtimise komitee esimeheks.

Juhatare liikmete vahetusi on olnud ühel juhul,
kuna seda oli l. a. 9 juhul, nii et juhatus jõudis teg. a.
lõpuni pea samas koosseisus kui ta l. a. kutsutud
aastakoosolekul valiti. "

Prof. P. Kõpu ettepanekul otsustatakse arvuulata
kõik aruanded ja siis läbirääkimised korraga pidada.
4.

Toimkondade aruandjaid esitab esimerena Kr.
Jaama raamatukogu toimkonna aruande:

"A. P. S.'i sisetegevuse suurimaks etendajaks on tema
raamatukogu (~~toimkond~~) ja lugemislaud. Raamatukogu,
mis praegu sisaldab ümmarguselt 2900 köidet (ühesama-
tus köitmata v. ajakirjase aastakäigu) moodustab A. P. S.-ile
mitte üksi suure varanduse vaid ta on ka "aitmuvara salu"
ja S. i liikmete õpperaamatute kogu. Arvanähes, et õpperaa-
matute järele eriti suur nõudmine, oli raamatukogu
sunnitud muretsema mõnd õpperaamatut kuni 4 ksempel.
(keemiaõpi.) Raamatukogu ei ole kunagi unustanud, et

ta peab ka rahuldama need S. i liikmeid, kes stundiumi
ülikoolis lõpetanud ja jätkavad teaduslikku tööd kõrgemate
teaduslikkude kraadide omandamises, seepärast on mureste-
tud ka kitsama siinga, eriküsimuste kohta käivaid raama-
tuid. Raamatukogu toimkond oli mõeldud a. J. liikmetele
sest arvust üks juhataja, kelle ülesanne korraldada toimkonna
koosolekuid, raamatute ja ajakirjade tellimised, lugemislaua
kogu korraldus jne. Aruandeaasta jooksul on toimkond pida-
nud 3 koosolekut, kus harutatud raamatukogusse ja luge-
mislauda puutuvaid küsimusi. Kaalutud on lugemislaua
ja raamatukogu ümberkorraldust, millede senine korraldus
ei vasta ajanõudeile. Kirjavahetust on peetud: väljaläinud
kirjad, kuni 100 (juures arvatud meeldetuletused ja raamatute
tagasi nõudmised) Suurt võitlust on raamatukogu pidanud
raamatute kadumise vastu, mis sagedaselt nähtuseks on
kippunud saama. Meeldetuletusi ja tagasi nõudmisi on saade-
tud mõnele tarvitajale kuni 6 korda, raamatut ei ole aga
siiski kogusse tagasi toodud.

Aasta jooksul on kogusse juurde muretsenud 210 köidet.
(siia hulka kuulub ka annetatud raamatud) Annetajad:
Akad. Metsa Selts, E. Punasekarja Fõnse, E. Maakarja kassat. Selts,
Põllutööminist. Põllumajandusosakond, Raamatupidamistalitus, Sesti
saadik Londonis dr. O. Kallas ja ühiskond kev. kev.)

1929 a. oli raamatute lugejaid 176 (41% S. i liikmetarvest)
1927 a. aga oli 264 (64%) seega oli 1929 a. lugejaid ca 20% vähe-
maks jäänud. Raamatuid oli tarvitatud 1929 a. 1212 korola,
seega ühe lugeja kohta 7 raamatut keskmiselt. Kõige rohk-
em on lugenud üks kev. 72 raamatut. Siin järele
jaguneb loetud raamatute arv (1212):

1. Taimakasvatuse, mullateadus, väetisõpetus, aiandus 234 korola
2. Püüandus 42 — "
3. Loomakasvatuse, söömisõpetus, kodulaua ja füsiol. 240 — "
4. Põllumajapidamine, ühttegevus, agropoliitika 126 — "
5. Tehnika, riistad ja masinad, elisõpetus, sotsiaalkultuur 230 — "
6. Kodumajandus, iluaiandus, ajakirjandus jne. 310 — "

Kõik liikmed ei tarvitavad raamatukogu seepärast, et neil

on a) näepärast mõne teise arutise või institutsiooni raamatukogu b) asuvad Tartust eemal c) Paljus annavad ka laenatus raamatuid teistele edasi ja loovad ta tähtpäeval jälle oma nimel tagasi ja seega ei figureeri registriraamatute vahelt tarvitaja nimi. Raamatukogu on raamatute arv enam vähem sõnajaärele tasakaalus. Püüanduse kohta jääks soovida. Kõige rohkem on saksa keelseid raamatuid tarvitatud, siis eestikeelseid, soome- ja ingliskeelseid. Venekeelseid vähe. Lugemislauas on esitatud kõik tähtsamad kodu- ja välismaa ajakirjad ning ajalehed. Seda on tellitud I ajalehti 15 eksempl. (kõik eestikeelsed) II ajakirja 40 eksempl. eestikeelseid 18 eks., Saksa - 15; Soome - 5; Inglise - 1. Taamx. 1. Lugemislauas on püütud täiendada APS'i jõukohaselt. Korraldaminiskulud nõuavad raamatukogu summadest suure osa. 1929a. kulutati lugemislauale 508 kr. Lugemislaua tarvitamine on elav, iseäranis õppesemestritel. Registrimissitu järelle on ajakirjadest kõige rohkem tarvitatud eestikeelseid. "Põllumees" 28 korda; "Uus Tulu" 17 k. "Kasja-majandus" - 15 k.; "Pümandus" - 10 k. "Taluperenaist" 10 k. "Agro-noormid" 9 k.

Kõikide soove pole raamatukogu ja lugemislauas saanud seni rahuldada. Kuid toimikond on püüdnud nii palju, kui APS'i majanduslik jõud seda lubanud. Raamatukogu hinnatakse kõrgelt, on kuulda sageli krs. tähendusi, et kui püüdnud APS-i raamatukogu, siis põllumajandusteaduskond ka lofetamata jääks, sest see on ainuke kogu, kust põlluteaduse üliõpilane vastava sõnaga kirjandust laenata saab. Kabinettide ja teaduskonna raamatukogud on erakogudeks jäänud üksikutele õppejõududele, raskelt saab sealt üliõpilane raamatut laenata!

Oskussõnade toimikonna aruande kannab ette L. Loko: "Oskussõnade toimikond on töötanud aruandepaastal loomakasvatuse eksterjööri ja taimkaitse oskussõnade kallal. Taimkaitse sõnade arutamiseks on peetud 3 koosolekut, 8 tunni kestusega. Taimkaitse oskussõnad on peaaegu valmis, praegu kolmandal lugemisel. Need oleksid juba varemgi

valmis saanud, kuid ühe komisjoni liikme agr. Käsebreri Tartust arasõidu ja oleku puhul, sai harva sõnade arutamiseks kokku tulla. Loomakasvatuse eksterjööri sõnade komisjoni kuulu kuulub lektor Veski, dots. Tugepera, dots. Rängel ja prof. Mägi on pidanud 9 koosolekut, kogunemistunega 22 tundi, mille jooksul läbi arutati ca 500 märkist. On peetud 1 üldkoosolek. Rahalisi tehinguid toimikonna kaudu olnud ei ole. Rahalised asjad käivad si juba tavaliselt kaudu.

Kodumajandustoimikonna aruande esitab A. Käsebrer. Pärnumaa on läbiuuritud ja vastavalt "Pärnumaa" trüki ilmunud. Praegu on käsil "Saaremaa" lühenduseosa kirjutamine ja viimase kirjastamisega lähel aega 1½-2 aastat. Kohapeal (Saaremaal) olid möödunud suvel töötamas kaks stipendiaati krs. V. Grumm ja krs. N. Evert.

Kirjastustoimikonna aruande esitab A. Käsebrer, veldes, et sellega on asi halvem, kuna suure hulga autorite juures on käsikirjade kättesaamine raske ja selle tõttu ei ole käsiraamatu III osa kirjastamine läinud nii kiiresti, kui see ettearvatsetud oli.

A.P.S.-i 1929a. kirjastuse aruanne on järgmine:

#	Arve nimetus	Algbilanss Krs. S.	Kassa Krs. S.	Kokkuv. Krs. S.
1)	Algbilanss:			
	a) II osa kuulutuste eest saada	400 -		
	b) III osa ette tehtud kulud: honoraar 400, 700 - toimetus 300			
	c) Lestimaa, rahvas, kultuur	41 -		
	d) Ladus:			
	I osa "Põllumehe käsiraamatid"	921 -		
	II osa: do — do	6104 80		
	f) Kaunvilja kasvatus	300 60		
	g) komisjoni l	960 -		
	h) I osa jaotuse l adupunktil es	280 -		9707 40
2)	"Põllumehe käsiraamatu" II osa kuulutuste %		80 -	
3)	"Postikuluud"		137 64	
4)	Bagaash ja vedu.		73 19	
5)	Kõitmise tööde eest		491 95	

Järg teisel leheküljel.

#	Arve nimetus.	algbilans kr. s.	Kassa kr. s.	Kokku kr. s.
6/	Prünitööde parandus		6. 50	
7/	A.P.L-i tegemised saksakeeles		140. —	
8/	Reklaam		10. 65	
9/	Mitmesugust, telefon, sõiduraha		112 47	
10/	"Agronomia" 1928a. frundijäagi (katt.) + emplaarid jne. kattens.		248 85	1301 25
11/	Ettehtud kulud:			
	a) ümberkirjutus		62 05	
	b) honoraar		131 50	
	c) toimetud		500 —	
	d) trükkikulud		1000 —	1693 25
12/	Aasta alul olnud võla tasuks: oli 690.15 maha kaubeldud 150.00		540 15	540 15
13/	1929a. ülejääk			959 85
	Kokku:			14202. 20

#	Arve nimetus.			Kokku kr. s.
1/	Algbilans:			
	a) võlga tasum. Laanmanni koite eest	475 —		
	b) " " " autonite aratõmmetust	215 15	690 15	
2/	Loterii arvel I osa antud	315 —		
3/	Loterii arvel II osa antud	803 50	1118 50	
4/	Kuulutused II osa		400 —	
5/	Müüdid:			
	a) A. P. L.-is	180 25		
	b) komisjonil	1523 85	1709 10	
	Lõppbilans:			
6/	Ettehtud kulud:			
	a) honoraar	531 50		
	b) toimetud	800 —		
	c) ümberkirjutus	62 05		
	d) ettemakstud trükkikulud	1000 —	2393 55	
7/	Ladus:			
	I osa	621 50		

#	Arve nimetus			Kokku kr. s.
	Ladus: II osa	5224. 10		
	Kaunviljakasvatuse	279. 30.		
8/	Komisjonil raamatuid, omahindsellist 70%	1771. —	7895. 90	

Seemnekogude ja herbaariumide toimikonna aruandjat ei olnud kohal.

Kõnede ja arvestuste toimikonna aruande kannab ette J. Kass. Peetud 13 koosolekut. Osavõtnud 107 osavõtjat. Kesk. osavõtnud koosolekust 8,0 inimest, eelmise aastaga võrreldes tuntavalt vähem. Peetud 2 sem. üldkoosolekut, 7 kõnekoosolekut, 2 vaielduskoosolekut, 1 impromptokõnede koosolek ja harvustuskoosolek. Koosolekute kesk. kestvus olnud 2,20 tundi. Rahalisi tulusid ega kulusid toimikonnal ei ole olnud.

"Ühispere" toimikonna aruande kannab ette J. Nõel. "On huvitavaks ülesandeks rääkida asjust, millest ise liiga paljagi ei tea. Kuid "Ühispere" toimikond, missugune meile kõigile, eriti aga just nooremale on lähedane südamele, on enamasti alati olnud see toimikond, missugust ei ole mitte soovitud näha just sarnasena nagu ta oleval hetkel on jhtunud olema. Ja seepärast annan, vastandatakse minulegi kui ehk jhtunud mõningaid asju veidi teisiti kujutama, kui nad tõepoolest peaksid olema. Lugu on nimelt ni, et aru peidi andma "Ühispere" senine juhataja A. Jaanson, kuid tema Tartust eemalviibimise tõttu, tuli mulle see ülesanne võtta endale. Kui nüüd pilk heita "Ühispere" möödunud aastasse, siis tahaksin tõendada, et "Ühispere" ka möödunud aastal oma ülesanded on täitnud, need lootused, mis talle asetatud teatud piiride ni täitnud. Ta on väinud noori põlvkond tulundusleidlasi lähemale üksteisele, õpetanud vastastikküsimustest arusaama, üksteist hindama, loomad katvuseid ja sõlmunud sõprussidemeid. Ja kahtlemata ei tule neid saavutusi alahinnata. Mis puutub meie abinõudesse, millega "Ühispere" oma sihtide poole rühkumisel tekitab, siis need on jü aastate kestel väljakujunenud. "Ühispere" ei

ole pidev organisatsioon, vaid perioodiline, mille tegevus toimub etappide kaupa igakuiste koosvõimumiste, väljasõitude jne näol. Nii aladel on ka mõõdukas aastal töötatud. Suvel tehti väljasõidud Vapramäele ja Luumja. Suursemestril korraldatud mänguõhtuid olengud, lõpetades jõulupuu korraldamisega. Mis puutub "ühispere" majanduslikku aruandesse, siis ei tähenda "ühispere" koosmõtet koostöö pekkulad ningki ähvardust APS-i kassale, kuna kõik need toimingu on sooritatud isiklike rep. artide alusel. Tulevikus on kavatsus mõningaid komplekte müüa murutseda ja vast sellele ettevõttele tunnub APS-i kassa ka mõnekümne krooniga kaasa.

Lõpuks, mis puutub "ühispere" ideoloogilise külge, siis sihid on selged, aga vorm ei ole päris konstantne. Ja "ühispere" kujul on alalises muutumises selle järgs müssugune on kaasvõimeliste "ühispere" suhtumise intensiteedi kraad. "Ühispere" kõige viimane nägu aga on kaunis sümpaatne ja mainon erilise heameelega nooremate kureerte korraldaja puudut tulemust.

Lõpuks: nagu igal perel nii ka "ühisperel" on omaid väikesed dokumendid asjad, väikesed saladused ja oleksin väga halb pereida olevat, kui need kõik välja lohistaksin. See pärast lubatakse, et lõpetan!"

Järgmisena saab sõna suvapäeva toimkonna aruandja A. Truu, kes annab ülevaate suvapäeva korraldamisest ja selleks läinud kuludest. Aruandes esineva puudujäägi 69 kr. suuruses on Sfi juhatus otsustanud Sfi kanda võtta.

Karskust toimkonna aruande esitab A. Kruus. On töötatud kontaktis Üliõp. Karskust lihendusega.

Ajakirjanduse toimkonna tegevusest informeerib A. Steinberg. Toimkond on paljun artikleid avaldanud nii ajalehtedes kui ka ajakirjades. Paljud liiximised on iseseisvalt saanud artikleid, osa aga toimkonna juhatusel kaudu.

Kodumajanduse toimkonna aruande kannab ette 100
Julie Kleesment. Kodumajanduse toimkonna m.a. tegevus koosneb loengute korraldamisest toimkonna liikmetele ja liikmetele tegevusele harjutannistest kõnede näol. Nii 1929a. I sem. korraldati loengud kooli siseseadest. Lektorina esines hra Remmel. Peeti üldse 6 loengut a 2 tundi. Loengut võttis osa keskm. 9,8 liiget ja 5 külalist. Seega 14,8 inimest.

1929a. II sem. püüti arendada toimkonna liikmete isetegevust, harjutades kõnesid pidama maanaisetele. Peeti üldse 3 kõnekoosolekut. a 2 tundi. Igal koosolekul oli osavõtjaid 14,7 liiget ja 2,7 külalist. Aastapooksul kokku peetud 14 koosolekut. Rahalist aruannet toimkonnalt ei ole, rahalised kulud on A. P. S.-i kanda.

Kolari saab sõna "Tälvperenaise" toimkonna esindaja J. Käbin. Hoogsas ettekandes maalib pildi "Tälvperenaise" sündimisest ja elukäigust. Kõige intelligentsematesse perekondadesse ja kõige kehvematesse tööliste keritessesse lähel see ajakiri. Rahaline aruanne on toodud A. P. S.-i kassa aruandes.

Raadio toimkonna aruande kannab ette K. Jõle. Aruandja märgib, et toimkond on nooruke ja ei ole saanud veel täiel määral tööle asuda. Ei ole kõiki asju veel suudetud muretseda. Suurem osa aega on läinud aparaadiga katsetamise peale. Ostetud on Philips' aparaat. Hääle-koovendaja on alles muretsenata, praegu on rügis.

"Agronoomia" toimkonna aruande esitab E. Roger. Agronoomia toimkond 10-dat aastakäiku. M.a. oli talisus k'ski. Agronoomia" kões Kuna viimaselt aahelst aruannet ei ole saadud, ei saa seda ka veel praegu esitada. Agro- noomia on ühtlasi kateasjanduse Nõukogu ja T. N. Büroo hääleandja. Ajakirja on viimasel ajal põhiprintimallt vähenenud, nii et kaartoid enam mahub. Levitamisele tuleks rõhku panna.

Foto-toimkonna aruande esitab L. Kents. Märkis, et toimkonnalt puuduvad kohased ruumid firmiks, ja APS-i juhatus ei ole ka võimalik leida fotoaparaati.

Seletus eks Akadeemilise Põllumajandusliku Seltsi 1929.a.

aruandele.

Akad. Põllumajandusliku Seltsi 1929.a. tegevus lõpeb puudujäägiga Kr.2201.63. Kuna aga 1929.a. tuludes seisab ka 1928.a. ülejääk Kr.2891.65, siis selle tõttu on lõpptulemusena ülejääk Kr.690.02.

Need arvud käivad A.P.S.i tegevuse kohta ilma "Taluperenaiseta". Viimane andis 1929.a. ülejääki Kr.7925.86 - nõudmistes, eraldi aruande järgi. "Taluperenaise" läbikäikudest on näidatud APSi aruandes vaid rahaline läbikäik, mis sündis A.P.S.i arvete kaudu, sellest selgub, et "Taluperenaine" on A.P.S.-ile annud enam, kui A.P.S-ilt saanud Kr.1045.61 mis on võetud bilansi kui A.P.S.-i võlg "Taluperenaisele".

1. Raamatukogu toimikond esitas aruanded 1928.a. ja 1929.a. eest. Selle järgi on kahe aasta jooksul raamatuid ostetud Kr.1800.- eest kuna muid kulusid tehtud Kr.717.26. Raamatukogu toimikonna arvetest selgub, et toimikond ostab raamatuid kallilt: Tartu kirjastajate väljaandeid ostetakse juhuslikkudest kauplustest. Varem andsid kirjastajad A.P.S.i raamatukogule ikka hinnaalandust. Ja isegi A.P.S.i enda väljaandeid on ostetud kauplustest!

Raamatukogu nimestikus pole raamatud hinnatud ja raamatukogu tegelik väärtus pole teada. Kuna siin tegemist 9000 kroonilise varandusega, siis on tarvilik, et toimikond hindaks raamatukogu ostu arvete põhjal ja selgitaks selle tegeliku väärtuse.

2. Loterii arve on sel aastal likvideeritud. Selle juures tuli kahjuks kirjutada Kr.3808.67 saamata piletimüügi raha ja muid kulusid Kr.144.55, Kokku Kr.3953.22
Ja kasuks väljamaksmata võidud " 1657.95

Üldine kahju loterii arvel Kr.2295.27

3. Kirjastus andis ülejääki 959.85 kr. Raamatutest oli sissetulekut vaid 1704.10 kr.

Eelarve järgi pidi III osa olema kirjatatud ja V osa eeltöid tehtud, kuid see pole sündinud. Ja raamatute müük edeneb visalt. II osa trükiti 6500 tk. Sellest on alles 3353, väljaläinud 3147, millest loterii arvel antud 2000, seega müüdud ja komisjonil umbes 1147. Kohapääl müüdud 70 tk., muu komisjonil, millest suurem osa muidugi alles müümata. Aeglane müük on ka arusaadav kuna raamatut läks palju tasuta.

Kirjastuse eelarve, mis kokkuseatud A.Käsebieri poolt kõlbulik. Sääli on näidatud et P.Käsiraamatu III pääle tuleb kulutada Kr.6000.- Pole näidatud kuipalju kavatsetakse trükkida ja kas on need kulud kõik kulud, või need mis tuleb veel juure teha endistele kuludele: A.P.S. on juba kulutanud P.K. III pääle Kr.2393.55. Kui eelarve on mõeldud sellasena, et P.K. III kulud tulevad kokku Kr.8393.55, siis on see täiesti vastuvõtmatu ja tuleb tingimata kärpida. Nähtavasti on III osa trükkimine mõeldud sama suurejooneliselt kui esimesed osad.

Kuigi A.P.S.-i rahaline seisukord on hea, tänu "Taluperenaise" erakordsele minekule, tuleb silmas pidada, et A.P.S. juba nüüd tarvitab "Taluperenaise" sissetulekuid - 1929.a. 1045.61 kr. Ning et vaba raha on A.P.S.-il pank = 13.543.57 - vekslid = 6300 kr. ehk Kr.7243.57

Tuleval aastal on A.P.S-il loota rahalisi sissetulekuid järgmiselt:

raamatute müük	-	2000.-
protsendid	-	1500.-
liikmemaks	-	1000.-
	Kokku	4500.-
Vaba raha		7200.-
	Kokku	11.700.-

Kulud:	A.P.S.i korteri ja asjaajamise	
	kulud	- 3300.-
	Raamatukogu	- 1200.-
	Toimkonnad	- 500.-
	Raadio ap. tasuda	- 600.-
	Muud	- 500.-
	Kokku	- 6100.-
	Jääb üle	- 5600.-

millest tuleb katta kirjastuse kulud. Kui see summa kulutada kõik siis jääb A.P.S. täiesti rahata, jooksvaid sissetulekuid jätkub aga vaevalt A.P.S.-i enda kulude katteks. Kirjastuse kulusid ja muidki kulusid tuleb teha nii, et need ei tõuseks kokku üle 8000 kr. nii et A.P.S.il jääks rahana üle aasta lõpuks umbes 3000 kr. Muidu jääb A.P.S. täiesti "Taluperenaise" elatada, mis aga võib viimasele raskusi tuua.

APSi
27 jaanuar 1930.

W. Ojamaa.

muretseda. Aruande aasta algul korraldas toimk. entsüklopeedilise kursuse, praktilisi harjutusi, fotoõhtuid toimkonna juhi L. Kentsi ja A. Muuga juhatusel. Osavõtjad oli ligemalt 15. Toimkond fotoamatööri tagasihoidlikkusega piinab „algelstes oludes“ saavutada parimat ning pole libisenud seni veel „kojafotograafi“ kokkuklaperdava ja räuskava tasapinnale, vaid püüab edaspidigi suurendada tööst fotokunsti. Praegu rotab toimkond nooremat generatsiooni, kes kannaks edasi amatöörfoto õilsaid põlvkondi.

Revisjoni komisjon kannab ette protokollid oma koosolekust (vaata revisjoni toimkonna protokolliraamat protokollid #16, 17 ja 15). ning väliseridendi V. Ojamaa aruande (lisana protokollijärges)

Läbirääkimised:

Kr. Jaama: Raamatukogu toimk. seni tellis otse välismaalt raamatuid. Kodumaa ärid ei anna 10%. Raudsepp on andnud. Välismaa raamatute pealt aga 20% hinnalandust ei saa. Mis puutub Krügerilt kallimalt, kui nominaalhind ostetud raamatuse, siis hinnalandust meile ei tehtud nagu ülikooli asutistelt. Trijuht selgitas, et lades seisnud 5000 kopit. % juurde arvatud. Võtsin raamatukogu juhtimise endale aga 3-kuu jooksul oli teine juhataja selle aja eest ei saa vastutada. Raamat AFS'i oma kirjastusest väljast ostetud, seda on aga tehtud enne kui toimkonna juhtimisele asusin.

J. Velbaum: ostetud on kaunija kaevatus, kollametsa kaevatus.

Kr. Jaama: Halb nähtus küll, kuid see enne mood ostetud. Mis puutub sellele, et arvetel 2000 m. ei ole, siis sellele enne tähelepanu ei ole juhtunud ja seda ei tea ka „Taluperenaine“ toimk. Kaduma on raamatuid läinud igal aastal, Kaarti del on ärgitid kelle käes, kadumaks ei saa lugeda. Väikes mingi osuse heha, kas kohtuga nõuda või kuidas! Mõned raamatud mis kogus puuduvad aga vastu on väetud, siis selle kohta peaks seletust andma iga vastuvõtja toimkonna liige.

P. Kõpp: Tegerusaruanded tuleksid trükkida ja liikmetele koju kätte saata. Kõigi toimkondade aruanded trükkida. Kui erist juurdeldada, siis seda koosolekul rääkida. Revisjoni komisjoni aruanne on hooliga koostatud, kuid seal on juhatust puudutavaid asju aga juhatust informitud ette enne ei ole. Mis puutub sellele, et L. E. ekskursiooni AFS on toetanud, Lati ekskursiooni agamiste, siis riimast võtsid enamikus osa teenistuses olevad inimesed ja nii se arusaadav. Raamatute ostmisel tuleks vastava õppejõu arvamist kuulata. Raamatud tulevad tagasi nõuda, sissenõudm stantab juhatus, mitte üldkoosolek ja toimkonna ettepanekul.

L. Kents: Kuulsime ilusa romaani. Tõnestan miks muid raudu ei panna ja rahvale vaatamiseks ette toodud. Mõnel ei olnud võimalik revisj. komisj. juurest saavutada ajal AFS'is olla.

A. Kesküla: Revisj. komisj. aruanded ei ole teatud teatavaks enne, sest et toimkondade aruanded puuduvad ja tööd lõpetada ei saadud. Revisjoni komisj. ei saa toimkondi hirmakaudu otsida.

S. Roger: Hetika nõuab, et sääraseid ümüdistasasjad vast juhatuses enne selgitatud oleksid. Oma vahetuse kohta oleks võinud moodustada ja asi lõpusajal viin eritada.

J. Friipaan: Ka minu nime puudutati. Minu oli raamatuk. toimk. juh. asetäitja Aadress raamatu ostsin aspaape soorle ja ka Kents oli ka samal päeval ostnud. Raamatud on mõlemad tarvotuse ja kulu võib Selt oma kande võtta. Kaasvõitleja on koratus ja ebakorrek. Ad raamatukogu sulistes. Mõeldud tuleb teha suured suured.

Ojamaa (Baehmann): AFS'i asjaajamine peaks olema ametlikumaks muutuma. Revisj. komisj. protokoll toot on hea - enne peaks aga asi selge olema kui üldi koosolekul esineda. Protokoll enne juhatusel koosolekul läbi harutada - revisj. komisj. võib ka osa võtta. Siin on raamatukogu toimkonnal ja ehk revisj. komisjonil ka.

S. Vint: Raamatute eest, mis koguse vastu väetud hiljem kadumaläinud, peab vastutama kogu toimk. solidarselt, mitte vastuvõtja liige üksi.

Käsekir: Välisrevidendi aruanne puudutaski mind, aga minu poolt on sellis asjas selgituskirri esitatud. Olexs tulnud see ka ette lugeda. Illusa "P. Käsiraamatut" oli ammu kavatsesin mind küll vast sellis ulatuses ei trüki.

8. Roger: Raamatukogu hulk Ksv-e töö, siin ummatusi teidiasu ju. Kui nende suhtes nii talitane, nagu reerogoni kommisj. soov, siin ei leidu tona ühtki Ksv-t, kes end raamatukogu toimkonda valida laseks. Puudetele tähelepanu juhtimise tähtis, sest spetsialistid ei ole koos siin. Vääratusi tuleb väljamaa kinnit nõude ehk siiski ei sobi.

K. Zolk: Revisjoni komisjoni on hulga süüdistusi toimud tootelt. Olexs enim uurima jäänud. Teeb ettepaneku revisjoni komisjoni ettepanekuid anda otsustamiseks juhatusele; aruanne aga vastu võtta.

Aruanne võetakse ühes K. Zolki ettepanekuga vastu.

5.

Seltsi rahalised aruanded.

#	Arve nimetus	Läbikäik		Kulud - Tulud		Balans jaan. 1930a		Punasega	
		Kr.	S.	Kr.	S.	Kr.	S.	Kr.	S.
1.	Pann	92972	38	79428	81			13543	57
2.	Taluperenaine "algelitsis"			5241	99				
3.	Taluperenaine "lõppelitsis"	55558	02	51361	64			1045	61
4.	Aransid.	3524	31	1929	31			595	
5.	Toimkonnad.	629	35			250	31	379	04
6.	Kirjastus	13242	35	3912	75			959	85
7.	Raamatukogu.	10547	26	494	53	717	26	9430	
8.	Liseseade.	3322	25					3322	25
9.	Verslid.	13500		19800				6300	
10.	Loterii.	5181	97	5268	20	3953	20	1657	95
11.	Üleminev. summad.	420		152				273	
12.	Omakapital.			25585	65			25585	65
13.	Kustutuskapital			847		903		1750	
14.	1928a. ülejääk.			2891	65			2891	65
15.	Tulud - kulud.	3965	30	4969	66	3768	09	4772	41
16.	1929a. ülejääk					690	02		
		202863	19	202863	19	10281	86	37832	31

Punasega parandatud (origiinali järgi).

	Belamejärele.		Kassa järele.		Kokku.	
	Kr.	S.	Kr.	S.	Kr.	S.
1. Majajäse:						
a) üür.	1440	—	1520	—		
b) Kütte.	300	—	292	50		
c) Valgustus.	150	—	89	52		
d) Ruumide korrashoid	240	—	240	—		
e) Telefon.	250	—	226	17	2368	19
2. Kirjatoimetis.	300	—	286	42	286	42
3. Raamatukogu:						
a) 1928a. kulud			350 350	89 89		
b) 1929a. kulud			366	37		
c) 1929a. amortisatsioon.	1500	—	737	—	1454	26
4. Kodumaa uurimistoimkond	1000	—	191	80	191	80
5. Toimkonnad:						
a) Kodumajandustoimkond			50	16		
b) Osakondade toimkond	500	—	8	35	58	51
6. Väljamaale saat. praktikantidele.	250	—	480	—	480	—
7. Liseseade amortisatsioon.	650	—	166	—	166	—
8. Mitmesugused:						
a) Majajäse mitmesugused kulud			191	80		
b) Laekahordja teinudamatud			1	60		
c) 1928a. Agromoonia "Lukui" tellitad			126	—		
d) Poole agr. autotoidu kulu iluajani.			33	50		
e) Agromoonia "Lukui" kirjastusma- sind ostmine.			100	—		
f) L. Eestikeskusele toetused 1928a.			143	50		
g) Ringmargi jooksa arve % päält	1000	—	37	04	633	44
9. Loterii:						
a) Laekamiste vana võlga trükit. eest			126	25		
b) % piletid müüjatele.			18	30		
c) P. E. ti. müüjatele saamata jäänud summa kullutatud 10. IV. 29 aastavooru ajavahel.			3808	67	3953	22
10. Ülejääk 1928a. oli 2891.65						
sellist maha 1929a. puudujääk 22.04.63						
jääb 1929a. ülejäägina					690	02
					10281	86

Punasega parandatud a/1928a kulud 350 kr. 89 s. pro 366 kr. 37 s. origi.
protokolliga järgi.

1929a. Tulude arve.

	Eelarujareel		Kassa		Kokku	
	Kr.	s.	Kr.	s.	Kr.	s.
1. Liikmemaksu	1000	-	1111	74		
2. 1928a. jookava arve %%			1858	12		
3. 1929a. jookava arve %%	1000	-	1484	01		
4. Toetused välismaale söit. praktikant.			160	-		
5. Põm. põllumajanduse kirjanduse kodifitseering			100	-		
6. Mitmesugust.	1000	-	27	09		
7. Telefoni kõnede arve (tagasimaksus)			31	45	4772	41
8. Kirjastuse ülejääk.					959	85
9. Välgarõtmata võitlus.					1657	95
10. 1928 a. ülejääk.					2891	65
					10281	86

Arvanded otustatakse vastu võtta.

6.

Eelarve ja tegevuskava esitab esimees

P. Köpp: 1930 a. eelarve on järgmine:

Tulud	üksikult Kr. s.	Kokku Kr. s.	Kulud	üksikult Kr. s.	Kokku Kr. s.
"Taluperenaine"	7000	-	"Taluperenaine"		7000 -
Liikmemaksu	1000	-	Majajärg: a) korteri üür	1520	-
jookava arve %%	1500	-	b) küte	300	-
Toetused	250	-	c) valgustus	150	-
Mitmesugust	250	-	d) ruumide korrastus	240	-
Kirjastuse minik	3200	-	e) telefon	250	-
Mitmeaastase hõlpsuse:			f) remont	150	-
III ande ettevalmistus kulud	2393	55	g) lisseade	700	-
Kirjastust jääb lattu umbes	6000	-	Kirjatoimetis		300 -
1930 a. pindujääk		1716 45	Raamatukogu		1500 -
			Kodumaa uurimistöö		500 -
			Stuudiumad		400 -
			Kõned põllumeestele		200 -
			Toimkonnad		250 -
Ülekanne		86310 -	Välismaale söit praktikant		250 -
			Ülekanne		76810 -

Tulud	üksikult Kr. s.	Kokku Kr. s.	Kulud	üksikult Kr. s.	Kokku Kr. s.
Ülekanne		86310 -	Ülekanne		76810 -
			Kirjastus:		
			a) Põllum. käsi III	6000	-
			b) Riisaduste ümber- toetamine.	1000	-
			c) Agronoomia	500	-
			d) Käited j.m. kulud	1000	-
			Mitmesugust		1000 -
		86310 -			86310 -

AFS'i tegevuse üks suund on kultuuritöö ja teine enesearendamise võimaldamine üliõpilastele. Et tegevus parem areneks oleks vajalik konstantne juhatuse koosseis. Üldiselt tuleb senist tegevust jätkata. Eelari arendada põllumajandusl. kirjanduse kodifitseerimistööd. Toetavate raamatukogus leidus kirjandus kodifitseerida. Taluperenaise väljaandmist tuleb jätkata. Rohku asetada teadusliku töö suundumisele. Opperiise korraldada ja senisest järjekindlalt. Välismaale praktiseerima sõitjatele j.m. üliõpilastele loetust ja informatsiooni muretseda. Vanal juhatusel veel kavand, uude varustust avaldada, neel annab uude üle. Eelari iga kuu ehk üks asjaajamist üldkoosolek pidada. Vanemate kogu tuleks osutada, sellela tähtsust. 10 aastapäeva korraldus läbi viia, tegevuse ülevaade koostada. Korteriühistomusele tähelepanu pöörata, oludes vastavad uut korterit. Loterii korraldus läbi viia.

Mis puutub eelarvesse, siis eristat selgust ei ole vaja see on trükitud. Liikmemaks 5 kr. ei ole suur arvestades toetus-
tustega seltsi poolt.

Läbi arakimiste all võtab esimesena sõna J. Muiir: Asutatus on maaparanduse toimkond juhatus kinnitas toomx. kodukorra. Teen ettepaneku määrata maaparand. toimkonnale looduseparandi ja ronna juurde kuuluvate ajade muretsenemise (kredüti) 300 krooni. Selle summa võiks võtta kodumajandustöökonna summadest

K. Folk räägib loodmisapar. ostmise vastu.
 E. Vint: Põhimõttelult on küsimus otsustatud
 2a. tagasi. Selarnes oli 300 kr. Niiu d armult lahendada
 kust lei da summad.

K. Folk teeb ettepaneku aparaati mitte osta.

Ahesküla: Revisjoni komisjonis olin vastu. Põhimõtte-
 lik otsus tuleks ümberotsustada.

Poolt kõnelerad veel E. Vint ja J. Põh. L. Rinne, kes märgib
 et kabi nettidest ja büroodest aparaate ei saa tarvotamiseks.

Kultuuritöö tuleks sordustada.

Kr. Jaama: Tahendab, et diplom töö vajalik lüüraparand. plaan.

L. Käbin: Aparaat on tarvotus, kui on ka teisi tarvilisi
 aparaate, mida osta ei saa.

Ettep. poolt on sõna J. Miiuul, kes loobub. K Folk
 kaitses veel oma seisukohta.

Hääletamisel loodmisaparaadi ostmise poolt
 16, vastu 22 häält, seega tagasi lükatud J. Miiuri
 ettepanek.

Ojamaa: Rahalised kulutused selarnes on ca 3000 kr. võra
 suurema rahalistest tuludest. Seega võidakse raskesse majan-
 duslikku seisukorda sattuda. Kulutustes tuleks väga kokku-
 hoidlik olla. Seisukord oleneb peaaegu ainult kirjastuse läbi-
 müügist, aga sellega võib ka raskuseid tulla, kuna pealegi
 on kartu, et Põllumehe käsiraamatu III osaga võistleb
 K. J. "Agronomi" poolt väljaantav Klementi. Aiatöö õppe-
 raamatu 3. trükk.

Kr. Jaama: Teib ettepaneku selarnesse võtta sise- ja
 välismaa ekskursioonideks sisseade arvelt 250 kr. Poolt
 7 häält, vastu rohkem, seega ettepanek tagasi lükatud.

Steinberg: Läti ekskursiooni küllasõit meile, lähem ka
 maksma ja sellega tuleb arvestada.

A. Käsebier: Kirjastuse realiseerimiseks ei ole väljapaatost
 ni halvad ja lootu on ka loterii luba.

J. Hirsch: arwab, et uue korteri võtmise puhul
 võiksid kulud korteri peale suurenedada.

prof. Rinne: juhatuse peab tuludega arvestama.

Kui jäävad need vähemaks, siis tuleb ka kulutannist
 vastavalt piirata.

prof. P. Köpp: märgib, et juhatuse eelarve koostamisel
 kõiki neid asjaolusid ka juba kaalunud ja et kulude vähen-
 damist tulude vähenemisel rögatahes võimas tuleb prodada.

A. Jaanusson teib ettepaneku läbirääkimised lõpetada
 ja eelarve vastu võtta ning tegeruskava hääks kiita.
 Ettepanek võetakse ühel häälel vastu.

F.

Valimised.

Esimene kohale valitakse ühel häälel kiiduavalbluste
 saatel senine esimees prof. P. Köpp.

Esimese abiesimehe kohale seatakse kandidaatidena J. Kass ja
 J. Nõn. Valitakse J. Nõn - 40 häälega, kuna J. Kass saab 18
 häält poolt.

Teise abiesimehe kohale seatakse kandidaatidena J. Kass
 ja B. Neuhaus. Valitakse J. Kass - 22 häälega, kuna B. Neuhaus
 23 häält saab.

Kirjatoimetaja kandidaatidena pannakse ette A.
 Steinberg, E. Vint ja N. Masso. Hääli sai A. Steinberg - 49 häält,
 E. Vint - 5 häält ja N. Masso - 6 häält. Seega valitud kirjatoime-
 taks A. Steinberg.

Abikirjatoimetajaks pannakse ette A. Jaanusson,
 E. Vint ja N. Masso. Hääli saab A. Jaanusson - 22 h.; E. Vint
 - 30 h. ja N. Masso 10 häält. Seega on valitud abikirjatoime-
 taks E. Vint.

Teise abikirjatoimetaja kohale seatakse kandidaatidena
 A. Jaanusson ja N. Masso. Valitakse A. Jaanusson 37 häälega,
 kuna N. Masso 17 häält saab.

Laekahoidja kohale kandidaatidena seatakse
 M. Gross ja E. Roger. Hääletamisel M. Grossi poolt 49,
 E. Roger poolt 13 häält. Seega valitud laekahoidjaks
 M. Gross.

Laekahoidja abiks valitakse ühel häälel P. Tõmson.
 Majaisaks valitakse ühel häälel A. Jaanusson.
 Ametita juhatuse liikmeteks valitakse ühel häälel

viideldud ka majanduslike inimeste.

Liitirõõkimised:

Dr. Madisson: Kas on õige meie areng põllumajapidamises kaarepidamises arenemise muinas.

agr. Th. Pool: Arg karjamajapidamises muinas on enam vähem tunnustatud. Areng ei muinas algas juba Peterburi turuga, kuid Tein turu ja ka nõuded suuremad - see mõistus tegevam.

Tervaks meil mõeldakse kõrvaldamine karjakarjatusele. Lõuna-riki armult meie oma turvalultunus, välisrühm ei muuda, rõõmida, põllumees ei saa loodetavat tulu, see suurem mudel oma tehnikas saavutuste ja elima hõlpsalt selle tõttu peagi avaramalt produktiivne.

prof. P. Köpp. Praegu üldine põllumajandus seis. Wast on aastal 1870-80 ja 1870-80 olid ka suured kriisid. Meie võime põhjend et olime praegu Wenele ära loigatud ja, see olime vähe rahuldunud Wene turule, mida nüüd enam pole. Praegune olukord on paratamatu ja selle tõttu tulevad hinnade kiire muutused kõikumised. Selles tavalis, et nüüd regulaarselt vähe hinnas tõusustamist. Tõeliselt on hinnade reaktioonid - nad muutuvad ära tootmisvõime. Seda võime teha sel puhul kui on kindlad hinnad. Elamiste hinnad kõrguvad väikeses piirkonnas meil loomasaadused. Tervaks tavaliselt majapidamises, et oleme tule mõtlemine. Lühikest aega nüüd regulaarselt vähe hinnas tõusustamist, et nähtavasti põllumees oma turu saavutab. Päärtõu panna rohumade avaramalt, ei ole liige kapitali intensiivne - talusam. Arstid jätavad rõhutada võime kindlat kiiresti talundil. Alustades on veel vähe kogutud andmeid. Punduvad majanduslikud kätte paamad.

H. Kitzberg. Talupidaja ei jõua meil üles anda rahakriisi tõttu, vaid põli alga kuni ja hein.

agr. J. Mets. Kuidas võime riiklike mõjute mõjuks vägevate.

agr. Th. Pool. Meie suuremas määras ei jõua välisrühm hinnas kindlustada. Sisetunnetus vähe. Võttes meid on põllumajandus arendatud oma nõuetele vastavalt.

Sojavajal head hinnad, selle tõttu produktivis P. Ovi. eriti peagi, müüd tõttab tagasi. Välgavõime mõtlemine aital üldiselt ära hoida muut langes, see mõte kõrgis oadustes e lange hind ajal. Riikiline niigi ruuna müt, oleme selle, see määratleda toimetata.

agr. J. Mets. Kuidas niigi võime vahelkõigamist vähem tähtsust alal mõistat tähtsust alal. Kui ei muuda muina, siis võime produktiivne.

prof. P. Köpp. Kaitsevara see, et kindlustada enne oleme tasakaalus. Muudugi elaloonuoline see, selle välgavõime võitlust loots vastu. Esimene on armult - et viia uus mõtlemine loomuliku arengule. Põllumajandus ei saagi kiiresti.

agr. J. Mets. Keitakse talu monopol väikesel kujul maad kuld.

prof. P. Köpp. Monopoli puhul on oleme kuld, see oleme selle muuta see tavaliselt praegusele oleme piigal.

agr. Th. Pool. Põllumehel karmis, et saad tulu igalt alalt, mis te tõttab. See õigustab riiko alalhooldust. Põllumes on tõttab. Kõrge hõimapulud algal põllumes produktivis ja kui produkt tavalis jätavad on hinnad langes ja see tõttab põllumes.

Dr. Aaren. Riikiline muu karjamajapidamine. Tõttab tõttab seda ramas, teha rohumade abil. Kas tavalis jätavad karjamajapidamist. Tavalis tõttab suuresti karjamajapidamist.

agr. J. Mets. Pole tavalis mitte saada ^{korrald} paremini. alul on tavalis majapidamises teha mõned ümberkorraldused, ja tõttab tulu. Juhime oma tegevuskapitali riiko kus ta armult suurema efekti. Meil karjamajapidamises saad energiat riiko, kus ta tõttab mõist tulu e too

agr. Th. Pool. Ei ole kahtlust et tõttab karjamajapidamises üles pole. mõist on rohumade energiat kuldustatud, kui see tulu armult.

agr. J. Mets. Hõimade alul, on oleme muina. Kõik agr. igal õhus organisatsioonid kuldustat, et hinnad kõrguvad.

prof. P. Köpp. Arendada loomasaadused muinas. Kui agr. tõttab alul hind pole kuld, ei ole see alal agromajandus anda. Hõimade karjamajapidamises ümberkorraldused.

agr. Th. Pool. Põllumes peab alati spekulatiivne, mitte armult

hinnale vaid us looduse. Aga jaks aja jooksul pöördus
ühelast poole tule põllumees uus maa vägi.

Spekulatsioonide hõlme hinnale langes jahi küsimine siin.

II. Koostöö ühisuse tõttu jäetakse protokolli päng-
mises, koosolekus.

III. Jooksuvalu ühisusele see sõna ei võeta. Koostöö
lõpet kelle 22te.

Koostöö juhataja: *J. Steinberg*

komitee:

J. Steinberg

Protokoll: *J. Steinberg*

Endel m.

Protokoll № 93

Akad. Põllumajand. Seltsi asjaajamise
koostöö 21 mail 1930. Seltsi ruumis, Suurturg 8.
kell 9 õhtul.

Juhatab prof. P. Köpp, protokolli E. Vint.
Päevakorras:

1) Seltsi ühe puuturad küsimused

2) Protokolliid

3) Kohalalgatud küsimused.

1) Prof. P. Köpp tutvustab koostöijaid Lääne põlluteadlaste
ekskursiooni kavaga. Kuna aasta varem käisid
meie seltsi liikmed läbi, siis olime meie käesoleval
nädalal kohustatud vastuvõtma vastuvõetavate
Lääne põlluteadlaste ekskursiooni. Külalised väikse siin
kolm päeva juhatus poolt koostatud kava järel:

I-nd päeval tutvustatakse meie oma seltsi, ühikooli päikse, kaamatukogu, Aia tän. arvate ülikooli ametuste, kottamisa
aia, Raadi mõisa ja kottamisaadega. Õhtu poolt külastatakse
või Varila kodumajapidamiskooli.

II-nd päeval tutvustatakse Maarjamõisa, E. Rahva ühikooli,
Tartu ümbruses paari parema talu, Luurja mõisa ja Vana-
Kuuisti Killemi Ottase majapidamisega.

III päev mõeldakse külastada Torma Sookatarijaamas ja järgem
võrdinavanduse vaatamisega. Ehk oleks seltsi liikmetele ja
külastajatele vahel ühine ühisvõimimine ja ööise rongiga
lahkumine külastajad.

Parem aeg külastuste vastuvõtmiseks oleks juuli lõpp või
aug. algus. Täpne päev jääb külastajate valda, kuid külas-
tamispaevade kas peab olema üks pühapäev.

kr. J. Steinberg tutvustab koostöijaid külastuste majanduslike
vastuvõtu ulatusega. Kei määrata külastajatele pr. inxult
20 latti, siis tuleb meil kanda 250 kr. vastuvõtu
kulurid.

Koostöö ühisuse prof. P. Köpp poolt etetatud vastuvõtu
kava ja kr. Steinbergi etetatud majandusliku kalkulatsiooniga.
Läbiarvatakse:

kr. E. Roger: Tartus ühikoolis on lõpuks ühisvõimimine. Tuleb kaasa
tõmmata ka vanemaid agronome ja tegelasi. Tartus
tal koostöijaid meie ekskursiooni vastuvõtmiseks läbi.

kr. J. Kan: Kaasavõitjate oma kr. osa kulurid tuleb võtta üld-
kulude arvele.

kr. E. Roger: Kas Tartus ei toetaks meid külastuste vastuvõtmisel
mõni teine vastav organisatsioon, nagu Agrokultuuride
Selts, või põllumajandusteaduskond.

prof. P. Köpp. Waeralt on meil Tartus rasgiet mujalt
abi lasta, ühikooli poolt nimetatud org. ühikooli
muudavad meid ardata.

2) Seltsi liikmete kodumaa ekskursioon:

prof. P. Köpp. Eeloleval suvel tuleks meil ühikoolis
eriti katsesamas töötamisel seltsi liikmetele ja teistele ühikooli
lastele ekskursioon kodumaa vaatamisväärsuste talutuse
ja põllutöökoostööse nendega tutvumiseks. Sobivam
aeg oleks oleks nädal peale suvipäeva, s. o. väljarõit
oleks Tartust 6 juulil.

Kommission korras järgmise ühikooli kava:

Tartu - Pihja - Jõesuu - Öisu - Näsna mõis (õomaja) K. J. J. J. J.
- Olustvere - Võhma (ühikooli ametuste ja paremate talutuse tutvumiseks)
Kehtna (õomaja) - Rapla - Kõnnu - Sarsu (õomaja)

En arvaks, et säävatel olusudel liigeneb eriti Täärud
arusaamatused ja ühest tageli võetakse elavaimeid.

Suparat on tavaliselt tugev, järele, muregane just
kutsuhoovidele seotud inimesed kogu vaks ja sellest on
nii agnoolusel APS.

Kõrgete kinnisvõtte agr. alal on Täärud mure. olud ja
kui nad edaspidi kunagi väljakristalliseeruvad, mis kinnisvõtte-
kinnisvõtte nad sellest varust, mille kinnisvõtte me tänu väärus,
ja mille kinnisvõtte nia kinnisvõtte olime tulnud.

Viimane ajal on kinnisvõtte ühiskondlikum, pöördumal, võistlus
uute kinnisvõtte vahel muutub kinnisvõtte, ning sellest
on kinnisvõtte, kvalifikatsioon mure. Selle kinnisvõtte
kinnisvõtte on kinnisvõtte, kinnisvõtte, edaspidi
kinnisvõtte APS ja tema kinnisvõtte - ning nia kinnisvõtte
kinnisvõtte kinnisvõtte APS kinnisvõtte, kinnisvõtte kinnisvõtte
niet kinnisvõtte.

Prague põllumajandusliku depressiooni ajaperioodil on põllu-
mehele rõõmsatav, kes kinnisvõtte intellektiga ja kinnisvõtte
võib teda arutada, mis on tal kinnisvõtte ja kinnisvõtte
mure. Optimistlik ja kinnisvõtte ja kinnisvõtte kinnisvõtte
põllumehel on APS kinnisvõtte kinnisvõtte, APS - kinnisvõtte
kinnisvõtte kinnisvõtte.

4.

Juhatus aruande ja kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte
kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte.

Seltsi liikmelise kinnisvõtte 1. I. 1930. 366 liiget. Pääle selle
di 3/4 24 kinnisvõtte kinnisvõtte liiget. Üldkoosolekud
peetud 16., millest kinnisvõtte kinnisvõtte 42, 85 kinnisvõtte
36, 21 3/4 liiget, 6, 5 kinnisvõtte. Kinnisvõtte kinnisvõtte
kui kinnisvõtte aastal. Peapõhik, et kinnisvõtte
kinnisvõtte kinnisvõtte ja kinnisvõtte ja kinnisvõtte kinnisvõtte
kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte.

Seltsi juhatus pidanud 21 juhatus koosolekut, millest
kinnisvõtte 7.6 juhatus liiget kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte
kinnisvõtte 2.0 kinnisvõtte. Kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte
kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte.

Välismaale tegelase põllutöö maastik, võtta ühegi
tõetati stipendiumidega. Anti vägi 7 stipendiumi 480 kr. ulatus.
Väljaantud stipendiume saadi toetustena suurematelt kinnisvõtte
kinnisvõtte kinnisvõtte ja kinnisvõtte kinnisvõtte.

Talupersonaali on suurendatud alates kinnisvõtte kinnisvõtte
kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte.

Toimikonnad on enamasti tegutsenud; mõned väga talus-
valt, teised kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte.

Tundus tegelaste kinnisvõtte. Mõnes toimikonnas kinnisvõtte
kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte
kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte.

Raamatukogu on võimalusi kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte
kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte
kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte.

Orkusvõtte toimikond kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte
kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte
kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte.

Kodumaa kinnisvõtte toimikonnal on "Põllumaa" kinnisvõtte
kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte.

Kirjastustoimikonna "Põllumehel kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte
kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte.

Kodumajandustoimikond kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte
kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte.

Tegutses veel kinnisvõtte, raadio kinnisvõtte, kinnisvõtte kinnisvõtte
kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte.

Juude kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte.

Ligema aja kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte.

Kodumaa kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte
kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte kinnisvõtte.

- 2) Lati põlluteadlaste ekskursiooni vastukülas käin meile aug. algul.
- 3) Inxtoni kursuse korraldamine katmaamas töökate 2/3 lihtmetele ja üliõpilastele.
- 4) 10 aastapäevaks, mis on hoo algul väljastada «Hilvadele» 1000 - 10000 aasta tegevust»
- 5) Vanemate koogu arutamise, kes kaasa arvatud teaduslaste uurimiste teostamiseks.
- 6) Ministeriumi poolt pöörata praeguse loomi loomaaug- mink.

Sõna meigi armaste kohta ei võta.

S.

Kana armaste kohta laenu dots. de. qron.

A. P. S. läbikäin ja bitans 1/11. 1930 a. uolte.

#	Aue nimetus	Läbikäin				Saldo.			
		Saamud		Ammud		S.		Q.	
		Kr.	S.	Kr.	S.	Kr.	S.	Kr.	S.
1.	Pank	44 922	35	40 432	79	4489	50	-	-
2.	Talu perenaine	26 387	47	39 753	07	-	-	13365	60
3.	Avanord.	1 000	-	100	-	1400	-	-	-
4.	Tormkonnad.	59	60	2	50	57	10	-	-
5.	Kirjastus.	59	21	695	83	-	-	636	62
6.	Raamatukogu	325	82	22	85	302	97	-	-
7.	Sinexade.	497	-	-	-	497	-	-	-
8.	Tulud-kulud.	1872	69	1417	10	455	59	-	-
9.	Verslid	6300	-	-	-	6300	-	-	-
10.	Kleminem summad.	500	-	-	-	500	-	-	-
		82 424	14	82 424	14	14002	22	14002	22

Läbikäin:

Apr. Mäqte: Lüks rahad mõnes pangas!

dots. de. qron: Rahad mõnes pangas pööguisoleb põlvad:

1) olla laenuvõtte - xit rga pank re polist. partii võimuse 2) hoida ära krakhi pangas ^{ohtumate} konnivarisemise eksi.

Apr. Mäqte: Põllumajanduses kriis, murel ka - aga OPS-is mure, puhatusele tänu avaldada. Koonled ühnele.

Koosolek lõpet. kell 13⁴⁵ lauluks: Rahvahulgad tulge korda, Sina joi kaldale!

Staulul

Koosoleku juhataja:

Protokoller: Eideedint

Protokoll № 95.

Ab Si. Hõrkoogolea Jeldorruemes Sausturg # 8. 10K.
24 sept. 1930 a. kell 8 5.

Koosolekut juhatab mr. J. Nõn. Protokolliks mr. S. Vint.

Koosoleku avab abimees J. Nõn teavitades uudestul-
nuid. Päevakord kinnitatakse

1) Prof. P. Kõppu sõni: „Kuidas põial noor põlluteadlane
kõige uuremalt ning edumalt stundiumi lõpeti“

2) Protokolliks

3) läbikäinimised, kohal algaatid uuremused.

3.

Prof. P. Kõppu sõni lühikene uuremuse:

Varem oli hantlaste uuremused varem uui praegu. Nüüd
hantlaste üliproduktioon. Noor kerkkooli lõpetaja arstide
uurekooli valib male teaduskonna. Kuid teenduse saamist
on kõigis teaduskondades püütud ja murel teadlase arstide
armult lootetud uuremusele, jõe. Käitades uuremused tead-
konnade, nende tööl ja tulemuse välgavaateid jõe. Lõpet
põllumajanduse teaduskonna juurde tähendab, et sin
pole üliproduktiooni uuremuse - xit ne on praetiline - teg-
lik teaduskond. Süt võib olla mõne väga uuremusele alade.
Lõpetis on 135.000 talu, kuid uuremused 4-5000 talu on
uuremused, mis vabalt lubavad ning võimaldavad ära
elamist ja vedavat tam kõrgema hariduse jõe.

Palgatulek uuremuse on ka veel mõned aastad välgavaateid,
kuid sin ei saa enam armult diplomit uuremusele
lik teadlase ja võimel omael enam teadlase.

Kes tahab uuremuse ja hantli lõpetada, sin uuremusele
uuremused ja uuremused õigel ajal ära teha - m. H. Kõppu
uuremuse jättes. Lõpetus in uuremusele, teha uuremusele ja
uuremused võimalusel uuremusele ära teha. On uuremusele
uuremused, sin loomalt kirjandust lugeda.

liitnud: kuitlind apad: tarkamine, õitamine jne.

Lenda kuitlind rüüstiku fautorid: õhut, mullato, rademed, nende
jooks.

mag. N. Ruubel: Kuitriapa katteid ümbertöötada väga uurulise. Ei saa
avetada ainult relega, mis olei enne uilvamist, vaid mis neile pärnel "peale uilvamist". Neil venimist
linaste tootmises teades, nege võime õpetada ka
kumpärsedega. Kõrvaldaks m. Peale uilvi pärnel
fautorite nurem nigi kui enne uilvi.

mag. W. Rorfa: Kumpärsi ei saa aluses võtta. Ka tegelik põllu-
mes ei võta kumpärsi aluses vaid uulatsiooni terve
ka kõrvaldaks - naga pundeõitumise pu.

Kumpärs uilvi aluses on uoige ebaõiglane.

uv. J. Kan: Kuitriapa katteid võiks uulatsiooni viimaks uoige
enam tarvitada t-ni.

2.

Protokoll № 91 uimutatakse: Kinnitajad: kv. uv. L. Loko,
J. Kan, A. Sternberg.

Protokoll № 92 uimutatakse: Kinnitajad: kv. A. Sternberg,
L. Loko, A. Jaanusson.

Protokoll № 93 uimutatakse parandusteta naga eelures.
Kinnitajad: kv. A. Sternberg, J. Kan, L. Loko.

3.

Läbiväärimisel annavad informatsiooni koostajatele J. Kan: Kõrval-
arvutus, uv. L. Loko mustronade, kv. A. Sternberg,
apriipanduse, uv. J. Nõn - ühispare, uv. E. Viit
foto tootmiskondade tegemise alusest ja vavotus täht-
susest.

Koostaja lõpetab kell 1/4 11 ö.

Koostaja: *[Signature]*

Kinnitajad:

Alb. Tru

Joan Pernar

leop. Kusk

Protokoll: Ende Viit.

Protokoll № 96.

Arad. Põllumajanduse Seltsi Nõukogu 8 okt. 1930

all 20. Seltisruumes, Suurturg 8.

Koostaja juhatab uv. J. Nõn, protokolli uv. E. Viit,
Päevakord uimutatakse uulatus majal:

1) Mag. N. Ruubeli sõne:

"Mullaräetustatke määramine Mitterlechi
järel"

2) Protokolli

3) Jooksvad arad-

Mag. N. Ruubeli kõne kokkuvõtte:

Tänu teinud naga teistamat fautorit:

1) Seemnes peituvad, roht, liin - peale uilvi mui ei us tork

2) Tame uulatusel uigutavad fautorid - itaalia, viigis, muias.
Kõneleja tutvustab lühigi uulatus, mis lehtis taimse tootmiste
määramisel taha analüüsist. Tame uulatus naga ei saime taim
taha muias uigutaji uulatus ja taim amet. Tame uulatus
uulatusel, muias uulatus on uimutamine.
Saagi tõus lühigi puias on uulatus. Saagi uulatus on
puias uulatus puias uulatus uulatus uulatus.

Mitterlechi 5 arvot aqa, et iga puias uulatus puias ei
torka uulatusel. Enneni annu uulatus uulatus uulatus
puias uulatus puias uulatus uulatus.

Kui uulatus aqa uulatus uulatus uulatus, uulatus on
teatud uulatus, uulatus uulatus ei lähe - uulatus uulatus
uulatus. Uulatus on uulatus uulatus uulatus uulatus.

Tame uulatus on uulatus uulatus, uulatus uulatus
50% muias uulatus saagi, uulatus uulatus on uulatus.
Iga puias uulatus uulatus uulatus uulatus uulatus
tame muias uulatus saagi puias uulatus.
Mitterlechi puias on uulatus uulatus uulatus uulatus

kaks lappi. Kus 0 ja tema vastava väetuse lapp
võrreiduse võime väljendatada tootamisel hulga,
mis mullas kord ja loodetava saagid väetisnormi
taotlusele.

Kui pole veel taasis normikatsid. Võtame aruelt
olevatest lappid ja nende järel taotlus välje
arvestada. Võrdlus katsete andmed uude katsete ja
vastuvõetavad.

Selalund tehtud katteid Toomal mõõtnud aetud
katteid. k väetis taotluse kohta. Seltsingimuse
et kattealul 0 ja üliküllastus lappi mulla väetis
hulga võrdne oleks -

Läbivaatimused:

kor. K. Jaama. Kõik kõvad uunlajad ja tume veel väetis
lehtide ja metsilisele kadu. Olen taotlus ligemalt
olev katsete. Juhata mõnnetele tabelis olevatele
punktidele tähelepanu.

kor. J. Kart. ental ligema tähelepanu, et mulla metsilisele
järele arvestades peavad katset 0 ja väetatud lappi
väetis mullas võrdne olema.

mag. W. Ruubel. vastab ligema selitusega kor. K. Jaama
ja kor. J. Kari katsetele.

prof. L. Rime - seloomustel prof. metsilisele, mis mullas
teadusest ja tema teaduslike tööde kohta
ning instituti Kõnnebergi.

Protokoll № 94 komiteetide parandustele.

Komitejad: kor. G. Taubell, L. Loo. A. Jaksen.

Protokoll № 95 komiteetide parandustele

Komitejad: kor. A. Kibassepp, K. Jaama,
J. Root.

Protokoll № 96 komiteetide parandustele.

Komitejad: kor. A. Jrs, J. Perin, A.
Loo. Kuu.

foorsvad arjad:

Juhatare poolt on uutens liigetus vastu võetud.

- 1) Lipp, Elmar - agr.
- 2) Vitsut, Frouhold - agr.
- 3) Tõlvus, Leonhard - agr.
- 4) Jurs, Johannes - agr. ✓
- 5) Gorkerson, Elmar - agr.
- 6) Sillerglerch, Laine - agr.
- 7) Karafin, Herman - agr.
- 8) Lepin, Osvold - agr.
- 9) Suter, Evald - agr.
- 10) Laubing, Paul-Eduard - agr.
- 11) Haller, Elmar - agr.
- 12) Umal, Varaan - agr.

Kor. K. Jaama teatab kõnele arvestus toim konna
tegevus aegadest ja tähtsust arvestuses.

Koosolek lõppes 10⁴⁵

Koosoleku juhataja: J. Root.

Komitejad:

J. Suter
J. Jurs
J. Root

Protokoll: E. Root

Protokoll № 97.

Arad. Põllumaj. Seltsi kokkoleht 15. sept. 1904.
kell 8 õ. Seltsi ruumis, suurte 8.

Koosolekut juhatab mr. J. Nõu, protokolli
mr. E. Vint.

Päevakord:

1) Prof. A. Nõmmiku kõne:

2) Resolutsioonid N. - Venemaalt

3) Protokollid

4) Kohalalgatav küsimused ja laboraatoriumid.

Protokollid jätkatakse järgmisel kokkolehel.

Kõne kokkuvõtte:

Kõneleja rääkis alul üldisest ja see maailmast.
Reis oli võtnud lennuga ja Moskvas peetava rühma
mulla-kaadlaste kongressiga.

Valguspuhade kaardil valgustas erimulla kaardid
ning regioonid, millest esimesed on lihtsasti, viimased
valgustasid üldist Venemaa praegust olukorda ning
põllumajandust.

Üldiselt Venemaa olukord, mis lennuga jätkab ühte suure
mure. Hinnad kõigest kõrged. Nõud on maal
raskem kui kinnas.

Moskvas külastas rohkesti uusi riigi elanikke. Lõuna
põuad ei tundu. Kõikagi kha ja ranna.

Kuna esimese ülesanne oli peamiselt tutvustada
Venemaa mulla olukorda, siis peetas kõneleja ka
erimulla regioonide juures.

Põllumajandus areneb ühismajanduse alluvuses
murena. On loodud terve rida riigi murema-
pidamisi, mis võiks toetada võimalikult
vähemini riigilt laenu. Selleks on antud
ka suuremad riigi traktorid, tootjad, et omad

maa riigimaja pidamisi vanustada selliselt, nagu
traktorite ja teiste puuetööriistadega.

Kokkuvõtte ühe järel loetakse käikide, et
järgmisel korral jätkata.

Juhataja tänu ühele ja avaldab tänu-
mõeld.

Prof. P. Köpp. Kuulas näis välja praeguse Venemaa
põllumajandus, kui teda võrrelda eelmise aja-
ajaga.

Prof. A. Nõmmik: Põhja Venemaal on põllumajandus tundu-
valt tagasi läinud. Riigimajandusest näitab
tõnu tendents. Talus on aga tundus tagasi-
minek. Loomade arv mitme-mitu kordalt vähenenud.
Murene ümbruses. Kõikvõim ei tundu, et oleks
vähenenud, kuid saagis on tunduvalt langenud.
Kõikvõim on võrdelt palju tagasi läinud.

Prof. P. Köpp: Kas ekskursiooni marsruut oli muutunud
juba vastuvõtjate poolt, või oli ka vastuvõtjail
võimalus omavaheliga arvestada isineda.

Prof. A. Nõmmik: Üldmarsruut oli vastuvõtjate poolt
muutunud, kuid oma soovidele võisime väikeses
piires (10-20 km) seda muuta. Üldiselt näidati
küll paremaid kohti ja tunduvalt, et Venemaa
oli vähemarenud, mis ta võis, kuid mis
mure marsruudi juures ei pääsenud me ka
kuidagi müüa ilma läbistamata võetamist
kohte.

Uuteks liigeks võetakse vastu:

Nõmm, Eduard - agt.

Kokkoleht lõpetab kell 10⁴⁰

Kinnitajad:

J. Gerberg
H. Sutter
M. P. P.

Juhataja: J. P. P.

Eduard
Protokoll:

sis tundes, et puutakse hävitada 'indoor-out'-
teet täielikult. Noored on täielikult läbi-
imtanud kommunistlike vaadete ja mingi taha-
vad neid igal pool peale maha.

Seidunord ütles on praegu üldiselt väene, et
keel polegi enam midagi võtta ega maha-
tada. Sealne ühtlane on tunduvalt enam
kannatanud kui vendlad - sest nad olid
keel ^{varem} juba keht.

Vabamõtte avaldus ei ole lubatud. Talupoja
seidunord on äärmiselt halb ja meeldis ne
etapidki välja kujuneda, etta varre öelda.

kr. Lirk: Kas enskursanti jälgiti tihedalt poolt.

Mulle nägi välja kommuna majapidamine.

Prof. A. Nõmmik: Teatud momentel oli tunda nagu
tõesti jälgimist, kuid üldiselt mitte. Kommuna
majapidamist ise ei näinud, kuid kirjeldan etta
inglane kletun järele. Kõik on ühine, ühine
müür ja ka muu korraldus.

kr. J. Velbaum: Vene ajakirjandus on riiklikel
alusel. Tsetadures ei saa avaldada, noored
talitavad meenkorraldustest antavate jaht-
noore alusel.

Prof. A. Nõmmik: On uuesti klubid, ette avaldab
neis kafi tuudni vaimu võimedes ennenõja
ajanduse. Sõõgi majades liigub üha
intelligents, üha hoolimisi võrdlemisi vähe.

kr. J. Kevend: Mulle tundub, et kr. Velbaum
kõnagib kui elust täiesti peitunud inimene.
Sõna enam ei võeta. Juhataja tänab
ja nimmause järelmõttes edasi.

2.

Jooksvad arjad:

kr. E. Vint: Teatub, et retri nastapääl
peetakse 16 nov. kell 12 p. aktus
H.P.S-i ruumes. Öhtul korvibimine

Ühikjalarmajas alguse kl. 8.5. Korvibimine
retri si tõuse üle kl. 12.

kr. J. Velbaum: H.P.S-i album on valmis-
korv-jal uel on H.P.S-i ellu püstitatud pöte
või enim sterotiid, mis palun sellest melle
teatada.

Korvolea lüh kl. 22 35

Korvilea juhataja:
E. Lirk
H. Kall
A. Kall

Korvilea juhataja: Josephon
Endel
Protokoll: Kall
Endel

Protokoll № 99.

Akad. Põllumajand. Seltsi üldkoosolek 29. apr. 1930
kl. 8. Seltsi ruumis, Mustburg. 8.

Koosolekut juhatab abimees un. J. Kõu,
protokollis abikirjatoimetaja un. E. Vint.

Päevanood nimetatuse

1) prof. L. Rinne kõne:

Kõrgroo mõju madalveele põllumajandus-
likus taimetähtsuses

2) kohalalgatud küsimused

3) Lätiväinimised.

Kõne kokkuvõte:

Kõneleja rääkis viimastest soomekeelsetest
murest Tooma sookaitsepaamas. (Linnusaare sook),
soo (madal) onalt kõrgroo all, kuid onalt mõte.

Puust iga 100 m. kauguselt. Vertikaal sõltu-
selt 10 cm. sügavusest vahedega. Taimestik mää-
ratud prof. Vebbergi meetodil 1-10. Põrude ana-
lüseid tehtud uetupaama laboratooriumis.

Töö tagajärjed: Kõrgroo mõju heppesuse kui niit te-
gemist spaguetumiga, mis mõju ka alpoole am-
ble lühikesele. Kõrgroo all on madalvee heppes-
usega roasooniga kui kõrvalvee madalvee. Spaguetum
lühikese tõnne heppesuse.

Tule % kõrgroo kohal 2-2,5%. Madalvee 6-8%
kõrgroo all on madalvee 4-5% spaguetum-
lühikese amvate madalvee kohal tule mää-
ratu kui sügavama.

CaO - lubja sisaldus kõrgroo liigisaldus 0,6 - 0,9%
Madalvee 2,8 - 3,2%. Asul kõrgroo madalvee peal
on lubja sisaldus vähenen. Spaguetumist sõltu-
selt liigisaldus palju väiksem, kui sügavama
kohalides.

Lõunast on määritud, et kõrgroo avaldunud mõju.

Kokkuvõtte: Need need, mis madalvee all on palju mad-
veest kaotunud põllumajanduslikus taimetäht-
suses.

Lätiväinimised:

un. J. Vebberg: Kas on murest madalvee, mis pole veel
peal kõrgroo, kuid on eldunud olemas kõrgroo
teadimiseks. Mõnuguid andmeid näitavad need.

un. J. Kõu: Mõnuguid vastavahel on meie teades kõrgroo
mõju madalveele heppesuse artne teadimisel,
kas mõjuvad sellens H-voonid, hümnusheppes
või
teine tegurid.

Prof. L. Rinne: Mül murest määdal ja murest murest, kuid pole
teadud niinuguseid juhuseid. Murest murest, mis švaagumini
kati veel õhukene, ei ole avaldunud mingit mõju
aluminiseeritud. On švaagumini järjelt paksemas
murest, mis suureneb ka selle mõju tema all
amvatele kohale.

Et heppesuse kõrgroo all on madalvee kõrgem, mis
tingitud on lühikese protsesside.

Esitatud andmete kontrollimiseks määda käsi veel 3 murest
samaie põhimõtteid, kuid kõik nad eldavad samu tulemusi.

II

Protokollid # 96, 97, 98 kinnitatakse parandusteta.
Kinnitajad: # 96. un. Jürgens, Sutter, Paas. # 97 Jürgens, Joberon,
Sutter, # 98 Jürgens, Koberon, Sutter.

III

Jooksvad arjad: Murest lühikese võtame vastu:

Murest, Otto - agr.

Määmik, Jaan, agr.

Paas, August - agr.

Koosolek lõpeb kell 10¹⁵.

Koosoleku juhataja: J. Kõu.

Kinnitajad:
J. Kõu, Sutter,
J. Jürgens, K. Koberon

Protokollis E. Vint.

Protokoll #100.

Akad. Põllumajandusliku Seltsi üldkoosolek 5. nov.
1930. Seltsiruumis, Suurburg 8, Tartus. Korraldus
juhatab. kor. J. Kõn, protokolli kor. S. Vint, kirjut.
kor. H. Jaanurum.

Päevanord nimetatavale

1) Agr. A. Oja küle:

Nõuande töö ja korraldus Võrandimaal^S

2) jooksvad asjad

3) Lühirääkimised

I.

Kõne konkurss

Enne jaotunde loomist teostati nõuande töö Võrandimaal
mõõdu mujalgi keskkütte ja eriselt instr. abil. Nõuande
töö ümberkorraldus muutus ajapooval. Jaotunde agromooni
nõuande korraldusega loodi jaotunde, mille aluseks
~ 2000 talu. Võrandimaa võeti arvesti 6 jaotunde.

Alul oli võimalus summatega rakendada töön 1 jaotunde ja 2 jaotunde
agromooni. Järgmisel aastal antati järele 2 jaotunde, mis
praegugi veel aluseks. Jaotundeas fäheli ka kontrollisüsteem,
püüdnud, kelle juur. Nõu (kontrollit.) võttas 13, Tartu
agr. asmet 3.

L. E. põllumehed rääkisid ja nõuande töö rakendatid. Oli
juba näha tõdennust nõuande varda. Teenistuslepingus, et jaotunde
agr. poliitilist raporteid. Nõuande töö mure, murend.
Alul olis lühikene küsimus meeleolu tõstmiseks.

Kaudne nõuande võrdluse meetodi alusel. (Juurvõrre karvad,
karjalad, küsi, etc.). On kantatid demonstratsioonide võtan-
mõtet - aga ka rasked agromoonid teostada, sest nõuande
teadud võlunust tehnikas mis ajapooval on andatid.

Eesmise paanumise - õpikud - aga nende uumade.
Eristel juhtiga juht tähelepanu mõtuse mõjutid
- jaotunde.

Võrandimaal üli 30 ümbruse talumajapidamise, mida võib
õpikudanteli näidata.

Agromooni tööala on veel kontroll, püüdnud, juur-
alul tuli eni palju töötada kontrollisüsteem, tõstes eni-
plaandi kvaliteedi uumist. (Kvaliteet: mure, püüdnud.)
Tuleb tegutseda veel põllumehete seltses.

Soodikarvatus - üks vald karvatab Sangaste varda ja kogu
kõne realiseerida uumist.

Kale pooli aastan töö tagajärge - eduarve fikseerida.

Karjanduse karvatus edumise, võtate arv tõusnud, karvade-
nend maldute aastate tagajärjel.

Agromooni töö kirju - tuleb palju murestatiiv: luma.
Nõuande mure murestatiiv murestatiiv arjades - ja nõu-
murestatiiv si auma, mis on tulemised agr. murestatiiv õpikud,
et murestatiiv põllumehetega töötada. See on murestatiiv murestatiiv
olla rahvajalt, lugupidid, palju murestatiiv ja tunde nõudes.
Poliitiline rahvastöö on agr. tööd rakendatid. Arvestatid,
töö meeleolu ja poliitilist püüdnud Võrandimaal võib töö
tulemusega rahule jääda.

Lühirääkimised:

Kor. O. Sternberg: Kuidas murestatiiv põllumehed karjanduse
ja karvade pindala uumist. Kas Võrandimaal on
positiivsed tulemused juurvõrre karvade murestatiiv. Kuidas
murestatiiv põllumehes hindade ja turundus murestatiiv.

Agr. A. Oja: Karjanduse murestatiiv Võrandimaal oli aktuaal-
semaid. Huvi on põllumehete karvade tõusnud. Murestatiiv kar-
vade tõusnud, mis murestatiiv linnust pole nii uumist
veel loota. Karjanduse pindalad arenevad. Juurvõrre
ja heina pindalad murestatiiv järgest - püüdnud
arenevad auma paanumise murestatiiv.

Põllumehed praegu turundus murestatiiv: hõvade
murestatiiv juures pole väga aktiivsed.

Jooksvad asjad: Murestatiiv kor. Truu teatab, et kor. oma
aastapäeva murestatiiv seltsist lahkuks kaasa võtta.

Korraldus lõpetas kl. 10¹⁵

E. Kõn.

Korraldusjuhataja: J. Kõn.

Ande Kõn. Protokolli: E. Kõn.
H. Jaanurum.

Protokoll #101.

Akadeemilise Põllumajandusliku Seltsi
 üldkoosolek 12 nov 1930 S/i number, kell 20.
 Tartus, laupäev 8. Koos liikmeid, külalisi
 juhataja S/i I abierinees mr. J. Nõu; protokolli
 kirjutajad ja W. Paamson
 Juhatusel poolt eritatud päevakord rääkima
 parandusteta vastu:

- 1) Apr. Saluste kõne.
- 2) Kuortöö küsimus Soome üliõpilasteühingu
 Sampraga
- 3). 10 aastapäeva pidamise kava ja 4) juuennid arja

1.
 14 apr. Seltsil pole võimalik alund ühendada,
 jääb kõne ära.

2.

Kuortöö küsimusest Soome üliõpilasteühingu
 "Sampra"ga informib mr. G. Roger lähidelt
 edasiantulevatest järeldustest. Sampralt saabus
 A. P. S.ile kate - osavõtta "Sampra" aastapäevast
 9 nov 1930 a ja ühtlasi ettepanek: kuortöö
 loomiseks "Sampra" ja A. P. S. - kui samantüüpi
 organisatsioonide vahel. A. P. S. i esindajateks
 käivad Soomes agr. Mägiste ja Roger.
 "Sampra" on organisatsioonilt A. P. S. ile samas
 liikmetes on agronoomia üliõpilased. ...
 Valitsel lehitati mr. Rogerile Soomest ja
 kõne katkestati.

10-da aastapäeva pidamise punktikohita
 võetakse sama majasid mr. Truu.

Mr. Truu palub mr. mr. rahvat osavõtta aastapäeva
 puhul korraldada. korraldustest üliõpilasteühingu
 kell 20 ja kui korraldustööd on abi tavis
 siis mr. mr. sellest mitte ära rääkida.
 Õnnejuhul ehk hoolitses dekoratsioonide

külje eest ja suuallpoolt püüas öhtut
 meeldivast teha. Jatkab oma kōnet
 mr. Roger. "Sampra" ja A. P. S. l on varemast
 ajast suurem. ja lähikaimist alund -
 vastastikustel ekskursioonidel venna -
 rahvaste vaile. Viimastel ajal oli aga
 vahetult vaikus. On Soomes nooremad
 agronoomid, nii nagu O. Halle kes vähe
 estirobraalne ja igatseb rõõmsu liidu küsimus
 algatajaid. Soomes Sampra ja A. P. S. i
 esindajate koosolekul eritati mõnede
 poolt liidulepingu kava ja Sampra ja
 A. P. S. i juhatusel poolt on see vastuvõetud.
 Loeb ette liidulepingu kava ja tähendab:
 üldkoosolek võtma niin seisuselt ja A. P. S. i:
 10 aastapäeva puhul, kui koosolek lepingu
 häälskiidab tuleks see allkirjastamiseks

Mr. Kars mainib, et vaevalt oleks liiduleping
 A. P. S. ile varem ei too, soodustab
 vaid lähedamat, rahvuslikumat läh-
 kaimist venna rahvaste vahel

Mr. Roger: käisale on erimeni sellaseid liidu-
 lepinguid, niin taotleb mõlemi maade
 põllumajanduslike huvide ja huuside sarnas
 võimalus ekskursioonide ja meie üliõpilastel
 näit. Helsingi ülikoolis õppimisvõimalustega
 venna ^{rahvaste} maade põllumajanduse ja rahvaste
 eluga tutvuneda.

Mr. Nõu teeb juhatusel nimel ettepaneku
 liidulepingu vastuvõtta.
 Liiduleping võetakse ühel häälel vastu.

Mr. Roger jatkab Soome üliõpilasteühingu
 kirjeldab öhtust "Sampra" küsimust.
 Osavõtjad oli 120 ümber. Kuigi daamide
 tundeid polnud eriti rõõmsatunavad - meie
 daamide omade kõrval oli öhtu hästi meeldiv.

Oli kõneid Hendrik Sampra oma
 õnnetult deklamatsioon - põllumehele
 ning ja oli veel palju üpetajaid ja
 palju naistele. Eestikeelse kõnega ühe
 soomlase poolt väljendati sõbralikkuse
 tundeid A.P.S.ile. Sellele vastas meie poolt
 agr. Mägi ja lühikese kõnega. Andume
 ka edasi Samprale kutse, osavõtte meie
 A.P.S. aastapäevast ja mis tuleb toime ka
 meie aastapäeval sõpruslepingu allakirjutamine
 ja lähem aeg näitab sõpruslepingu tulemusi..

3.

Krr! Nii lüh ette 10. aastap. juht. kava

1. Aramine kell 12
2. Kõne
3. Seltsi 10a. tegemise ülevaade
4. Lepingu allakirjutamine
5. Territused
6. Lõputõus ja hümn.

Prof Köpp. Ohtu korvibime on ühiskondlikud, mis võik nunnid on meie perle. Päevase
 aktuse puhul vajavad meie nunnid nina
 korveldat kätt, vaja dekreeride, nidevarnast
 muretseda jne.... Ihtu ka väike brošüür
 5000 essemplaaris mis laiali saadetakse ja
 sellega saavutatakse reklaam — on A.P.S. oma
 väljaannete häärus levimises neile mis
 nii reklaami teha. Kamb loodetavasti
 võik kulud.

Krr! Roger palub mainida krr! krr! es agr. Mägitel
 ühes soome külaliste vastuvõtmisel abis ja ka
 matkas ligi teks. Lühis — kas on teada,
 kas nunnide dekreerimine oma pole otse.

Prof Köpp nimetab dekoraatori kandidaatide A. Jansoni.
 Krr! A. Jansson teatab, et aravõidu tõttu ei saa lubada

Krr! Ränkel. Ohtu korvibime on ühiskondlikud
 ka haris korvibimeid.

Korvibimeid nimetatakse krr! krr!
 Jürgens, Sumbry, Soosaar, Gerherson
 Heilmann ja Peltimäe

Krr! Roger küsib palju on ohtu korvibimeid
 abasotfaiel ülesand.

Krr! Nii teatab, et korvibimeid aravõtte nunnid
 sellest teatavast, et aravõtte arv teadakse

4.

Prof Köpp palub liikmeid laupäev S/i
 liikuda — et ka üht tüü korveldada.

Krr! Roger: on endine moraalne volutus
 mis nooremil kaasaaidate. Ühiskond
 krr! nii majajal — on palju tüüd ja
 mis on tegelaid vähi haris ja
 tubli liige aitab nina kaasa.

Koosolek lõpet. kell 11,15.

Koosoleku juhataja: J. J. J. J.

Kinnitajad:

Hugo Sutter
 E. Jürgens
 M. Jürgens

Protokoll: W. J. J.

amet järele.

APSi olus ka küllalt tihed ja tugev turundus alal ja selle nurimise. Kanada koostamine ei tees kannu, majanduslik vägapäänted leidsid.

Läbirääkimised:

Mr. E. Rogers: Väikesel turundamisel paljusarvulises xiru-konnas on niisugused. Eskeksjulist on ne korraldatud Jaanis, Sausamaal, Amerikas, kuid meil olid ei võimalda xda. Meie produktioon on laadi painatud ja väga mitmekesine, me ning me ei saa kaitsta enestele eskeksjulist võttes välismaade suurejooneline ettevalmistus ja korraldusi. (Kanada poolid) Tuleb otsida ja leida meil nõuetekohased põhimõtteid ja lahendusi.

Mr. J. Nott: Võib mõelda sehetada, mis võiks APS selle uutmise lähendamisele teha ning kuidas kaasa aidata.

Ag. J. Wotke: Tawis elluvia standardimine põhimõtted. Paanimine toimigu korraldumalt - see mõjul otjale, kaup levis kudemini. Tähta korraldust (kõikidele üh.) andeis. Iseloomustab praegust kaardis niisuguse korraldust kuit 1/4 export hõmest on põllumehele maustav taw. Meie turunduse apparatid äärmiselt kallid. Suure otsustekohasid. Standardimine põhimõte uerget teotada juba põllumeeste juures riist: kartulid, kapsad, etc.

Mr. J. Long: Meil puudub põllumajanduse koda, nege (vastav turunduse organ. Teraotje tootang pole meil praegu kuigi suur, et me saa tootangut tähta. Tootanguga tootmise võimalusi on.

Ag. J. Wotke: Kõja ülesanne pole turundamine. Koda on agraar - /põllumajandus / kaardis ametis. Kõja loominega lähene üli talle ka agrooomiline nõuande apparatid ja selle korraldus. Kusagil riigis pole kodade juures olnud turunduse instituti. Meie ei erguta hõmaga tootma. Praeguse korralduse juures ~~te~~ saab paremini tootja teatavast mõluse kaardada. Kõma maksimale tuleb tingimata arestada

kaardis puhtuse, häädnud ja väärtusega, mitte ainult kvantuniga uaga se suuri saget olnud.

Mr. ... kas standard aitab arenduses - raealt üll, mit tootang pole ühtlane, mis aasta on uga teine aasta mitte. blud ei võimalda.

Ag. J. Wotke: Standardid võib igas, pole tawis udmis neuglis igasord vart ka kõige algelise standardimine on alati niisuguse karmis. Kõrgi meil tootang pole ühtlane, udmis vastavate korralduste abil võime miski olukorda parandada.

Protokoll A loo komistataun parandusteta. Komistafad Mr. H. Stenberg, E. Gerberson, A. Põllusaar.

Kohalalgatud udmimise pole, uuroten lõpet kell 10³⁰

Korraldus juhataja: *[Signature]*

Komistafad:

Protokoll: *[Signature]*

[Signature]

Protokoll # 123.

Akad. Põllum. Seltsi üldkoosolek 26 nov. 1930

kell 20, Spi. ruumes Suurturg & Teras.

Kõrs liikmeid 25; külalisi 3.

Juhatas Spi. Tähtsimeis korraldaja, protokollis korraldaja H. Järn.

Juhatuse poolt esit. päevakord kinnitatakse
parandusteta.1. Prof. L. Riine kõne: Põllumajandus-
lik kutscharidus Norras.

2. Protokollid

3. Jooksvaid asj.

1. Kõne kokkuvõte:

Norra üldsõnustuse tuleb tähele panna. Maapind kasvab. Kultuurpõllumaad ja kultuur-
leimamaad mõteliselt vähe. Mõte all on 7 miljonit
ha niisket maad - osa sellest kasvatatakse ka
karjamaana. Rahvastikust 33% on põllumajand-
töötajad - on 880000 inimest - umbes sama
palju kui meil Sestis. Arvuliselt on majapidamisi
alla 10 ha kõige enam. üle 100 ha suure
majapidamise on ainult 26. Norra põllum.-
kaasab väikepõllumajanduse iseloomu. Iga elaniku
kohta tuleb $\frac{1}{3}$ ha kultuurmaad. Kasvatatakse
teravilja ja kõige rohkem kasvatatakse
loomatoidu kasvatamiseks. Loomakasvatatus on
ka tähtis. Kliima ka mõeldiselt sarnane
meie omaga; Golfstrumi mõju tõttu aasta kesk-
temperatuur on kõrgem kui meil samal laiusjoonel
olevad alad on veel raskemad kui meil -
ja palju norralasi väljaremmad on Ameerikas
ja mujal.

Üldharidus: Norras on riiklik
7. aastane algkool; algkooli lõpetajale

on mitmesugused täienduskoolid edasiõppimiseks.
Kesk- ja kõrgeim kool, kumbki 3a. kutsuga
ülikool on 3. üldine; tehnikaukool
ja põllumajanduslik ülikool; viimane
amb 30 km. Brast.

Põllumajanduslik kutscharidus.

Norras on põllutöökoole 35 (meil 14).
väikekohapidajate koolid 6. idari-
aianduskoolid 9 (meil 1.) priimandus-
koolid 5 (meil 1.) metsanduskoolid 8 (meil 1.)
koolimajanduskoolid 67. (meil 8).
Kõrge põllumajanduslik kutseskoolid 131.
Meil sellenõuval 33. Norras iga kutseskooli
kohta 831 talu, meil 5060.

Kõrg. koolid. 1) väikekohapidajate koolidele
õpetajate ettevalmistamiseks. 2) koolimajandus-
koolidele õpetajate ettevalmistamiseks ja
põllumajanduslik ülikool.
Koolid alluvad põllutöö-ministeeriumile.
Harilikult kannab riik $\frac{3}{4}$ kooli ülalpid-
miskulud. Enamasti elavad õpilased
kooli juures. Õpetuse eest tuleb siiski võeta....
Põllutöökoalide kursus kestab 2 talvet
ja ühe suve. Suvel harjutatakse tegelik-
tööd. Käsitöö - puu- ja raudtöö õppimiseks
on koolide juures töökohad
õpilaste arv põllutöö koolides 50 - 120.
Õpetajaid 5 - 50. Kooli talul on
keskmiselt 8-20 ha. põldu. On ka
12, 9, 6 km. kestusega koolid ja mõned
isegi liikuvad iseloomuga.
Väikekohapidajate koolid - 12- ja 5-6 km
kestusega. Õpilaste arv mis vähe, kursus
lühem, suurim partei on. Enamasti õpetatakse
käsitöö ja väikekohapidamine ju alad,

mis eriti väikekohajada ja riisukehalt
tähtsad.

Kodumajanduskoolidest on ora
reiseriad - ora tütarad teiste
koolide kõrval. Ojulasel elavad kooli
juures. Kooli kursus 0,5 kuni 1 aasta
Pärast praktilistele oskustele ja töödele,
on vahel 2-3 teoreetilist tundi päevas,
kerem. koolis 40 õpilast.

Aianduskoolidest on 1. Osles. Kooli astujailt
võetakse 3 a. eelpraktikumini. Kool
valmistab õpilasi ette tegelikkuses aed-
nikkuses ja II. ulikoolis edasiõppijateks.

Põllumajanduskoolidest on 1. 3a kursusega
juhtivate jõudude ettevalmistamiseks
3 kooli on 1,5a kestusega - õpilastelt on
võetav 1a meierei eelpraktikum.

Metsanduskoolis on 1. aastased.

Kõrgemad põllumajanduslikud kutse-
koolid on 3.

1) Kool - kus valmist. ette. õpetajaid väikekohajad
koolidele - õpilasi 40. Kooli astujailt
võetakse 2a. eelpraktikumini talus, või
aiandus alal

2) Kool - õpetajannade ettevalmistamiseks
kodumajandus koolidele ja algkoolidele
koostööst õpetajateks. Koolis on 4
kursust. 1). 2a. kursus. 2). 1. a kursus
algkooli õpetajate ettevalmist. - kuhu vastuvõetakse
nii, kellel algkooli õpetaja kutse
3) 5-10 km kestusega kursused kodumajandus
alal. 4) täiendus kursused kohtadel
alvetele õpetajatele.

Kooli vastuvõtmisel on võetav õpilastelt
hõbe tervis, vanus 20-30 a. vahel ja vastab
haridusline ettevalmistus.

3). Põllumajanduslik ülikool, asutatud 1859a.
amb Islost 30 km kaugusel. Ülikooli ülevaade

1) ettevalmistada kõrgema haridusega
inimisi põllum. aladel ja 2). teaduslik
töö - katse ja uuring teaduse edasiviimises.
Ülikool jaguneb 5 osakonda: 1. üld. põllumajad
2). põllumajandus 3. metsandus, 4. maa-
möödu, 5. aiandus osakond. Ülikooli
õppeaeg 3 a. Võib olla üliõpilasi mehi
ja naisi - kuid on vaid mehi. Üldarv 200.
Korralduste valits. ülikoolis - õpetöö,
distipliini mhtes on tavalis kuni
nõusolek. Ülikooli rectori nimetab ka
kuningas. Ülikooli valitus on rector
ja 2 professori; kantab eluke, distipliini
kürimuri jne. Rector juhib ka
professorite kogu kus antakse õppejõudude
õpetöö, õpilaste, stipendiumi määramise
jne kürimuri. Ülikooli juures on ametis
20 prof. 12 dots. 16 assist. ja 7 lektorit.

On üliõpilased ja vabakoolilased.

Ülikooli pääseb 2a eelpraktikumiga,
aianduses 3a. ja põllutöökoolide eksamid
peavad ka olema tehtud. Soengutest
harjutustest oravett muduslik - saunsti
tuleb üliõpil alluda ülikooli distipliinile.
Norra ülikoolis on üliõpilastelt võetav
1). üldharidusline ettevalmistus 2) erialaline
ettevalmistus - teoreetiline ja praktiline.
1ga aasta areldatavse andmed üliõpilaste
töö edususe kohta. Agonomideks hütane
sai põllutöökoolide lõpetajaid ülikooli
lõpetajaid hütavse kandidaatides.
Üldiselt on 1. a. kursus väikse erinevustega
osakondade järel. 2 ja 3a. päris eri-
nemisega üksteisest orav. vahel seotud.

Norra ülikooli korraldus on paljude huvitavate
asunuti ühiskond küljed sealse kutsehariduse
korraldajates meile tähelepanemise väärt.
Kõne pole mõeldud diskussiooni algatamiseks
kuna see meil miksmi päevakorral ja
ajalehtes arutuid artikleid viijutatakse —
polemikast teha — vaid et orienteerida
lühikes, neid paremini tundmaõppida.

Kõnele järgnevad näidpildid — isikuteist
Norra koolidest, õppamistest.

Juhataja Krr. J. Nõu tänab prof Rimeat refraad.
eest ja avab refraad. kahta läbirääkimist —
Küsimusi esitavad.

pr. L. Käbin: Meil on kutsekoole vähe ja nende
toetus ka vähe, Norras on aga palju mitme-
muguseid kutsekoole, kuidas seal riik nende
haldamises raha lüüab.

prof. Rime. Koolid saavad seal toetust elavate korras.

Krr. Steinberg. Kas ülikooli lõpet liiaval Norras tööd või rändand
välja, Ameerikasse, kus norralaste tublidust hästi hinnatakse.

prof. Rime. Norra agr. väljandamise statistika puudub. Üliõpilane
on Norras vähe, arv ehk vastav umbes norraal elanikule
ja sellepärast peaks vast kõigile lõpetajale tööd leiduma.

Krr. Rime. Üliõpilane elavad kooli juures, kuidas on üliõpilasele korraldus
kas orgini ka seal on?

prof. Rime. Üliõpilaste elu milles ei saa ma ühiskondlikult rasket,
sest pole üliõpilaseks sellist külfest tutumust.

2). Protokoll # 99 kiinnitakse parandusteta. Kiinnitajad
Krr. Krr. f. J. J. H. Dutter. H. N. N.

Protokoll # 101 teib Krr. J. Nõu paranduse, et Lühulepingu võttis
vastu üldkoolide ühel häälil ühes jätatuse poolt tehtud parandusega
nimelt et üliõpilaste asemel — A.P.S. liikmed.

Kiinnitajad. H. Dutter, E. J. J. J. J. J.

3). Jätkuvaid arju; nõua ei morite, korraldus lõppes kell 22.30.
Kiinnitajad:

E. J. J. J. J. J.

Korraldus ja letaja: J. J. J. J. J.
Protokollis: H. J. J. J. J.

Protokoll # 104.

Arvad. Põllumajandusliku Seltsi üld-
koosolek 28 jaan. 1931. a., kell 8 õhtul,
S. J. mures, Suurtung 8. Tartus.
Korraldus juhatab Krr. J. Nõu.
Protokollis Krr. H. J. J. J. J.

Päevakord:

- 1) Eriteadlase A. Trubaki kõne:
"Kartulikaubandus Hollandis"
- 2). Protokollid
- 3) Jätkuvaid arju

Päevakorras parandusi ei tehta.

1. Kõne kokkuvõte:

Kartulikaubanduse alal saunub Hollandi
paljude teiste riikide ees esirinnas.
Kartul on seal küllaltki tähtis kauba
artikkel. Keskmiselt toodab Hollandi
3 miljoni tonni ümber kartulaid aastas
— võrdluses Eesti - kartulisaaqiga 0,7 miljoni
tonni.

Välis turule läheb Hollandis kogu 3 milj. saaqist
1/6; ümarguselt 0,5 miljoni tonni ehk
10-17% kogutoodangust. (meil kõigest 5%).
Aga ka riiseturul on seal kartuli-
tung suur; sest andmete järel läheb
kogutoodangust 2/3 müügil ja kogu
turule toodud kartulitest tarvitatakse
ikka suurel määral.

Kartuli pindala on umbes 3 korda
 suurem kui Eestis. Hollandis - 179000 ha

ja Ertis 70.000 ha. 1928 a. andmeti järel. Kogutoodangud on aga 4-5 korda suuremad, järgelikult saak samalt pinnal suuremalt on suurem kui meil. Saadusmaterjali olemasolek, hea kaubandus-kooralduse, välisurqude jne tõttu nimis kartulimaat harimine põhjalikumalt, väetatakse maad tubetult ja saagid üheltselt holt kõiguvad nii 150 - 300 kv. vahel, meil aga 100 - 120 kv..

Hollandi kartulituruvaatlemisele asundis tuleb kindlat vahet teha varajase ja hilise kartuli müügi vahel.

Varajased kartulid, seeme isandatakse ja mahapanek nimis enamasti juha märtri kuul. Müügil tuleb värske kartul juha juuni lõpul.

Kartuli eksport Hollandis on võrdlemisi hästi korraldatud. Välisurqudele lastakse ainult kõrgväärtuslikku, sortitud teket, standardiseeritud kaupade umbes 50% väljaveost läheb Saksaale, 20% Belgiasse; Prantsuse ja Inglismaale - ~~kuni~~ kuni kummajasse 10% ümber. Väheval määral Hispaania, Portugaalia ja Sveisri. Märkimisel aastatel ka Vähemere maad ja ka Ameerikasse

Pika aja jooksul on kartuli turustamise alal väljakujunenud korraldus. Kartuli põldurid kontrollitakse juha muel. Taimekaitse asutuse

poelt on üle maa ametis kontrol-löörid, kes alati kurssis põlduride reisirukoraga ja kes ühes omal ajaliste ja väljaveo hooajal teostavad kontrolli.

Kartuli kontrollimine nimis pe-angalikult maal, põllumuste juures ja saatejaamadades, aga ka järelkontrolli juuripunktides, sadamalaadades jne..

Meil väljaveo alal juundub nii korraldas ja samuti tootmine ekspordiks - selle tõttu mis kontrolli teostamine varreem...

Vähemase aja mured kaupmesturi mündatusest halvavast aga üldse kartuli (kaup põllumesturid) toodangut, samuti kaubandust.

Lähiräärimisi juha võrkojate juundel

2.

Protokollid - jäaval jäguisest korraldusest

3.

pausorail arju: Kv! Kõn teatet, et loptet korralduse - eest.

E. Kullberg
H. Kullberg
H. Kullberg

Korralduse juhatuse juha

Protokollid Kujumesturid

Protokoll # 106.

Akad. Põllumajandusliku Seltsi üldkoosolek 8. veebr. 1931
 kell 5 õhtul Suurturg # 8.

Juhatab kor. J. Kars, protokollib kor. L. Lõnn.

Kavas:

1. Tallinna Naiskutseskooli juhataja pr. Varma kõne "Maakodu korralduse põhipõhi"

Kodu on riigile elu alus. Kodust saame hulk harjumusi, mis jäävad eluksajaks ja moodustavad iseloomu. Elajõud, töötahe ja huri elu vastu neid peame saama kodust. Sellepärast on tähtis, et kodu oleks hästi korraldatud.

Käsitab elamist ja selle sisustamist, 2) rõivastamist ja 3) toidustamist. Need oleks praktilised asjad mis tuleks arvesse kodu korralduse juures

Elamist ja mis sellega ühenduses. Meil on suured laiad otstarbekohatud elanud. Elamist ehituse juures mõeldakse vähe selle asendi kohta ja kuuldakse seda ümbritseva, milline oleks sisetunne - ruumide jaotus ja ühendusesolek. Ehitusest ja sisetunne oleks elamist korras hoid. Täielikult ühest kodu ei ole veel kujunenud, kuid selles kujutame parajasti. Meil püütakse sisustada maakodu lüga linnalikult. Katsutakse saada pehmet mööblit, mis ei sobi maakodu - see on tolmukoguja, ei sobi sellesse ümbritseva ega fooni. Maakodu oleks sisustatud lihtsa puumööbliga. Maakodu püütakse sisustada ka kahes osas, peale oma ruumide veel puhaskommu rõõraste jaoks. Kodu on perekonna põhikohaks, sellepärast kõik mugavused saagu asants esijoones perekonnale. Tuleb sisustada sellega mis on lihtne, vastupidav ja hästi pestav. Suur mööbliesemete arv ei ole tähtis, garnituur on kallid ja sinna kuuluvad veel ülearused esemed. Üksikute mööbliesemete sisustus on odav. Paigutus oleks

selline, et ta mitmekesiselt ruumi. Mõne aastaga on maakodusse tekkinud ka ukseesrüüed. Need ei sobiks hästi, maakodu, nad ei vasta tehnikalt maakodu nõuetele pears olema kodu valmistatud ja lihtsad. Lilledes suhtis ei ole olud seni veel valikut. Kunst ja tarbekunst esemeid pears olema meie kodudes. Meil on seintel näituste diplome ja värvitud klaase fäibli tekstiga. Kütusekiigad võiks laekas seista. Nende asemel pears muretsema enam kunstiesemel.

Rõivastamine. Rõivastatakse lüga linnalikult linnemalt valmistatud kodu, nüüd ostetakse valmis rüüed ja kleidid. Meie ostame odavat ja arvame, et see on peen. Töö muudab jalad ja käed krobeldaks sinna ei saa tarvitada kõike linnastostetut. Meil ei ole kujunenud erilist tööriist, vaid sellers kujuneb kantud ese. Tähtis ülesanne on kujundada maal tööriist.

Toidustamine. Ka siin tahame jälle linnastostet. Vanasti oli toiduks piim, nüüd tuleb asemel tee ja kohvi. Põdulikud toidud on väga magusalt korraldatud. Kõrki toidud mida maal valmistatakse on väga kultuurivõrdsed, mitte asetada. Meil katsutakse lauda ühekoormata ja seda hinnatakse. Tuleb sisendada arvamist, et kõik see mis on maal ei ole mitte halb. Maainimesed on kartma lõõnust. Ei jülge lihtsaid toidud pakkuda. Serveerimine on meil mahajäänud.

Valmistamise viis kodusel teel. Sellers jätkub aega pikkadel talveõhtudel. Tänapäev kuulatakse õhtuti raadiot, hõõveltoades ja kangast kududes ei saa seda. Praeguse aja perenaine ostab kõik - sest kõike saab osta. Meil on üldine nähe, et meie ei tee midagi vabadel hetketel. See on raim ja sääst kasvavad meie noored nad ei näe seda mida elu sunnib neid hiljem tegema - tööl. Tähtis ei ole valmis ese vaid valmistamise protsess.

Meie noored naised ütlevad, neil ei ole annet sukka kududa või nõeluda. See on viimane kuhu oleme jõudnud.

Kodukorralduse tööd peavad kõik perekonna liikmed tegema, see ei ole ainult ema kohus. Perekonna liikmed peavad seda teadma, et iga asi peab omal kohal olema. Kuidas kardada luua ja pidada seda on eestlastel vähe ja seda peab sisendama ning see võtab aega. mida peab harjutama lapsest saadik.

Läbirääkimised.

ksv. Suik: Kuidas praegusel ajal saada täiskasvanut mees-piret niikaugel, et nad hindaks mugavat kodu?

ksv. Almal: Kuidas saada praegust peretütret niikaugelt, et nad oma tööd ja olemist saäl võtaksid lugupidamisega?

pr. Käbin: Meil ootatakse ehk lastakse teha, vanasti tehti ise. Kuid siis olid inimesed teised. Need inimesed olid füüsiliselt kõvemad ja harjunud nüüd organism on nõrgenenud. Teiselt, inimeste huvide piirkond on laiem kui vanasti. Tegerust on meil seltsides ja ühiskustis see võtab aega ja risub eemale kodust.

pr. Varma: Mis teha meesolevusele? Mõnel juhul päris lihtne kui osavalt rääkida, et ei puudutata mehe uhkuse tunnet. Laengutega pole midagi teha.

Kuidas saada tütreid hindama tööd? Tütarde piirus näib tööhime puudus olevat üldine, näib kujnervat selline klass. See on tõsiseluse joon mis meil maast võtmas, see paraneb ainult loomulikul teel. Talutütar peab tööd tegema, kui ta seda ei ole pidanud tegema, siis ta ei tee. Süüdi on tihti ka emad, mis sisendavad seda tütrele. Kui külastakse talusid läbi, siis on need inimesed sinna viidud, need ei oska hinnata raha kes vanemate vanemate kulul elavad. See on meil üleminekuaegajärk, kuid see laastab meie kodu ja

rikub meie iseloomu

olud on muutunud, inimesed on muutunud. Settsid on varmiliselt olemas. Vanast neid ei olnud kuid lähikäimine oli olemas - jaanituled ja kerge mängud. Seltsidega minnakse tüle, süü ei hinnata aega.

ksv. Paltmäe: Tundub kibedana, et emadele heidetakse ette, on ka teisi põhjusi. Koolis olles ei saa olla kodus, sellega ei saa õppida neid töid. Endisel ajal olid koolitamisega suuremad väljavaated, see mõjub praegu.

ksv. Suik: Koolis peitub viga, ta on maha jäänud, ei valmista inimesi kes tunneks et kõik tööd on üheväärtuslised, Rohkem töövaimu üldkoolis!

ksv. Paltmäe: Mis pärast on pr. Varma linnakultuuri vastu?

pr. Varma: Kooli kohta arvatakse, et ta peab ümber-
rannima inimese. Kodu ja kooli vahetõrrega selgitamisega oleme tüle läinud, see pole kooli ülesanne valvata, et õpilane kinnis ei lähe, see oleks hooldaja ja kodu asi. Kool ei saa valvata noore inimese järele kodus. Katoliiku maades on internaadid saäl saab. Kool ja ülikool annab teadmisi aga kasvatamine on teisel kohal. Töövaimu ei saa teoreetiliselt sisendada, seda saab töö juures, tööd tehes.

Miks linnakultuur on kardetatud? Tegelikult töö tüübi linna ja maa vahel vahet, elamise viis erineb. Peaks kujutama oma moodi maal ja linnas, nii nagu seda du ette dikteerib.

pr. Käbin: Haritud maainimene saab aru, kuid harimatut näevad linnainimeses suurt ideaali. Suhtutakse irooniliselt ja nuiustakse, miks peame meie kõige viltsamaga läbi ajama.

ksv. Peterson: Miks toimata piiri linna ja maa vahel. Taanis ei ole sellist vahet, ta meie ideaal oleks maakultuur tõsta linna tasapinnani.

krv! Põhimaal - Mui ajakirjades ei ole midagi maanaisete küll on aga enam ajn mis sõlivad linna.

krv! Kevend. - Ei maha ironiseerida, tuleks näidata otstarbekohasemat. Punane käsi ei ole häbi ka ta on pahas.

pr. Varma - Töö näitab "Mees - Talust" kui vähe on sääl maanaisete, kõik olvad linna seiskohalt ja väga juhuslikud artiklid. Samuti "Talu - perenaises" mis puutub rõivastusse ja toidustamisse on arendatud enam linna seiskohalt

Koosolek ex est 19¹⁰.

El Saarnimäe
El Põhikooli,
El Kõrre

Koosoleku juhataja.

Protokoll: Lõõs

Protokoll № 107.

Arad. Põllumajandus Seltsi koosolek 18. II. 31 aastal kl. 8 õhtul Seltsi ruumes, Suurturg 8.

Korraldus juhatab kr. J. Kõn, protokolli kr. E. Vint. Päevanood viimistatakse.

1) Prof dr. P. Kõn kõne:

"Kõrgema põllumajandushariduse korraldamist meil?"

2) Protokolliid

3) Lähiaärimised ja kohal algetud küsimused.

I.

Kõne kokkuvõte.

Kõnelija peatas kokkuvõtteks kõrgema ^{põllui} hariduse korraldamist välismaal ja meil.

Mui maegime meil on loodus Vene ja Saara üheski muidugi võti - mõtet. Praegune kava jagub 3 ossa: 1) võetakse 2) vahel - täiendav kursus ja 3) erikursused.

Võimevõttes näitame, mis tundub, et meil on liiga kohutatud. Eppesavast näit 1) keemiat liialt (anorg, org. analüüs, agrikult. keemia) loengutevõttes kantav tunnus arv on suurem kava ei nähtud, mis pärisst õhust loengute võttes laseb valgund. Keemiat võiks koostada, anorg ja org. keemia õhust, põllumajanduslikus keemias. Arut kahtluda põllu - majanduse nimiohalk. 2) Bioloogiat võt, viigoloogiat ja entomoloogiat võetakse õhust, arut meil ning koostada ka õppijate käte 3) Füüsika võitav olemasoleva. Võis ära jätta Tarkuse võt antada mõneti õpetooli juurde (massi - võttes). 4) Botaanika - võttes õppijate käte, kantava põllumajanduse nimiohalk.

Meie meelest õpetada näitaja kui tarvis, et saada tuleks põllumajandus - teadlastes.

5) Vahelised - mis võitab teiste arvete, ei saa välja jätta. (massi - võttes õpet, pärimisõpet jne.) Kõik võis kaaluda võttes mõistete arvete väga jätmine (geoloogia, tehnoloogia) ning teisi muidu vahel - teadlastes. Eriti õpetus, metsa entomoloog.

metoroloogid...

Veterinaari kursus suurendada ühe õppeaasta alla. Praegu loevad 4 õppeaastat. Kursus liig suureneb. Ei võimalta arve suurendada.

Eni õiastmeid enam võlutada. Praegu võige õmeltreemas seismorras on loomakarvates. (vaga) Sest kaalast 17-18 tundi uudeks.

Taimetõrjeks peab olema suurem. Kursus praegu kahe nädalase kaes. Tunde arv peaks enam olema. Täiendav tingimata kurnust suurendada.

Põllumajandusõpetus võige enam vaadata osas. (Õppeaasta) - keele peale koostada korda koval arveid (ühikud, agr. politika, rahvamaj. põllumajandus kaubandus-geograafia, loomade talu-tingimuste korraldamine) aga ei saa kantada ära-puudusel. Lubatud 4 tundi vähe. Veel kolm viiendat peavad enamvähem tasakaalus seadma.

Õpetuste kohta rääda tuleb minimaalne ühine ühine, ja loovast vastavalt soovidele valda lisa arveid.

Õigavõrre erinevust mitte võimaldada. See tõttu magistrite kursuse, mis jätkub endiselt alustel.

Dipl. töö praegu arvestat põllumajandus teaduskonnas, mille aluseks. Tõttu, mis. lõpu töö vabalt korrigeeritud, mille kaudu määratud töö jätus karaga.

Töö võrd negatiivne ja positiivne võtke. Arvan, et kaheksa ümber läbimõõtmise saavad üldiselt ümber tüübid katvaks ja arvestatud. Nii tüübid võtke. võtke, võtke arvestat ühe tüübiga.

Õigavõrre reformeeritud kava nõudma sama palju energiat, et kaheksa ümber, aga andma enam praktilist. Praegu 45 es. suurel jäävus 25 es., mis võimalus suurendada enam suurendada.

Õigavõrre ja kaheksa ümber tuleb teostada enam ümber kooli piires. Mis võimalus õpetajal anda enam kogemusi, ning saavad loomade karvade tegelemise

elule loogilist nõuad ümber, aga võivad teostada-vaad jätke järele loada. Kontreerimise põhinõu ühte võtta võtke tähti.

Kõige põllumajandus loomade korraldus viia loogilise tegelemise elule. Kõikidele võtta talu (lo) võtke usaldusmestena, mis saavad alla viimast saavutamist.

Agroonoomilise nõuade võtke tegelemine põllumehed. Ei arva, mis palju teaduslik, aga pole kange-rost koostada, pole usaldust jätke vastu. Lõpukõigimised:

kor. N. Manno. Kõik korraldus ümber teostada kahe võtke 1) õpetus ei ole võrdne loogilise eluga ja 2) agroonoomilisele kaugele liig kaugele maa. Siinsele ümberkorraldus on võtke palju võimalusi parandamiseks. Praktikum on alla võlutatud, aga usuvad väga elavalt elule. Kõikidele ümber on täiend, kuid mille puudub ümber õpetuse vahel ümber. Sama arvestat loeb mitte õpetada. Enam otsustatakse ümber. Teadmine võtke olla vähe aga need võtke elule.

kor. J. Kan. Ümber liig palju. Kõik koolis õpetus võtke korraldus võtke võtke. Võtke ümber, mis õpetus "täiend-likult" - geoloogiline kaarte joonistamine. Puudub tegelemine võtke menüü. Funda õpetamine.

agr. Anderson: Rõõm arveid kantada paralleelselt. Ümber liig koostada. Praktiline agroonoomia osas mõndagi veel järele võtta.

kor. N. Manno. Katvaksade töö pole võtke päris korras aga praktiliselt korraldatud. Paremaid taimetõrjeks, võtke ei saa ümber aga mitte võtke testi võtta.

Prof. L. Rime: Teaduskonnas palju kordi kurnust arvestatud. Võtke ja sama tüübi laevad teaduskonnade võtke ühte prof. Kõikidele täiend ümber karaga. Agroonoomia kava ümber liig kaugele. Arvata 60-80 lehekülge, võtke kaluulatsioonid loovad võtke võtke, mis võimalik. See pole palju, mis testi

foi'd remajus tarvitataare

kor. jaanulson: Kava ei rahuneda - riida püundasi. Kava ärr-
ei arda. Õpetust olenel õpetus. Kõrõpilane ei
kanta kõnne vlemas olevaid õppimise võimalusi

Prof. P. Kõys: Täname ettekannele kava on mulle seltsis
mõistunud eadale naitel põhimõtetele väljatöötat-
tud. Diplomini töö paraks ei vähene vaid ^{iga antaga} suure-
neb. Iga järgneva esitaja parandades selles
ennemist puuduvit suurendab ja suurendab oma
tööd.

К. В. Вит. Опиту олгу нодхотас пражуре елу нонетига.
Лугеда, аута агтеад миср нонанде метводхаст,
сеф кха лател игал алаз агрономил халкис.

kr. J. Jaanusson: Meil loengus, mille antakse lapsed
nida panna võõrkeelset õpetamist. Meenus
meie kodumaa.

Prof. A. Kõpp: On kas õppemeetodi? 1) Tõlgi kaunistatud järel-
see inglismaal 2) loengute süsteem eksami aluses.
See saunas tavaliselt. Mis eksamid mõistavad
ne kantakse ka ette - see meetod tavaliselt ka
meil

Ksü! Peltai! Kas neisole teaduslik qmte võt keerkool. Kui teaduslik, siis neel oskama maamatuks kantada. Literatuuri neel oskama kantada. On mõni of. päänud kantamata - helgen si siia illes neil kantatare liig vähe kogundust.

Prof. P. Kõpp: Kui vaatada laengutele loavr. raamatuid, mis valgul liig lisaali. Iga õppijoul jukataal kirjanduse, kurt vool klooje. kartavat andmest ligenest tundma õppida.

Kor! Steinberg: Kabineti raamatuteid saab kasutada meie Teaduskollegiumi
aiumet õppeks ja assistendide. Pärast kätt on auditiiri-
umist loengud - seal lugeda ei saa - ruum aga ei lubata.

kr. faamisoni. Mit tunkause kig palin valmini, umbreid, aue,
mit koke peale sissani unustataue. Tawis, et
alõiglane onal atreelt õrentari vataras kütimura.

Arv. N. Manno. Kas mees või naine. Arvan naine. Mees ja naine peale arsti kohta olgu kindlad kavad, mille järel elu. Lõpuks eluvalmistus. ja ka loomaga suhtes. Eriarsti kohta veel midagi teada.

Prof. Rinne, See rooriavaltsus otsustab kinnitada
ei saa jätta ühegi ametile. Iga aastaga muutuvad
vaated. Teaduskomitee kaunistusi ei saa
koos lubada, sest uude kirjanduse hooletasid ja
tunde tähtselt lubadusi tagasi toonud ning
vähene eksperimentaalne arv ei võimalda neid,
sest mis kannatavad veel enam. Tere.

II.

Meil soovaks võtta vastu juhatuse poolt esitatud
järgmine lühem maa- ja korra.

Si kodukorra põhjal tuleb iga semestri liikmemanus tasuda: kevadsemestril 1. märtniks ja sügissemestril 1. novembriks.

1. Lühikem, kes ei ole oma liikmemaaksu tähtpäevaks tasunud, kaotavad Si raamatukogu kasutamise õiguse.

2. Kõikmed, kellel kahe semestri liikmemaks
eestpool tähendatud tähtpäevadeks tasumata,
loetakse S'ist lahkuvaks.

Märkus: Eene lahkumise lugemist saadetakse
S-i liikmetele si juhataja poolt vastaw
meelde tuleks

3. Liikmed, kes kolmandaks tähtpäevaks
kõik vanad võlad (3 semestri liikumatus
ja teise võimalikuks võlad) tasul loetakse
automaatselt si liikmeks.

4. Luxmed, kellel üli kolme nädalise liik-
mevõime taastamise võetase taastamise kord
8-i liikme, nagu nusi liikmeid.

5. Liikmetel, kes soovivad luua ühise liikmevõrgu, on võimaldada luua ühise liikmevõrgu.

liikmemaksu Kr. 25- tasuda korraga või
ühe aasta jooksul kolmes osas, kusjuures
rõlgne liikmemaks kustutatakse.

Märkus: Kes oma eluajaks liikmemaksu
ühe aasta jooksul ühe või kaks osa
tasub, lõpu aga tasumata jätab, kao-
tab eelneid tasunud osad, millest
loetakse ABS-i kassas.

6. Lühge, keda kehtib on loetud või loetakse
rahkumene maksude mite tasumises võib
tagasi liikmeks astuda harilikus korras,
kusjuures ta vanaid võlad tasub lüh-
eluaegse liikmemaksu maksab, mille arvel
ka võlad kustutatakse.

III.

Protokollid kinnitatakse panandusliku
kinnitajateks #103 kor! Jürgens, Sutter, Gerberson
#104, Gerberson, Sutter, Nunn #105 Gerberson, Nunn
Jaanson. #106 kor! Jaanson, Gerberson,
Nunn.

IV.

Kohalalगतul küsimused:
kor! J. Steinberg teatab, et kor! formuundate juhata-
jad tahsid väljapaistnud teadaandele vastu.
võet formuunde amandid juhatare entate-
kooralee lõigul ul. 10¹⁵

Kooralee juhataji: ~~W. H. H.~~

Protokoll ja Eindeeduit

J. Aulund
St. Barrepp
St. H. Sutter

W. H. H. p. 137

linnemaa. Kõik need asjad, mis on
 juba järele mõeldud, tuleb ka
 võtta linnamajanduse kaitseks.

Kõik see, mis on järele mõeldud, tuleb ka
 võtta linnamajanduse kaitseks, mis on
 juba järele mõeldud, tuleb ka võtta
 linnamajanduse kaitseks.

Kõik see, mis on järele mõeldud, tuleb ka
 võtta linnamajanduse kaitseks, mis on
 juba järele mõeldud, tuleb ka võtta
 linnamajanduse kaitseks.

Kõik see, mis on järele mõeldud, tuleb ka
 võtta linnamajanduse kaitseks, mis on
 juba järele mõeldud, tuleb ka võtta
 linnamajanduse kaitseks.

Kõik see, mis on järele mõeldud, tuleb ka
 võtta linnamajanduse kaitseks, mis on
 juba järele mõeldud, tuleb ka võtta
 linnamajanduse kaitseks.

Kõik see, mis on järele mõeldud, tuleb ka
 võtta linnamajanduse kaitseks, mis on
 juba järele mõeldud, tuleb ka võtta
 linnamajanduse kaitseks.

Kõik see, mis on järele mõeldud, tuleb ka
 võtta linnamajanduse kaitseks, mis on
 juba järele mõeldud, tuleb ka võtta
 linnamajanduse kaitseks.

Protokoll № 109.

Akad. Põllumajanduse Seltsi üldkoosolek 8.
 märtsil 1921 a. kell 5 õhtul. Seltsi ruumides
 suutakse 8.

Koosolek juhatab kor! Kõn, protokollid kor!
 H. Nark.

Päevakord kinnitatakse esitatud kujul:

1) dir. J. Põdra kõne: "E.T.K. põllumajanduse
 tulevikus."

2) Protokollid

3) Jooksvad asjad.

Kõik kokkuvõtte: Tervejate ühisuse esimene
 ühine kogu tehti Viljandi kantseläri kaudu
 ühise algatuse. Üldiselt aga ühine rahvus.
 Tegutses aruult kitaripalatsi ühis kogu
 muudatus. Ühine sotsiaalne ring Paide, "Täi"
 juba mis aga pea väga suuri. Terve
 Tartus kus oli väike ühine ring (12 ühis),
 kelle peamised põllutööstused ja raudte muudatusid
 1916 a. aga oli pöördumise mis sundis
 head algatust liiduvõrkude. Kolmas korraldaja
 ühine ostude alal oli Rannas. Algasid
 30 aastat ajal mitte, et ühine ühine
 korraldaja, mis tähtsaks lepingu alusel. See
 ühine n.n. "kooperatsioon" mis lepingus
 nõudis loomulikult teatud vastutusest ei leidnud
 sellist pöördust suuremat pinda. Alles 1917 a.
 suudeti alus panna "Eestis Tervejate ühine
 Liidu" pärastliku E.T.K. - li. Liidust võtsid
 suurem osa ühine peale soorte ühine
 kus ühineid liigim. Olgu, et mitmed
 poliitilised ja teised ühine on teinud
 üli kogu, kuid ühine kaudu on
 hi suuri olnud, et ei ole suutnud keegi.

276.

Koha tegerast lõpetada. Lühiskaubandusest põllumajanduses väärade, tuleb tähendada, et meil pole puht põllumajanduslike lihvusi, vaid need, kes seni neid üles andsid on täitnud on müürid peale selle ka teisi tarbeid. Terve vüda suunamis ühtsust on enda peale võtnud val teravilja, sigade, lüsti loomad, loomade j. n. e vahetahfase. Sün on erile kerkimud just need, kes loomade keskkahtades ja terde ääres. Nagu teine ühiskauplused on ka t. t. k peale põllum. tarbete muutsevad ka teisi t. t. aya 85% kogu kaupadest suundus just põllumestele. Suga võiks teida peaaegu kui põllumajanduslõnn. ühingat kasutada. t. t. k. on alguselt peale enda lestuks võtnud Harade ühiskaubanduse knaade vastavaid asutisi, teledelt on püüdnud arvestada terveid ja õiged pühimistid, mis üldiselt t. t. k. aremunisel on kõst mjunud. t. t. k. aremunisel on märgata Soome, Rootsi ja teji Inglise mju. tule tähendada, et teji esimene operatsioon lehti Soomuga ostis sealt 1000 pühti silke. Siia ajal seisis peaaegu kaubanduslõnn toiming püden vaid peamiselt loidu, üid ja naks kaupade muutsemas. Sün lastusur val üelisevaka pünder, valuntat loodelis seade põllumajand. seaduste ekspordist. Juba vnu sõja ja okupatsiooni ajal ostis t. t. k maalt kortalid koku, mida Soome vut, et sealt teisi kaupu asumu tuma. 1918 a. sure lüti, et tule arundada Keskühtsuse omataõstest asutades ka vastavaid ettevõtteid. Vabadussõja ajal tali t. t. k. aremunis muutis, snt vahetus kosmas teida kaupade jastamis moodi j. n. e. Sellistid soffitid ühingat rogu sordustatud seadukale.

1919. a. alul kus valitsusel oli rahapurusid leiti
tarvilike olavat, linamonopoli, mille koostamine
anti E.T.K. kätte 1919 a osteti kokku suurel
kuljal linn, millest saadud raha läks sõjaväestele
ostuks, mis tõusid kõigest kaksikats kaupa ostu.
Peale selle veel mõnda kurssi langus j.n.e. abid
pühajaks et tuleajaks operatsioonid andsid
kallja. Hiljem aga siinenes juba koostis välis-
maaga, mis oli aina kasuks E.T.K. aringule.
Asutaks ka Põltsamaa majapidamises, kus
püsima elavatest on jäänud vaid kinnitustas
tused suudate õiget ajal loovidevade. 1921 ja
1922 a. mis head lõikusaastad ostis E.T.K.
1,5 miljoni punda vilja, 350 tuhat punda
kartulid j.n.e., mis välismaale vahi ja
saadud vahulta eest murtsid: põllutööriks
ja masinade ning põllurammu, sest sõja ajal
maad kurnatud ja tüüstad hakanud. Sot
peale algas ka põllum. küe areng. Kuni seni-
ajani on E.T.K. 80-90% väetustest müügil
enda käe saanud hoida. 1922-1923 a. algas
suurem masinate müük, vilja vesi, et E.T.K.
algukest peale püüdis levitada kodumaa
tüütu, mis vast ei kannatanud välismaa
võidlust. Kus E.T.K. on aga välismaa kaupa
levitamis on helitud just väetustelikuant,
millest tingit ka nende hea müük hoolimata
elakapluste suurt konkurentist. 1923 a.
mis osutas võrreks aastaks põllumustele ja
müügi asemel tuli saadoni osta eriti vilja ja
jäu sitta, mida ka E.T.K. toimetanud kui
vahetab taja. Saadus sisse 700 tuhat punda vilja
aastas. Ja Sot peale algas ka modernne
Hera litige, mida põhjust peale seniajani saanud
õiendade, sest järgmis järe 1922.28 a. 17000
1928-29 murtsid E.T.K. 700 tuhat punda seemnusi.

278.

Asutats „Eesti-Linn“ mis E.F.K. -lt Linn-
operatsiooni üle võttis, aga see ei ole midagi
erilist suudetud tõrjuda Saasta põlves halvad
Linnast ja Linn dumping? Linnast alal
on Elhises (E.F.K.) osta tootamist kõrvaldama
Kuid Linnast ajal eriti ettevaatlikult, sest
mõnused suured poodid ja äärid (Aga Linnast
põlvima j.n.e). Linnast aga osta operatsiooni
on 1929 a. korrald. operatsiooni korrald. puhta
Eesti korrald. tugev linn, sest kaks selle-
aastast elijärgi ei suutnud ka poodid
Korrald. ära korrald. Puhta tugev
linna Linn ja Linn. Amurkann. Kuid
et Linnast võtaks tervet paketi ja korrald.
suurest annul õige võtte% mis korrald.
neid ühendamist ja nõudmist täita ja need
operatsiooni töid võtiste kõrgile kalgia.
Sis on E.F.K. ka teravilja korrald ja vilja
korrald. korrald. suurest ärida
tootamist. Teravilja korrald alal on mure
võtta vastu ja võideldud korrald. Linnast
edasi äärid poodid. E.F.K. aga
poodid monopol. Äärid näevad monopol
poodid ja poodid suurest summas, mis
selle tootamises tarvis, siis kui linnast
võtta võt korrald. minna j.n.e. Tõlke
poodid äärid suurest: Vilja ei ole nii
suurest määral tarvis korrald. Korrald. osta
süs firmade on võimatus võtta vilja
operatsiooni kaasa tulla. Suurest on
võtta vilja ostar, tarvis poodid tervet
poodid mis murest äärid. E.F.K. näev
aga teravilja korrald. poodid poodid
murest korrald. E.F.K. linn ei ole suutnud
oma ühendamist täita näev mure ja ostar
poodid võtta ei ole korrald. korrald.

140
Sest saavad peremüri vähest. Odra hane 75.
Väga madal hane 75. suge hane Tallinnas umbes
155 kg. Talumehel pakutakse aga 6-105. Ne
ühiste listel osutatakse ssa 20000 rohkem maksta.
Sest erandid müüvad saadusi rohu tangu jne
samuti oderamüri. Monopoli peamüüja veel, et
süü saad põllumus koremini saadustest loht
kui kollide puhul. E. f. k. seadustest on suge
monopoli peamüüja kui talu ja on valitsusel
selle teostamisel isegi kaasa pöördunud
aidata. E. f. k. arvates ei alus aruudet siit
lohta suurt tundeist, vaid peatada lüpsme
müügi kasut. Ne käesoleval ettepanekul
monopoli aastal atk E. f. k. suurene oca
koostuostust loostanud Siis E. f. k. on sel
aastal val sojaväele suurene oca kaeru
ja otre ostnud. Üldiselt E. f. k. tegevus alus
saaduste loixasest ja edasitoimutamise
võimalustest. Põllumajanduse alal on E. f. k.
omne lühikesi aga jooksul teinud tunnustus
väärseid asutusi. Põllumajandusest important
E. f. k. praegu 75-85% kirkumist 80%, Loome -
jõu söötes 60% ümber, Põllut. vundust ja
mõrinokest 50-60%, Soola 53%, petroliumi
30-35%. Eriti kaupadest teemist 1/3 kogu
territooriast. Peal selle põllumus rohkemast
tarbetust; Saksust 30%, kodumaa naha ja
võide kaupade 20%, Paberose ja tubakat
20%. Et mainitud kaupade alal on vähe
võistlas, lühik ühiskondade saadusteni
kõllaltloolt hinnata ja väime selge rohtul
ole, Sest istugi teisel maal ei ole ühis -
kaubandusel neid % käes kui meil ja
omustark ka kõrge vanemates moodus
rende ole. Mainitark, et E. f. k. l on suured
sordustused ja soodustatud krediidid.

III.
 Jooksu- ja asjade all sõna ei nähta
 koosolek lõpeb kell 7³⁰

Koosoleku juhataja: Pauphau.

El. Pilevsky Protokollija: H. Nukk.
 Hugo Pildy

Protokoll № 110

Akad. Põllumajandusliku Seltsi üldkoosolek
 11 märtsil 1931 a kell 8 õhtul Seltsi ruumis
 Suurte 8.

Koosolekut juhatab kor. J. Kõu protokollis
 kor. H. Nukk.

Päevakord kinnitatakse esitatud kujul:

- 1) J. Umasiku kõne: „Tule ühiskond.“
- 2) Lähivääratimised.

Kõne kokkuvõte: Võtsin tunni, mille kätte hakkis
 küsimus, kas see küllalt kohane praegusel
 murendel. Arvasin, et see küsimus on üldine
 võetud rahvasvahelisel ja mõndamud aastal
 Antwerpenis kongressil tähtsaks kõne esindajad
 et see praegusel ajal üks aktuaalsemaid
 küsimusi. Olguja kui mulle see praegusel
 depressiooni ajajärgel ka ei ole. Pärast mõtlesin
 siis, et rahvas vändab maalt looma mis
 suuremal osal viisil on saanud ette hädakõltsuse
 ja nende vastuhälvimise otsimisel talle otsusele,
 et need olusid tuleb maal korrastada ja
 arendamiseks nähta. Tõnu asjades ei mis selle
 küsimuse ülestõstmist jätkustas ole. Amurka
 ühiskond. Kui me 5a last hädavajadust nende

oludega ja praegustega võrreldes näeme milles
 on seal ühiskonna püüdnud küsimustega jõutud
 Seal tulevad ühiskonna küsimustega suurel
 hulgal tegemist. Amurka üldse ei anna
 kergesti raha näha, kuid et siia selle
 küsimuse lahendamiseks on palju püüdnud
 näitas, et see on taga on. Vähe et ühiskond
 ja kollektides side küsimust muudatakse
 Seal on peale selle 18. sajandi ühiskonna
 teaduse mõneme võidud agrotomilidele
 alusele. Kõs ka meie seadusloht ei oleks
 tarvis side küsimust kaaluda. Kui meil
 toota-tõlisi j:n.e. maadete süs ei ole, see on
 kalastroofia. Siin suurel turul maafarmid
 mis 200-300 talit elavate maa külge
 köitis. Statistika andmus 30-40 talit maalt
 looma vändamud. Kui meil majandusloht kalg
 suurel, sotsiaalne ühendused aga endiselt
 jäi siis see kalasturuga kaasaal viis
 näidud, sest side võime võidkõltsi kalu-
 nurgane kujutade (Haridus - sotsiaal-
 majandusloht külge).
 Kõne ühiskonna püüdnud:
 aj ühiskõltsi haridusloht külge.
 Pärast sellega kõneldes küsides kõnele võetud
 näha kujundada. Rahvamajade seadus mõneme
 jähilt korporeest haridust, paar tuba j:n.e,
 mida aga rahvamajade isi peab haldama
 selle kohta pole seaduses sõnastatud.
 Ühiskondlikud ühikud loovud korpore-
 püüdnud ühiskondlik kasvatuse. Üks meil
 asutakse selle kõvale, üks korporeate
 ühik ühe alla. Võistlus ja politika
 pärast ka ühikutele asutatakse pool püüdnud
 ühiskonna - püüdnud juhid. Amurka
 ühik ühik j:n.e ühikutele suures osas

et juht ei ole summad ühiskondlike majanduslike olusid. Tõrvis küla ühiskonna rühmituste arengumise suuna Rühmituse kumbud võivad määrata, et kasiduse järel. Tuleb uurida, millistes juures püsib huvi ühiskondlike liikmete vahel j.n.e. Mis tuleks veel ette võtta?

Tuleb uurida küla ühiskonna eluarealdust ja asutusi. Kik ja ametlikud asutused pole midagi tunnust. Tuleb leida vastavaid iduleid juhte ja sõnu. Ka A.P.S. il on suur tegutsenud võimalus. Tuleb segeerida tuleb Seltsi juure lüüa vastav toimikond küla elu tundmaõppimiseks. Tuleb valida kongressid põhimõtted, uurimise läbi viia juba eluleval suus. Muurimise alata küla ühiskonna elamiskunde eluühenduse jagamise. Tuleb väga tõetate tõetate, mis õigustel põhi-mõtetel.

1. Tõetamärk ja probleem.

2. Maalad - rajoonid. Kõs muurimise toimikonna. Võib võtta ühe harrumise tõde mõtteharumise ala. Rajooni platsi sidumise kandandusliku keskuse (kõrvi-küla) ja võtta vahet selles juurimise, mis sõnne kõnni-kõs. Andmeid koguda korralikult ja täpselt. (Seltside protokollid j.n.e.) Tuleb kõia korralikult igas majas ja naut ja tunda. Sõs tulevad andmeid läbitõetata ja leida tulemuste õige selitus.

3. Tuleb korad kallatunselte väga tõetate. Muurimise sasta aga ühiskondlikku elu kehtetamisa kõva tõetamises koos toimimise professorid ja eriteadlased, akadeemilised seltsid j.n.e. Tuleb sidumise lüüa E. kirjand. Seltsi kodu-muutmis toimikonnaga. Etalõtku kumburiga, jaostamine agrotomidega, põlvitõis koolide

õpetajatega ja muutmis organisatsiooniga. Ühiskond.

4. On soovitat, et ühiskond ja füüsilised organisatsioonid moodustaksid ühiskonna. Küla ühiskonna muutmisega ja vastava toimikonna loomisega A.P.S. astub ajalehtide samana. Tuleb teha ja peob suutma vaimustada ja tagijale retuleid looma.

Kv. Stenbergi koonde-arvestas toimikonna. Varem seda koonde-arvestas juba arutatakse ja Haideldud, Sõs osalt ka kodumajanduse toimikonna. Arvan et tei ühiskonda ei kuldurid oma kaasabist tei vastav toimikond luuakse.

prof. P. Köpp.

Toimikondi luuakse kabal algatuse. A.P.S.-is korraldus ka kirkkõige õppimise harake, et on juu su ühiskondlikule väga tõetate. Palu ühiskonda ka ühiskondlike korralduste ja loomise tõetamises. Palu õigust harrumise sõnne end ühiskonda.

II.

Läbiraõimiste all tuleb juhatage J. Kõn teatavaks et seltsi ühiskonda loomiseks on vastav võetud järele võetud kor! kor!

vt juht 13.12.1921

Koraleks lõpeb kell 9⁴⁵.

H. Aunur
Kõn
Shugo Sutter

Koraleks juhatage: Kõn
Protokollija: K. Kõn.

Skad. Põllumajandusliku Seltsi kutsutud üldkoosolek 25. märtsil 1930. a. kell 20.25 Seltsi ruumes Luurbergi 8.

1. Aramine.

Koosoleku aratõus prof. P. Kõpp. Põhikirja järgi on koosolek otsusväimeline, kui on koos 1/3 liikmest; Seltsil on praegu 285 liiget, kooa aga üle 50, seega on olemas nõuetav kvoorum. Aratõustatav koosoleku otsusväimelisus ja teatav, et vastu on võetud Seltsi liigetena järgmised krr! krr!

2. Juhataja ja protokollis valimine.

Koosoleku juhataja valitakse ühel hääl krr! N. Mägi, kes annab koosolekut juhatama. Protokollis jättes valitakse krr! krr! N. K. ja Gerberoni ühel hääl.

Koosoleku päevakorda võetakse vastu muudatusettepanekud järgmisel kujul:

1. Koosoleku aramine.
2. Koosoleku juhataja ja protokollis valimine.
3. 1930. a. tegevuse aruanded.
4. Toimkondade aruanded.
5. Seltsi rahalised aruanded.
6. Elulise ja tegevuskava.
7. Valimised.
8. Jooksvaid asju.

3. 1930. a. tegevuse aruanded

Aruande kannab ette kirjatoimetaja A. Steinberg, Aruande on lühidalt protokollis juures.

Aruande kohta sõna ei võeta ja kinnitatakse ühel hääl.

4. Toimkondade aruanded

Otsusvõimade toimkonna aruande kannab ette krr! L. Loo.

Aruande kohta sõna ei võeta.

Raamatukogu tnx. aruande esitab krr. Permann.

Kodumaa põllumajanduse uurimistoimkonna

aruande esitab agr. Kärstner. Teistseend on kanninud Soaremaa talundusolude uurimise, tulemused ilmuvad trükiti käsikraanil aastal. Muusikalisel töötatud ei ole. Sõna ei võeta.

Glennakogude ja herbariumide tnx. tegevusest märkib krr. E. Rebane, et töötajate puudusel toimkonnas midagi tehtud ei ole. Sõna ei võeta.

Põllumehe kättemaato toimkonna aruande esitab agr. Kärstner. Aasta lõpul ilmus III osa - aiandus. Kavatsitud 25 trükipoogna asemel on see paisunud 26,5 trükipoognaks, seepärast tuli jätta välja kättemaato aiandusest alalhoidu käsitus, mis kättemaato kirjeldamiseks. Naga selmised andki, roosis ka kelle ilmumine. Hilisemini trükitud kättemaato mitte õigeaegselt valmimise, ühikute autrite äraarvamisest, mille tõttu neid vahetada on tulnud. Ka on tulnud kättemaato kohandada kättemaato, neid kättemaato. Eeltoodud on tehtud võetud andi kohta, püütud leida vastavaid autoreid ja kaaluda kättemaato kättemaato.

Toimkonna aruande esitab krr. Tetter, kuit nähtav, et toimkonna tegevus on elustunud ja töötatakse praegugi intensiivselt. Sõna ei võeta.

Kõnede ja aruandete toimkonna aruande esitab krr. Gerberoni. Tähelepanu, et toimkonna tegevusest on saanud krr! krr! kahjaks kõrgele jäänud. Töötatud on kogu aeg hoo ja energiaga. Sõna ei võeta.

"Lühispere" toimkonna aruande esitab krr. Loo. Sõna ei võeta.

Kodumajanduse toimkonna tegevusest informatsioon koosolekut krr! B. Eljas. Sõna ei võeta.

Guuripäeva toimkonna aruande esitab krr. L. Tomson. Guuripäeva mälestus kirjuti kättemaato halvate ilmale ja laulupeoga ajalult ühtsattomisele, Otsarõdjad oli 70 inikat. Puuduvad pea oranditult aruanded kaarvõitlused. Toovitas olemas vähenult Raadil

Katsejaamades rühmil juhupäevast on võtta, Lõna ei võta.

K. K. "Agronoomia" aruande esitab agr. Roga. Agronoomia valjaandmine jätkus endiselt koos Eesti Agronoomide seltsiga, üldõudumise oli Agronoomia juubeli aastaks. Tähtsus 10. aastat. Lõunad aastaks on olnud mahusam kui ümki elamine, võttes ma alla 438 lehekülge, tegelik talitustöö oli 1. juun. 1930. a. alates kasutati A. P. S. i. teha. 11 aastakäiguks lähed "Agronoomia" vastu eritub raskustele, sest toetus on kärbitud üle 50%; üle on saadud raskustest enalga teha, et katnaspanduse büroo toimetused edaspidi ilmuvad "Agronoomia" siin, mille tõttu ajakirja kaust ei vähenes, katse-ajanduse büroo toimetustes määratud maa- ja maad teha "Agronoomia" kaustada.

"Taluperenaine" toimetuse aruande esitab agr. ju. L. Käbi. Valjaandmist jätkati endises mahus. Vastu tulles lugejate soovidele "Taluperenaine" siin suhtes, hakati 1. jaanuarist alates "Taluperenaine" suuremas kaustas välja andma, mistõttu "Taluperenaine" trükitöö suurenes ligi pool võrra. Värske asjaolu väideldas "Taluperenaine" siin mitme kehtetada ja mõnda osa täiendada, et käi-koosa, mis lugejast eritub huvitab. Laiendatud on kangakudumise osa, mis lugejast eritub tähelepanuga vastu võetud. Alates 1. jaanuarist 1930. on ka igal taluperenaine numb. ril kaam rühm. Kavatatakse küsimuste lugejale appi tulles hakati 1. jaanuarist "Taluperenaine" hirmata kaam andma lastelehte "Laste Maailma". Et "Taluperenaine" siin. Erakult ei käiteta karjamajanduse küsimusi, kuna seda teevad teisedki ajakirjad, on neile lugejale vastu tulles, kes tein ajakirja vähem loevad, antud kaam hirmata kõrgle

karjapidajatele väge tarvik. Lõpsis "Kärimaamat" kui taluperenaine mahus suurenes 50% võrra, mis ei ole toetatud ^{vastavalt} mitte tellimishonda, vaid ainult 75 mt aastakäigult. See on mõjuvaid tulund vähenemist, siiski on "Taluperenaine" aasta lõpetanud isikajärgi.

Karjastootmiskorras aruande esitab mudus koostajalt. Ajakirjanduse toimetuse aruande esitab agr. Steinberg. Tõetatud on peamiselt 4 muus: a) Karjatatud edasi põllumajanduslike artiklite kirjutamisest, b) 10. Seltsi aastapäeva puhul kirjutati informatsioonid ja propa- ganda mõttes A. P. S. i. tagasand kõrgi Eesti ajalehes. c) On püütud kodifitseerida A. P. S. i. kohta käivaid küsimusi. d) On püütud leida A. P. S. i. üldkoosolekul esitatavate kõnede referaate, kes seda teevad teadus-ajakirjandlikult, kuna tavapäraselt referaadid kõned on vaid vahingud algupärasest. Lõna ei võta.

Põllumajandusliku ajakirjanduse kodifitseerimise toimetuse tööd kõnelt prof. P. Köpp. tei käsi Põllutööstustarvite ülesandel. A. P. S. i. n. rü- maluste puudus kaam aruand, too lõpet aru- tustest 1. aprilliks, edasi ei ole ka enam toetus- selles ette näha.

Raadio toimetuse tegevusest annab ann R. Lohk. On loodud teha kontaktid Eesti Lõunapere toime- konnaaga, kes on raadioaparadi suurem kasu- taja. Lõunad püüvad korraldada raadio kaudu põllumaastel pikem loengute seria või kumms karjakarjatusele küsimuste üle. Kõned kestvad raadio- rüdal aega, käitades mitmeaega küsimusi eri auto- rite poolt. Kavatatakse kevadepools korraldada samamuguse kõnede seria maamajandus- ja vä- tisküsimuste üle. Lõna ei võta.

5. Seltsi rahalised aruanded.

Aruandja kättesaadatud aruandele midagi ei ole. Enne aruande kinnitamist tuleb koosoleku juha- taja ettepaneku kuulata ära välisrevideendi

See APli aumanne on loetud protokoll Nr 111.
~~Täiendavaks kinnitatud protokoll nr 111.~~
Protokoll nr 111. 1217
Protokoll nr 111. 1217

LUGUPEETUD APS-i LIIGE.

Akadeemilise Põllumajandusliku Seltsi 1931. aasta

Kutsutud üldkoosolek

peetakse

kolmapäeval, 25. märtsil s. a. kell 8 õhtul APS-i ruumes

Tartus, Suurturg 8, millest Teid palutakse osa võtta.

Päevakord:

1. Koosoleku avamine.
2. Koosoleku juhataja ja protokollija valimine.
3. 1930. a. tegevuse aruanded.
4. Toimkondade aruanded.
5. Seltsi rahalised aruanded.
6. Eelarve ja tegevuskava.
7. Valimised.
8. Jooksvaid asju.

Juhatus.

Tartus, 10. III 31.

Akadeemilise Põllumajandusliku Seltsi 1930. aasta tegevuse ülevaade.

Möödunud tegevusaasta, arvult juba kümnes, kujunes tööküllasemaks läinute reas. Jätkus seniste tegevusalade süvendamine, on kerkind rida uusi tegevusmooduseid ja uudusi, eriti välistegevuse alal. Tähtsamad momendid Seltsi 1930. a. tegevusest, konspektiivselt mainituna leiame järgnevas.

1. Liikmeid oli S-is 1. jaan. 1930. a. 366; aasta jooksul on vastu võetud 40 uut liiget. Lahkunuid ega liikmekohustuste korraldamatuse tõttu väljaarvatuid pole olnud, seega oli 1. jaan. 1931. a. S-is 406 liiget. Neist on aasta jooksul eluaegseks liikmeiks astunud 80. Enamik eluaegseist liikmeist on vanemad S-i liikmed ja väljaspool Tartut viibijad.

2. Seltsi juhatus on aasta jooksul pidanud 18 koosolekut. Igast koosolekust on keskmiselt osa võtnud 8,8 juhatusel liiget. Üksiku koosoleku keskm. kestuseks on olnud 2,5 tundi, seega on juhatus aasta jooksul koos istunud 42 t. 20 m. Neil koosolekudel on arutatud ja otsustatud 153 mitmesugust asja. Kõige enam on arutatud S-i üldisse tegevusse, toimkondadesse ja välistegevusse puutuvaid küsimusi. Kirjavahetust oli 208 nr.-it, väljaminevaid 41, sissetulevaid 157. Viimastest oli 25 S-i 10-da aastapäeva puhul saadud õnnesoovi-telegr. ja -kirja.

3. Seltsi üldtegevusest on esmajoones mainitavad üldkoosolekud. Neil oma uurimustulemuste, reisimuljete ja mitmesuguste maatulunduslike üldküsimuste üle kõnedega esinemisest pole keeldunud Ülikooli õppejõud, katsetegelased j. t. Talumajandus- ja Büroo vastutulekul võimaldus korraldada kõnede seeriat agronoomilise nõuandetöö üle, millel kõnelejatena esinesid Büroo töötajad. S-i 10-da aastapäeva puhul peeti pidulik aktuskoosolek, mil S-ile said osaks paljud lugupidamisavaldused teistelt põllumajanduslikest ja muilt organisatsioonidelt, asutistelt ja isikutelt. — Üldkoosolekuid on peetud 20, neist 16 puht kõnekoosolekut, millel esinetud kõnedega 14 isiku poolt. Osavõtjaid on olnud 924 liiget ja 193 külalist. Keskmiselt on igast koosolekust osa võtnud 46,2 liiget ja 9,6 külalist, kokku 55,8 inimest (1929. a. 42,9).

4. Seltsi välistegevus, samasihiliste Soome ja Läti organisatsioonidega suhtlemises, kujunes eriti elavaks. Suomen Ylioppilaiden Maataloudellinen Yhdistys „Sampsa“ga sõlmiti viimase algatusel liiduleping, milline juhust puht akadeemiliste Eesti ja Soome üliõpilasorganisatsioonide vahel oli esmakordne. Liidulepingu sõlmimisega on avanenud reaalsed koostöövõimalused mõlema maa noorte maatulundusteadlaste vahel. — Suve teisel poolel oli võimalus vastu võtta Läti ülikooli põllum.-teadusk. üliõpilaste Seltsi ekskursiooni Eestisse, milline tuli toime vastukülaskäiguna APS-i 1929. a. ekskursioonile Lätti. — Aasta teisel poolel astuti väljaannete vahetusse Suomen Maataloustieteilisen Seura'ga.

5. Omamaa tegeliku põllumajanduse tutvustamine liikmeile ekskursioonide abil on olnud igasuviseid S-i ettevõtteid. L. a. suundus ekskursioon Eesk- ja Põhja-Eestisse, tollesse viimasel ajal etterühkivasse põllumajanduslikku valdkonda. Ekskursioonist võttis osa 26 liiget.

6. Masinarv. Ühingu Liidu vastutulekul võimaldus korraldada motoristide-traktorijuhtide kursust, kus tutvuti tegelikult mootorite ehituse, remondi ja traktori juhtimisega. Osavõtjaid 17, peamiselt Raadi katsejaamades töötavad üliõpilased.

7. Välismaale tegelikule põllutööpraktikale sõitvate üliõpilaste toetamist stipendiumidega jätkati. Stipendiaatidest töötasid: 1 Hollandis, 2 Saksamaal ja 3 Soomes. Stipendiumid saadi toetusena meie suurematelt majanduslikest ühistegelistelt ettevõtteilt.

8. Kuukirja „Taluperenaise“ väljaandmist jätkati endise edu ja menuga. Vastu tulles lugejaskonna suurematele nõuetele „Taluperenaise“ sisu suhtes, hakati alates 1. jaanuarist 1930 „Taluperenaist“ suuremas kaustas välja andma, mistõttu „Taluperenaise“ trükipind suurenes ligi poole võrra. Viimane asjaolu võimaldas „Taluperenaise“ sisu mitmekesistada ja mõnda osa täiendada, näiteks kangakudumise osa, mis lugejaskonna poolt suurima häämeeiega vastu võetud. Ka hakati 1. jaanuarist 1930 „Taluperenaisele“ kaasa andma hinnata lisana lastelehte „Laste Maailm“, mis lugejaskonna mudilaspere suure rõõmuga vastu võtnud. Pääle selle said kõik „Taluperenaise“ aastatellijad 1930. a. hinnata kaasandena kõigile lüpsikarjapidajatele väga tarviliku „Lüpsja käsiraamatu“

Kuukirja „Agronoomia“ väljaandmist jätkati endiselt koos Eesti Agronoomide Seltsiga, kusjuures tegeliku talitusetöö 1. jaanuarist 1930 APS tasuta enese peale võttis.

10. Põllumehe käsiraamatu kolmas anne—aiandus—ilmus aasta lõpuks. Eriväljaandena kirjastati „Aiasaaduste alalhoid“, mis sisult ei mahtunud

käsiraamatu raamesse. Järgnevale käsiraamatu osade käsikirjade kogumine jätkub. S-i 10-daks aastapäevaks ilmus „Akadeemiline Põllumajanduslik Selts 1920—1930“ — kümneaastase tegevuse ülevaatenä.

11. Toimkondade arv suurenes kahe — maaparanduse ja põllumajandusliku ajakirjanduse kodifitseerimise — tmk. võrra. Toimkondi tegutses 1. a. 17. Üksikute toimkondade tegevusest oleks nimetada:

a) Raamatukogu ja lugemislaua täiendamist jätkati. Raamatukogu suurenes 254 raamatu võrra (nendest 1/4 annetatud ja vahetusena saadud), nii et aasta lõpuks sisaldas raamatukogu 2976 raamatut. Raamatukogu on tarvitanud 143 liiget, lugedes keskmiselt 7,1 raamatut. Üksikute erialade järele on loetud enam üldpõllumajand. kirjandust (ajakirjad, aastaraamatud), siis loomakasvat., taimekasvat. ja põllumajapid. puutuvat kirjandust. — Lugemislauas leidis põllumajanduslikke ajakirju Eestist — 14, Saksamaalt — 11, Soomest — 5, Inglismaalt — 2 ja Taanist — 1, siis pea kõik eesti ajalehed ja ajakirju muudelt aladelt.

b) Oskussõnade-tmk. töötati taimekaitse ja loomakasvatuse eksterjöõri ning rakendusõpetuse sõnade juures. Taimekaitse sõnad on juba lõpetatud ning ilmuvad lähemal ajal trükist. Loomakasvatuse eksterjöõri- ja rakendusõpetuse sõnadega loodetakse varsti lõpule jõuda.

c) Kõnede-arvustuste tmk. tegevus seisis peamiselt harjutuskõnede pidamises. Toimkonnal oli 42 liiget, peeti 13 koosolekut, millel esineti 16 harjutuskõnega.

d) Kodumajanduse tmk., kuhu on koondunud peamiselt S-i naisliikmed, peeti kursusi iluaianduse alal, arutleti naisagronoomi kutsealasse puutuvaid küsimusi jne. Kokku peetud 7 koosolekut, millest osa võtnud keskmiselt 14 inimest.

e) Kodu-uurimise tmk. oli käsil Saaremaa tulundusolude uurimine, mida Selts stipendiumidega toetas.

f) Põllumajandusliku ajakirjanduse kodifitseerimistmk., mis moodustatud Põllutööm. Põllumajanduse Osakonna soovil ja tegutseb viimase ainelisel toetusel, alustati vabariikluse ajal ilmunud põllumajandusl. ajakirjanduse kodifitseerimist.

g) Foto-tmk. tegevus elustus uuesti. Pildistamisoskuse omandamiseks korraldati kursus, kus peeti loenguid, harjutusi ning tehti pildistusretki.

h) Ajakirjanduse tmk. jätkus põllumajanduslike artikkelite kirjutamises oskuse harjutamine.

i) „Ühispere“ tmk. tegevus seisis nagu varemgi S-i liikmete vahel tutvuste sobitamises, lõbusa ajaviite ja meelelahutuse korraldamises jne. Selleks on korraldatud 7 suuremat koosviibimist, tehtud väljasõite jne.

k) Radio-tmk. soetati S-i toetusel vastuvõtu aparaat, millega on kuulatud ettekandeid ning „Ühispere“ koosviibimistel muusikat. — Tmk. algatusel korraldati sügissemestril raadio ringhäälingus karjamajanduslike päevaküsimuste üle nädalaline kõnede seeria.

Kokkuvõttes on läinud aastal S-i tegevuse mitmekesistumine jätkunud. Majanduslik pinevus, surutiste ja muude häirete näol pole suutnud heidutada optimistlikke noori, tehakse veel vaid suurema hooga tööd enesearendamiseks ja jõudumööda ka kodumaa maatulunduse eduks.

Arn. Steinberg, kirjatoimetaja.

Akad. Põllum. Seltsi 1931. a. tegevuskava.

Käesoleva uue kavaga alustab APS oma 11. aasta tegevust. Kümme reelmist aastat on olnud peamiselt katsetamise, otsimise, uute ülesannete ja sihtide määramise ja leidmise aastateks. APS on õige suurel määral omapärane mitte ainult meil Eestis, vaid puudusid teated ka võõrsilt sellelaadiliste asutiste kohta. Loomulikult oli tarvis rohkesti kaalutlemisi, et sarnast omapärast asutist kujundada ja temale anda elu ja jõudu kohalikkudele oludele, elunõuetele ja ülesannetele kohandamiseks.

Rohkearvuliste kogemuste kaudu on tulevikutöö märksa kergendatud, mis kaunis tähtsaks pandiks tulevase aasta kui ka tulevaste aastate õnnelikule tegevusele.

Seltsi tegevus tuleb ka tuleval aastal arendada kahes sihis, esiteks — ülesehitav kultuuritöö kodumaa põllumajanduslike küsimuste lahendamisel ja põllumajandusliku kirjanduse levitamine meie taludes, ja teiseks — ülikoolis õppivatele noortele enesearendamise võimaluse loomine mitmes sihis. Mõlemad ülesanded leiavad lahendust APS-i rohkearvulistes toimkondades ja koosolekudel.

1. Üldkoosolekudel on ka tuleval aastal täita suured ülesanded. Just siin leiavad noored agronoomid võimalust viluda koosoleku juhatamises, sõnavõtmises, väitelustes enese töökspidamises kaitsmises ja teiste arvamine arvustamises ja lugupidamises

Ükski põlluteadlane oma tulevasel tegevusel ei suuda korralikult oma ülesandeid täita ja ülikoolis ülesseatud sihte taotleda ilma korraliku ettevalmistuseta hulkade ees esinemises.

2. Rohkearvuliste toimkondade tööd tuleb jätkata endises suunas. Olgu siinkohal mainitud APS-i tähtsamad toimkonnad.

a) Kõnede ja arvustuste toimkonnas on kõige enam võimalik osavõtjatel viluda kõnekunstis, arvustamises, ülesastumises kas ettevalmistatult ehk ettevalmistamata mitmesuguste küsimuste väljendamiseks, kaitsmiseks ja arvustamiseks.

b) Oskussõnade-toimkonnal tuleb pidevalt oma tööd jätkata, sest ühes emakeele arenguga üldse peab ka loomulikult arenema põllumajanduslik keel ja muutuma väljendusvõimaks ja paenduvaks vastavalt teaduse kui ka tegeliku elu nõudele.

c) Ajakirjanduse-toimkonnas tuleb endise hooga harjutada endid küsimuste kirjalikus väljendamises vastavalt ajalehtede ja ajakirjade tehnilistele nõuetele.

d) Kodumajanduse-toimkonna ülesandeks jääb naisliikmete arendamine ja kasvatamine vastavalt naise mitmekesisemale ja tihti väga raskele elukutsele.

e) Kodumaa põllumajanduse uurimise toimkonnas tuleb jätkata uuringuid üksikutes maakondades ja niisama tuleb jätkata uuringute tulemuste avaldamist trükkis.

f) Samuti jääb ka tuleval aastal „Ühispere“ toimkonna ülesandeks hoolitseda vahete vahel liikmete karske ja lõbusa ajaviite eest, luua sõprussidemeid ja ligemaid tutvusi liikmeskonnas.

g) Hoogsalt tuleb töötada ka kaasa karskuse-, raadio-, foto-, seemne-, jne. jne. toimkondades. Eriti just siin on õppival noorsool kui ka vanematel tegelastel võimalused koondudes mitmekesisestesse rühmadesse vastavalt oma isiklikkudele kalduvustele põhjalikumalt ennast arendada.

3. Raamatukogu ja lugemislaua tuleb järjekindlalt täiendada, et rahuldada rohkearvulise liikmeskonna mitmekesisest nõudeid.

4. Põllumehe käsiraamatu väljaandmist tuleb jätkata võimaluste piirides ja püüda puuduvate osade kirjastamist.

5. Ajakirja „Taluperenaine“ väljaandmist tuleb jätkata endise hooga, et rahuldada suurt lugejaskonda meie kodude kaunistamisel ja kodukultuuri tõstmisel.

6. Samuti tuleb jätkata ka meie teadusliku ajakirja „Agronoomia“ väljaandmist koos Eesti Agronoomide Seltsiga.

7. Samuti tuleb korraldada kursusi ja loenguid eelmiste aastate eeskujul Seltsi naisliikmetele kodumajanduse mitmekesisest küsimustes, sest ülikoolis puudub selle ala käsitlemine täiesti.

8. Veel tuleb uuel aastal alata ja arendada välismaa põllumajandusliku kirjanduse kodifitseerimist, mille tagajärjel muutub kirjanduse tarvitamine teaduslikuks otstarbeks enam kättesaadavaks.

9. Vastavalt eelmise aasta ilusale eeskujule tuleb ka tuleval aastal luua võimalusi üliõpilastele välismaile pääsemiseks põllumajanduse alal praktiseerimise otstarbeks selleks neile vastavaid toetusi nõutades.

10. Eelmiste aastate eeskujul tuleb korraldada õppereise sise- ja välismaile.

11. Lõpuks tuleks aga eriti alla kriipsutada teadusliku töö süvendamist Seltsi juures, rakendades stuudiumi lõpul seisjaid kui ka ülikooli lõpetanud teaduslikkudele uuringutele sellekohaste eriorganit ekaudu ja avaldades nende uurimuste tulemusi. Just viimase töö järele kasvab ikka ja ikka enam tarvidus.

12. Loomulikult toob ka uus aasta oma kestel veel palju mitmesuguseid küsimusi päevakorrale, mida siin raske loetleda, kuid millised siiski nõuavad omakorda lahendamist.

Elades üle käesoleval juhul põllumajanduslikku kriisi ja majanduslikku kriisi üldse, muutub ka kultuuriliste asutiste, nende seas ka APS-i tegevus raskemaks. Raskemates oludes tuleb leppida kitsamate majanduslikkude võimalustega APS-il oma sihtide taotlemisel. Teiselt poolt on ka liikmed sama olude tõttu sunnitud oma jõudu pingutama suuremal määral kui varem otsekohelele akadeemilisele tööle, mille järele vaba kultuuritöö kui ka enesearendamistöö kannatab. Kuid kitsad olud ja võimalused sunnivad selle vastu veel enam tõmbama kokku ja rakendama kasulikule tööle.

Õppiv noor ei tohi unustada, et ilma enese mitmekülgse arendamiseta, ilma oma võime katsetamiseta on raske elus läbi lüüa ja pääseda kõrgemale, ülespoole elutegevuse mitmekülgsele keerises. Samuti peaksid ikka enam ja enam vanemad üliõpilased, nooremad ja vanemad agronoomid ära kasutama APS-i mitmesuguste raskemate põllumajanduslikkude küsimuste lahendamisel. Sest APS on õieti ainuke teaduslik selts vastaval erialal.

Kõigeks selleks jätkugu veel rohkesti jõudu!

Prof. P. Köpp, esimees.

Nr	Arve nimetus	L ä b i k ä i k				Kulud — Tulud				Bilanss 1. jaan. 1931			
		S.		A.		Kulud		Tulud		Aktiva		Passiva	
		Kr.	S.	Kr.	S.	Kr.	S.	Kr.	S.	Kr.	S.	Kr.	S.
1	Pank	92315	58	82574	81					9740	77		
2	„Taluperenaine“	55543	05	63123	24							7580	19
3	Avansid	3490	—	2533	53					956	47		
4	Toimkonnad	733	29	2	50	115	10			615	69		
5	Kirjastus	17853	80	3538	86			1098	71	15413	65		
6	Raamatukogu	10929	99	142	58	159	99	142	58	10770	—		
7	Sisseseade	3997	65							3997	65		
8	Vekslid	8550	—	12709	—							4159	—
9	Loterii	1679	—	2381	50							702	50
10	Üleminev. summad	781	15	2041	52					773	—	2033	37
11	Oma kapital			25565	65							25565	65
12	Kustutuskapital			1750	—	1000	—					2750	—
13	Tulud-kulud	5603	39	4423	69	5603	39	4423	69				
14	1929. a. ülejääk			690	02			690	02				
15	1930. a. puudujääk							523	48	523	48		
		201476	90	201476	90	6878	48	6878	48	42790	71	42790	71

Kulud.

1930. a. kulude

Nr	Arve nimetus	Eelarve järele		Kassa		Kokku	
		Kr.	S.	Kr.	S.	Kr.	S.
1	Majanduslikud kulud:						
	a) Üür	1520	—	1520	—		
	b) Küte	300	—	290	—		
	c) Valgustus	150	—	115	20		
	d) Ruumide korrashoid	240	—	240	—		
	e) Telefon	250	—	205	07	2370	27
2	Kantseleikulud	300	—	289	02	289	02
3	Raamatukogu amortisatsioon 1930. a. kulud			159	99	159	99
4	Toimkonnad:						
	a) Kodumaa uurimise-toimk	500	—	50	—		
	b) Oskussõnade-toimk			7	10		
	c) Kodumajanduse-toimk			50	—		
	d) Fototoimk	250	—	8	—	115	10
5	Välismaale sõit. praktikantidele	250	—	260	—	260	—
6	Sisseseade amortisatsioon					200	—
7	10. aastapäeva kulud			1352	62	1352	62
8	1929. a. suvipäeva puudujääk			69	—	69	—
9	1929. a. k/k. „Agronoomia“ puudujääk	500	—	500	—	500	—
10	1929. a. ja 1930. a. k/k. „Agronoomia“ telli- mised APS-i liikmetele			238	50	238	50
11	Põllumajand. kirjanduse bibliografeerimiseks			200	—	200	—
12	Auhinnatud tööde eest 1930. a.			130	—	130	—
13	Riigimaks hoiumismade % % päält			28	59	28	59
14	Raadiomaks 1930. a.			26	67	26	67
15	Mitmesugused kulud			138	72	138	72
						6878	48

ja tulude arve.

Tulud.

Nr	Arve nimetus	Eelarve järele		Kassa		Kokku	
		Kr.	S.	Kr.	S.	Kr.	S.
1	Eluaegset liikmemaksu			1769	—		
2	Aastaliikmemaksu	1000	—	357	90		
3	Hoiusummade % %	1500	—	1614	64		
4	Toetused	250	—	320	—		
5	Põllutööministeeriumilt põllumajandusliku kir- janduse bibliografeerimiseks			250	—		
6	K. Kask'ilt tagasimakstud toetus			20	—		
7	H. Jänes'elt tagasimakstud toetus			40	—		
8	Telefonikõnede eest tagasi makstud			52	15	4423	69
9	1929. a. ülejääk					690	02
10	1930. a. kirjastuse ülejääk					1098	71
11	Raamatukogu trahvid					142	58
12	1930. a. puudujääk					523	48
						6878	48

Asjaajaja-raamatupidaja:

A. Kippasto.

Juhatus: P. Kõpp, M. Gross,
J. Nõu, A. Steinberg,
L. Käbin, H. Jaanusson,
A. Truu, E. Vint,
R. Tomson, J. Kass.

Revideerisime APS-i 1930. a. aruannet ja leidsime selle raamatute ja dokumen-
tidega kooskõlas ja õieti koostatud.

APS-i revisjoni-komisjon 27. veebr. 1931. a.

Rev. kom. esimees: Aug. Muuga.

Liikmed: N. Masso.

Ev. Raudsepp.

Tulud		Uksikult		Kokku		Kulud		Üksikult		Kokku	
		Kr.	S.	Kr.	S.			Kr.	S.	Kr.	S.
„Taluperenaine“ . . .	60000	—				„Taluperenaine“ . . .			60000	—	
Liikmemaksu . . .	1000	—				Majandusl. kulud:					
Hoiusummade % % . . .	1000	—				a) Üür.	1520	—			
Toetused	250	—				b) Küte	300	—			
Kirjastuse müük . . .	2500	—				c) Valgustus	120	—			
Mitmesugust	100	—	64850	—		d) Ruumide korras- hoid	240	—			
1931. a. puudujääk . .		—	1380	—		e) Telefon	200	—			
						g) Sisseseade	100	—	2480	—	
						Kantseleikulud			300	—	
						Raamatukogu			1000	—	
						Kodumaa uurimise tööks			250	—	
						Toimkonnad			200	—	
						Välismaale sõit prak- tikantidele			250	—	
						Kirjastuse:					
						a) Kõited	530	—			
						b) Muud kulud	170	—	700	—	
						K./k. „Agronoomia“			300	—	
						Mitmesugused kulud			500	—	
						Ettenägemata kulud			250	—	
			66230	—					66230	—	

Lilla Kaunas on 8 (Kahen) mägitud
lehekülge. Ef. Eubenson.

Seletuseks Akadeemilise Põllumajandusliku Seltsi

1930.a. aruandele.

A.P.S.-i tegevus lõpeb 1930.a. puudujäägiga Kr.523.48.

"Taluperenaise" tegevus lõpeb ülejäägiga Kr.4382.29. Peale selle andis ülejääki ka kirjastus Kr.1098.71. Kirjastuse ülejääk on vaid osalt raamatute müügist, osalt aga tagavarade hindamisest. Hiljuti valminud III osa käsiraamatut mis on pea kõik alles ladus on lõppseisus hinnatud mõni sent tükilt kallimalt, kui see just maksis omale. III osa on hinnatud Kr.1,40 tükk. Peale selle kirjastuse sissetulekuist Kr.1679.- loteriide tasuks käsiraamatute andmine, milles III osa on hinnatud Kr.2.- tükk, sellest on ülejääki Kr.487.80 nii, et kirjanduse müügist on ülejääki ümarguselt Kr.500.- kuna sissetulekut oli sellest Kr.1709.86.

A.P.S-il on raha pangas 1.jaan. Kr.9740.77 ja veksleid Kr.4200.-, puhast raha seega Kr.5500.-, möödunud aastal oli samal ajal puhast raha Kr.7200.-

Samal ajal on ka "Taluperenaise" bilansis muutused, mis näitavad teatud halvenemist rahalises seisukorras. Toon summad "Taluperenaise" aktivast, milliseid võib võtta "Taluperenaise" rahalise seisukorra näitajatena:

	1.I.1930	1.I.1931
Ettemakstud trükikulud	3895,37	514.-
Nõuda: kuulutuste ja üksiknumbrite eest	6610.-	8124.90
" tellijailt	1873.40	1313.79
Kassa seis	-----	433.59
Kokku	12.378.77	10.416.28
Rohkem	<u>2.000.-</u>	

1.jaan. 1930.a. oli 1 kr. trükikulu ettemakstud, tänavu aga mitte. Üldiselt on "Taluperenaise" rahaline seisukord nõrgenenud Kr.2000 võrra, Kui eeldada, et kõik nõudmised tasutakse korralikult. Kui möödunud aastal oli A.P.S.-il puhast raha Kr.7200.- Siis tänavu on seda võrreldes 1.jaan. 1930-ga Kr.5500 - 2000 ehk 3500.- kr. Seega nõrgenemine Kr.4000.- võrra.

Kuna A.P.S.-il tänavu arvatavasti pole ettenäha suuremaid raha mahutamise tarvidusi kirjastusesse, siis võib seda seisukorda pidada küllalt rahuldavaks ja APS-il ei tule raha puudust, kui "Taluperenaine" annab sissetulekut endiselt.

Kuid siiski võib kergesti ettetulla ka raskusi. Nimelt möödunud aastal on "Taluperenaine" muutunud kallimaks - võrreldes 1929.aastaga ümarguselt Kr.10.000 võrra. Sissetulekud on samal ajal tõusnud Kr.7000 võrra - seega vähem.

Kui "Taluperenaise" minek püsib endine, siis pole karta raskusi. Kuid iga 1000 eks. vähem või enam, tähendab ümarguselt Kr.2000 kasu või kahju "Taluperenaisele".- Seda tuleb arvata möödunud aasta tegevuse järgi. Nii et kui "Taluperenaise" minek väheneb 2500 - 3000 eks. võrra, siis pole sellelt loota ülejääki, ja siis peab A.P.S. olema väga kokkuhoidlik selle rahaga, mis praegust olemas.

A.P.S.-i raamatupidamine ja asjaajamine on korras. Soovitav oleks, et Raamatukogu toimekond märgiks raamatu inventari nimekirja Nr. ka välismaalt tellimise arvetele, nagu seda on tehtud kohaliku ostu arvetel.

APSe 17. jaan. 1931.

Hoianaa.

V. Ajamaa revisiooni protokoll ja A.P.S. revisiooni-
toimkonna revisiooni protokollid. Ettepanek võetakse
vastu ühel häälal.

Välisrevidendi protokollid kannab ette agr. A.
Stenberg. Protokoll on loetud järele kassakirjale
protokollidele: „Teletuseks Akademiile Põllumajandus-
liku Seltsi 1930. a. aruandele.“

A. P. S. i revisioonikomisjoni protokollidest esitab
revisioonikomisjoni looge N. Karmo vana protokoll,
milles kokkuvõetud kõik oluline. (Vaatn A. P. S. i
revisioonikomisjoni protokoll № 1.)

Lõna võetakse etteantud protokollide kohta:

A. Käreber. Protokollis mainitud murele enam
välja maadatud 10. kr on juba kassasse tagasi mak-
stud. Põllumehe käirakenduse II osa trüki kulud pole
läinud üle ulasse. Protokollis mainitud 25 kr trüki
kulud trükiproogaalt pole pärit ulasest.

A. Stenberg. Aruandide andmine pole tingitud
prahatahtlusest, samuti nende lisandamine vaid lüh-
selt inimlikust hoolitusest.

P. Köpp. Rahjuse on arveti äärmiselt üldiselt
lühge puudulikkus ja hoolitus, nende lisandamine alati
raske. Liin tuleb aja parandada ja A.P.S. kui
kannatavaks organisatsioon peaks selle ennetama
mõjuna kannatavalt. Aruanded aruandide tarvi-
tamise kohta tuleb esitada kiirelt ja täp-
selt, mitte jätta raha aja ja arved hoolitust kün-
nale. Ka A.P.S. i toetuse saajad ei esita arved
ega aruandeid, kuigi seda keht alati on nõu-
tud. Toetuse andjad nõuavad A.P.S. iilt maa-
de kasutamise kohta aruanded, A.P.S. aga ei
saa seda teha. Kuidas võime nende asutuse
poole suurti pöörata toetuse saamiseks?

L. Käbin. Taluperenaiste kulude tõus ja tulude
vähenemine pole V. Ajamaa protokollis äärmiselt ar-
vestat, vaid kalkuleerimata järele pandud.

Enne tuhat exemplari ei tea veel leevu vähemini
kr doov. Kõige ega leevu tõus kr doov. Kõige
vähemini vähemini ka tõus kulud. Lõpuks pole Talu-
perenaiste määgi nurgust, mis ei anna end kohan-
dada oludele.

J. Permann. Pole rõõmselt märgitud rekordi proto-
kollis raamatukogust kadunud raamatute arv.
Üldse on kaduma läinud toimekonnas tegurite arve vaid
7 raamatut.

N. Karmo. Rek. kom. revisioonis raamatukogu inventari sa-
matus järele, mitte kaardide järele. Pahe teada sellest,
et paremini pole kadunud raamatute inventari
raamatute kustumist.

Aruanne võetakse vastu ühel häälal.

G. Eelarve ja tegevuskava.

Kätkemadatud materjalile loog. prot. P. Köpp, et A.P.S.
tahab jätkata 10 aasta jooksul põllumajandus-
munda ajilisehitat kultuuritöö kodumaa põllumajandus-
likunde küsimuste lahendamise ja põllumajandusliku
kujunduse levitamise meie taluusse ja tehes üliükskõrs
oppiatide koostis suurendamiseks võimalase loomise
mitmes põh. Üleschitatud tööd mõistab üldine maa-
duslik olukord, üldkannatav ettevõtteid koguand suurem
tagurpidi. Kartuses pole küll mingit põhjust aga
kõrtelematult tuleb majandusalal talitades ettevõtte-
likult ja kokkuvõttekult. Paimlilt ja suuren-
damise alal ei tohi aga olla mingit kokku-
ega taguristumist. Paimlilt tegevust tuleb suurendada
ja kui võimalusi isegi uusi algatusi luua.

Rahalist alal A.P.S. i pool loomisevat väga vähe
aga oma rahalist hõlpsaleksust. Teised ettevõtteid
võimaldavad koostisi ja raamatukogu poolest. Talu-
perenaiste tamsus on tema laendamiseks läinud
alla, kuid on loots siit väikest ülespiaki. Teised
tulud on näidatud lihtsahel. Seltsi kulud on kapi-
teenud kindlaks, neid kargude ei ole saadud.

Elarwe lõpetas Kr 1380- puudujäägiga, kuidas seda katta on praegu veel lahtine.

N. Harro küsib, kas elarwe ettevõtjad kirjastuse tulu on bruttotulu või puhastulu. Kui bruttotulu, siis ei oleks õigustet selle tuludeks võtmine, kuna see on vaid aktiivne rade ümberpaigutus.

P. Köpp. See on mõeldud puhta tuluna. Ega müündud käsiraamatuid päält 2,51 Kr, müügil Kr 4-.

Kippasto. Käsiraamatud on APsi puhtvarandus, milale kolleegil nõuderd ei ole. See varandus on loteriideks kanda APile hangitud.

Elarwe võetakse vastu ühel häälil.

7. Valmised.

P. Köpp teatab, et põhikiri jätkuvalt valida seltsi juhatus ja revidorikommisjon. Kodukorra põhise raamatukogu-, õppusfondi ja muu päeva toimkonnad. Juhatusliikmed senini olanud 12.

Esimeneks valitakse prof. P. Köpp ühel häälil.

I abiesimeheks J. Nõn ühel häälil.

II abiesimeheks N. Harro ühel häälil.

Kirja toimetajaks A. Sternberg ühel häälil.

Esimene abikirjatoimetajaks H. Mark ühel häälil.

Teine abikirjatoimetajaks E. Gerberson ühel häälil.

Laekahordjaks dok. M. Gross ühel häälil.

Laekahordja abiks R. Tomson ühel häälil.

Majajooks valitakse A. Neumann ühel häälil.

Auditi juhatusliikmeteks Lüs Käbin, E. Roger,

A. Truu ja prof. L. Rõne kõik ühel häälil.

Juhatus kandidaatides valitakse E. Fürgens, E. Lohmann, H. Lutter, B. Tütus, A. Rinkel, kõik ühel häälil.

Revidorikommisjoni valitakse esimeheks agr. A. Mung, liksmetas E. Raudsepp ja N. Rumbel kõik ühel häälil. Kandidaatides L. Lõllengleich ja J. Lumberg.

Õppusfondi toimkonda valitakse A. Lrs,

Paul Lambing, E. Gerberson ja H. Jaanurson kõik ühel häälil.

Raamatukogu toimkonda esimeheks A. Rinkel, liksmetas E. Faska, M. Steinmann, J. Lumberg, H. Johannaes, kõik ühel häälil. Kandidaatides A. Kustasson, H. Jaanurson, H. Mark kõik ühel häälil.

Lavipäeva toimkonda esimeheks A. Rinkel, liksmetas B. Eljas, E. Praet, L. Loo (junior), A. Truu, A. Rahakroder, K. Loo. kõik ühel häälil.

8. Jooksvaid asju.

Jooksvate asjade all sõna ei rääta.

Kassolik lõpetas kell 20.10.

Varandus: Käesoleva protokollil alul lhx 288 M ja 12 rea vahel väljapäänud järgmised nimed: „Freivald Ekke, Tõnisberg Georg, Kustasson Aleksander, Jakobson Arno.“

Kassoliku juhatus: revidor
Protokollid: E. Gerberson, H. Mark

N. Rumbel
J. Lumberg
B. Eljas.

Protokoll 112.

Akad. Põllum. Seltsi üldkoosolek 6. mail 1931. a. kell 20.00 Seltsi ruumes Suurte 8.

Kassolikud juhatab P. Köpp, protokollid E. Gerberson.

Päevakord kinnitatakse:

1. Ekokursiooni korraldamise küsimus.
2. Protokollid.
3. Jooksvad asju.

1. P. Köpp informatsioon Kassolikud seiste ekokursiooni korraldusega ja juht Lühelpanu

asjaoludele, millega vaja ekskursiooni korraldamisel arvestada. Ekskursiooni korraldamine eeloleval suvel otsustatakse ühel häälel jaatavalt.

Ekskursiooni sihtpunktideks soovitakse näha 1/ Pärnumaad: Põdraja talu, Tari hobukaratus, Päivere talu, Sauga ja Pärli mõisad. 2/ Värnumaad: Antla ja Tõnorpalmi rüütmäisid, Väimela põllukool, Leagaste mäis ja Valgamaa talud.

Ekskursiooni korraldamiseks valitakse komisjoni koosseis: P. Köpp, H. Chasso, R. Holberg, G. Sillaots, O. Naut. Komisjoni töötajaks välja ümberkaudseks ekskursiooni kava ja teema ülesandeks jääb ka ekskursiooni loogen lähivõime.

2. Mastakoosoleku protokollis kohta sõna ei võeta. Kinnitajaks valitakse H. Ruutel, G. Taabel, B. Eljas.

3. Jooksvate asjade all sõna ei võeta. Koosolek lõpeb kell 20.53.

Koosoleku juhataja:

Protokoll: E. Luburau.

Holberg
Eljas
Rauel

Selles raamatus on kaassada ühensaküm-
mendakaks nimmudatud lihvüelge.

Tartus, 1. märtsil
1927. a.

P. Kõpp.
esimees

